ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

Abdullah ŞAHİN

İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİMDE OKS-ÖSS UYGULAMALARI VE SONUÇLARI (ERZURUM ÖRNEKLEMİ)

DOKTORA TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ

Yrd. Doç. Dr. Rıdvan CANIM

ERZURUM – 2006

İÇİNDEKİLER **Sayfa No**

ÖZET IX
ABSTRACT X
ÖN SÖZ XI
KISALTMALAR DİZİNİ XIII
TABLOLAR DİZİNİ XV
GRAFİKLER DİZİNİ XIX
ŞEKİLLER DİZİNİ XXIV

BİRİNCİ BÖLÜM
I. GİRİŞ 1
1.1. Araştırmanın Önemi 7
1.2. Problem 11
1.2.1. Alt problemler 11
1.3. Denenceler 14
1.4. Sayıltılar 17
1.5. Sınırlılıklar 17
1.6. Tanımlar 17

İKİNCİ BÖLÜM
2. KONUYLA İLGİLİ KURAMSAL TEMEL 19
2.1. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki Türkçe Dersi Konuları ve Alt Başlıkları 19
2.1.1. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam 19
2.1.1.1 Gerçek anlam 19
2.1.1.2 Mecaz anlam 20
2.1.1.3. Kişileştirme 20
2.1.1.4. Nesneler arası ilişki 21
2.1.1.5. Deyimlerin anlamı ve kullanılışı 21
2.1.1.6. Sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımı 22

2.1.1.7. Sözcüğün farklı anlamda kullanımı 22
2.1.1.8. Sözcüğün eş anlamı 23
2.1.1.9. Sözcüğün zıt (karşıt) anlamı 23
2.1.1.10. Somutluk-soyutluk 24
2.1.2. Cümle anlamı 24
2.1.2.1. Aynı/yakın anlam 24
2.1.2.2. Farklı anlam 25
2.1.2.3. Neden-sonuç ilişkisi 26
2.1.2.4. Olumluluk-olumsuzluk 27
2.1.2.5. Öneri cümlesi 27
2.1.2.6. Pişmanlık cümlesi 28
2.1.2.7. Güven cümlesi 28
2.1.2.8. Abartma cümlesi 28
2.1.2.9. Reddetme cümlesi 29
2.1.2.10. Dilek şart cümlesi 29
2.1.2.11. Uyarı cümlesi 30
2.1.2.12. Değerlendirme cümlesi 30
2.1.2.13. Görüş cümlesi 30
2.1.2.14. Davranış cümlesi 31
2.1.2.15. Eleştiri cümlesi 31
2.1.2.16. Küçümseme cümlesi 31
2.1.2.17. Tahmin cümlesi 32
2.1.2.18. Soru cümlesi 32
2.1.2.19. Yorum cümlesi 33
2.1.2.20. Yakınma cümlesi 33
2.1.2.21. İhtimal-olasılık cümlesi 34
2.1.2.22. Tanım cümlesi 34
2.1.2.23. Üslûp cümlesi 35
2.1.2.24. Betimleme cümlesi 35
2.1.2.25. Cümlede öznellik-nesnellik 36
2.1.2.26. Karşılaştırma cümlesi 37
2.1.2.27. Benzetme cümlesi 38
2.1.2.28. Cümlede konu 38

2.1.2.29. Cümle tamamlama 39
2.1.2.30. Cümleden çıkarılamayan anlam 40
2.1.2.31. Cümlede soru-cevap ilişkisi 40
2.1.3. Metinde (paragraf, şiir) anlam 41
2.1.3.1. Anlatımın akışını bozan cümle 41
2.1.3.2. Giriş cümlesi 42
2.1.3.3. Gelişme cümleleri 42
2.1.3.4. Sonuç cümlesi 43
2.1.3.5. Metni iki paragrafa bölme 44
2.1.3.6. Metin oluşturma 45
2.1.3.7. Metnin konusu 45
2.1.3.8. Metnin ana düşüncesi 46
2.1.3.9. Metinde soru-cevap ilişkisi 47
2.1.3.10. Metinden çıkarılamayacak anlam 48
2.1.3.11. Metinden çıkarılabilecek anlam 49
2.1.3.12. Metinde karşı çıkılan düşünce 50
2.1.3.13. Metinde neden-sonuç ilişkisi 50
2.1.3.14. Metinde koşula bağlılık 51
2.1.3.15. Metinde anlatım yolları (genel) 52
2.1.3.16. Anlatım biçimleri (genel) 52
2.1.3.17. Betimleme 53
2.1.3.18. Öyküleme 53
2.1.3.19. Açıklama 53
2.1.3.20. Düşünceyi geliştirme yolları 54
2.1.4. Anlatım bozuklukları 55
2.1.4.1. Genel anlatım bozukluğu 55
2.1.4.2. Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı 56
2.1.4.3. Gereksiz sözcük kullanımı 56
2.1.4.4. İkileme yanlışlığı 57
2.1.4.5. Anlam belirsizliği 58
2.1.4.6. Mantık yanlışlığı 58
2.1.4.7. Bağlaç yanlışlığı 59
2.1.4.8. Ek yanlışlığı 59

2.1.4.9. Yüklem-ek eylem yanlışlığı 60
2.1.4.10. Tamlama yanlışlığı 60
2.1.4.11. Özne –yüklem uyumsuzluğu 61
2.1.4.12. Çatı uyumsuzluğu 62
2.1.4.13. Fiilimsi eksikliği 62
2.1.4.14. Yanlış noktalamadan doğan bozukluk 63
2.1.5. Dil bilgisi 63
2.1.5.1. İsim tamlamaları 63
2.1.5.2. Fiil kipleri 65
2.1.5.3. Fiil çatısı 67
2.1.5.4. Fiillerin anlamsal özellikleri 68
2.1.5.5. Dönüşlülük zamiri 69
2.1.5.6. Soru zamiri 69
2.1.5.7. Belgisiz zamir 70
2.1.5.8. Zarf (genel) 70
2.1.5.9. Zaman zarfı 71
2.1.5.10. Yer-yön zarfı 71
2.1.5.11. Durum zarfı 72
2.1.5.12. (Bağlaç) “ile” bağlacı 72
2.1.5.13. “Ama” bağlacı 73
2.1.5.14. “Bile” bağlacı 73
2.1.5.15. “Ya……ya” bağlacı 73
2.1.5.16. “De” bağlacı 74
2.1.5.17. “Mi” edatı 75
2.1.5.18. “İçin” edatı 75
2.1.5.19. “Kadar” edatı 75
2.1.5.20. “Üzere” edatı 76
2.1.5.21. “Gibi” edatı 76
2.1.5.22. Cümle öğeleri 77
2.1.5.23. Cümle vurgusu 78
2.1.5.24. Cümle türleri 78
2.1.5.25. Eylemsiler (fiilimsiler) 80
2.1.5.26. Çekim ekleri 80

2.1.5.27. Yapım ekleri 81
2.1.5.28. Sözcük kökü 82
2.1.5.29. Birleşik sözcük 82
2.1.5.30. Türemiş sözcük 84
2.1.5.31. Ses bilgisi 84
2.1.5.32. Karma dil bilgisi 85
2.1.6. Yazım ve noktalama bilgisi 85
2.1.6.1. Noktalama bilgisi (genel) 86
2.1.6.2. Virgül 86
2.1.6.3. İki nokta 88
2.1.6.4. Üç nokta 88
2.1.6.5. De bağlacının yazılışı 89
2.1.6.6. Ses bilgisiyle ilgili yanlışlar 90
2.1.6.7. Sözcüğün yanlış yazılışı 91
2.1.6.8. Birleşik sözcüğün yazılışı 91
2.1.6.8.1. Bitişik yazılan birleşik kelimeler 91
2.1.6.8.2. Ayrı yazılan birleşik kelimeler 93
2.1.6.9. Büyük harflerin kullanımı 94
2.2. OKS ve ÖSS Sistemi 95
2.2.1. OKS sistemi 95
2.2.1.1. OKS'nin tarihçesi 95
2.2.1.2. OKS'nin amacı ve kapsamı 99
2.2.1.3. OKS'de değerlendirme 102
2.2.1.4. OKS 2006 sayısal verileri 105
2.2.2. ÖSS sistemi 108
2.2.2.1. ÖSS'nin tarihçesi 109
2.2.2.2. ÖSS'nin amacı ve kapsamı 112
2.2.2.3. ÖSS'de değerlendirme 115
2.2.2.4. 2005-2006 ÖSS sayısal verileri 121

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 130
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. YÖNTEM 135

4.1. Araştırma Modeli 135

4.2. Araştırmanın Yöntemi 136

4.2.1. Evren 137

4.2.2. Örneklem 137

4.3. Veri Toplama Araçları 139

4.3.1. Test kapağı 140

4.3.2. ÖUOKS testi 141

4.3.3. ÖUÖSS testi 145

4.3.4. Kişisel bilgi anketi 153

4.3.5. Cevap anahtarı 154

4.4. Verilerin Toplanması 155

4.5. Veri Analizinde Kullanılan İstatistiksel Analizler 155

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. BULGULAR VE YORUMLAR 156

5.1. 1998-2006 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularından Elde Edilen Sonuçlarla İlgili Bulgular ve Yorumlar 156

5.1.1. OKS ve ÖSS'deki soruların konu ve konu alt başlıklarından elde edilen sonuçlarla ilgili bulgular 156

5.1.1.1. OKS ve ÖSS'deki sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusuyla ilgili bulgular 157

5.1.1.2. OKS ve ÖSS'deki cümle anlamı konusuyla ilgili bulgular 173

5.1.1.3. OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlam konusuyla ilgili bulgular 185

5.1.1.4. OKS ve ÖSS'deki anlatım bozuklukları konusuyla ilgili bulgular 199

5.1.1.5. OKS ve ÖSS'deki dil bilgisi konularıyla ilgili bulgular 211

5.1.1.6. OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili bulgular 222

5.1.2. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının konu çeşitliliği açısından karşılaştırılmasıyla ilgili bulgular 231

5.1.3. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının konuları açısından yıllara göre karşılaştırılmasıyla ilgili bulgular 233

5.1.4. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının konuları açısından karşılaştırılmasıyla ilgili bulgular 244

5.2. ÖUÖSS ve ÖUOKS ile İlgili Bulgular ve Yorumlar 248

5.2.1. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum 248

5.2.2. Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum 249

5.2.3. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersi not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular 250

5.2.4. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum 253

5.2.5. Öğrencilerin dergi okuma durumuna göre OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum 254

5.2.6. Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular 255

5.2.7. Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular 256

5.2.8. Ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular 258

5.2.9. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum 260

5.2.10. Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum 265

5.2.11. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular 269

5.2.12. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve 281

noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum
5.2.13. Dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum 285
5.2.14. Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular 290
5.2.15. Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında Anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular 297
5.2.16. Ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular 305

ALTINCI BÖLÜM

6. SONUÇ VE ÖNERİLER 314

6.1. Sonuçlar 314

6.2. Genel Sonuç ve Değerlendirme 331

6.3. Öneriler 335

KAYNAKÇA 339

EKLER 347

EK 1: 1998-2006 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Yıllara Göre Konu Dağılımı (Soru Sırasına Göre) 347

EK 2: Resmi Yazışmalar 373

ÖZ GEÇMİŞ 376

ÖZET

DOKTORA TEZİ

İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİMDE OKS-ÖSS UYGULAMALARI VE SONUÇLARI (ERZURUM ÖRNEKLEMİ)

Abdullah ŞAHİN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Rıdvan CANIM

2006 – SAYFA : 376

Jüri : Yrd. Doç. Dr. Rıdvan CANIM (DANIŞMAN)

Prof. Dr. Süreyya BEYZADEOĞLU

Prof. Dr. Ahmet KIRKKILIÇ (T.İ.K.)

Yrd. Doç. Dr. Fikret KILIÇ (T.İ.K.)

Yrd. Doç. Dr. Başaran GENÇDOĞAN

Bu araştırma, Türkiye'de öğrencilerin büyük çoğunluğunun girdiği ve kazandıklarında yaşamlarında büyük değişikliklerin olacağı, ayrıca öğretmenlerin ve velilerin önemsediği OKS ve ÖSS sınavlarına yöneliktir.

Tarama modelinin uygulandığı bu araştırma temel olarak iki bölümden oluşmuştur.

İlköğretim ve ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin OKS ve ÖSS'deki başarılarını ölçmek amacıyla Erzurum'daki öğrencilere, OKS ve ÖSS sorularından oluşan 67 soruluk Türkçe testi uygulanmıştır. Bu test, uygulanan anketteki değişkenlere göre değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Öğrencilerin başarısının bu değişkenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir.

1998-2006 yıllarında uygulanan OKS ve ÖSS Türkçe soruları, soru köklerinden hareketle, ayrıntılı bir şekilde, konularına göre adlandırılmış ve karşılaştırılmıştır. İlköğretim öğrencilerine uygulanan OKS Türkçe sorularının ÖSS Türkçe sorularından konu yönüyle daha çeşitli olduğu, dil bilgisi sorularının daha fazla olduğu, ayrıca ÖSS'nin, konu dağılımında OKS'ye göre daha istikrarlı olduğu tespit edilmiştir.

ABSTRACT

Ph. D. THESIS

OKS-ÖSS PRACTISES AND THEIR RESULTS IN PRIMARY AND SECONDARY EDUCATION (ERZURUM SAMPLING)

ABDULLAH ŞAHİN

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Rıdvan CANIM

2006 – PAGE: 376

Jury : Asist. Prof. Dr. Rıdvan CANIM (DANIŞMAN)

Prof. Dr. Süreyya BEYZADEOĞLU

Prof. Dr. Ahmet KIRKKILIÇ (T.İ.K.)

Asist. Prof. Dr. Fikret KILIÇ (T.İ.K.)

Asist. Prof. Dr. Başaran GENÇDOĞAN

This study is about ÖSS and OKS that is taken by a good proportion of the students in Turkey who will face great changes in their lives when they pass, and that parents consider as important.

This study, in which scanning model is used, consist mainly of two parts.

With an aim to evoluate the last class primary and secondary school students' success rate in OKS and ÖSS, the students in Erzurum have been applied a 67-question Turkish test consisting of OKS and ÖSS questions. This test has been applied according to the variables in the survey and the findings have been interpreted. It has been determined that the students' success changes dramatically with this variables in terms of statistics.

The OKS and ÖSS Turkish questions applied between 1998-2006 have been named-using the question roots-according to their topics and compared in detail. It has been made clear that Turkish questions in OKS are more various in terms of topic and the gramer questions are much more than the ones in ÖSS, and that ÖSS is more stable than OKS in topic distribution.

ÖN SÖZ

Ana dili eğitimi, gelişmiş bütün ülkelerin eğitim sistemlerinde yer almaktadır. Ana dili eğitimi aracılığıyla öğrencilerin iletişim ve düşünme yetenekleri artırılmakta, beraberinde gerek bireysel gerekse sosyal yaşamlarında daha başarılı ve aktif olmaları amaçlanmaktadır.

Ana dili eğitimi temelde dört etkinliğe bağlı olarak yapılmaktadır. Anlama eğitiminde dinleme ve okuma; anlatma eğitiminde konuşma ve yazma yeteneği geliştirilir.

Türk Millî Eğitim sisteminde de ana dili eğitimi ilköğretimin 1. sınıfından itibaren eğitimin tüm basamaklarında geniş bir şekilde yer almaktadır. Ana diline hâkimiyeti olan öğrencilerin düşünme yeteneklerinin de gelişmiş olduğu gerçeğinden hareketle OKS, ÖSS, KPSS, LES gibi ulusal çapta yapılan tüm sınavlarda, Türkçe soruları, sınavı kazanmada belirleyici konumdadır.

İlköğretimin 8. sınıfında girilen OKS, öğrencilerin ciddiye almak zorunda kaldıkları ilk sınavdır. Bu sınavı kazanan öğrencilerin, bir mesleğe yönelik öğrenim görebilmeleri için girecekleri ÖSS sınavını kazanabilme olasılıkları artmaktadır. Fen ve Anadolu liselerinin ÖSS'yi kazanmadaki yüksek başarıları bunu doğrulamaktadır.

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Önce konuyla ilgili araştırmalar incelenmiş ve kuramsal bölüm oluşturulmuştur. Kuramsal bölümde hem OKS hem de ÖSS Türkçe sorularından hareketle tespit edilen konularla ilgili bilgilere ve örnek sorulara yer verilmiştir. Ayrıca bu sınavları yapan kurumlar, bu sınavlarla ilgili sayısal veriler, sınavların amacı ve kapsamı, sınavların değerlendirilmesiyle ilgili bilgilerden hareketle OKS ve ÖSS sistemi ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bulgular ve yorumlar bölümünde ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri için en önemli iki sınav olan OKS ve ÖSS'de sorulan ana diliyle ilgili sorular karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmada soru kökleri esas alınmış ve soruların hangi konulardan geldiği ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Böylece OKS ve ÖSS'nin Türkçe soruları açısından ne kadar benzeştiği tespit edilmiştir. Ayrıca ilköğretim ve ortaöğretim son sınıfta okuyan öğrencilerin OKS ve ÖSS'deki başarılarını başarılarını belirleyebilmek amacıyla Erzurum örneklemindeki öğrencilere

uygulanan anket ve Türkçe testi; okul, cinsiyet, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, ailenin gelir durumu, Türkçe/Türk dili ve edebiyatı dersi not ortalaması, Türkçe/Türk dili ve edebiyatı dersini sevme ve sınavlara hazırlık için dergi takip edip etmeme durumlarına göre istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Böylece bu değişkenlere göre öğrencilerin başarılarında anlamlı farklılıklar olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Sonuç ve öneriler bölümünde, bulgular ve yorumlardan hareketle elde edilen veriler değerlendirilmiş; araştırmacılara, öğretmenlere ve sınavı yapan kurumlara yönelik öneriler sunulmuştur.

Çalışmanın eğitim sistemimize katkıda bulunması temennisiyle;

Çalışmanın konusunun tespitinden sonuçlandırılmasına kadar desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Rıdvan CANIMA;

Araştırma sürecinde eleştirileriyle bana ışık tutan tez izleme komitesi üyeleri Prof. Dr. Mukim SAĞIR ve Yrd. Doç. Dr. Fikret KILIÇ'a;

Bilgisayar ve internet konusunda, tezin tashihinde yardımlarını esirgemeyen, Yrd. Doç. Dr. Rıfat KÜTÜK'e;

Verilerin toplanması ve değerlendirilmesinde tecrübeleriyle çalışmaya katkıda bulunan Yrd. Doç. Dr. Başaran GENÇDOĞAN'a;

Çalışma sürecinde beni sürekli motive eden Dr. Ömer YILAR'a;

Özellikle zaman yönetimi konusunda yardımcı olan ve verdiği psikolojik destekle araştırmanın sonuçlanmasını sağlayan değerli bölüm başkanım Prof. Dr. Ahmet KIRKKILIÇ'a;

İnternetten verilerin toplanmasından, anketlerin uygulanması, SPSS'e verilerin girilmesi ve tezin tashihine kadar desteğini aralıksız sürdüren öğrencim Gülnur AYDIN'a;

Araştırma boyunca kendisini çok ihmal ettiğim sevgili kızım Mihrişah Yağmur ŞAHİN'e ve özellikle yoğun iş ve akademik yaşamına rağmen maddi-manevi destekle yanımda olan sevgili eşim Esin ŞAHİN'e yürekten teşekkür ediyorum.

Erzurum 2006 **Abdullah ŞAHİN**

KISALTMALAR DİZİNİ

Ağl. : Ağırlıklı
AİO : Açık İlköğretim Okulu
AOBP : Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı
AÖL : Açık Öğretim Lisesi (Anadolu Öğretmen Lisesi)
ASP : Ağırlıklı Standart Puanı
ATML : Anadolu Teknik Meslek Liseleri
Bk. : Bakınız
Cad. : Cadde
EA : Eşit Ağırlık
FL : Fen Lisesi
GAMPİO : Gazi Ahmet Muhtar Paşa İlköğretim Okulu
GÜEF : Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İ.Ö.O. : İlköğretim Okulu
L : Liseler
LGS : Liselere Giriş Sınavı
Mah. : Mahalle
Mat. : Matematik
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
Mes. : Meslek
MF-ASP : Matematik-Fen Ağırlıklı Standart Puanı
N : Kişi Sayısı
Ok. : Okulu
OKS : Ortaöğretim Kurumları Sınavı
OÖKÖSYS : Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
Ort. : Ortalama
Ö.L. : Özel Liseler
ÖDYM : Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezi
ÖSS : Öğrenci Seçme Sınavı
ÖSYM : Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

ÖUOKS **:** Öğrencilere Uygulanan 1998-OKS
ÖUÖSS **:** Öğrencilere Uygulanan 1998-ÖSS
ÖYS **:** Öğrenci Yerleştirme Sınavı
Pu. **:** Puan
s : Sayfa
S : Sayı
S.D. **:** Serbestlik Derecesi
S.S. **:** Standart Sapma
SAY : Sayısal
SÖZ **:** Sözel
St. **:** Standart
T.C. **:** Türkiye Cumhuriyeti
t.nan **:** Tamlayan
t.yan **:** Tamlayan
TD **:** MEB Tebliğler Dergisi
TDK **:** Türk Dil Kurumu
TED **:** Türk Eğitim Derneği
TM **:** Türkçe-Matematik
TM-ASP **:** Türkçe-Matematik Ağırlıklı Standart Puanı
Top. **:** Toplam
TS **:** Türkçe Sözlük
Yay. **:** Yayınları
YDS **:** Yabancı Dil Sınavı
YÖS **:** Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı

	TABLOLAR DİZİNİ	Sayfa No
	Tablo 1.1. Yıllara Göre ÖSS'ye Başvuran ve Yerleştirilen Adayların Durumu (Sınavsız Geçişle Yerleştirilen Adaylar Dahil)	8
	Tablo 1.2. Liselerin ÖSS Yarışındaki Başarı Durumları	10
	Tablo 2.3. 2006 Ortaöğretim Kurumları Sınavı Katsayıları	103
	Tablo 2.4. 2006 Ortaöğretim Kurumları Sınavı Genel Test Ortalamaları	105
	Tablo 2.5. Son 9 Yılın OKS Test Ortalamaları	106
	Tablo 2.6. 2006 Ortaöğretim Kurumları Sınavı Taban Puana (1. Yerleştirme) Göre En İyi İlk On Lise	106
	Tablo 2.7. Okul Türlerinin 2006 OKS I. Yerleştirme Sonucuna Göre Kayıt Alma Oranları	107
	Tablo 2.8. 2006 OKS Erzurum Sayısal Verileri	108
	Tablo 2.9. 2006 Öncesi ÖSS'de Yer Alan Testler ve Soru Dağılımı	113
	Tablo 2.10. Yeni Sistem (2006) ÖSS'de Yer Alan Testler ve Soru Dağılımı	114
	Tablo 2.11. Yeni Sistemde (2006) Ağırlıklı ÖSS Puanları (AÖSS) Hesaplanmasında Kullanılacak Standart Puanların Çarpılacağı Katsayılar	119
	Tablo 2.12. 2005 Yılı ÖSS Ham Puan Ortalamaları ve Standart Sapmalar	122
	Tablo 2.13. 2006 ÖSS Testlerin Ortalama ve Standart Sapmaları	122
	Tablo 2.14. 2005 ÖSS Okul Türüne Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları	124
	Tablo 2.15. 2005 ÖSS Öğrenim Durumuna Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları	125
	Tablo 2.16. 2006 ÖSS Öğrenim Durumuna Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları	126
	Tablo 2.17. 2005 ve 2006 ÖSS'ye İlişkin Genel Bilgiler	127
	Tablo 2.18. MEB'in Yaptığı Sıralamada 2005 ÖSS'de Okul Türlerine Göre İlk ve Son Üç Lise	127
	Tablo 2.19. Sayısal Puana Göre 2005-2006 ÖSS İller Sıralamasında Erzurum	129
	Tablo 4.20. Örneklemi Oluşturan İlköğretim Okulları ve Uygulanan Sınav-Anket Dağılımı	138
	Tablo 4.21. Örneklemi Oluşturan Ortaöğretim Okulları ve Uygulanan Sınav-Anket Dağılımı	138
	Tablo 4.22. Örneklemi Oluşturan OKS ve ÖSS'deki Türkçe Sorularının Dağılımı	139
	Tablo 5.23. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki Türkçe Sorularının Dağılımı	156
	Tablo 5.24. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Soru Dağılımı	157
	Tablo 5.25. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Soru Dağılımı	173
	Tablo 5.26. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (paragraf, şiir) Anlam"la İlgili Soru Dağılımı	185
	Tablo 5.27. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Soru Dağılımı	199

	Tablo 5.28. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Soru Dağılımı	211
	Tablo 5.29. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Soru Dağılımı	222
	Tablo 5.30. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konu Çeşitliliği Açısından Dağılımı	233
	Tablo 5.31. İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri ile Ortaöğretim Öğrencilerinin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	248
	Tablo 5.32. Kız ve Erkek Öğrencilerinin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	249
	Tablo 5.33. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Not Ortalamasına Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	251
	Tablo 5.34. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Not Ortalamasına Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili İlgili Bulgular	251
	Tablo 5.35. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Not Ortalamalarına Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasında Fark Olduğunu ve Bu Farkın Hangi Not Ortalamaları Arasında Olduğunu Belirlemek Amacıyla Uygulanan LSD Post Hoc Testi	252
	Tablo 5.36. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Dersini Sevme Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	253
	Tablo 5.37. Öğrencilerin Dergi Okuma Durumuna göre OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	254
	Tablo 5.38. Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	255
	Tablo 5.39. Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	255
	Tablo 5.40. Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasında Fark Olduğunu ve Bu Farkın Hangi Eğitim Durumundaki Annelerden Kaynaklandığını Belirlemek Amacıyla Uygulanan LSD Post Hoc Testi	256
	Tablo 5.41. Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	257
	Tablo 5.42. Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	257
	Tablo 5.43. Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasında Fark Olduğunu ve Bu Farkın Hangi Eğitim Durumundaki Babalardan Kaynaklandığını Belirlemek Amacıyla Uygulanan LSD Post Hoc Testi	258
	Tablo 5.44. Ailesinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	259
	Tablo 5.45. Ailesinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	259

	Tablo 5.46. Ailelerinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasında Fark Olduğunu ve Bu Farkın Hangi Gelir Seviyesindeki Ailelerden Kaynaklandığını Belirlemek Amacıyla Uygulanan LSD Post Hoc Testi	260
	Tablo 5.47. İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri ile Ortaöğretim Öğrencilerinin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (paragraf, şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	261
	Tablo 5.48. Kız ve Erkek Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (paragraf, şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	265
	Tablo 5.49. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Not Ortalamasına Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (paragraf, şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	270
	Tablo 5.50. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Not Ortalamasına Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	272
	Tablo 5.51. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Not Ortalamalarına Göre Öğrencilerin OKS Ve ÖSS Testlerinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasında Fark Olduğunu ve Bu Farkların Hangi Not Ortalamaları Arasında Olduğunu Belirlemek Amacıyla Uygulanan LSD Post Hoc Testi	274
	Tablo 5.52. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Dersini Sevme Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	282
	Tablo 5.53. Dergi Okuma Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	286
	Tablo 5.54. Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma	290

	Değerleri	
	Tablo 5.55. Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	292
	Tablo 5.56. OKS ve ÖSS Testlerinin Anlamlı Çıkan Bölümlerine İlişkin Farkların Hangi Eğitim Durumundaki Annelerden Kaynaklandığını Belirlemek Amacıyla Uygulanan LSD Post Hoc Testi	294
	Tablo 5.57. Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	297
	Tablo 5.58. Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testi Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	299
	Tablo 5.59. OKS ve ÖSS Testlerine İlişkin Farkların Hangi Eğitim Durumundaki Babalardan Kaynaklandığını Belirlemek Amacıyla Uygulanan LSD Post Hoc Testi	301
	Tablo 5.60. Ailesinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	306
	Tablo 5.61. Ailesinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular	307
	Tablo 5.62. Ailelerinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasında Fark Olduğunu ve Bu Farkın Hangi Gelir Seviyesindeki Ailelerden Kaynaklandığını Belirlemek Amacıyla Uygulanan LSD Post Hoc Testi	309
	Tablo 6.63. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Yüzdelik Değerleri Açısından, Yıllara Göre Konu Dağılımları	317
	Tablo 6.64. OKS ve ÖSS'de Soru Gelen Konular	318
	Tablo 6.65. Tüm Yıllara Göre ÖSS'nin Yüzdelik Konu Sıralaması	318
	Tablo 6.66. Tüm Yıllara Göre OKS'nin Yüzdelik Konu Sıralaması	318

GRAFİKLER DİZİNİ	Sayfa No
Grafik 1.1. ÖSS Sayısal Puanda Türkçe Dersinin Yeri (%).	4
Grafik 1.2. ÖSS Eşit Ağırlık Puanda Türkçe Dersinin Yeri (%).	4
Grafik 1.3. ÖSS Sözel Puanda Türkçe Dersinin Yeri (%).	4
Grafik 1.4. ÖSS'de Bütün Puan Türlerinde Türkçe Dersinin Genel Ağırlığı (%).	5
Grafik 1.5. YDS Puan Türünde Türkçe Dersinin Yüzdelik Ağırlığı (%).	5
Grafik 1.6. ÖSS Türkçe Sorularının Diğer Derslerdeki Soru Sayısına Göre Ağırlığı (%)	6
Grafik 1.7. OKS Türkçe Sorularının Diğer Derslerdeki Soru Sayısına Göre Ağırlığı (%)	6
Grafik 5.8. OKS-ÖSS'deki Toplam "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı	158
Grafik 5.9. OKS-ÖSS'deki Toplam "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı	159
Grafik 5.10. OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	160
Grafik 5.11. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	161
Grafik 5.12. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	163
Grafik 5.13. 1998 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	164
Grafik 5.14. 1999 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	165
Grafik 5.15. 2000 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	166
Grafik 5.16. 2001 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	167
Grafik 5.17. 2002 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	168
Grafik 5.18. 2003 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	169
Grafik 5.19. 2004 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	170
Grafik 5.20. 2005 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	171

Grafik 5.21. 2006 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı	172
Grafik 5.22. OKS-ÖSS'deki Toplam "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı	174
Grafik 5.23. OKS-ÖSS'deki Toplam "Cümle Anlamı"yla İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı	175
Grafik 5.24. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	176
Grafik 5.25. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı	177
Grafik 5.26. 1998 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	179
Grafik 5.27. 1999 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	179
Grafik 5.28. 2000 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	180
Grafik 5.29. 2001 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	181
Grafik 5.30. 2002 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	181
Grafik 5.31. 2003 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	182
Grafik 5.32. 2004 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	183
Grafik 5.33. 2005 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	183
Grafik 5.34. 2006 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	184
Grafik 5.35. OKS-ÖSS'deki Toplam "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı	186
Grafik 5.36. OKS-ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı	187
Grafik 5.37. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	188
Grafik 5.38. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı	190
Grafik 5.39. 1998 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	191
Grafik 5.40. 1999 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	192
Grafik 5.41. 2000 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	193
Grafik 5.42. 2001 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	194
Grafik 5.43. 2002 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	195
Grafik 5.44. 2003 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	196

Grafik 5.45. 2004 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	197
Grafik 5.46. 2005 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	197
Grafik 5.47. 2006 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	198
Grafik 5.48. OKS-ÖSS'deki Toplam "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı	200
Grafik 5.49. OKS-ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı	201
Grafik 5.50. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	202
Grafik 5.51. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı	204
Grafik 5.52. 1998 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	205
Grafik 5.53. 1999 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	206
Grafik 5.54. 2000 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	207
Grafik 5.55. 2001 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	207
Grafik 5.56. 2002 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	208
Grafik 5.57. 2003 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	208
Grafik 5.58. 2004 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	209
Grafik 5.59. 2005 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	209
Grafik 5.60. 2006 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	210
Grafik 5.61. OKS-ÖSS'deki Toplam "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı	212
Grafik 5.62. OKS-ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı	213
Grafik 5.63. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	214
Grafik 5.64. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı	215
Grafik 5.65. 1998 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	216
Grafik 5.66. 1999 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	217
Grafik 5.67. 2000 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	217
Grafik 5.68. 2001 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	218

Grafik 5.69. 2002 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	219
Grafik 5.70. 2003 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	219
Grafik 5.71. 2004 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	220
Grafik 5.72. 2005 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	220
Grafik 5.73. 2006 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	221
Grafik 5.74. OKS-ÖSS'deki Toplam "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı	223
Grafik 5.75. OKS-ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı	223
Grafik 5.76. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	224
Grafik 5.77. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı	225
Grafik 5.78. Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	226
Grafik 5.79. 1998 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	227
Grafik 5.80. 1999 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	227
Grafik 5.81. 2000 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	228
Grafik 5.82. 2001 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	228
Grafik 5.83. 2002 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	229
Grafik 5.84. 2003 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	229
Grafik 5.85. 2004 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	230
Grafik 5.86. 2005 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	230
Grafik 5.87. 2006 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı	231
Grafik 5.88. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konu Çeşitliliği Açısından Karşılaştırılması	232
Grafik 5.89. İncelenen 1998 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	233
Grafik 5.90. İncelenen 1999 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	234
Grafik 5.91. İncelenen 2000 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	235
Grafik 5.92. İncelenen 2001 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	236
Grafik 5.93. İncelenen 2002 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına	237

Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	
Grafik 5.94. İncelenen 2003 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	238
Grafik 5.95. İncelenen 2004 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	239
Grafik 5.96. İncelenen 2005 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	240
Grafik 5.97. İncelenen 2006 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	241
Grafik 5.98. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Yıllara Göre Yüzdelik Karşılaştırılması	243
Grafik 5.99. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Karşılaştırılması	244
Grafik 5.100. İncelenen OKS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Yüzdelik Sıraları	245
Grafik 5.101. İncelenen ÖSS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Yüzdelik Sıraları	246
Grafik 5.102. İncelenen Toplam OKS-ÖSS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Yüzdelik Sıraları	247

ŞEKİLLER DİZİNİ	**Sayfa No**
Şekil 2.1. Standart Puan ve Ağırlıklı Standart Puan Hesaplama Formülü	103
Şekil 2.2. ÖSS, SÖZ, SAY, EA ve DİL Puanlarını Hesaplama Formülü	117
Şekil 2.3. SAY-1, SÖZ-1, EA-1 ve SAY-2, SÖZ-2, EA-2 Puanlarını Hesaplama Formülü	118
Şekil 2.4. Ortalama ve Standart Sapma Formülü	120
Şekil 2.5. Ortaöğretim Başarı Puanı Hesaplama Formülü	120

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

Eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında bir değişme olması beklenir. Eğitim yoluyla insanın amaçları, bilgileri, davranışları, tutumları ve ahlak ölçülerinin değiştiği bilinmektedir.

Eğitimin birçok tanımı yapılmıştır. Bu tanımların bazılarında eğitimin genel ve kapsamlı olması, bazılarında ise daha çok belli bir plan ya da program uygulanarak gerçekleşen anlamı öne çıkarılmıştır. (Demirel, Kaya, 2002, s; 5) Bu tanımlamaları gözden geçirdiğimiz zaman "eğitimin, kişiliğin gelişmesine yardım eden ve onu temel alan, onu yetişkin yaşamına hazırlayan, gerekli bilgi, beceri ve davranışlar elde etmesine yarayan bir süreç olduğunu" anlarız. (Tezcan, 1997, s; 3)

Eğitim insanın bütün yaşamını organize eden bir süreçtir. İnsan özellikle erişkinlik dönemine gelinceye değin şu veya bu biçimde bu kurumun üyesi olmuştur. Ayrıca bu kurum içinde aldığı eğitim düzeyi de insanın gelecekteki bütün yaşantısını etkiler. Eğitimin gücü bu şekilde özellikle yakın zamanlarda artmış ve insanı istese de istemese de etkilemektedir. (Özkalp, 2001, s; 203)

Türk Millî Eğitim sisteminin, eğitim amacı, Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları Madde 2/2'de; "Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek"tir, şeklinde belirtilmiştir. (Soysal, 1999, s; 4)

Toplumsal kültürü bir kuşaktan ötekine aktarma görevini üstlenen eğitim ve dolayısıyla da eğitimin en önemli aracı olan ana dili eğitimi, eski zamanlardan beri vardır, bu varlığını ve misyonunu sürdürmeye de devam edecektir. Zira insanların yaşamında, bireysel ve sosyal gelişiminde ana dilinin çok önemli bir yerinin olduğu bilinmektedir. Bireylerin başkalarıyla sağlıklı ilişki ve iletişim kurabilmeleri, eğitimleri sırasında her türlü öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri, büyük ölçüde ana dillerini etkili kullanmalarına bağlıdır. Ana dilini düzgün ve etkili kullanma ise ancak iyi bir ana dili öğretiminden geçmekle mümkün olur. (Yıldız, 2003, s; VII)

Dil bir bildirişim aracıdır. Ancak basit değil, çok yönlü, çok güçlü bir sistemin aracıdır. İnsanı yücelten, onurlandıran, ona saygınlık kazandıran sosyal bir kurumdur. İnsanoğlu zekâsını, duygu ve düşüncelerini dil ile dışa vurur, dil ile paylaşır. (Sağır, 2002, s; 1)

İçinde bulunduğumuz yüzyılda "dil eğitimi ve öğretimi her zamankinden çok daha büyük önem kazanmıştır. Artık alışılmış bir dil eğitimi çoktan tarihteki yerini almış, çağdaş metotlu dil eğitimi ve öğretim şuurunun kaçınılmazlığı, her eğitimci tarafından tartışmasız benimsenmiştir." (Soysal, 1999, s; XI)

Beyinle ilgili çalışmalar eğitim dünyasını köklü değişimlerin eşiğine getirmiştir. Çalışmaların sonuçları eğitim ve öğretimde etkili bir şekilde kullanıldıkça; okula başlama yaşı ve zamanı, disipline etme yöntem ve teknikleri, değerlendirme, öğrenme ve öğretme yöntemleri, eğitim maliyeti ve öncelikleri, sınıf ortamı, teknoloji kullanımı ve bunlara bağlı olarak da düşünme şekli değişmektedir. (Akyol, 2006, s; I)

İnsanoğlunun beyni en başta, her dili öğrenebilecek kapasitededir. Dil olmadan insanın var olmasını düşünmek imkânsızdır.İnsanoğlu, sahip olduğu aile ya da toplumun dilini öğrenerek birey olur. Dil, bireyleri toplum, toplumları da ulus hâline getirir. Çünkü dil olmadan kültürü aktarmak imkânsızdır.

Bireyin önce yakın aile çevresinin bulunduğu ortamda edindiği ve daha sonra ilişkili olduğu diğer çevrelerde geliştirdiği, toplumla en güçlü bağlarını oluşturan, dil olarak tanımlanan ana dilin işleyiş ve kuruluş düzeni; bireyin düşünsel yaşamına yön veren, bir başka deyişle düşünme yeteneğini geliştirebilmesini sağlayan en önemli kaynaktır. Kişinin sağlıklı düşünmesi, dış evrende olup bitenleri doğru anlaması, bunlar üzerinde yeni görüşler oluşturması, bu düzeni iyi kavramasına bağlıdır. (Ergenç, 1994, S; 25, s; 12)

Ana dil, beynimizin çalışma programıdır. Düşünce dil aracılığıyla üretilir. Bu bakımdan insanoğlu var olduğu günden bugüne kadar, bilim, sanat, eğitim, psikoloji, felsefe, tıp… gibi bilimlerin gelişmesini temelde dile borçludur.

Yapılan araştırmalar öğrencilerin ana dillerine hâkim oldukları zaman diğer alanlarda da başarılı olduklarını ortaya koymuştur. "Ana dilimizi ustalıkla kullanabilmenin ölçüsü nedir? Bu soruyu en yalın biçimde şöyle yanıtlayabiliriz. Okuduğumuzu ve dinlediğimizi anlayabilme; anladığımızı anlatabilme…

Okuduğunu ve dinlediğini anlamayan, anladığını söz ve yazıyla anlatamayan bir öğrencinin hiçbir derste başarılı olacağı düşünülemez. Bu her öğretim düzeyinde böyledir." (Özdemir, 1975, s; 1) Bloom'a göre okuduğunu anlama, genel nitelikteki bilişsel giriş davranışlarından olup, okul öğrenmelerinde daha sonraki yıllarda gerçekleşen öğrenmelerin çoğunu etkilemektedir. (Bloom, 1979, s; 48) Dilin sözel yönü insana özgüdür ve insanın en büyük başarısıdır. Dil ile öğrenme arasındaki yakın ilişki çok önemlidir. Sözel dil problemi olan çocuklar konuşulan kelimeleri kullanmada ve anlamada engellenirler. (MC. Whirter, Voltan-Acar, 2005, s; 218)

Dilin bu özelliklerinden hareketle toplumlar dil eğitimine büyük önem vermişlerdir. Millî Eğitim Temel Kanunu Madde 4'te "… Türk dili'nin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir.[1] şeklinde dil öğretimi belirtilmiştir. İlk okuma yazmayla başlayan dil eğitimi formal eğitimin her kademesinde vardır. Bizde ortaöğretime kadar "Türkçe", ortaöğretimde ise "Edebiyat" ve "Dil ve Anlatım" adı altında dil eğitimi verilmektedir. Ayrıca yükseköğretimin bütün bölümlerinde özellikle birinci sınıfta "Türk Dili" veya "Yazılı ve Sözlü Anlatım" dersleri adı altında dil eğitimi verilmektedir. Türk Millî Eğitimi, liselerin, fen bilimleri, sosyal bilimler, Türkçe-matematik ve yabancı dil alanlarına eşit olarak, 1. sınıftan 3. sınıfa kadar 4 saat Türk dili ve edebiyatı dersi koymuştur.

İlköğretim sonrası girilen OKS ve ortaöğretim sonrası girilen ÖSS'de de Türkçe soruları sınavları kazanmada belirleyici niteliktedir. Yani bir öğrenci üniversitede hangi bölümü tercih edecekse etsin veya OKS'de hangi liseyi seçecekse seçsin Türkçe sorularını başarıyla çözemezse hedefine ulaşamaz. Bu soruların çözümünde adaylar zamanla da yarıştıkları için, okuma hızları da önemlidir. "Bu nedenle daha çabuk ve daha iyi okuyabilmek için okumaya katkıda bulunan organlarla zihnin birlikte ve eşgüdüm içinde çalışması gerekmektedir. Bir başka deyişle anlama hızının yüksek olması gerekmektedir." (Tazebay, 2005, s; 5)

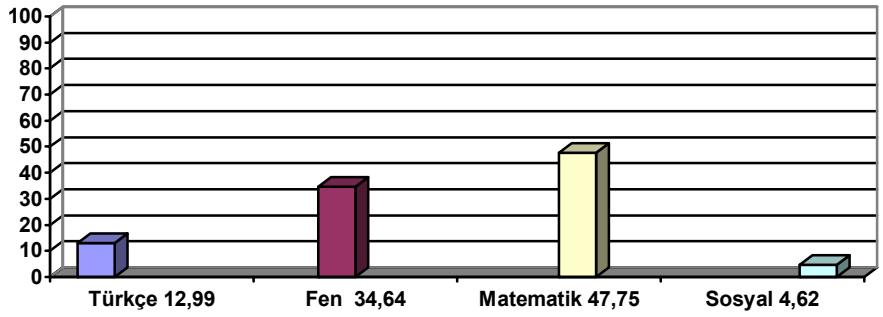
Okuduğunu anlamayan, yorumlayamayan, bir çıkarımda bulunamayan, ana diline hâkim olamayan, asgarî düzeyde de olsa dilinin gramerini bilmeyen, imla

[1] Millî Eğitim Temel Kanunu, S. 1739, 14. 06. 1973,.

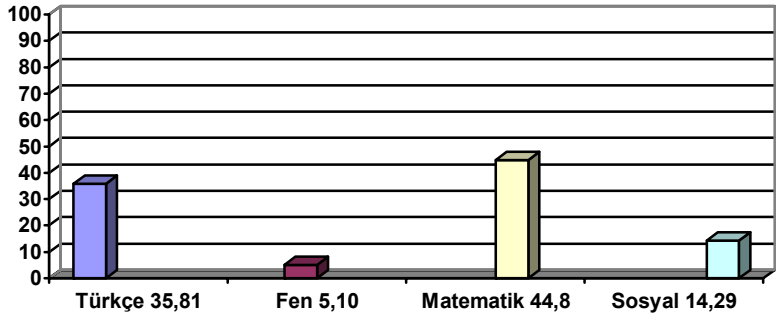
ve noktalama bilgisine sahip olmayan bir öğrenci istediği bölümü kazanamaz, kazansa bile hem okul hayatında hem de sosyal hayatta başarılı olamaz. Yukarıda da belirtildiği gibi düşünce dil sayesinde üretilir. Hayaller dil sayesinde kurulur, rüyalar dil sayesinde görülür.

ÖSS'de öğrencilerin aldıkları puanlar hesaplanırken Türkçe dersinin yüzdelik ağırlığı Grafik 1, 2, 3, 4 ve 5'te gösterilmiştir:

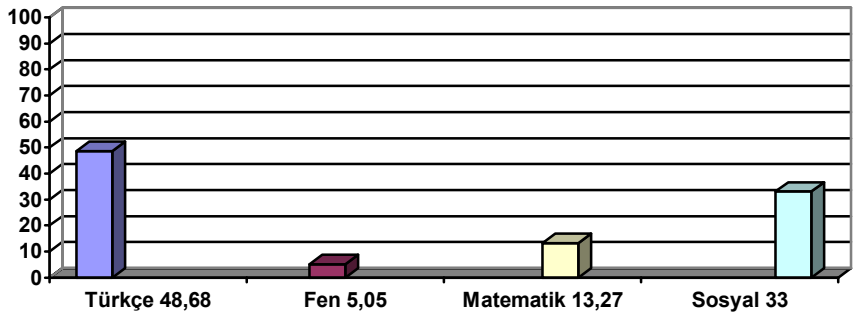
Grafik 1. ÖSS Sayısal Puanda Türkçe Dersinin Yeri (%)

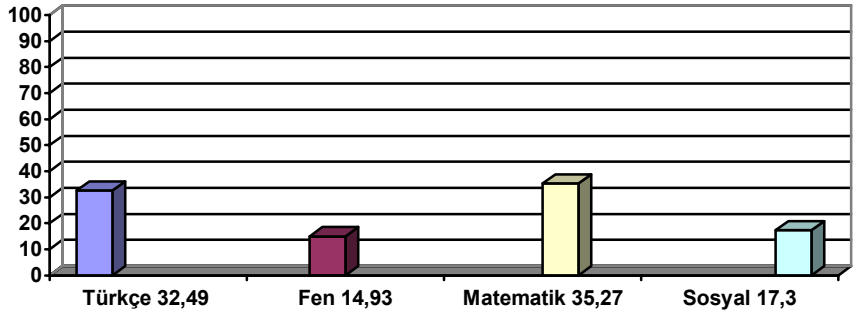
Grafik 2. ÖSS Eşit Ağırlık Puanda Türkçe Dersinin Yeri (%)

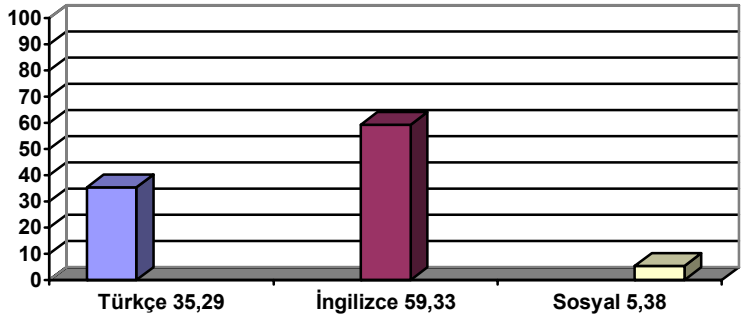
Grafik 3. ÖSS Sözel Puanda Türkçe Dersinin Yeri (%)

Grafik 4. ÖSS'de Bütün Puan Türlerinde Türkçe Dersinin Genel Ağırlığı (%)

Grafik 5. YDS Puan Türünde Türkçe Dersinin Yüzdelik Ağırlığı (%)

Yukarıdaki Grafik 1, Grafik 2, Grafik 3, Grafik 4'te görüldüğü gibi Türkçe dersi matematikten sonra ağırlığı en fazla olan ders olmuştur. Sosyal bilgilerin, tarih, coğrafya, felsefe grubu gibi derslerden oluştuğunu düşünürsek bütün dersler içinde ağırlığı çok önemlidir.Grafik 5'te ise yabancı dil sorularından sonra Türkçe, ağırlığı en fazla olan ders konumundadır. Yani üniversiteyi kazanmak isteyen bir öğrencide ana dil becerisinin iyi derecede olması şarttır.

Öğrencinin gerekli düşünme kapasitesini kazanması, tabi ki sadece Türkçe dersleriyle gerçekleştirilecek bir davranış değildir. Diğer derslerde de ana dil eğitimi devam etmelidir. 1981 Türkçe Öğretimi Programının anlatım bölümünde Türkçe dersi dışındaki ders öğretmenlerinin de ana dili etkinliklerinin uygulanmasıyla yükümlü oldukları belirtilmiştir.[2]

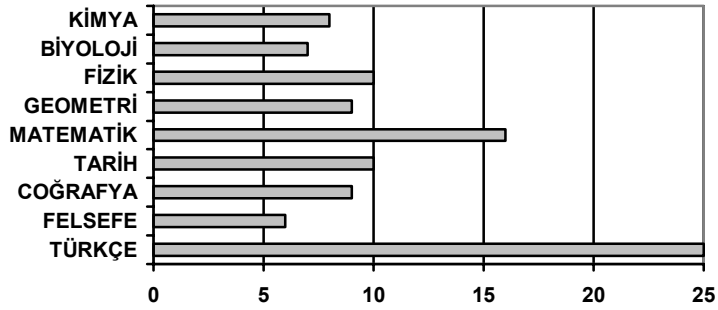
[2] "Türkçeden başka derslerle ilgili gözlem, deney, sonuç ve izlenimleri anlatabilmek. (Bu etkinliklere, ilgili dersin öğretmeni de yükümlü olacaktır.), **(6. SINIF, A. Sözlü olarak, 10.)**; Türkçeden başka derslerle ilgili de olsa gözlem, deney, sonuç ve açıklamaları,yazım ve söz dizimi yanlışı yapmadan, noktalama işaretlerini doğru ve eksiksiz kullanarak anlatabilmek (Bu etkinliklerle ilgili dersin öğretmenleri de yükümlüdür.), **(6. SINIF, B. Yazılı olarak, 10)**; Türkçeden başka derslerle ilgili de olsa yazım ve söz dizimi yanlışı yapmadan

Bugünün Türkiye'sinde çocuklarına iyi bir gelecek hazırlamak isteyen aileler onları iyi liselerde okutarak onların üniversite hayallerini gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Gerçekten de OKS ile girilen fen liseleri, birçok özel lise ve Anadolu liseleri üniversiteyi kazandırmada en önde giden okullardır. Özellikle fen lisesini kazanmış bir öğrenci, üniversitelerin yüksek puanlı bölümlerini garantilemiş sayılmaktadır. Her yıl milyonlarca öğrencinin girdiği ve pek azının başarabildiği bu sınavlar ciddi hazırlık gerektiren sınavlardır. Bu ciddiyetten hareketle her il ve ilçede bulunan binlerce dershane, öğrencilerini rehberlik hizmetleriyle birlikte bu sınavlara hazırlamaktadır.

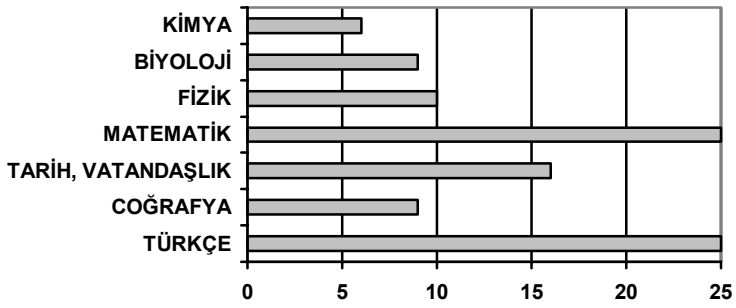
OKS'de 100 sorunun 25'i, ÖSS'de 180 sorunun 45'i, yani her iki sınavda da bütün soruların % 25'i Türkçe sorularıdır.

Grafik 6 ve 7'de ÖSS ve OKS Türkçe sorularının diğer derslerdeki soru sayısına göre ağırlığı gösterilmiştir.

Grafik 6. ÖSS Türkçe Sorularının Diğer Derslerdeki Soru Sayısına Göre Ağırlığı (%)

Grafik 7. OKS Türkçe Sorularının Diğer Derslerdeki Soru Sayısına Göre Ağırlığı (%)

---

noktalama işaretlerini doğru ve eksiksiz kullanarak gözlem, deney, açıklama ve sonuçları saptayabilmek, rapor düzenleyebilmek, özet çıkarabilmek, not alabilmek (Bu etkinliklerle, ilgili dersin öğretmenleri de yükümlüdür.), (**7. SINIF**, **B. Yazılı olarak, 13)**; Türkçeden başka derslerle ilgili de olsa yazım ve söz dizimi yanlışı yapmadan, noktalama işaretlerini doğru ve eksiksiz kullanarak gözlem, deney açıklama, sonuçlarını saptayabilmek; rapor düzenleyebilmek; özet çıkarabilmek ve not alabilmek (Bu etkinliklerle ilgili ders öğretmeni de yükümlüdür.), **(8. SINIF, B. Yazılı olarak, 11)**" Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı, Tebliğler Dergisi, S. 2098, MEB, 1981.

OKS ve ÖSS'de bu kadar önemli olan Türkçe dersine okullarımızda yeterli önem verilip verilmediği, 45 soruluk ÖSS Türkçe testinde Türkiye başarı ortalamasının neden 19 soru olduğu sorgulanmalıdır. 2004 ÖSS'de 12 öğrenci eksik belge ile sınava girmiş, 1 öğrenci yerine başkasını sınava sokmuş, 8'i kopya çekerken yakalanmış ve 98'i sınav kurallarına uymamıştır. 45 Türkçe sorusunun ülke çapında doğru yapılma ortalaması 19,32'dir. En acısı da sınavı geçerli 1.727.957 öğrenciden 32.177 öğrenci sıfır puan almıştır. 11 yıl eğitim aldıktan sonra sıfır alan öğrencilerin sayısı gerçekten düşündürücüdür. Lise son sınıf düzeyindeki öğrencilerin yerleşme yüzdesi 27,03'tür. Kalan % 72,97 öğrenci liseyi bitirmiş öğrencilerdir. Bu sonuç üniversiteye hazırlığın birkaç yıla yayıldığını, dershanelere birkaç yıl gidildiğini göstermektedir. OKS'ye giren öğrencilerin % 20'si, ÖSS'ye giren öğrencilerin ise % 33, 26'sı yerleşmeye hak kazanabilmektedir. Bütün bunlar bu sınavların ve Türk Millî Eğitim sisteminin mercek altına alınmasını gerekli kılmaktadır. Çünkü okulda öğrenilen bilgiler ve gelinen eğitim seviyesi bu sınavı kazanmak için yeterli değildir.

Bu araştırmada OKS ve ÖSS Türkçe soruları ayrıntılı bir şekilde konularına göre karşılaştırılmış ve örnekleme alınan ilköğretim ve ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin bu sınavlardaki başarı durumları birtakım değişkenlere göre ortaya konmuştur.

1.1. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde, ekonomik ve sosyal düzeyi ne olursa olsun, yaşadığı bölge neresi olursa olsun, hangi tür okuldan mezun olursa olsun ortaöğretimi bitirmiş her genç, üniversitede okumanın hayalini kurmaktadır. Ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin % 95'i üniversite sınavına girmektedir. Daha önceki yıllarda üniversiteyi kazanamayanlar da göz önünde bulundurulduğunda sınava giren adaylar, yıldan yıla artmaktadır.

Özellikle Avrupa ülkelerinden farklı olarak Türkiye'de üniversite, mezunlarının büyük bölümü işsiz olsa da, bir meslek sahibi olabilmek, iş bulabilmek için bir araç olarak görülmektedir. Bu da üniversiteyi umut kapısı olarak gören adayların sayısının artmasına neden olmaktadır. 2005 yılı verilerine göre sınavsız geçiş yapan öğrencilerle birlikte 1,851,674 aday sınava girmiştir.

Aday sayısının artmasına rağmen yerleştirilen adayların sayısında önemli bir artış olmamıştır. Son yıllarda açılan yeni üniversitelerle bu durum adayların lehine değiştirilmeye çalışılmaktadır. Önceki yıllarda sınava giren ve yerleşen adayların sayıları karşılaştırıldığında aslında yerleştirilenlerin ne kadar az olduğu Tablo 1'de görülecektir. (Final, 2005, s; 3)

Yıllar	Başvuranların Sayısı	Yerleştirilenlerin Sayısı	Kazanma Oranı %
1998	1,359,579	412,261	30,32
1999	1,479,562	393,534	26,56
2000	1,414,823	414,647	29,30
2001	1,473,908	455,913	30,93
2002	1,540,422	614,125	39,86*
2003	1,502,605	559,146	37,21
2004	1,786,963	574,867	32,17

Tablo 1: Yıllara Göre ÖSS'ye Başvuran ve Yerleştirilen Adayların Durumu (Sınavsız geçişle yerleştirilen adaylar dahil)

Tablo 1'de de görüldüğü gibi, başvuran adayların sayısının artmasına rağmen yerleştirilen adayların sayısında orantılı bir artışın olmaması bu sınavı öğrencilerin gözünde aşılması zor bir sınav hâline getirmiştir. Ayrıca sınav sisteminin sık aralıklarla değiştirilmesi adayları kaygılandırmıştır. Çoğu ülkede üniversiteye giriş kriterleri çok farklıdır. Ülkemizde de aday seçimi sıkıntılarının aşılabilmesi için farklı sınav sistemleri üzerinde durulabilir. Örneğin Türkçe öğretmenliğine yönelik seçmelerde adayların yazılı ve sözlü kompozisyonlarına yönelik sorular sorulamamaktadır. Oysa bu şekilde adaylar, Türkçe öğretiminin dört temel etkinliği olan okuma, dinleme, konuşma ve yazmadan sadece okuma alanından sınava girmiş oluyorlar.

Türkiye'deki üniversiteye girişte uygulanan seçme sistemi, "kalburüstü Amerikan okullarından farklıdır. Amerika'da test sonuçları ve not ortalaması gibi nesnel ölçütler çok önemli rol oynarken öznel, nitel, ölçülemeyen ve kişisel ögeler de göz önünde tutulur. Bunun, lise notları, öğrencinin kendini tanıtmak amacıyla yazdığı kompozisyonlar, görüşmeler, öğretmenlerden alınan tavsiye mektupları gibi etmenleri ve hepsinin üzerinde ideal bir üniversite birinci sınıfını oluşturmaya

yönelik bir genel anlayış dikkate alan bir toplum mühendisliği uygulaması olarak tanımlanabilir." (Rosovsky, 1998, s; 57)

Sınavın bu duruma gelmesi üniversiteye hazırlık dershanelerinin sayısını artırmıştır. Türk Eğitim Derneği Başkanı Selçuk Pehlivanoğlu'nun tespitlerine göre 2005 yılında dershane sayısı % 20 artarak 3650'ye ulaşmıştır.[3] Dershane sayısının son yıllarda katlanarak artması okulların, öğrencilerini bu sınava hazırlıksız yetiştirdikleri tartışmalarını ortaya çıkarmıştır. Okul müfredatları, öğretmenler, ders kitapları, okul yönetimleri eleştirilmiş ve bu tartışmalardan hareketle farklı araştırmalara konu olmuştur. "… Eğitim programlarının öğrencilere çok yönlü, eleştirel, yaratıcı, kritik ve bağımsız düşünme, problem çözme ve iletişim becerilerini kazandırması ayrıca bilgi üretmeyi ve öğrenmeyi öğretmesi beklenmektedir…" (Filiz, 2004, s; 1) Bu programların bütün okullarda fark gözetilmeksizin uygulanması zorunludur.

Tartışmaya gazetesindeki köşesinden katılan Taha Akyol, yazısında şu ifadelere yer vermiştir: "Eski Talim Terbiye Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ziya Selçuk, eğitim-bilim alanında ülkemizde en önde gelen akademisyenlerden biridir. Kendisiyle görüştüm, Türkiye'de ortaöğretimde, yani liseler arasında "en iyi okul" ile "en kötü okul" arasındaki kalite farkının yüzde 80 olduğunu söyledi! Hâlbuki bu oran OECD ülkelerinde yüzde 10'un altında! Demek ki, bizde teorik olarak, üniversite sınavlarını kazanacak öğrencilerin yüzde 80'i önceden bellidir ve belirli 'iyi liselerin' öğrencileridir.[4]

Tartışılan sınav sadece ÖSS değildir. Liselere giriş için yapılan OKS de aşılması zor bir sınavdır. Özellikle fen ve Anadolu liselerinde okuyan öğrencilerin üniversiteyi kazanma oranları diğer liselere göre yüksek olduğu için ÖSS'yi kazanmanın yolunun OKS'den geçtiği söylenebilir.

---

[3] Gerçek Gündem Programı, Flash TV, 12. 06. 2006, Saat: $09^{\underline{00}}$.

[4] Akyol, Taha, "Lise, Üniversite, Öğrenci", Milliyet Gazetesi, 8 Haziran 2006.

Tablo 2'de liselerin ÖSS'yi kazandırmadaki durumları gösterilmiştir.

OKUL TÜRÜ	Sınavı Geçerli Aday Sayısı	En Az Bir Puanı 120'den Fazla Aday Sayısı	%	En Az Bir Puanı 185'ten Fazla Aday Sayısı	%
Liseler	864.292	721.070	83,4	510.207	59,0
Liseler (Y. Dil Ağırlıklı)	110.190	107.351	97,4	94.886	86,1
Özel Liseler	11.047	9.986	90,4	7.854	71,1
Anadolu Liseleri	124.970	123.540	98,9	117.186	93,8
Yabancı D. Eğ. Yapan Ö.L.	25.822	24.524	95,0	21.240	82,3
Fen Liseleri	5.220	5.188	99,4	5.100	97,7
Özel Fen Liseleri	3.658	3.612	98,7	3.448	94,3
Askeri Liseler	365	358	98,1	335	91,8
Çok Programlı Liseler	54.602	41.282	75,6	27.028	49,5
Güzel Sanatlar Liseleri	2.389	2.207	92,4	1.690	70,7
LİSELER TOPLAMI	**1.243.788**	**1.066.335**	**85,7**	**803.851**	**64,6**
Öğretmen Liseleri	18.055	17.759	98,4	16.851	93,3
İmam Hatip Liseleri	59.196	52.225	88,2	42.623	72,0
Ticaret Meslek Liseleri	109.011	67.235	61,7	35.778	32,8
Teknik Liseler	17.103	10.507	61,4	4.892	28,6
Endüstri Meslek Liseleri	166.193	67.612	40,7	26.660	16,0
Kız Meslek Liseleri	79.318	53.490	67,4	29.830	37,6
Sağlık Meslek Liseleri	20.117	15.875	78,9	9.889	49,2
Otelcilik ve Turizm Mes. L.	5.606	4.322	77,1	2.956	52,7
Sekreterlik Meslek Liseleri	366	325	88,8	253	69,1
Astsubay Hazırlama Ok.	2.131	1.800	84,5	1.014	47,6
Diğer Meslek Liseleri	4.507	3.604	80,0	2.390	53,0
MESLEK L. TOP.	**463.548**	**276.995**	**59,8**	**156.285**	**33,7**
Diğerleri	2.566	1.119	43,6	394	15,4
GENEL TOPLAM	**1.727.957**	**1.362.208**	**78,8**	**977.381**	**56,6**

Tablo 2: Liselerin 2004 ÖSS Yarışındaki Başarı Durumları[5]

Tablo 2'de de görüldüğü gibi, özellikle Fen liseleri % 97,7'lik oranla ÖSS'yi kazandırmada en başarılı okuldur. "Bu başarı sadece okulun başarısıdır."

[5] İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2, (7. sayının eki), 2004/2.

demek yanlıştır. Çünkü OKS'yi yüksek puanlar alarak kazanmış öğrencilerin bu okullarda okudukları bir gerçektir. Bu gerçeklerden hareketle bu iki sınav sisteminin araştırma konusu olması gerekiyordu.

Çalışmada hem ÖSS hem de OKS'nin değiştirildiği 1998 yılı ve sonrasındaki Türkçe soruları incelemeye alınmıştır. "OKS Türkçe sorularıyla ÖSS Türkçe soruları arasında bir farklılık var mıdır? İlköğretimi bitirdikten sonra, ortaöğretim son sınıfa gelmiş öğrencilere ÖSS'de OKS'den farklı olarak neler sorulmaktadır? OKS'ye girebilecek düzeyde olan ilköğretim son sınıf öğrencileri, ortaöğretimi bitirmeden ÖUÖSS'de (Örnekleme Uygulanan 1998-ÖSS) ne derecede başarılı olabilirler? Ortaöğretim son sınıf öğrencileri ÖUOKS'de (Örnekleme Uygulanan 1998-OKS) başarılı olabilecekler mi? Ders notu, ailenin eğitim ve ekonomik seviyesi, öğrencinin herhangi bir sınava hazırlık dergisini takip edip etmeme durumu, cinsiyet, Türkçe-Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumu bu sınavlardaki başarıda ne derecede etkilidir?" soruları çalışmanın temelini oluşturmuştur.

Araştırmanın; ele alınan bu soruların aydınlığa kavuşturulmasıyla, öğrencilere, öğrenci velilerine, öğretmenlere ve bunun yanı sıra, sınavları hazırlayan MEB ve ÖSYM'ye ışık tutacağı düşünülmüştür.

1.2. Problem

Bu araştırmada; "1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 ve 2006 yılarında uygulanmış OKS ve ÖSS Türkçe sorularında "sözcük ve sözcük gruplarında anlam", "cümle anlamı", "metinde (paragraf, şiir) anlam", "anlatım bozuklukları", "dil bilgisi" ve "yazım ve noktalama bilgisi" konularına göre farklılık var mıdır?" ve "İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS başarıları üzerinde birtakım değişkenlerin etkisi var mıdır?" soruları araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2.1. Alt problemler

Yukarıdaki problem kapsamında aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

1. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları karşılaştırıldığında konu çeşitliliği açısından farklılık var mıdır?
2. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının yüzdelik değerleri açısından, yıllara göre konu dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?
3. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının, yüzdelik değerleri açısından konularına göre aralarında bir farklılık var mıdır?
4. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili farklılık var mıdır?
5. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili alt başlıklarda farklılık var mıdır?
6. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, cümle anlamıyla ilgili farklılık var mıdır?
7. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, cümle anlamıyla ilgili alt başlıklarda farklılık var mıdır?
8. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili farklılık var mıdır?
9. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili alt başlıklarda farklılık var mıdır?
10. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, anlatım bozukluklarıyla ilgili farklılık var mıdır?
11. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, anlatım bozukluklarıyla ilgili alt başlıklarda farklılık var mıdır?
12. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, dil bilgisiyle ilgili farklılık var mıdır?
13. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, dil bilgisiyle ilgili alt başlıklarda farklılık var mıdır?
14. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili farklılık var mıdır?
15. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili alt başlıklarda farklılık var mıdır?
16. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark var mıdır?

17. Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark var mıdır?
18. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersi not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark var mıdır?
19. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark var mıdır?
20. Öğrencilerin dergi okuma durumuna göre OKS ve ÖSS başarıları arasında fark var mıdır?
21. Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark var mıdır?
22. Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark var mıdır?
23. Ailelerin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark var mıdır?
24. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark var mıdır?
25. Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark var mıdır?
26. Türk dili ve edebiyatı not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark var mıdır?
27. Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark var mıdır?
28. Öğrencilerin dergi okuma durumuna göre OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam,

anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark var mıdır?

29. Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark var mıdır?
30. Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark var mıdır?
31. Ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark var mıdır?

1.3. Denenceler

Araştırmada alt problemlere dayalı olarak saptanan deneceler aşağıda ifade edilmiştir.

1. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları karşılaştırıldığında konu çeşitliliği açısından farklılık yoktur.
2. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının yüzdelik değerleri açısından, yıllara göre konu dağılımları arasında bir farklılık yoktur.
3. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının yüzdelik değerleri açısından konularına göre aralarında bir farklılık yoktur.
4. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili farklılık yoktur.
5. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur.
6. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, cümle anlamıyla ilgili farklılık yoktur.
7. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, cümle anlamıyla ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur.

8. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili farklılık yoktur.
9. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur.
10. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, anlatım bozukluklarıyla ilgili farklılık yoktur.
11. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, anlatım bozukluklarıyla ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur.
12. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, dil bilgisiyle ilgili farklılık yoktur.
13. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, dil bilgisiyle ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur.
14. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili farklılık yoktur.
15. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur.
16. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.
17. Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.
18. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.
19. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.
20. Öğrencilerin dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.
21. Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.
22. Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.
23. Ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.

24. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark yoktur.
25. Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır.
26. Türk dili ve edebiyatı not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır.
27. Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır.
28. Öğrencilerin dergi okuma durumuna göre OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır.
29. Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır.
30. Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır.
31. Ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır.

1.4. Sayıltılar

1. Uygulamaya katılan öğrenciler kendilerine verilen anket ve testleri içten ve gerçek durumlarını yansıtacak şekilde yanıtlamışlardır.

2. Araştırmada veri toplama araçlarının hedeflenen bilgileri toplamaya uygun olduğu kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma Erzurum il sınırları içinde bulunan 58 (II. kademesi bulunan) ilköğretim okulu içinden 14 farklı ilköğretim okulu ve 27 ortaöğretim okulu içinden 11 ortaöğretim okulunda öğrenim gören 462'si ilköğretim, 410'u ortaöğretim olmak üzere toplam 872 son sınıf öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Sonuçlar aynı ve benzer özelliği taşıyan ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerine genellenebilir.

2. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerine yönelik 1998-2006 yıllarında (9 yıl) uygulanmış OKS ve ÖSS Türkçe soruları ile araştırmacı tarafından hazırlanan OKS ve ÖSS Türkçe testleri ile sınırlıdır.

3. Bu araştırmanın geçerliliği, anketteki sorular, ÖUOKS, ÖUÖSS, OKS, ve ÖSS Türkçe sorularıyla sınırlıdır.

4. İncelenen 225 OKS, 387 ÖSS toplam 612 Türkçe sorusu, "sözcük ve sözcük gruplarında anlam", "cümle anlamı", "metinde (paragraf, şiir) anlam", "anlatım bozuklukları", "dil bilgisi" ve "yazım ve noktalama bilgisi" şeklinde sıralanan 6 ana konu başlığı ve bu başlıklardan detaylandırılmış 116 alt başlıkla sınırlandırılmıştır. İptal edilen 2 Mayıs 1999 ÖSS ve 2006 yılında uygulanmış ÖSS "Edebiyat Sosyal Bilimler Testi (Ed-Sos)" araştırmanın dışında tutulmuştur.

1.6. Tanımlar

Yükseköğretim: Ortaöğretime dayalı ve en az dört yarı yılı kapsayan her kademedeki eğitim-öğretimin tümüdür. Yükseköğretimde önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde eğitim yapılmaktadır.[6]

[6]http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFFF57EDA7516DB771

Örgün Eğitim: Öğrencilerin eğitim-öğretim süresince ders ve uygulamalara devam etme zorunluluğunda oldukları bir eğitim-öğretim türüdür.[7]

Öğretim Programı: Belli bir öğretim basamağındaki çeşitli sınıf ve derslerde okutulacak konuları, bunların amaçlarını, her dersin sınıflara göre haftada kaç saat okutulacağını ve öğretim metotlarını, tekniklerini gösteren kılavuzdur. (İlkokul programı, lise programı gibi)

Ortaöğretim:Türk Millî Eğitim Sistemi içinde hiyerarşik olarak sıralanan, örgün eğitim kademelerinin ikinci basamağını oluşturan ortaöğretim, 14-18 yaş gençlerin devam ettiği 4 yıl süreli, zorunlu olmayan ve devlet okullarında parasız bir öğretim kademesidir.

İlköğretim: Türk Millî Eğitim Sistemi içinde hiyerarşik olarak sıralanan, örgün eğitim kademelerinin başlangıcında yer alan ilköğretim, 7-14 yaş çocuklarının devam ettiği 8 yıl süreli, zorunlu ve devlet okullarında parasız bir öğretim kademesidir (Fidan ve Erden, 1994: 212; Karagöz ve diğerleri,1998: 168; Kıncal, 2000: 97; MEB, 1991: 64; Türk,1999: 113).

Fakülte: Bu üniversiteye bağlı olarak yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan; kendisine birimler bağlanabilen bir yükseköğretim kurumudur.[8]

Yüksekokul: Belli bir mesleğe yönelik eğitim-öğretime ağırlık veren, bir fakülteye veya doğrudan rektörlüğe bağlı olan bir yükseköğretim kurumudur.[9]

Özel Dershane: Öğrencileri özellikle OKS,ÖSS,KPSS… gibi merkezi sınavlara hazırlayan ücrete tabi özel eğitim kurumlarıdır.

---

[7] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFFF57EDA7516DB771
[8] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFFF57EDA7516DB771
[9] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFFF57EDA7516DB771

İKİNCİ BÖLÜM

2. KONUYLA İLGİLİ KURAMSAL TEMEL

Araştırmanın bu bölümünde, OKS ve ÖSS'de sorulan ortak 6 temel konudan hareketle 116 alt konu hakkında kısa bilgilere ve bunlara örnek olabilecek OKS ve ÖSS Türkçe sorularına yer verilmiştir. Ancak OKS veya ÖSS'de sorulmayan konular ele alınmamıştır. Ayrıca bu bölümde OKS-ÖSS sistemi ve işleyişi hakkında da bilgiler yer almaktadır.

2.1. 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki Türkçe Dersi Konuları ve Alt Başlıkları

2.1.1. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam

Kelime (Sözcük) kendi başına anlamı olan ses ya da ses toplulukları olarak adlandırılır. Bir varlığın, bir nesnenin ya da bir durumun zihinde canlanabilmesi için onu karşılayan bir gösterimdir. Anlatımın temelini sadece kelimeler olarak göstermek yanlıştır. Deyim, birleşik isim, birleşik fiil, isim tamlaması gibi kelime grupları da kelime kapsamında düşünülmelidir. Sınavlarda bu konuyla ilgili tek tek kelime anlamı sorulduğu gibi, söz gruplarının anlamları da sorulmaktadır. (Şahin, 2002, s; 111)

2.1.1.1 Gerçek anlam

Bir kelimenin yansıttığı ilk ve asıl anlama gerçek anlam veya sözlük anlamı denir. (Korkmaz, 1992, s; 140)

ÖRNEK OKS SORUSU (2001-3)
Sıkıntımızı unutmak, <u>donuk</u> yaşantımıza biraz <u>renk</u>, 1 2 biraz ışık katmak için, tek <u>çaremiz</u> kitaplara <u>sarılmaktır</u>. 3 4 **Bu cümlede altı çizili olarak verilen sözcüklerden hangisi gerçek anlamıyla kullanılmıştır?** A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
Cevap: C

2.1.1.2 Mecaz anlam

Kelimelerin asıl ve yan anlamlarının dışında, ilişki ve benzerlik yoluyla başka bir kavramı ifade etmek üzere kazandıkları anlama mecaz anlam denir. (Topaloğlu, 1989, s; 107)

ÖRNEK OKS SORUSU (2005-5)

1-Orhan, takımımızın koyu bir taraftarıdır.
2-Bebeklere koyu süt içirilmemesi gerekir.
3-Mahallenin gençleriyle koyu bir sohbet ettik.
4-Ressamın tablosunda koyu yeşil renk hâkimdi.

"Koyu" **sözcüğü yukarıdaki cümlelerin hangilerinde mecaz anlamıyla kullanılmıştır?**

A) 1 - 2 B) 2 - 4 C) 1 - 3 D) 3 – 4

Cevap: C

2.1.1.3. Kişileştirme

İnsan dışındaki varlıkları insanmış gibi görme, onlara insan özellikleri vermektir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2000-16)

Dallar mısra mısra, şair tez duyar,
Bahar nezle olsa hemen yaz duyar,
Çiçek kuşa dil öğretir, haz duyar
Ulu isteklerde gezer gönlümüz…

Bu dörtlükteki "kişileştirmeler", **aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?**

A) Bahar, yaz, çiçek, kuş B) Yaz, dallar, bahar, gönül
C) Kuş, şair, dil, bahar D) Çiçek, dil, bahar, gönül

Cevap: A

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-26)

(I) Sonbahar, kendisinden sonra gelecek kış mevsiminin gizli telaşını yaşatıyor doğaya. (II) Amasra'da bir Roma yapıtı olan Kuşkayası Yol Anıtı sarı bir örtüyle kaplanıyor. (III) Hasankeyf'teki Artukoğulları zamanından kalma cami, minaresindeki son leyleği yolcu ediyor. (IV) Kaçkarlarda yağmur fazla mesai yapmaya başlıyor. (V) Bolu Dağları'nda, Istrancalarda gezinirken yerlerde ağaç gövdelerinin hüzünlü yüzlerini, acılı bakışlarını görüyoruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde insana özgü bir nitelik doğaya <u>aktarılmamıştır</u>?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: B

2.1.1.4. Nesneler arası ilişki

OKS'de nesneler arası ilişkiyle ilgili bir soru gelmiştir. Daha çok zekâ sorusuna benzeyen bu soruda bir nesneyle ilgili olan bir araç ve arasındaki ilişki sorulmuştur.

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-1)
1. Aşağıdaki sözcük çiftlerinden hangisinde "kalem-kâğıt" **arasındakine benzer bir ilişki vardır?** A) Fırça- boya B) Sözcük - cümle C) Sayfa – defter D) Tebeşir – tahta
Cevap: D

2.1.1.5. Deyimlerin anlamı ve kullanılışı

Çekici bir anlatım özelliği taşıyan, genellikle gerçek anlamdan ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış kelime öbeklerine deyim denir: Abayı yakmak, göze girmek, küplere binmek... (Topaloğlu, 1989, s; 55)

ÖRNEK OKS ORUSU (2001-13)
1. Her zaman çok konuşurken şimdi sesi çıkmaz olmuş; dut yemiş bülbüle dönmüştü. 2. Dizgini ele almış, artık işleri yönetmeye başlamıştı. 3. Çektiği sıkıntılar yüzünden yaşamayı istemeyecek duruma gelmiş, canından bezmişti. 4. Sonunda dize gelmiş, kendisinden güçlü olan arkadaşının buyruğunu kabul etme durumuna düşmüştü. **Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde, deyimlerden önce anlamları verilmiştir?** A) 1-4 B) 1 -3 C)2-3 D)2-4
Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-1)
I. Hasta sabaha kadar gözünü kırpmamıştı. II. Dün akşam geç yattığından uykusunu alamamıştı. III. Uykum gelmesin diye sık sık yüzümü yıkadım. IV. uykusunun ağır olduğunu herkes bilirdi. V. Dünkü tartışma yüzünden bütün gece gözüme uyku girmedi. **Yukarıdaki cümlelerin hangilerindeki deyimler anlamca birbirine yakındır?** A) I. ve V. B) II. ve III. C) II. ve IV. D) III. ve IV. E) IV. Ve V.
Cevap: A

2.1.1.6. Sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımı

Sınavlarda sözcüğün cümle içinde kazandığı aynı ya da yakın anlamları da sorulmaktadır. Bu konu eş anlamlılıkla karıştırılmamalıdır. Eş anlamlılıkta sözcüğün anlamlarının aynı, yazılışlarının farklı olması gerekir. Aynı ya da yakın anlamda kullanılan sözcük yazılış olarak aynıdır; cümle içinde farklı anlamlar kazanır. Yani sözcüğün çok anlamlı kullanılışıdır.

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-4)

Karanlık basmadan yola çıktılar.

Çocuk yedi yaşına basmadan okula başladı.

Ayağı acıdığı için rahat basamıyor.

Çimlere basmadan çiçekleri sulamalısın.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde "basmak" **sözcüğü <u>aynı anlamda</u> kullanılmıştır?**

A) 1 ve 3 B) 1 ve 4 C) 2 ve 3 D) 3 ve 4

Cevap: D

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-1)

I. Kendini daha fazla yorma; sonra hastalanırsın.
II. Yağmur başlamadan sen git; ben sonra gelirim.
III. Sağdaki çiçekçiden sonra ilk sokağa sapacaksın.
IV. Kurumumuzda imza yetkisi, başkandan sonra genel sekreterindir.
V. Bu işi sonra seninle birlikte yaparız.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde "sonra" **sözcüğü aynı anlamda kullanılmıştır?**

A) I. ve II. B) II.ve V. C) III. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

Cevap: B

2.1.1.7. Sözcüğün farklı anlamda kullanımı

Sınavlarda sözcüğün cümle içinde kazandığı aynı ya da yakın anlamların dışında kazandığı farklı anlamlar da sorulmaktadır. Bu konu da sözcüğün çok anlamlılığıyla ilgilidir.

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-2)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "soğuk" **sözcüğü diğerlerinden farklı anlamda kullanılmıştır?**

A) Terliyken soğuk bir şey içme.
B) Bu sokağın çeşmelerinden soğuk sular akardı.
C) Önerilerimizi soğuk karşılayacağını sanmıyordum.
D) Soğuk sütten yoğurt yapılmaz.

Cevap: C

2.1.1.8. Sözcüğün eş anlamı

Anlamca aynı veya birbirine yakın olan kelimelere eş anlamlı kelime denir. (Korkmaz, 1992, s; 55) Tek anlamlı sözcüklerde bir sözcük, bir kavramı gösterir. Türkçede eş anlamlı sözcüklerde kavram aynı kalır, sözcükler değişir. (Hengirmen, 1995, s; 386)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-1)

Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcükler - anlamca birbirine en yakındır?

A) Bir süre sonra kendisi de bu akımın, bu tartışmanın içinde yer almıştı.
B) Bu kitapları, belirlediğiniz ölçütlere göre seçin, ayırın.
C) Kendisine yapılan bu haksızlığı, bu saygısızlığı içine sindiremiyordu.
D) Bütün bunları, kendisinin yerine, önüne geçmek isteyenler düzenliyordu.
E) Bu makineler ötekilere göre daha kullanışlı, daha pahalıdır.

Cevap: B

2.1.1.9. Sözcüğün zıt (karşıt) anlamı

Anlamları bakımından birbirine karşıt olan; birbirine zıt anlam taşıyan kelimelere karşıt anlamlı kelime denir. (Korkmaz, 1992, s; 99)

ÖRNEK OKS SORUSU (2006-4)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükler birbiriyle karşıt anlamlı olarak kullanılmamıştır?

A) Pazarlama işinden iyi para kazandı; ama kötü harcadı.
B) Kaba tezgâhlarda dokunan kilimlerin ince motifleri vardı.
C) İnsan dostunu da düşmanını da zor günlerinde tanıyor.
D) Yokuşta zorlanan atlarımız inişte rahat etti.

Cevap: A

2.1.1.10. Somutluk-soyutluk

Varlığını beş duyu organımızın herhangi biriyle kavradığımız varlıkları karşılayan kelimelere somut anlamlı kelime denir: ev, yol, ışık, ses, koku, hava... Varlığını beş duyu organımızla değil, aklımızla algıladığımız kavramları karşılayan kelimelere soyut anlamlı kelime denir: ruh, hoşgörü, sevgi, kin... (Artuç, 1997, s; 17)

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-3)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "renkli" **sözcüğü somut bir kavramı nitelemektedir?** A) Renkli kişiliğe sahip insanlarla karşılaştık. B) Kardeşim çok renkli düşüncelere sahiptir. C) Bahçe renkli ampullerle aydınlatılmıştı. D) Bu insanların hepsinin yaşantıları çok renkli.
Cevap: C

2.1.2. Cümle anlamı

Bir fikri, bir duygu ve düşünceyi, bir oluş ve kılışı tam olarak bir hüküm hâlinde bildiren kelime grubuna 'cümle' denir. (Korkmaz, 1992: 32) Bir cümleyi doğru anlamak, ana düşüncesini tespit edebilmek kelime bilgisini gerektirir. Kelime, anlamlı en küçük birimdir. Kelime dil için vazgeçilmez bir öğedir, ancak anlatımın olması cümleye bağlıdır. Cümle, kelimelerin anlamını aydınlatır. Birden çok anlamlı kelimenin hangi anlamda kullanıldığı, kelime grubu veya cümle içinde belli olur. Cümlenin bir veya birkaç kelimeden oluşmuş olması önemli değildir, cümle tek kelimeden de oluşabilir. Cümledeki sözcük sayısı, anlatmak istediğimiz duygu ya da düşünceye göre değişir. (Şahin, 2002, s; 161)

2.1.2.1. Aynı/yakın anlam

Cümle anlamına dayalı sorularda kimi zaman bir paragrafta numaralanmış cümlelerin ya da şıklarda verilen cümlelerin anlamca eşleştirilmesi istenmektedir. Böyle cümleleri tespit edebilmek için cümlenin yargısının doğru tespit edilmesi gerekir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2001-9)

Yaşamda hangi noktaya geldiğinizi bilmiyorsanız, nereye gideceğinizi de bilemezsiniz.
Bu cümlenin anlamca <u>en yakını</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Amacı olmayan insanlar, rüzgârda savrulan tozlara bezer.
B) Karanlık düşünceden aydınlık bir yaşam beklenemez.
C) Yaşamın kısalığını biliriz de zamanı kullanmayı bilmeyiz.
D) İnsan yaşadığı anın tadını çıkarmalıdır.

Cevap: A

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-6)

(I) Kentlerin de kimliği vardır; bu kimliği oluşturan, öğelerin başında da yapılar gelir. (II) Yapılar, kentlerin belirleyici özelliklerini yansıtır. (III) Örneğin Paris, Londra, Brüksel, Moskova deyince ilk akla gelenler, kuleler, köprüler, kubbeler ve gökdelenlerdir. (IV) Ya İstanbul deyince? (V) Elbette ki minarelerden kubbelere uzanarak, Kız Kulesinden Galata Kulesine değin birçok şeyi sayabiliriz. (VI) Çünkü bu tipik yapılar kentle özdeşleşmiştir. (VII) Bu yapıları kentten, kenti de bunlardan ayrı düşünmek olanaksızdır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangileri aynı anlamı içermektedir?

A) I. ile II. IV. ile V.
B) I. ile II. VI. ile VII.
C) II. ile III. V. ile VI.
D) II. ile IV. III. ile V.
E) III. ile IV. VI. ile VII.

Cevap: B

2.1.2.2. Farklı anlam

OKS ve ÖSS'de bir cümlede anlatılmak istenen duygu ya da düşüncenin dışında, var olan cümlelerin, verilen anlamdan farklı olan anlamlarının bulunmasına yönelik sorular sorulmaktadır.

ÖRNEK OKS SORUSU (2005-10)

"Haklı bir gerekçesi olsa da, insan, yüreğini aklından ayırmamalıdır." **cümlesindeki düşünceyi aşağıdaki atasözlerinden hangisi <u>desteklemez</u>?**

A) Aklına geleni işleme, her ağacı taşlama.
B) Kimsenin ahi kimsede kalmaz.
C) Öfkeyle kalkan zararla oturur.
D) Düşüne düşüne görmeli işi, sonra pişman olmamalı kişi.

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-15)

Televizyonlarda çocuklara yönelik, şiddet içeren çeşitli diziler ve çizgi filmlerle ilgili olarak aşağıda verilen cümlelerden hangisi, ötekilerden farklı bir görüşü dile getirmektedir?

A) Ölme, öldürme, zarar verme kavramları; iyilik, dostluk, hoşgörü, zarar vermeme kavramlarıyla iç içe girdiğinden daha da tehlikeli oluyor.
B) Şiddet, her tür çatışmanın çözümü için kabul gören bir yol olunca, şiddet toplumunun tohumları ekiliyor.
C) Şiddet, yaşamdan alınan olayların içinde, abartılmış biçimde sunulduğundan çocuklar bunun gerçek dışılığının ayrımına varıyor.
D) Çocuk, sık tekrarlanan şiddet görüntülerinin etkisi altında kalarak çocukluğun saf dünyasını yitiriyor.
E) Programlarda genellikle, barışı ve güzelliği korumanın yolu şiddetten geçtiği için, çocuklar gereksiz yere şiddete yönlendiriliyor.

Cevap: C

2.1.2.3. Neden-sonuç ilişkisi

Neden-sonuç ilişkisi taşıyan cümlelerde belirli bir neden olduğu için ona bağlı bir sonucun ortaya çıkması anlamı vardır.

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-6)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

A) Harman yerinde doğmuş, çocukluğu da köyde geçmişti.
B) Üst geçitten geçmiş, trafik kurallarına uymuştu.
C) Gürültüden çok korkmuş, yüzü sapsarı kesilmişti.
D) Durağa zamanında varmış, otobüs de zamanında gelmişti.

Cevap: C

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-5)

Aldığım hiçbir ödülün, üzerimde şaşırtıcı bir etkisi olmadı.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu cümlenin neden-sonuç yönünden açıklaması olabilir?

A) Hepsi bilinçli olarak yaptığım çalışmalarımın ürünüydü.
B) Okurlara, özgün yapıtlar verebilmenin ne kadar zor olduğunu iyi biliyorum.
C) Beni anlayanların sayısı ileride değişebilir.
D) Ödüllerin, çalışma gücümü kamçılayacağını düşünüyorum.
E) Yapıtlarımın yeni kuşakları da etkileyebileceğini sanıyorum.

Cevap: A

2.1.2.4. Olumluluk-olumsuzluk

Yüklemi olumlu yargı bildiren cümlelere olumlu cümle denir. Yüklemi olumsuz yargı bildiren cümlelere olumsuz cümle denir. (Korkmaz, 1992, s; 113)

ÖRNEK OKS SORUSU (2002-22)

Aşağıdaki cümlelerden hangisi anlamca olumludur?

A) Senin ne söylediğini anlamış değilim.
B) İnsan annesini sevmez mi?
C) Ödevlerini niçin zamanında yapmadın?
D) Düşünemedim sonunda böyle olacağını.

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-10)

(I) Üç adasıyla Malta, Sicilya'nın güneyinde, Akdeniz'in ortasında. (II) Malta'nın üç adasından biri olan Gozo, ilginç kayalıkları, mağaraları ile birçok doğal güzelliğe sahip. (III) Adada, ağaç olmadığı ve tarih boyunca dışarıdan getirildiği için, evlerin neredeyse tamamı taştan yapıtmış. (IV) Zengin kireçtaşı yatakları, burada taş işçiliğinin gelişmesinin en önemli nedeni. (V) Her köyün, kusursuz işçiliğe sahip kiliseleri, mimaride taşa mahkum olmanın yansıması olarak yorumlanabilir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde olumlu bir durum olumsuz bir ifadeyle anlatılmaktadır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: E

2.1.2.5. Öneri cümlesi

Öneri, bir sorunu çözmek için öne sürülen görüş ve düşüncedir. Öneri herhangi bir konuda yol gösterip bilgi ve fikir vermek, karşıdaki insana yardımcı olmak amacıyla yapılır. Bu düşünceyi bildiren cümlelere öneri cümlesi denir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-4)

Aşağıdaki cümlelerin hangisi bir öneri içermektedir?

A) Planınızı değerlendirdiğimizde onun beklentilerimizi tümüyle karşılamadığını gördük.
B) Planınız güzel; ama onun bizim amacımıza uygun olduğunu söyleyemeyiz.
C) Planınızı yeniden gözden geçirmenizin doğru olacağını düşünüyoruz.
D) Planınızın kolayca uygulanabilmesi için kimi yerlerinde değişiklikler yaptık.
E) Planınızın titiz bir çalışmanın ürünü olduğu belli; ama biz daha farklı özellikler arıyorduk.

Cevap: C

2.1.2.6. Pişmanlık cümlesi

Yapılan veya yapılamayan bir davranış sonucunda olumsuz bir durumdan dolayı üzülme bildiren cümlelere pişmanlık cümlesi denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2004-11**)**

Aşağıdaki cümlelerin hangisinden "beklenilmeyen bir durumla karşılaşıldığı" **anlaşılmaktadır?**

A) Bu yılki buğday verimi her zamankinden az değildi.
B) Bütün ihtimalleri dikkate almalıydık.
C) Bu şekilde davranacağından emindim.
D) Sonunda bütün endişelerinde haklı çıktı.

Cevap: B

2.1.2.7. Güven cümlesi

Güven; korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusudur. Bu duyguyu bildiren cümlelere güven cümlesi denir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-8)

(I) Yapıtlarında farklı çevrelerin ve insanların yaşamlarına, sorunlarına yönelmiş. (II) Acı veren olaylardan hoşlandığı belli. (III) Düşsel yaşamlar, ilişkiler üretiyor. (IV) Anlattıklarında, insan sıcaklığını yansıtıyor. (V) Bunları göz önünde bulundurarak, onun gelecekte dünyayı çok daha farklı bir bakış açısıyla yansıtabileceğini söyleyebiliriz.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde, sözü edilen yazara duyulan güven dile getirilmektedir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: E

2.1.2.8. Abartma cümlesi

Bir düşünceyi, duyguyu, bir şeyi ya da bir kimseyi olduğundan çok veya büyük göstererek anlatılan, mübalağalı söyleyişin bulunduğu cümlelere abartma cümlesi denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-7)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "abartma" **vardır?**

A) Arkadaşım çok güçlüydü.
B) Ulaşımda, ses hızını aşan teknolojiler geliştirildi.
C) Bir fıkra anlattı ki güle güle öldük.
D) Deniz sabah saatlerinde çarşaf gibiydi.

Cevap: C

2.1.2.9. Reddetme cümlesi

Verilen, yapılması istenen veya söylenen bir şeyin kabul edilmemesi anlamını taşıyan cümlelere reddetme cümlesi denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-12)

"Bu dünya etme bulma dünyası demişler."
Bu söz, aşağıdaki cümlelerden hangisiyle devam ederse sözdeki yargı reddedilmiş olur?
A) Elbette kötülük eden cezasını bulur.
B) Atalar ne demişse hep yerinde demişler.
C) Öyle olmasaydı kötülükler artmaya devam ederdi.
D) Nedense başkalarının cezasını hep ben çekiyorum.

Cevap: D

2.1.2.10. Dilek şart cümlesi

Bir işin ya da durumun gerçekleşmesinin şarta bağlı olduğu cümlelerdir. (Bektaş, 2005, s; 37)

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-24)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin gerçekleşmesi şarta (koşula) **bağlıdır?**

A) Zamanında geleceğim diyorsun ama geç kalıyorsun.
B) Çalışıyorsun ama bu tempoyla zamanında bitiremezsin.
C) Günlerdir aradı ama bir türlü izine rastlamadı.
D) Sinemaya giderim, ama sen de gelirsen.

Cevap: D

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2002-7)

(I) Türkçe öğretmenimiz, sınıfa girdiği ilk gün bize yaşamöyküsünün ne olduğunu anlatıp kendi yaşamöykümüzü yazmamızı söylemişti. (II) O zaman, bu çalışmanın gerekçesini anlayamamıştım. (III) Bugün, ben de öğretmen olduktan sonra, düşünüyorum da bu çalışma, öğretmen ile öğrenci arasında kurulabilecek güçlü bir iletişimin başlangıcı olabilir. (IV) Ayrıca öğrencilerin, kendilerini tanımalarını sağlayabilir. (V) Keşke tüm öğretmenler bu tür çalışmalarla öğrencilerini, iç dünyalarıyla hesaplaşmaya yönlendirse, kendilerini tanıma konusunda cesaretlendirse.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "dilek" **söz konusudur?**

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: E

2.1.2.11. Uyarı cümlesi

Herhangi bir sorun veya bir konu üzerine ilgi çekmek amacıyla ikaz, ihtar, tembih etmek, bir kimseye bir davranışta bulunmamasını söylemek, görevini gereği gibi yapmayan birisine nasıl davranması gerektiğini hatırlatmak, uyarıdır. Bu anlamları veren cümlelere uyarı cümlesi denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2003-3)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "uyarı" **söz konusudur?**

A) Dışarı çıkarken iyi giyinmediğinden çok üşümüştü.
B) Bu şarkıyı bir daha dinlemek ister misiniz?
C) Kalemini bulamayınca kardeşine çok kızdı.
D) Seni sevenleri üzdüğünün farkında mısın?

Cevap: D

2.1.2.12. Değerlendirme cümlesi

Değerlendirme, bir esere değer biçme, onu bütün yönleriyle ele alma, inceleme işidir. Değerlendirmeler çoğu kez öznel, yani yoruma dayalı kabul edilir. Yoruma açık olmayan, incelendiği zaman herkes tarafından aynı sonuca ulaşılan değerlendirmeler de vardır. Bunlara da nesnel değerlendirmeler denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2005-12)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "değerlendirme" **söz konusu değildir?**

A) Yazarın ilk öykü kitabı "Ceviz Oynamaya Geldim Odana"dır.
B) Gerekli kaynakları olsaydı sınavı kazanırdı.
C) Şairin insanı etkileyici, akıcı bir anlatımı vardı.
D) Bugünkü davranışlarını ona pek yakıştıramadım.

Cevap: A

2.1.2.13. Görüş cümlesi

Görüş, bir olay, varlık veya düşünce üzerinde varılan yargı, fikirdir. (TS, 2005, s; 783) Bu anlamı veren cümlelere görüş cümlesi denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2004-7)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir görüş ileri sürülmemiştir?

A) Çok çalışmasına karşın başarılı olamadı.
B) Gelir dağılımındaki adaletsizlik giderilmelidir.
C) Ona güveniyorsunuz ama size yardım edemez.
D) Yaşanan olaylardan ders almak gerekir.

Cevap: A

2.1.2.14. Davranış cümlesi

Davranış; davranmak işi veya biçimi, tutum, muamele, harekettir. (TS, 2005, s; 477) Bu anlamı veren cümlelere davranış cümleleri denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2002-9)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, "davranış" **öne çıkmıştır?**

A) Güzel söz duymak herkesin hoşuna gider.
B) Çocuğa sıkıca sarılarak sevginizi anlatabilirsiniz.
C) Geçen yıllar ona dostlarını unutturmamış.
D) Anılarını tatlı bir dille anlatıyor.

Cevap: B

2.1.2.15. Eleştiri cümlesi

Bir insanı, bir eseri, bir konuyu doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek maksadıyla inceleme işine eleştiri denir. Edebiyat anlamında ise, bir edebiyat veya sanat eserini her yönüyle inceleyip açıklamak, anlaşılmasını sağlamak ve değerlendirmek amacıyla yazılan yazı türüdür. Eleştiriye tenkit, kritik, değerlendirme ve ayıklama da denilebilir. (Şahin, 2002, s; 172)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2004-8)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "eleştiri" **söz konusu <u>değildir</u>?**

A) Kitap okunduğunda, yazarının, ne yazacağını uzun uzadıya ölçüp biçen, bunları bir tartımdan geçiren, düzene koyan sanatçılardan olmadığı anlaşılıyor.
B) Gençlik yıllarında çeşitli dergi ve gazetelerde yazdığı yazıları derleyip bunları yazılış tarihlerine göre sıralayarak kitap haline getiriyor.
C) Konusunu günlük yaşamdan almasına karşın, kullandığı dil ve anlatımındaki pürüzler yüzünden, söyledikleri gereği gibi anlaşılmıyor.
D) Yüzeysel bilgilere dayanarak yaptığı ruhbilimsel çözümlemeler, yapıtın dokusu içinde belirli bir işlev taşımıyor.
E) Çizmeye çalıştığı tarihsel ortamı ayrıntılarıyla yansıtmayışı, yapıtının inandırıcılığını büyük ölçüde azaltıyor.

Cevap: B

2.1.2.16. Küçümseme cümlesi

Küçümseme, *"Bir kişiye değer ve önem vermemek, onu küçük görmek, aşağılamak, hafifsemek, hor görmek"* anlamına gelir. (Şahin, 2002, s; 220)

ÖRNEK OKS SORUSU (2002-12)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "küçümseme" **anlamı vardır?**

A) Bu maçı kazanıp da şampiyon olacaklarmış.
B) Eline geçen fırsatları değerlendirmeliydin.
C) Ne sen, ne de ben ona bu durumu anlatamadık.
D) Ne yazık ki bu konuyu her ikisi de biliyorlarmış.

Cevap: A

2.1.2.17. Tahmin cümlesi

Tahmin, önceden sezme anlamına gelir. Bu anlamı veren cümlelere tahmin cümlesi denir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-10)

(l) Anadoluhisarı'nın bulunduğu bölgenin tarihi, eskiye dayanıyor. (II) Kaynaklara göre, Anadoluhisarı, Boğaz'dan geçişleri kontrol etmek amacıyla Yıldırım Beyazıt tarafından yaptırılmış. (III) Yapılırken kullanılan malzemeler arasında, Bizans yapılarından alınmış taşlar da var. (IV) Bu durum, burada eski bir Zeus Tapınağı'nın bulunduğu yolundaki düşünceleri daha da güçlendiriyor. (V) Boğaz'ın en dar yerinde, Göksu Deresi kıyısında bulunan bu bölgenin, bugün olduğu gibi, Osmanlı öncesinde de yerleşim alanı olarak kullanıldığı çeşitli kaynaklarda belirtiliyor.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde belirtilenler "tahmin" **niteliği taşımaktadır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

Cevap: D

2.1.2.18. Soru cümlesi

Bir yargıyı soru biçiminde ortaya koyan tümcelere (cümlelere) soru tümcesi denir. (Şimşek, 1987, s; 206)

ÖRNEK OKS SORUSU (2000-10)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı vardır?

A) Ne kadar güzel şiir okuyorsunuz.
B) Ne yapsak da bu sıkıntıyı atlatsak.
C) Ne söylemek istediklerini anlayamadım.
D) Ne yapıp edip bu işi bitirmeliyiz.

Cevap: B

2.1.2.19. Yorum cümlesi

Bir düşüncenin anlaşılması zor olan yönlerini açıklayan, bir olayı belli bir görüşe göre değerlendiren cümlelere yorum cümlesi denir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-13)

Aşağıdaki dizelerin hangisinde yorum söz konusu değildir?

A) Alabildiğine insan kalabalığı vardı
Bir aydınlık geleceğe bakıyordu
B) Bir ılık güz öğlesinde
Şanlı haki urbası üstünde
C) Koymuştu kılıcını içine kınının
Yürüyordu arasında sevgili halkının
D) İzmir'e girişini Atatürk'ün
Bir kahve duvarındaki resimde gördüm
E) Işıktı sevinçti türküydü
Görseydiniz o resimde Atatürk'ü

Cevap: D

2.1.2.20. Yakınma cümlesi

Yakınma, herhangi bir olay, durum ve kişi karşısında üzülme, şikayetçi olma, acınma, sızlanma, hayıflanma anlamlarına gelir. Bu anlamı taşıyan cümlelere yakınma cümlesi denir. Böyle cümlelerde bir olumsuzluktan dolayı üzülme, sızlanarak anlatma vardır.

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-9)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "yakınma" **söz konusudur?**

A) Ömründe bir kere bile yalan söylememiştir.
B) Güneş sanki bugün daha erken doğdu.
C) Problemi umduğundan daha kısa sürede çözdü.
D) Sonunda eşyalarını düzenli kullanmayı öğrenebildi.

Cevap: D

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2005-6)

(I) Ortaokul yıllarımda arkadaşlarla dersten çıkar çıkmaz, okulumuzun bulunduğu tepeden iner, güzelim gül bahçeleriyle çevrelenmiş evlerin önünden geçerek kıyıya koşardık. (II) Dalgalarla oynarken içimizden biri bağırırdı: "Yunuslar geçiyor!" (III) Sonraları hangi denize baksam, böyle sürü halinde geçen yunuslar canlanırdı gözlerimde. (IV) Açıklardaki tek bir yunusu fark edip sevinç çığlıkları atanları gördükçe gerçekten çok etkilenirdim. (V) Yıllarca yunusların sürü sürü gözlerimin önünden geçtiğini, zamanın hepimizi, az rastlanan anların son tanıklarına çevirdiğini nasıl anlatabilirdim onlara?

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yakınma söz konusudur?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: E

2.1.2.21. İhtimal-olasılık cümlesi

Bir olay ya da durumun ortaya çıkmasının beklenmesi durumuna ihtimal-olasılık denir. Kesinlik anlamı vermeyen bu cümlelere ihtimal-olasılık cümlesi denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-13)

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin anlamında "kesinlik" **yoktur?**

A) Dersine iyi çalıştığı için yüksek not aldı.
B) Konuşmaya başladı mı susmak bilmez.
C) Sensiz çalışmaya başlamayabilir.
D) Yapacağı işi bitirmeden bırakıp gitmiş.

Cevap: C

2.1.2.22. Tanım cümlesi

Tanım, bir kavramı belirleyen anlamdır, kavrama özgü niteliklerin belirtilmesidir. Tanım kısaca, "…… nedir?" sorusunun yanıtı, karşılığıdır. Bir cümlede tanımdan söz edilebilmesi için mutlaka tanımlanacak bir kavramın olması gerekir. (Bektaş, 2005, s; 42)

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-12)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, bir kavram ve açıklaması birlikte verilmiştir?

(1) Uygar ve kültürlü bir insan olmak için çok okumalı, ders kitapları ile yetinmemeliyiz. (2) Uygarlık, bizden önceki kuşakların biriktirdiği bilgi ve anıların bir toplamıdır. (3) Biz, uygarlığa o kuşakların kitaplarını okumakla katılabiliriz. (4) Uygar bir insan olmanın biricik yolu okumaktır.

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Cevap: B

2.1.2.23. Üslûp cümlesi

"Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır." sözü aslında üslûbu en güzel biçimde açıklar. Sanatçının eserini ele alış şekli, anlatım şekli, dili kullanma biçimi üslûptur. Üslûbun iki boyutu vardır: Biri yazının tekniği; diğeri dil ve anlatım özellikleridir. (Şahin, 2002, s; 166)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-8)

(I) Haklarında fazla bir şey bilinmeyen hariciyeciler dünyasında gezinmek isteyenler için keyifle okunabilecek bir kitap. (II) Yazar, yirmi beş yılı yurt dışında geçen, otuz yedi yıllık meslek yaşamında edindiği izlenimleri okurlara duyurmak istemiş. (III) Mesleğinin sorunlarını, iyi ve kötü yanlarını dile getirmeye çalışmış. (IV) Çok akıcı bir dili var. (V) Kişilerin belirleyici özelliklerini en ince ayrıntılarına değin, somut bir biçimde yansıtmış.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangileri, söz konusu yazarın üslubuyla ilgilidir?

A) I. ve II. B) I. ve V C) II. ve III.
D) II. ve IV. E) IV. ve V.

Cevap: E

2.1.2.24. Betimleme cümlesi

Betimleme, bir nesnenin, kendine özgü özelliklerini, nasıl olduğunu tam ve açık biçimde anlatmak, tasvir etmek demektir. Varlıkların bu şekilde özelliklerini anlatan cümlelere betimleme cümlesi denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-8)

Aşağıda yalıçapkını ile ilgili kimi özellikler verilmektedir:

1. Yalıçapkını, balıkla beslenen bir kuştur.
2. Konacağı ağaçların dalları, su üzerine sarkmalıdır.
3. Yaşadığı sular temiz ve bol balıklı olmalıdır.
4. Avlanmaya, sabahlan güneş doğmadan önce çıkar.
5. Suya dalışıyla. balığı yakalayışı arasında geçen süre bir saniyedir.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde, yalıçapkınının yaşadığı ortamla ilgili ayrıntılara yer verilmiştir?

A) 1 ve2 B) 2 ve 3 C) 2 ve 4 D) 3 ve 5

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-30)

(I) Minibüsle, sabahleyin yola çıktık. (II) Yeşilin, açığından koyusuna değin bütün tonlarıyla bezenmiş ağaçların süslediği yamaçlardan, tepelerden geçtik. (III) Şırıl şırıl akan derecikleri aşa aşa sonunda yeryüzü cennetine vardık. (IV) Çevresini irili ufaklı ağaçların kuşattığı mavi, duru, büyük göle bakan bir yamaçta durduk. (V) Kameramızı çıkarıp bu manzarayı görüntüledik.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde betimlemeye yer <u>verilmemiştir</u>?

A) I. ve II. B) I. ve V. C) II. ve III.
D) II. ve IV. E) III. ve IV.

Cevap: B

2.1.2.25. Cümlede öznellik-nesnellik

Nesnel yargı, "kişiden kişiye değişmeyen, doğruluğu ve yanlışlığı ispatlanabilen yargıların anlatımıdır. Bunlar akla ve mantığa dayalı kesin ifadelerdir. Göreceli değildir. Subjektif (öznel) yargıları resim, objektif yargıları da fotoğraf sanatına benzetebiliriz. Resim sanatında sanatçının yorum gücüne göre farklılıklar olabilir, ama fotoğraf sanatında makinenin objektifi neyi görüyorsa o olduğu gibi filme yansıtacaktır. (Şahin, 2002, s; 163)"

ÖRNEK OKS SORUSU (2003-10)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesnel bir anlatım vardır?

A) Göreceksiniz, bu maç berabere bitecek.
B) Kutuplardaki buzların erimesiyle denizlerin seviyesi yükseliyor.
C) Yaşamın temelinde, karşılıklı sevgi ve saygı vardır.
D) Beyaz, diğer renklerden güzeldir.

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2002-11)

Aşağıdaki yargılardan hangisi kişisel düşünce içermemektedir?

A) Bu kitap, duyguları etkileyen betimlemelerden uzak, günlük konuşma dilinin inceliklerini içinde barındıran bir dille yazıldığı için her yaştaki okurun beğenisini kazanıyor.
B) Yazar, bu kitabıyla engin bir birikimi yapıtlaştırarak okura farklı bir dünyanın kapılarını açıyor.
C) Geçen yıl yitirdiğimiz romancımız adına düzenlenen yarışmada bu yazar, ilk romanıyla ödül aldı.
D) Bu yazar, gücünü çekici anlatımından ve ilginç olaylardan alan, genellikle şaşırtıcı sonuçlarla biten öyküleriyle tanınmıştır.
E) Öyküde kahramanın, güçlüklerle savaşmaktan yılmayan, üretken ve yaratıcı bir insan olduğu gösterilmek istenmiş.

Cevap: C

2.1.2.26. Karşılaştırma cümlesi

Karşılaştırma; kişi, nesne, kavram, olay veya bir durumun benzer ya da ayrı yanlarını incelemek için kıyaslama, mukayese yapma işidir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2003-8)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "karşılaştırma" **yapılmıştır?**

A) Yalnızlığımızı kimseyle paylaşamayız.
B) Baharın habercisi olan çiğdemi çok severim.
C) Kendisine güvenen insanlar başarılı olurlar.
D) Bu işin nereye varacağını kestirmek çok zor.

Cevap: C

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-8)

(I) Roman yazarken konuşmalara yer vermek çoğunlukla kaçınılmazdır. (II) Hatta salt konuşmalardan oluşan romanlar bile vardır. (III) Bu romanlarda herhalde amaç, tip yaratmaktır. (IV) İki satırlık bir konuşma, bir karakteri on sayfalık bir betimlemeden daha başarılı bir biçimde çizebilir. (V) Bunun başarılı örneklerine M.Ş. Esendal'ın Ayaşlı ve Kiracıları adlı yapıtında rastlıyoruz.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde "karşılaştırma" **yapılmıştır?**

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: D

2.1.2.27. Benzetme cümlesi

Benzetme, bir durumu, bir kavramı açıklarken bilinen ve nitelikçe ondan daha güçlü olan benzerlerinden yararlanmaya denir. Cümlede, benzeyen, benzetilen, benzetme yönü ve benzetme edatı verilirse buna tam benzetme denir. Benzetme edebî sanatlardandır ve edebiyatta teşbih denilmektedir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-9)

(I) Toroslar, Çukurova'nın bereketli topraklarını İç Anadolu'nun bozkırından ayırır. (II) Çukurova'yı at nalı biçiminde kuşatmış bir duvardır sanki. (III) Ovadan bakılınca çelikten dev bir testere ağzını andıran tepeler, yaz kış ışıl ısıldır. (IV) Toroslar öylesine sarp ve yüksektir ki kolay kolay geçilmez. (V) Tren bile Toroslar'ı geçerken tünelin birinden çıkıp ötekine girer.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde benzetme yapılmıştır?

A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve III.
D) II. ve IV. E) IV. ve V.

Cevap: C

2.1.2.28. Cümlede konu

Cümlede ele alınan düşünce, olay veya duyguya konu denir. Her şey konu olabilir. Cümledeki konu tam işlenmemiştir. Konunun işlenmesi için birçok cümleye, yani metne ihtiyaç vardır.

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-15)

Derslerinde, ödevlerinde ve yapacağın diğer çalışmalarda küçük noktaları önemsiz görüp atlama. Çünkü kimi zaman önemsiz gibi görünen noktaların büyük zararlar doğurabileceğini unutma.

Burada, belli bir işi yerine getirecek kişiye, aşağıdakilerden hangisine dikkat etmesi gerektiği öğütlenmiştir?

A) Giriştiği işin ayrıntılı yanlarına
B) Her işin kendine özgü yönleri bulunduğuna
C) Gayretli ve azimli çalışmaya
D) Değişik kaynakların yararlı olabileceğine

Cevap: A

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-13)

(I) Türk yazınının önemli yapıtlarından olan Dede Korkut öyküleri yeniden okurla buluştu. (II) Öykülerin dili, özüne dokunulmadan sadeleştirildi. (III) Dede Korkut öykülerinin üslubu ve dili, her şeyden önce, 13.-14. yüzyıllarda konuşulan Oğuz Türkçesi'ne dayanmaktadır. (IV) Bu öykülerde Türkçe'nin yüzlerce yıl önceki güzelliğini ve şiirselliğini tadacak, kendi dil evreninizin sınırlarını genişleteceksiniz. (V) Bu güzel öyküleri okudukça, Türk dünyasının görkemli ve zevkli serüvenlerini tanıyacak; kültürümüzün zenginliğiyle övüneceksiniz.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde, söz konusu öykülerin okurlara sağlayacağı yararlardan söz edilmiştir?

A) I. ve II. B) II. ve III. C) III. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

Cevap: E

2.1.2.29. Cümle tamamlama

Cümle tamamlama ile ilgili sorularda yarım bırakılan cümlenin uygun biçimde nasıl tamamlanacağı sorulmaktadır. Bu sorularda hem anlam hem de dil bilgisel açıdan soruda verilen kısma uygunluk şarttır.

ÖRNEK OKS SORUSU (2000-7)

"Gerçeği buldum" deme, "…" de! **anlatımındaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse söz,** "sınırsız sayıda gerçek vardır" **anlamı kazanır?**

A) Gerçekten korktum.
B) Gerçek beni buldu.
C) Gerçeği hiç kaybetmedim ki.
D) Bir gerçek buldum.

Cevap: D

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2005-9)

Her ressam, aynı doğa parçasını tuvaline farklı biçimlerde yansıtır. ----

Bu cümlenin sonuna, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun <u>olmaz</u>?

A) Doğa, her sanatçı için değişmez bir konu alanıdır.
B) Çünkü olaylara, durumlara bakış açısı sanatçıdan sanatçıya değişir.
C) Bu, aynı zamanda biçemle ilgili bir durumdur.
D) Bunda sanatçının doğayı algılama biçiminin etkisi vardır.
E) Bunu, yaratıcılığın bir gereği sayabiliriz.

Cevap: A

2.1.2.30. Cümleden çıkarılamayan anlam

Bu tip sorular, cümleyle hiçbir şekilde anlamsal bağlantısı olmayan yargıların tespitiyle ilgilidir. Böyle soruların çözümünde çıkarılabilen anlamları doğru belirlemek önemlidir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2001-8)

Yalnızca bakma, gör; yalnızca duyma, dinle; yalnızca konuşma, iletişim kur.

Aşağıdakilerden hangisi, bu sözle verilmek istenen öğütlerden biri olamaz?

A) Çevreni bilinçli olarak gözlemle.
B) İlişkilerde duygu ve düşüncelerine yer ver.
C) Sana söylenenleri dikkatle izle.
D) Başkalarını eleştirmekten çekinme.

Cevap: D

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2002-12)

(l) Bu zorlu uğraşta, kendimi hiçbir zaman şair olarak görmedim. (II) Bana "şair" diyenlere de içimden hep gülümsedim. (III) Ben, şiir yazma yolunda tutarlı olduğunu sandığım bir biçimde yürüyen, sıradan bir şairim. (IV) Şiir yazma serüveninde, tüm yeteneğimi ortaya koyarak, ulaştığım düzeyi düşürmeden yol alıyorum. (V) Bu tutumum, işimi bir bakıma zorlaştırdığı gibi az şiir yazmama da neden oluyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinden, konuşan kişinin alçakgönüllü olduğu anlamı çıkarılamaz?

A) l. ve II. B) l. ve III. C) II. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

Cevap: E

2.1.2.31. Cümlede soru-cevap ilişkisi

Verilen sorunun cevabı olabilecek cümleyi buldurmaya yönelik sorular da sınavlarda sorulmaktadır. Böyle soruları kolay çözebilmek için konuyu ve konuya bakış açısını bulmak önemlidir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2000-14)

Kitabını okumak gerekiyor; yorucu iş. Oysa filmini izlemek kolay.

Bu sözler, aşağıdaki sorulardan hangisinin karşılığı olarak söylenmiştir?

A) Kitabını almayıp neden filme gidiyorsun?
B) Sinema mı daha doyurucu, kitap mı?
C) Kitap üzerinde mi, yoksa film üzerinde mi düşünmek daha zevklidir?
D) Sanat dalı olarak edebiyat mı, yoksa sinema mı daha değerli?

Cevap: A

2.1.3. Metinde (paragraf, şiir) anlam

Düz yazıların kendi içinde satır başlarıyla ayrıldıkları bölümlere paragraf denir. (TS, 2005, s; 1572) Şiir ise zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebî anlatım biçimidir. (TS, 2005, s; 1867) Sınavlarda paragraf ve şiirlerin anlamları ve yapısıyla ilgili sorular sorulmaktadır. Şiir özellikle OKS'de karşımıza çıkmaktadır.

2.1.3.1. Anlatımın akışını bozan cümle

Böyle sorularda metinde bulunan cümleler numaralandırılır ve hangi cümlenin paragrafa uymadığı sorulur. Paragraftaki her cümlenin paragrafın bütünlüğüne uyması gerekir. Zincirin halkaları gibi her cümle bir öncekine ve sonrakine bağlıdır. İlk cümlenin giriş, son cümlenin de sonuç cümlesinin özelliklerine uygun olması gerekir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2000-20)
(1) Artık dağlar, sırtlarında kürklerini attılar; fakat henüz sabahları serince olduğu için omuzlarına sislerden bir atkı alıyorlar. (2) Şimdi rüzgârlar da kuru ağaç dehlizlerine pek deli gibi koşmuyor. (3) Bitkilerin ve insanların şenlikleri mutlaka ilkbaharda yapılıyor. (4) Her dalın üzerinde renkli ve güzel dokulu ipeklerden ufacık maskeler kıpırdıyor. (5) Akasyaların dallarında kâğıt fenerciklere benzer sayısız çiçekler asılı. **Yukarıdaki cümlelerden hangisi paragrafın anlam bütünlüğünü <u>bozmaktadır</u>?** A) 2 B) 3 C) 4 D)5
Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-30)
(I) Okuduğunuz. bir eserin nitelikli olup olmadığını mı anlamak istiyorsunuz? (II) Bu, seçici bir okurun yanıtlaması gereken ilk sorudur. (III) Onu birkaç ay sonra tekrar ele alın. (IV) Kötüyse okumaya değmez; iyi ise değişik bir tatla karşınıza çıkar. (IV) Size yepyeni ufuklar açar. **Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?** A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
Cevap: B

2.1.3.2. Giriş cümlesi

Paragrafın amacının belirtildiği cümleye giriş cümlesi denir. (Kantemir, 1995, s; 155) Giriş cümlesinde "ama, fakat, lakin" gibi kendisinden önce bazı düşüncelerin söylendiğini gösteren işaretler olmamalıdır. Giriş cümlesi açıklanmaya uygun bir cümledir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2003-39)

----. Ozanlar da yazarlar da yaşantı işçisidir bir bakıma. Gerçek yaşamdan, nesnel dünyadan kazandıkları yaşantıyı yeniden üretirler. Bu yeniden üretme ya da yaratma süreci içinde estetik bir tat katarlar ona; coşku ve düşünceyle beslenen bir özle yoğururlar onu. Yoğurdukları özü, okura ulaştıracak uygun yollar, uygun biçimler ararlar. Şiir, öykü, roman, oyun gibi türlere özgü yasaların içinde yeni konumlar kazandırırlar yaşantıya.

Bu parçanın başına, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) Yazınsal yaratının gücü, okurda düşünsel bir değişme yaratmasına bağlıdır
B) Okur, romanda, şiirde ya da öyküde karşılaştığı yaşamı, düş dünyasında değiştirerek geliştirir
C) Kimi sanatçılara göre yazınsal yapıtlar, okurun yaşamı algılama gücünü artırmalıdır
D) Gerçekte türü ne olursa olsun, her yazınsal yaratının malzemesi yaşantıdır
E) Şiirler, romanlar, öyküler okurun yüreğinde yeni duygular uyandırmayı amaçlar

Cevap: D

2.1.3.3. Gelişme cümleleri

Fikirlerin, duyguların, görüşlerin mantıklı bir düzene göre planlandığı, açılarak geliştirildiği bölüme gelişme cümleleri denir. (Kantemir, 1995, s; 155) Gelişme cümlelerinde yardımcı düşüncelere ve çeşitli anlatım tekniklerine yer verilir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2003-19)

Diğer canlıların bir türlü vazgeçemediği bu canım gölü, dağın başında, ormanın ortasında yapayalnız bırakıp gitmişiz.... Zehir soluduğumuz yerlere. Elimizi, yüzümüzü doğru dürüst yıkayamadığımız tıslayan muslukların başına.
Paragrafta boş bırakılan yere, aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilmelidir?

A) İnsanı doğadan uzaklaştırmışız.
B) Peki nereye gitmişiz?
C) Gittiğimiz yerleri de kirletmişiz.
D) Neden gitmişiz acaba?

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2006-27)

Deneme, yaşananları, akıldan geçenleri düşünsel yönden derinleştirerek yorumlamadır. Belki bir roman, bir öykü bir ölçüde özetlenebilir. Ne var ki, denemeyi özetlemeye kalkmak, insanı, tırnağının ucunu göstererek tanımlamaya benzer. ----. Göz gezdirilerek okunmaz. Deneme okuru, eline aldığı yazıyı kılı kırk yararcasına, irdeleyerek okur; düşünceler, duygular, gözlemler dünyasında yeni yolculuklara çıkar.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Kişisel görüşlerin söyleşi havasında işlenmesi denemenin özelliklerinden biridir
B) Deneme, yazınsal bütünlüğü bozulamayan bir türdür
C) Denemede söylenenlerin doğruluğu kanıtlanmaya çalışılmaz
D) Denemeler konusal yönden öteki yazı türlerinden ayrılır, değişik duygu ve düşünceleri kuşatır
E) Deneme, yazarına özgürce yazma olanağı verir, okurun düşünce evrenini genişletir

Cevap: B

2.1.3.4. Sonuç cümlesi

En kuvvetli fikir ve en önemli görüşün bulunduğu cümleye sonuç cümlesi denir. (Kantemir, 1995, s; 155) Ana düşünce genelde sonuç cümlesinde bulunur. Bu cümlede kendisinden sonra herhangi bir cümlenin geleceğini gösteren işaretler yer almaz.

ÖRNEK OKS SORUSU (2000-18)

Yabani hayvanları çok sever ve yakından tanırım.
Çocukluğum dağlık bir yörede geçti. Orada biz çocuklara oyuncak yerine, ayı yavrusu, kokarca, tavşan, tilki ya da sincap getirilirdi.
……

Parçadaki düşüncenin akışına göre, son cümle aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Oyuncak zevkini pek tadamadık.
B) Onlarla zevkle oynayıp, eğlendik.
C) Pahalı oyuncaklarla oynamadık.
D) Büyük kentlerin özlemiyle yanardık.

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-32)

Bireyi mesleğe yönlendirirken onun ilgileri, yetenekleri ve toplumun ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır. Ancak on, on beş yıl sonra hangi meslekte ne kadar insan gücüne ihtiyaç duyulacağını kestirebilmek zor. Ayrıca bu bir ölçüde kestirilebilse bile, zamanla bazı mesleklerle ilgili modalar. ortaya çıkıyor. Özellikle gençler arasında kimi meslekler daha çok tutulmaya başlıyor; ister istemez o mesleğe eğilim artıyor. Sonra, bazı mesleklerde daha çok para kazanıldığı için gençler özellikle o mesleklere yöneliyor. ....

Bu parça düşüncenin akışına göre aşağıdaki cümlelerden hangisiyle sürdürülebilir?

A) Aslında çalışma alanlarının ve mesleklerin sınırlı oluşu buna yol açıyor.
B) Bence, bireylerin ilgilerinin çok yönlü ve çok boyutlu olmayışı, belirli mesleklerde yığılmaya neden oluyor.
C) Sözün kısası bu tutum, yeni yeni mesleklerin doğmasını sağlıyor.
D) Bu sorun, anne ve babaların çocukları yanlış yönlendirmesinden kaynaklanıyor.
E) Sonuç olarak toplumun ihtiyaçlarıyla insanların eğilimlerini bağdaştırmak zor oluyor.

Cevap: E

2.1.3.5. Metni iki paragrafa bölme

İki ayrı paragrafın birleştirilmesi sonucu ortaya çıkan metinleri tekrar iki paragrafa ayırmaya yönelik sorular ÖSS'de sorulmaktadır. Bir paragrafta bir konunun bir yönü anlatılır. Konu veya konunun yönü değiştiğinde paragrafın da değişmesi gerekir. Yani her paragraf kendi içinde bütündür.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-32)

(I) Rize'nin Pazar ilçesinde, Verçenik Yaylası'na gidecek minibüse bindiğimizde, uzun süren otobüs yolculuğunun yorgunluğunu unutmuştuk. (II) Yaklaşık beş saat süren minibüs yolculuğundan sonra, kararlaştırılan buluşma noktasına ulaştık. (III) Oradakilerle hoş beşten sonra çadırları kurduk; sırt çantalarımızı boşalttık. (IV) İlk günler için getirilen taze yiyeceklerle, hemen küçük bir ziyafet sofrası kurduk kendimize. (V) Geceleri fark ettik ki, gökyüzü burada her zaman yıldızlarla doluydu. (VI) Hemen her gece yıldızlara bakarak düşler kuruyorduk.

Yukarıdaki parça iki paragrafa bölünmek istense ikinci paragrafın kaçıncı cümleyle başlaması uygun olur?

A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

Cevap: D

2.1.3.6. Metin oluşturma

OKS'de paragraf yapısıyla ilgili metin oluşturmaya yönelik sorular da sorulmaktadır. Böyle sorularda cümlelerin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin nerelerinde bulunması gerektiğinin tespit edilmesi gerekir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2006-18)

1-Hiç olmadık bir zamanda tahammül gücümü zorlayan, içimi gereken bu kuşatıcı sesin gitmesini sabırla bekledim.
2-Çığırtkan öfkeler saçarak sanki dağları yara yara gelen bir motosiklet, çatal kapının önünde durdu.
3-O mavi sessizliği dayanılmaz esmer bir gürültüyle kirletip duruyordu.
4-Yayla evimizde, gölgesi balkona dökülen ceviz ağacının altındaki yazı masama henüz oturmuştum.
5-Ama gitmedi.

Yukarıdaki cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturmak için sıralama nasıl olmalıdır?

A) 1-5-4-3-2 B) 2-3-4-5-1 C) 4-2-1-5-3 D) 3-5-2-1-4

Cevap: C

2.1.3.7. Metnin konusu

Paragrafın konusunu; üzerinde durulan, ele alınıp işlenen duygu, düşünce, olay ya da durum meydana getirir. Yazının yazılma amacıdır. (Dursunoğlu, 2002, s; 492) Her türlü kavram, olay, durum, düşünce, duygu… konu olabilir. Şiirde ise konuya tema denmektedir. Şiirin verilmek istenen temel duygusu, onun ana temasıdır.

ÖRNEK OKS SORUSU (2001-14)

Şimdi kılıksızım, fakat
Borçlarımı ödedikten sonra
İhtimal bir kat da yeni esvabım olacak
Ve ihtimal sen
Yine beni sevmeyeceksin.

O. Veli Kanık

Şiirde ozan aşağıdakilerin hangisinden daha çok yakınmaktadır?

A) Parasız kalmaktan B) Sevgi görememekten
C) Mutlu olamamaktan D) Yalnız yaşamaktan

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-32)

Yazı dediğimiz büyülü şekiller, önceleri taşın, kilin, kemiğin, ipeğin, bambunun üzerinde binlerce yıl oyalandı. Sonra papirüsün, parşömenin, derinin üzerinde epeyce konakladı. Daha sonra asıl büyük birikimini sağladığı kağıt üzerinde ışıltılarla dolaştı. Günümüzden otuz kırk yıl önce, elektronik devreler arasında gözle görülmez küçücük mekânlarda istiflendi. Böylece, aynı anda dünyanın bir başka köşesinde görülebilen bir nitelik kazandı.

Bu parçada, yazıyla ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ne gibi değişmeler geçirdiği
B) Uygarlığın gelişmesini sağladığı
C) Hangi gereksinimler sonucunda ortaya çıktığı
D) Kağıdın bulunuşundan nasıl etkilendiği
E) Günümüzde önemli bir iletişim aracı olduğu

Cevap: A

2.1.3.8. Metnin ana düşüncesi

Bir paragrafta öne sürülen, açıklanıp kanıtlanmaya çalışılan temel düşünceye ana düşünce denir. Ana düşünce, konudan yola çıkılarak paragrafın oluşumunda temel alınan, asıl söylenmek ya vurgulanmak istenen düşüncedir. Kimi zaman paragrafın ilk ya da son cümlesinde bulunur; kimi zaman da paragrafın bütününe sindirilmiş olabilir. (Dursunoğlu, 2002, s; 496)

ÖRNEK OKS SORUSU (2004-12)

İnsanların genel eğilimi, bir sözü kim söylerse söylesin, bu sözde kendisinin peşin olarak benimsediği yargıları aramaya ve bulmaya yöneliktir. İnsanlar "Ne yapmam gerekiyor söyle." diye haykırır; ama bu haykırışlarında şu emir saklıdır. "Söyleyeceğin şey benim yapmak istediğim şey olsun."

Paragraftaki düşünceyi destekleyen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Söyleyenden dinleyen arif gerek.
B) Sözü söyle alana kulağında kalana.
C) Akılları pazara çıkarmışlar, herkes yine kendi aklını almış.
D) Akıl olmayınca başta, ne kuruda biter ne yaşta.

Cevap: C

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2006-20)

Bir gün genç bir yazar, Anatole France'a yazdıklarını göstererek: "Yazmaya devam edeyim mi, etmeyeyim mi?" diye sorar. O da: "Yazmamak elindeyse, yazma." der. Çünkü hiçbir gerçek yazar için yazmama olasılığı yoktur.

Anatole France'ın bu sözleriyle anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Genç yazarları kırmadan, onlara yardım etmek gerekir.
B) Henüz ustalaşmamış bir yazar, deneyimlilerin izlediği yoldan gitmelidir.
C) Genç yazarlar, olgunlaşmamış da olsa yapıtlarını ortaya çıkarırlar.
D) Başarılı, usta bir yazar için yazmak, güçlü bir tutkuya dönüşmüştür.
E) Usta yazarlar, deneyimsiz yazarlara yol göstermekten kaçınmazlar.

Cevap: D

2.1.3.9. Metinde soru-cevap ilişkisi

OKS ve ÖSS'de metinde söylenenlerin şıklardaki hangi soruya karşılık gelebileceği sorulmaktadır. Soru hangi konuyla ilgili sorulmuşsa metin bölümü de o konuyla ilgilidir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2006-19)

Yeryüzünde insanların meydana getirdikleri en muhteşem, en ömürlü eserler şehirlerdir. Bir şehrin kimin tarafından yapıldığı da belli değildir. Onlarla milletler övünç duyarlar. Herkes onu kendi eseri sayar. Böyle saydığı için de büyük bir sevgi ile şehrine, kasabasına ölünceye kadar bağlı kalır. Eski bir filozof "Eğer şehirler bir kişi tarafından yapılsaydı daha güzel olacaktı." demiştir. Belki daha güzel olurdu. Ancak, asırlar boyunca, nesilden nesile milletin emeği ile meydana gelmiş olan şehirler gibi sevilmezdi.

Parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı <u>yoktur</u>?

A) Şehirlerin belirgin özellikleri nelerdir?
B) Bir insanın oluşturacağı şehir neden daha güzel olur?
C) Övünç duyulan şehirler nasıl meydana getirilmiştir?
D) Şehirlere duyulan bağlılığın temelinde ne vardır?

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2003-27)

İnsanın kendini değerlendirebilmesi çok güç; ancak, önceki yapıtlarımı gözden geçirirken zaman içinde dilimin biraz daha geliştiğini anladım. Giderek bir üslup oluşturmaya başladığımı, dile daha fazla hâkim olabildiğimi gördüm.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

A) İlk yapıtlarınızla bugünküler arasında ne gibi farklar görüyorsunuz?
B) Yeni öyküleri ve öykücüleri nasıl değerlendiriyorsunuz?
C) Öykülerinizi oluştururken nasıl bir yol izliyorsunuz?
D) Yaşadıklarınızla yazdıklarınız arasında nasıl bir bağ kuruyorsunuz?
E) Duygu ve düşüncelerinizi yapıtlarınıza aktarırken zorluk çekiyor musunuz?

Cevap: A

2.1.3.10. Metinden çıkarılamayacak anlam

Ana düşünceyi türlü yönlerden işleyip geliştirmeye yarayan düşüncelere yardımcı düşünce denir. (ŞİMŞEK, 1993, s; 207)

Paragraftaki ana düşünceyi destekleyen, geliştiren düşüncelere yardımcı düşünce adı verilir. Bir paragrafta ana düşünce değerindeki önemli cümle ya da cümleler, tamamlayıcı bilgi içeren cümleler yardımcı düşünceleri oluştururlar. Bir paragrafta birden çok yardımcı düşünce olabilir. Düşünceyi geliştirme yollarıyla desteklenen ana düşünce bu yardımcı düşüncelerle desteklenerek geliştirilir. (Dursunoğlu, 2002, s; 557)

ÖRNEK OKS SORUSU (2005-13)

Anne, zannetme ki günler geçti de,
Değişti evvelki hissim git gide!
Bir hırçın çocuğum değişmez huyum,
Seneler geçse de ben yine buyum!
Senden umuyorum teselli yine!

O.S.Orhon

Bu dizelerin şairi için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İçinde bulunduğu durumdan huzursuz olduğu
B) Avunma ihtiyacı duyduğu
C) Yedisinde ne ise yetmişinde de o olacağı
D) Yalnız yaşamayı istediği

Cevap: D

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2004-42)

Nasrettin Hoca, fıkralarından da anlaşılacağı üzere sevecen, hoşgörülü, akıllı, hazırcevap bir insandır. Her zaman, haksızlığa uğrayanların yanında yer almış, yaşamın ağır yükleri altında ezilenleri bir gülücükle rahatlatmıştır. Nasrettin Hoca fıkraları didaktiktir. Çoğu kısadır. Bazen girişte yer ve zaman belirtilir, kişiler tanıtılır; ikinci bölümde Hoca'ya bir şey söylenir ve sonunda onun bizi güldüren ama aynı zamanda düşündüren cevabı beklenir. O son cümle, birçok defa atasözüne ya da deyime dönüşüvermiştir. Hoca'nın çok geniş bir coğrafyada başka başka uluslarca benimsenmiş olmasını da fıkralarındaki bu özelliklere bağlayabiliriz.

Bu parçada Nasrettin Hoca ve fıkralarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Ününün yalnızca Anadolu'yla sınırlı kalmadığına
B) İnsanı düşünmeye yönelten komik öğeler içerdiğine
C) Öğretici nitelikler taşıdığına
D) Kimi sözlerinin kalıplaşarak halka mal olduğuna
E) Birçok tarihi kişiye yer verildiğine

Cevap: E

2.1.3.11. Metinden çıkarılabilecek anlam

Bu tip sorular ÖSS'de sorulmaktadır. Metinden çıkarılabilecek ve çıkarılamayacak anlamlar şıklara yerleştirilerek hangisinin çıkarılabileceği sorulur.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2002-32)

Biz genç gazeteciler, her hafta onun evine giderken korkardık, içimizden, acaba o hafta gazetede yazdıklarımızla gerçek düşüncelerimiz arasında bir fark var mı, diye düşünürdük. Çünkü o, düşünsel dürüstlükle bağdaşmayan yargıları hiç çekinmeden eleştirir; yanlışlarımızı yüzümüze vururdu. Biz bilirdik ki o bir şeyi kötüledi mi, bunda haklıdır.

Bu parçada sözü edilen kişi aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilebilir?

A) Öfkeli, çalışkan
B) Çok okuyan, sıcakkanlı
C) Duygusal, kötümser
D) Bilgili, davranışlarında incelik bulunmayan
E) Açık sözlü, doğruluktan ayrılmayan

Cevap: E

2.1.3.12. Metinde karşı çıkılan düşünce

ÖSS'de karşılaşılan bu tip sorularda metinde verilen düşüncenin karşıtı olabilecek düşünceler şıklara yerleştirilir ve öğrencilerden uygun olanı tespit etmeleri istenir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-38)

Flaubert için şöyle diyorlar: "On sene, yirmi sene sonra aynı dizelere hayranlık duyar, aynı biçimleri arar, aynı şeyleri beğenir. Öyle görünüyor ki yirmisine doğru kavrayabildiği düşünceleri kavramış ve sonra bütün yaşamı boyunca bunları somutlamaya çalışmıştır. Yaşamını hiçbir biçimde yapıtlarına yansıtmamıştır. Durağan bir yaşamı olan bu sanatçıyı tutucu olarak nitelemek yanlış olmaz."

Aşağıdakilerden hangisini söyleyen kişi, bu parçada belirtilenlere karşı çıkmaktadır?

A) Ağır ama özenli çalışan bir yazardı; sanatıyla ilgili düşünceleri zamanla daha da kesinleşti.
B) Yazıda dilin ritmik akışını ve hecelerin uyumunu arar, tıpkı müzik gibi okurun zihninin derinliklerine seslenmek isterdi.
C) Zaman içinde beğenileri aynı kalan bir yazarın, "Madam Bovary" gibi çağının çok ilerisinde bir roman yazabilmesine ne demeli?
D) "Madam Bovary'de karakterlerin bütün özelliklerini ya da olayları, duygulara kapılmadan yansıtarak nesnelliğini ortaya koymuyor mu?
E) "Mektuplar"da kendi kişiliğini yapıtına yansıtmamak için çırpınan bir yazarın, bunu romanlarında da yapmasını doğal karşılamak gerekmiyor mu?

Cevap: C

2.1.3.13. Metinde neden-sonuç ilişkisi

Cümle anlamı konusunda da karşılaşılan bu tip sorularda metinden hareketle neden-sonuç ilişkisi kurulması istenir.

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-18)

Teknolojinin yanlış ve kötü kullanımı doğal yaşamı kökünden sarsmaktadır. Hızla birçok canlının soyu tükenmekte, birçok ağaç ve bitki türü yok olmakta, otlaklar ve meralar korunmamaktadır. İnsanoğlu nerede küçük bir canlı görse onu korumak yerine, yok etmeye çalışmaktadır.

Parçada sözü edilen durumun, bu biçimde devam etmesi aşağıdaki sonuçlardan hangisine neden olur?

A) Bilimsel gelişmenin yavaşlamasına
B) Doğal yaşamın ortadan kalkmasına
C) Yaşam düzeyinin düşmesine
D) İnsanlar arası ilişkilerin bozulmasına

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-12)

(I) Yaşamöyküsü yazma, birtakım ön çalışmalar yapmayı gerektirir. (II) İlkin, yaşamöyküsü yazılacak kişiyle ilgili kaynaklar, belgeler saptanır; bunlar değerlendirilir. (III) Bu yönden belgesel boyutludur yaşamöyküleri. (IV) Kişinin mektuplarından, günlüklerinden, anılarından yararlanılır. (V) Ayrıca, o kişinin eşinden, dostundan, onu tanıyanlardan bilgi alınır. (VI) Bunlar yapılmadan oluşturulacak bir yaşamöyküsü hem ilgi çekici olmaz, hem de kişinin yaşam serüvenini tüm boyutlarıyla kuşatmaz.

Bu parçanın I numaralı cümlesinde belirtilen düşüncenin nedeni, kaçıncı cümlede açıklanmıştır?

A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

Cevap: E

2.1.3.14. Metinde koşula bağlılık

Metinden hareketle koşula bağlılıkla ilgili sorular OKS'de sorulmaktadır. Böyle sorularda bir durumun var olmasının başka bir duruma bağlı olması anlamı vardır.

ÖRNEK OKS SORUSU (2003-17)

Uygar toplumu, toplumsal olaylara bilinçli yaklaşan insanlar oluşturur. Bu insanlar günlük yaşamda kendilerine ve çevrelerine karşı görevlerini aksatmadan yerine getirirlerse, o zaman iyi vatandaş olmaya hak kazanırlar. İşte mutluluk da iyi vatandaşın duyduğu iç rahatlığından başka bir şey değildir.

Paragrafta, insanın iç rahatlığı aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?
A) Yaşamdaki değişmelere ayak uydurmasına
B) Toplumsal sorumlulukları verine getirmesine
C) Deneyimleri doğrultusunda davranmasına
D) Dayanışma duygusunu geliştirmesine

Cevap: B

2.1.3.15. Metinde anlatım yolları (genel)

Metinde kullanılan anlatım teknikleri ve düşünceyi geliştirme yolları ÖSS'de bazı yıllarda karışık olarak sorulmaktadır. Anlatım teknikleri, betimleme, öyküleme, açıklama ve tartışmadır. Düşünceyi geliştirme yolları ise çok çeşitlidir. Yazarın üslûbuna göre değişir. Bunlardan bazıları karşılaştırma, tanımlama, örneklendirme ve tanık göstermedir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2003-26)

Çalışmalarımız sonuç verdi. Neler mi oldu? Ot bitmeyen bozkırlar, ipek gibi yumuşak topraklı ovalara dönüştü. Tarlalar, arı kovanları gibi uğuldamaya başladı. Toprağın derinliklerinde uyuyan sular yeryüzüne çıkarıldı. Kova kova süt veren inekler, kovan kovan bal veren arılar yetiştirildi. Sofraları, el ele verilerek üretilen yiyecekler süsledi.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Benzetme sanatından yararlanma
B) Öykülemeye başvurma
C) Yinelemelere yer verme
D) Betimleme yapma
E) Tanık gösterme

Cevap: E

2.1.3.16. Anlatım biçimleri (genel)

Metinde kullanılan anlatım teknikleri ÖSS'de karışık olarak sorulmaktadır. Anlatım teknikleri açıklama, betimleme, öyküleme, tartışma şeklinde dörde ayrılır.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2002-26)

Soğuk bir İstanbul sabahı... Gökyüzünde bulut kaynıyor; yağmur yağdı yağacak... Biz yola koyuluyoruz. Yarım saat sürecek yolculuğumuzu, Maltepe'nin bildik sokaklarından geçerek bir an önce bitirme telaşındayız. Sokaklar, işe yetişmek için koşuşanlarla dolu. İnsanlar, rayların üzerinden, sağa sola bakarak, hızlı adımlarla geçiyor. Bir banliyö treni Gebze yönüne doğru gürültüyle yol alıyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

A) Öyküleme – betimleme
B) Açıklama – betimleme
C) Karşılaştırma – öyküleme
D) Tanımlama – açıklama
E) Karşılaştırma – tanımlama

Cevap: A

2.1.3.17. Betimleme

Varlıkların durumlarını, özelliklerini, kelimelerle resim çizer gibi anlatmaya " betimleme " denir. (Kantemir, 1995, s; 216)

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-17)
Yeşil dağlar arasında Manisa, akşamlan morararak susar; ince rüzgârla dağılan ezan seslerinden sonra belde, derin bir sessizliğe dalar, karanlık basınca yamaçtaki evlerde cılız gaz lâmbalarının titrek ışıkları görülür. **Bu parçada, ~~a~~şağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?** A) Öyküleyici B) Betimsel C) Açıklamalı D) Karşılaştırmalı
Cevap: B

2.1.3.18. Öyküleme

Okuyucuyu olaya katma ve heyecanlandırma amacı güdüldüğünde başvurulan anlatım biçimine " öyküleyici anlatım " denir. (Kantemir, 1995, s; 198)

ÖRNEK OKS SORUSU (2003-13)
Bir zamanlar bakırcılar, bakırı ateşe tutarlar, çekiçle döverek tencere, tava, güğüm yaparlardı. Ketenler, ahşap tezgâhlarda elle dokunur, mekikleri göz nuruyla sarılırdı. Taş, elle yontulurdu. Kireç taşı, odun ateşi ve insan emeğiyle yakılıp kireç yapılırdı; tuğlanın çamuru ayakla çiğnenirdi. **Paragrafın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?** A) Öyküleyici B) Betimleyici C) Tartışmacı D) Açıklayıcı
Cevap: A

2.1.3.19. Açıklama

Herhangi bir konu hakkında bilgi vermek ya da bir şey öğretmek istendiğinde başvurulan anlatım şekline " açıklayıcı anlatım" denir. (Kantemir, 1995, s; 218)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-12)

(I) Günü gününe pek uymaz bu kentin. (II) Bir bakarsın, yaz ortasında buz kesmişsin; bir bakarsın kasım ortasında ceket fazla gelmiş. (III) Geçen eylül ayının son günü kente yağmur yağarken, kentin sırtını dayadığı dağa kar yağıyordu. (IV) Ertesi gün ise mayıs sonu güneşine benzeyen pırıl pırıl bir hava... (V) Neredeyse tüm ekim ayı böyle geçti. (VI) Oysa daha güneyimizdeki bir başka kente çoktan kış gelmişti.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerden hangisi, kendinden önceki cümlenin açıklaması durumundadır?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

Cevap: A

2.1.3.20. Düşünceyi geliştirme yolları

Düşünceyi geliştirme, metnin anlaşılmasını sağlamak için kullanılan anlatım yoludur. Bu sorular ÖSS'de sorulmaktadır.

Düşünceyi geliştirme yolları yazara göre farklılık gösterir ve çok çeşitlidir. Başlıcaları şunlardır:

Bir kavramın akılda kalmasını sağlamak için özlü bir şekilde tarif edilmesine **tanımlama**; düşünceyi inandırıcı kılmak, somutlaştırmak için o alanda söz sahibi kişiler veya eserleri örnek göstermeye **örnekleme**; Bir düşünceyi dinleyiciye veya okura kabul ettirmek için o konuda uzman kişilerin görüşlerinden alıntılar yapılarak söylediklerini ya da yazdıklarını ispat etmeye **tanık gösterme (alıntı yapma);** iki kavramı, iki olayı, iki durumu veya iki düşünceyi ele alarak birbirleriyle benzerliklerini veya farklılıklarını gösterme işine **karşılaştırma** denir. "**Sayısal verilerden yararlanma** ise, savunulan düşünceyi birtakım istatistiklerle, anket ve araştırma sonuçlarıyla ispatlama yoludur." (Dursunoğlu, 2002, s; 593)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-28)

On altıncı katta asansörden indik. Bana odayı gösterecek çocuğun peşinden yürüyordum. Çocuk kısa bir koridoru geçti, bir odanın önünde durdu. Ben de durdum. Kapıyı açtı, içeri girdik. Perdeler sıkı sıkıya kapalı. Çocuk perdeleri açıp dışarıyı göstermek istedi. Engel oldum. Lambaları yaktı. Banyonun kapısını açtı. Bir şey isteyip istemediğimi sordu. İstemediğimi söyledim. Bahşişini verdim, gitti.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Duyguları yansıtma
B) Eylemleri oluş sırasına göre verme
C) Gözlem gücünden yararlanma
D) Değişik yapılı cümleler kullanma
E) Birinci kişinin ağzından anlatma

Cevap: A

2.1.4. Anlatım bozuklukları

Cümle, bir yargıyı tam olarak ifade eden sözler topluluğudur.Cümle kurmaktaki amaç, anlatılmak isteneni doğru ve eksiksiz biçimde karşımızdakine aktarmaktır. Bu yüzden bir cümlenin, ifade edeceği anlamı açık ve anlaşılır bir biçimde ortaya koyması gerekir.bu özelliği göstermeyen cümleler, anlatım bakımından bozuktur.

2.1.4.1. Genel anlatım bozukluğu

Bazı cümlelerde kelimelerin gereksiz kullanımı, yanlış anlamda kullanımı, eklerin yanlış kullanılması, bulunması gereken öğelerin eksikliği, tamlamaların yanlış kullanılması, deyimlerin yanlış anlamda kullanılması, özne-yüklem uyumsuzlukları, çelişen sözcüklerin bir arada kullanılması anlatım bozukluklarına yol açar. (Araz, 1998, s; 235)

ÖRNEK OKS SORUSU (2005-9)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

A) O, yurdunu hatta evini terk etti.
B) Hayatta bütün zorluklara göğüs geçirdim.
C) Ali, ailede herkesin güvenini kazanmıştı.
D) Konukseverlik Türklere özel bir davranıştır.

Cevap: C

2.1.4.2. Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı

Anlamları farklı olan bazı kelimeler anlamları karıştırıldığı için birbirlerinin yerine kullanılırlar. Kelimelerin yüklendikleri,taşıdıkları anlamın dışında başka kelimelerin yerine kullanılması anlatım bozukluğuna yol açar. (Araz, 1998, s; 236)

ÖRNEK OKS SORUSU (2000-6)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yanlış sözcük kullanımından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

A) Bu iki kavram arasında önemli bir ayrım var.
B) Kirli havanın halk sağlığına zararlı olduğu sonucuna varılmıştır.
C) Sergide, yazarın ressam tarafından çizilmiş fotoğrafı ilgi gördü.
D) Günümüzde fabrikalar kent merkezlerine uzak olan yerlerde kuruluyor.

Cevap: C

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2002-23)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Burada, tiyatro salonundan internet kafeye kadar birçok etkinlik bulunuyor.
B) Kentteki yaşam, öğretim kurumlarının sayısı arttıkça hareketleniyor.
C) Öğrencilerin sporla ilgili gereksinimlerinin karşılanması için girişimlerde bulunuluyor.
D) Kütüphaneden yararlanacak öğrencilerin önce kütüphaneye üye olmaları gerekiyor.
E) Bilimsel araştırma yapacaklara her türlü olanak sağlanıyor.

Cevap: A

2.1.4.3. Gereksiz sözcük kullanımı

Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamında daralma, anlatımında bozukluk meydana getirmeyen kelime veya kelime grupları gereksizdir.İyi bir cümlede gereksiz sözcük bulunmaz. (Tane, 1995, s; 294)

ÖRNEK OKS SORUSU (2003-1)

Aşağıdakilerin hangisinden altı çizili sözcük çıkarılırsa cümlenin anlamında daralma olmaz?

A) Ahmet ablasıyla birlikte bize geldi.
B) Alp, yazılı sınavdan yine iyi not aldı.
C) Ailece güzel bir evde oturuyorlar.
D) Doğduğu kenti, Ankara'yı çok özlemişti.

Cevap: A

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-28)

Gürültüden uzak, doğal güzelliklerle dolu parkın bir köşesinde,
I
yaşlı bir hanım masanın üstüne koyduğu romanını bir karış
II III
uzaktan okumaya çalışıyor; bir şişman, spor giyimli bir adam da
IV V
dalgın dalgın uzaklara bakıyordu.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için altı çizili sözcüklerden hangisi atılmalıdır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: D

2.1.4.4. İkileme yanlışlığı

İkilemeler, deyimler gibi kalıplaşmış sözler oldukları için ikilemelerin yerleri değiştirilemez, arasına noktalama işareti getirilemez ve ikilemeleri cümlede kendi anlamlarında kullanmak gerekir.

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-5)

İkileme oluşturan bazı kalıplaşmış sözlerin yerleri değiştirilemez.

Aşağıdaki cümlelerde verilen altı çizili sözcüklerden hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

A) Olayı yarım yamalak anlattı.
B) Ufaklı irili bütün kavunları sattı.
C) Her şey ayan beyan gözümüzün önünde gerçekleşti.
D) Okulunu ite kaka bitirdi.

Cevap: B

2.1.4.5. Anlam belirsizliği

2**.** tekil şahıs ile 3. tekil şahısın cümle içinde ayırt edilememesi durumudur. Hangi şahıs olduğu belirlenemediği zaman anlamda belirsizlik olur.

ÖRNEK OKS SORUSU (2004-21)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, kişi zamirinin kullanılmaması anlamda belirsizliğe yol açmıştır?

A) Gelmesi gerektiğini niçin düşünmediniz?
B) On yıllık ehliyeti olduğunu bilmiyorduk.
C) Dost canlısı biri olduğunu söylediler.
D) Bir müddet beklemeleri gerekiyormuş.

Cevap: C

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-19)

I. Teyzelerin dün sinemaya gittiler.
II. Çiçeklerine yazın bolca su vermelisin.
III. Kalemlerini başka kutuya yerleştirdi.
IV. Ceketlerimizi dolaba astım.
V. Evleri bize çok yakındır.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerindeki altı çizili sözcüklerin aldığı ekler, onlara hem ikinci, hem de üçüncü tekil kişiye ait olma anlamı katmıştır?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

Cevap: C

2.1.4.6. Mantık yanlışlığı

Bir cümlenin anlatılmak istenen düşünceyi vermekten uzak olması, asıl söylenmesi gerekenden farklı şeyler anlatması durumudur. (Tane, 1995, s; 304)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-22)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) İlk karşılaşmamızda bana bu kadar yakınlık göstermesine çok şaşırmıştım.
B) Bu kadar yetenekli bir çocuğu, sanata yönlendirmekle çok iyi bir iş yaptığını düşünüyorum.
C) Geçirdiğim rahatsızlığı, büyük bir başarıyla ameliyat ederek sağlığıma kavuşturdu.
D) Bu aşamada, olayları doğal akışına bırakmanın doğru olacağı kanısındaydı.
E) Aralarındaki sorunların görüş farklılıklarından kaynaklandığını biliyordu.

Cevap: C

2.1.4.7. Bağlaç yanlışlığı

Cümlede gereksiz yere bağlaç kullanmak ya da bağlaçları kendi kullanımları dışında kullanmak anlatım bozukluğuna yol açar.

ÖRNEK OKS SORUSU (2001-22)

Çok yetenekli bir çocuk ama bir o kadar da gayretli.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bağlaç uyumsuzluğu
B) Çelişen sözcükler kullanılması
C) Yanlış tümleç kullanılması
D) Özne - yüklem uyumsuzluğu

Cevap: A

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-26)

Yanlış bir şey yapsam da kızmaz; ama inanılmayacak kadar anlayışlıdır.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

A) Yüklemin geniş zamanlı olmasından
B) Cümleciklerin ortak özneli olmasından
C) Yanlış ilgeç kullanılmasından
D) Gereksiz yere bağlaç kullanılmasından
E) "bile" yerine "da" bağlacı kullanılmasından

Cevap: D

2.1.4.8. Ek yanlışlığı

Özellikle adlaşmış sıfatlardan, kimi adlardan, kişi ve işaret adıllarından sonra bir başka ad geldiğinde, virgül kullanılmaması anlam belirsizliğine, farklı anlam yorumlarına yol açar. (Aygün, 2004, s; 128)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-24)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Bu anlaşmazlıkların giderilmesi için zamana gerek var.
B) Bu konunun, öncelikle ve ayrıntılı bir biçimde ele alınması gerekiyor.
C) Üyeler, onunla ilgili görüşlerini daha sonra açıklayacaklarını belirttiler.
D) Mimar ya da mimarlıkla ilgileniyorsanız bu kitabı okuyun.
E) Herkesin yaşamında birtakım sorunlar olduğunu hepimiz biliriz.

Cevap: D

2.1.4.9. Yüklem-ek eylem yanlışlığı

İsim ve yardımcı fiillerden oluşan birleşik fiillerde bazen yardımcı fiilin uygun olmaması ve iki ayrı yüklemin olması gerektiği durumlarda cümlenin tek bir yükleme bağlanması anlatım bozukluğuna yol açar. İsim soylu sözcük ve sözcük gruplarının yüklem olması hâlinde kullanılan ek eylemler de bazen kullanılmadığında anlatım bozukluğu oluşturur.

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-10)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

A) Geçirdiği kazada kolu sağlam, ayağı ise kırılmıştır.
B) Bir kişinin azığı iki kişiyi aç koyarmış.
C) Gecenin karanlığında yoluna devam etti.
D) İnsanlara yardım edebilmek en büyük mutluluktur.

Cevap: A

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-25)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Bu konuda nasıl bir çalışma yapılması gerektiği, uzmanlarca tartışılacak.
B) Olaydan büyük bir üzüntü duyduğunu, suçluların cezalandırılmasını istedi.
C) Yeni binaların ne zaman hizmete açılacağını, basın aracılığıyla duyuracaklarını belirtti.
D) Sorunlara sağduyuyla yaklaşmanın, onların çözümünü kolaylaştıracağı sonucuna varıldı.
E) Bölgede, kış mevsiminin uzun sürmesi nedeniyle alınması gerekli önlemler yetkililere bildirildi.

Cevap: B

2.1.4.10. Tamlama yanlışlığı

İsim ve sıfat tamlamalarında tamlayan ve tamlananların yersiz kullanılmaları; almaları gereken tamlayan eklerini almamaları;almamaları gereken tamlayan eklerini almaları ya da tamlama kurulmaya elverişli olmayan bir kelime ile isim yahut sıfat tamlaması kurulması durumudur.(Tane, 1995, s; 302)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2005-24)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır? A) Okuduğu romanda olaylar geliştikçe onun da heyecanı artıyordu. B) Bir şey okurken ya da dinlerken tüm dikkatimi onun üzerinde yoğunlaştırmaya çalışırım. C) Hiç beklemediğim bu davranışı karşısında ona nasıl bir tepki göstereceğimi bilemedim. D) Büyük kentlerde insanlar, sürekli bir koşuşturma içindedir. E) Gelişme çağındaki gençler, kendinin ve çevrenin yönlendirmesiyle yanlış yapabilirler.
Cevap: E

2.1.4.11. Özne –yüklem uyumsuzluğu

Bilindiği üzere özne mutlaka yalın hâlde bulunur. Eğer özne yalın hâlde değilse özne-fiil uyumsuzluğu ortaya çıkar. Ayrıca özneyle fiil arasında teklik-çokluk ve şahıslar bakımından da uyum söz konusudur. Konuşma sırasında zaman zaman bu uyumların da bozulduğu görülür.

Bazen öznelerin belirtme hâlinde (-i hâli), bazılarının da ilgi hâlinde (*-in* hâli) olduğu görülmektedir. Oysa belirtme hâli nesneler için, ilgi hâli de tamlayanlar için söz konusudur. Dolayısıyla aşağıda verilen örnekte özne-fiil uyumu sağlanamamıştır.

"Cumhuriyet trenine saldırısı *girişimini* son anda önlendi." (HBB, Haber, 09. 06.1999, 00:[48])

Türkçede özne çoğul olunca fiilin de çoğul olması şartı yoktur. "Akıllı olmayan" varlık ve nesneler özne olursa, bu özneler çoğul biçimde bulunsa bile, fiil tekil olur: *Hayvanlar koşar, yapraklar düşer, kalemler kırılır.* Ancak akıllı varlıklarda fiil de çoğul biçime girebilir: *Şoförler araba kullanırlar, polisler güvenlik işlerine bakarlar.* Söylemeye gerek yoktur ki özne tekil ise fiil de tekil olur. Akıllı bir varlığı temsil eden özne birden fazla ise (başında herhangi bir sayı sıfatı varsa) fiil yine tekil olur: *Üç adam geldi, iki çocuk koştu.* Ayrıca topluluk ifade eden pek çok belirsizlik zamiri ve kelime de fiilin tekil biçimiyle kullanılır.[10]

[10] http://www.rtuk.org.tr/sayfalar/DosyaIndir.aspx?icerik_id=f7584eb5-becb-482b-8188-06603fb6ccc7

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-23)

Türkçe'de bir cümlenin öznesi, birinci ve üçüncü tekil kişiden oluşuyorsa, yüklemi birinci çoğul kişi olur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala <u>uymamaktan</u> kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

A) O akşam ben kendi odama, Fatma da kendi odasına çekilmişti.
B) Teyzemlerin yeni evlerine taşınmasından sonra siz bu eve yerleştiniz.
C) Havalar böyle giderse bir süre daha kahvaltımızı balkonda yapabileceğiz.
D) Ben de bir tabak alıp sofraya oturayım.
E) Babasıyla annesi, bu evi üç yılda zar zor yaptırabildiler.

Cevap: A

2.1.4.12. Çatı uyumsuzluğu

Cümlede yüklemin etken veya edilgen çatıda olması özneyi etkiler. Çünkü özne çatıya göre gerçek veya sözde özne olur. Özne ve yüklemin çatıca uyum içinde olmaması anlatım bozukluğuna yol açar. İyi bir cümlede yan cümleciğin yüklemleriyle temel cümlenin yüklemi çatı (etken-edilgen) yönüyle uyum içinde olmalıdır.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2004-21)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Yapıtlarındaki kişilerin, kendi aralarında didişmeleri, eğlenceleri, oynanan oyunlarıyla kasaba yaşamı hakkında ipuçları veriyorlardı.
B) Güldürü öğelerine bolca yer verdiği ilk dönem romanlarıyla geniş bir okur kitlesine ulaşmıştı.
C) Güç koşullar altında yaşayan insanların sorunlarını toplumsal açıdan ele almış, dönemin ahlak anlayışını yansıtmıştı.
D) Bu dergiyi okumaya başladıktan sonra edebiyata ve tarihe duyduğu ilgi artmıştı.
E) Türkçenin inceliklerinden yararlanarak yaptığı çevirilerle dilimize elliye yakın yapıt kazandırmıştı.

Cevap: A

2.1.4.13. Fiilimsi eksikliği

Cümlede yan cümleciğin yüklemi olarak görev yapan isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiiller gerekli olduğu hâlde kullanılmazsa anlam karışıklığına yol açar.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-24)

Sergide tanıtılan antika eşyalar, geçmişte insanların inançlarını ve beğenilerini de yansıtıyor.

Bu cümledeki anlam karışıklığı aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

A) "tanıtılan" sözcüğünden sonra " çok değerli" getirilerek
B) "geçmişte" sözcüğünden sonra "yaşamış" getirilerek
C) "antika" sözcüğü atılarak
D) "inançlarını" sözcüğü yerine "geleneklerini" getirilerek
E) "de" sözcüğü atılarak

Cevap: B

2.1.4.14. Yanlış noktalamadan doğan bozukluk

Noktalama işaretlerinin özellikle virgülün yanlış kullanılması bazen anlam karışıklığına yol açar. Örneğin virgül sıfat olarak görev yapan bir sözcükten sonra getirilirse onun isim gibi görünmesini sağlar. Bu da anlatım bozukluğuna yol açar.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-16)

Dünyada neler olup bittiğini böylesine iyi bilen, okuma, çalışma
I II
gücü yüksek, oldukça bilgili bu genç, insanın kullandığı
III IV
sözcüklere, alışık olmadığımız yeni anlamlar kattığını
V
görüyorum.

Yukarıdaki cümlede, numaralanmış virgüllerden (,) hangisinin yeri değiştirilirse anlam karışıklığı giderilmiş olur?

A) I B) II C) III D) IV E)V

Cevap: D

2.1.5. Dil bilgisi

2.1.5.1. İsim tamlamaları

Birden fazla ismin; iyelik, tahsis, tür, cins ve özellik ifade etmek üzere bir araya gelmesinden hasıl olan birleşik sözlere isim tamlaması denir. (Bilgegil, 1984, s; 116)

İsim tamlamaları belirtili, belirtisiz ve zincirleme olmak üzere üçe ayrılır.

Tamlayanın da tamlananın da tamlama eklerini alarak kurulan tamlamalara **belirtili isim tamlaması** denir. (Koç, 1990, s; 344) İstanbul'un güzellikleri, arkadaşımın kitabı…

Tamlayanı ilgi hâlini almamış, tamlananı 3. şahıs iyelik eki almış olan ve genellikle cins kavramı veren tamlamalara **belirtisiz isim tamlaması** denir. (Korkmaz, 1992, s; 21)

Belirtisiz tamlamaların çoğu tür gösterir: (Aksan, 1983, s; 55) su bardağı, yemek masası, okul çantası...

Tamlayan, tamlananın kaynağını ya da neden yapıldığını gösterir: (Ediskun, 1985, s; 118) zeytin yağı, göl balığı, çiçek balı, odun kömürü...

Tamlayan, kişi ve yer isimleri olursa çıkış yerlerini, yetiştikleri yerleri gösterir: (Aksan, 1983, s; 55) Ankara armudu, Pisagor teoremi, Amasya elması...

Yer ismi olarak kullanılır, bunların çoğu birleşik sözcük biçimindedir. (Aksan, 1983: 55) Adapazarı, Kuşadası, Toros dağları, Van Gölü...

Zaman gösteren sayı adları belirtisiz isim tamlaması biçiminde kullanılır: (Aksan, 1983, s; 55) 1975 yılı, 1920 baharı, 93 Harbi...

Belirtisiz isim tamlaması renk ismi bildirir: (Aksan, 1983, s; 55) Ördekbaşı, yumurtasarısı, limonküfü...

Meslek adı olarak kullanılır. (Aksan, 1983, s; 55) Ankara Valisi, İstanbul Valisi, edebiyat öğretmeni...

Belirtisiz isim tamlaması ulus isimleriyle, o ulusla olan ilgili varlıkları bildirir: (Aksan, 1983, s; 55) Türk mutfağı, Hollanda lalesi...

Tamlayanı, tamlananı veya her ikisi de isim tamlaması biçiminde olan iç içe girmiş tamlamalara zincirleme isim tamlaması denir. (Korkmaz, 1992, s; 180)

İsim tamlamalarında tamlayan veya tamlanan düşebilir. (Gencan, 1982, s; 90)

İsim tamlamaları, cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapar. (Karahan, 1993, s; 9)

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-25)
Bazı ad tamlamalarında tamlayan, tamlananın neden yapıldığını göstermektedir. **Aşağıdakilerden hangisi bu özellikte bir ad tamlaması <u>değildir</u>?** A) Pirinç pilâvı B) Pamuk ipliği C) Balkabağı D) Domates salatası
Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-22)
Aşağıdaki dizelerin hangisinde, tamlananı tamlayandan önce söylenmiş bir belirtili ad tamlaması vardır? A) Beni, sokağımıza dönen eski, tahta köprüden geçirin B) Müjdeye koşsun komşu çocukları evimize C) Sıcacık tarhana çorbasının içimiyle başlasın sabah D) Kağıtlarla camlarını örteyim pencerelerin E) Eski, ılık akşamlar yağmurla çalsın kapımızı
Cevap: D

2.1.5.2. Fiil kipleri

Fiil, bir kılışı, bir oluşu veya bir durumu anlatan; olumlu ve olumsuz şekillere girebilen kelime türüdür: (Korkmaz, 1992, s; 61) kur-, al-, oku-, bak- ...

Fiillerde eylemi yapan varlığa şahıs denir. (Ediskun, 1985, s; 171)

Fiil kök veya gövdesinin gösterdiği oluş ve kılışın zaman ve şahıs kavramlarına bağlı olarak ne şekilde yapıldığını veya olduğunu gösteren kategoriye kip denir. (Korkmaz, 1992, s; 103)

Fiilin olumlu veya olumsuz nitelikteki yapılışını; geniş zaman, şimdiki zaman, görülen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zaman ve gelecek zaman olmak üzere belli bir zaman kavramı içinde veren kiplere bildirme kipleri denir. (Korkmaz, 1992, s; 25)

Görülen (-di'li) geçmiş zaman, eylemin konuşma anından önce yapıldığını bildirir. Konuşan kişi eylemin yapılıp bittiğini kesin olarak bittiğini bildirir. (Ediskun, 1985, s; 175)

Duyulan (-miş'li) geçmiş zaman, fiilin karşıladığı oluş ve kılışı, kişinin başkasından duyduğunu veya gördüğünü veya farkında olmadan işlediğini anlatır. (Korkmaz, 1992, s; 49) Bu zamanın bir başka anlamı şöyle: Eylemin konuşma

anından önce yapıldığını bildirir. Konuşanın, eylemin yapılıp bittiğini kesin olarak bilmediğini ya başkasından işittiğini ya da sonradan farkına vardığını haber verir. (Ediskun, 1985, s; 176)

Şimdiki zaman, eylemin içinde bulunulan zamanda başladığını ve sürdüğünü belirtir. (Aksan, 1983, s; 234)

Gelecek zaman, eylemin belirttiği etkinlik ya da durumun içinde bulunan zamandan sonra gerçekleşeceğini bildirir. (Koç, 1990, s; 240)

Geniş zaman, Eylemin her zaman yapıldığını veya yapılacağını bildiren zamandır. (Aksan, 1983, s; 234) Geniş zaman eklerinin asıl fonksiyonu "her zaman"ı ifade etmektir. (Ergin, 1989, s; 291) Geniş zaman, geçmiş, gelecek ve şimdiki zamanları içine alır.

Fiilin olumlu veya olumsuz nitelikteki gerçekleşmesini, tasarlanan dilek, istek, gereklilik veya emir kavramlarını içeren kiplere isteme(tasarlama) kipleri denir. (Korkmaz, 1992, s; 146)

Dilek – şart (koşul) kipi, eylemin yapılması dileğini bildirir. Başka bir eylemin yapılabilmesi için kendi bildirdiği eylemin yapılması gerekmektedir. Dilek-şart kipi, şart bildirdiği zaman, dilek anlamı kaybolur. (Ediskun, 1985, s; 184)

İstek kipi, eyleme istek anlamı katar. (Aksan, 1983, s; 246)

Gereklilik kipi, eylemin yapılmasının gerekliliğini belirtir. (Aksan, 1983, s; 246)

Emir (buyruk) kipi, eylemin yapılmasını ister, emreder. (Koç, 1990, s; 245)

Bildirme ve dilek kiplerinin genellikle III. tekil kişilerine ek-fiilin "-di'li" geçmiş, "-mış'li" geçmiş, "şart" kip ekleri ulanarak oluşan fiillere birleşik zamanlı fiiller denir. (Ediskun, 1985, s; 195)

Hikâye birleşik zamanı, fiil kipinin gösterdiği oluş ve kılışın geçmiş zamanda gerçekleştiğini bildiren birleşik çekimine denir. (Korkmaz, 1992, s; 80) geliyordu, gelecekti…

Rivayet birleşik zamanı, basit zaman çekimli bir fiilin gösterdiği hareketin belirsiz geçmiş zamanda meydana geldiğini bildiren birleşik zamana denir. (Topaloğlu, 1989, s; 123) geliyormuş, gelecekmiş…

Şart (koşul) birleşik zamanı, basit zaman çekimli bir fiile şart kavramı veren birleşik zamana denir. (Topaloğlu, 1989, s; 136) gelmeliyse, gelmişse, gelirse…

Bir zaman kipinin, diğer bir zaman kipinin yerine kullanılmasına ***fiillerde zaman kayması*** *denir.*

ÖRNEK OKS SORUSU (2004-24)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yapılmakta olan bir eylem söz konusudur? A) Arkadaşım bugün bize geliyor. B) Babam sabah erkenden gidiyor. C) Okula gitmek için hazırlanıyor. D) O gülünce gamzeleri çıkıyor.
Cevap: C

2.1.5.3. Fiil çatısı

Eylemlerin nesnelerine ve öznelerine göre olan özelliklerine *çatı* denir. (Gencan, 1982, s; 171)

Eylemler nesnelerine göre geçişli ve geçişsiz olarak ikiye ayrılır. Söz içinde bir varlık veya nesneyi etkileyen, yani nesne isteyen fiillere *geçişli fiil* denir. (Korkmaz, 1992, s; 65) Nesne almayan fiillere ise *geçişsiz filler* denir. (Topaloğlu, 1989, s; 74)

Eylemler geçişsizken çatı ekleriyle geçişli hale getirilirse oldurgan çatılı eylem, geçişliyken benzer eklerle geçişlilik derecesi artırılırsa ettirgen eylem olur. Bazı eylemler geçişli hâle getirilirken köklerinde değişme olur:

gel-tir> getir, kalk-dır> kaldır. (Gencan, 1982, s; 173)

Eylemler öznelerine göre etken, edilgen, işteş ve dönüşlü olmak üzere dörde ayrılır.

Türkçede eylem, kendini gerçekleştirenin, bir başka deyişle öznenin belirmesine izin verir. Bu da eyleme gelen kişi ardılı yoluyla olur. Cümlede her zaman söz düzlemine çıkmasa da bu kişi ardılını gösteren bir ad (özne) bulunur. Eylem bu niteliğinden dolayı etkendir. (Adalı, 2004, s; 52)

Geçişli ve geçişsiz fiillere "-l-" ve "-n-" çatı ekleri getirilerek kurulan ve öznesi belli olmayan fiillere *edilgen fiil* denir. (Korkmaz, 1992, s; 52)

Bir hareketin, bir oluş ve kılışın birden fazla kişi tarafından karşılıklı veya toplu olarak yapıldığını gösteren, -(ı)ş- çatı eki ile kurulan fiillere *işteş fiiller* (dövüş-, vuruş-, kaçış-, ağlaş-...) denir. (Korkmaz, 1992, s; 92)

Fiillere "-l-" ve "-n-" çatı ekleri getirilerek kurulan ve öznesi belli olan fiillere *dönüşlü fiil* denir. Dönüşlü fiiller öznenin belli oluşu yönünden, aynı zamanda *etken eylem* de sayılabilir. (Korkmaz, 1992, s; 47) "Kadın dövünüyordu."

ÖRNEK OKS SORUSU (2005-25)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemi yapan ve eylemden etkilenen aynı varlıktır? A) Karpuz, keskin bir bıçakla beşe bölündü. B) Bahar gelince yazlıklar çıkarıldı. C) Toplanan meyveler tertemiz yıkandı. D) Bu sözler üzerine birden öne atıldı.
Cevap: D

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2002-15)
Anneleri yaramazlık yapan çocuklara söylendi. **Bu cümlenin yüklemiyle aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi arasında çatı yönünden benzerlik vardır?** A) Toplantıda önemli kararlar alındı. B) Bayram bu yıl daha coşkulu kutlandı. C) Okul arkadaşını karşısında görünce çok sevindi. D) Üyelere verilen kartların tümü yenilendi. E) Törende çağdaş ozanlardan şiirler okundu.
Cevap: C

2.1.5.4. Fiillerin anlamsal özellikleri

Bazı fiiller anlam olarak oluş (büyü-), kılış (kaz-) ve durum (uyu-) bildirirler. Bazı fiiller de başlama (aç-), bitme (öl-) ve süreklilik (ara-) anlamı verirler.

ÖRNEK OKS SORUSU (2002-24)
Türkçede kimi eylemler işteş çatılı eylem gibi görünürler ama bunlardan kimilerinde eylemin birlikte ya da karşılıklı yapılması söz konusu değildir. Bunlarda bir durumdan başka bir duruma geçiş söz konusudur. **Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir eylem kullanılmıştır?** A) Bakım yapılan parklar güzelleşti. B) Yollar buzlanınca arabalar çarpıştı. C) Paralel olmayan çizgiler mutlaka kesişir. D) Her şey birbirine karıştı.
Cevap: A

2.1.5.5. Dönüşlülük zamiri

İsimlerin yerini tutan isim soylu kelimelere zamir denir. (Korkmaz, 1992, s; 178) Söz içinde yapılan işin yapana döndüğünü anlatan ve şahıs kavramını pekiştirerek belirten "kendi" zamirine *dönüşlü zamir* denir. Bu zamir iyelik eklerini alarak bütün şahısları karşılar. (Korkmaz, 1992, s; 48)

"Kendi" dönüşlü zamiri isim tamlamalarında daha çok tamlanan olur. "kendi evim" isim tamlamasıdır. (Gencan, 1982, s; 131)

t.yan t.nan

ÖRNEK OKS SORUSU (2001-24)
"Kendi" **sözcüğü aşağıdaki dizelerin hangisinde, iyelik anlamını pekiştirmiştir?** A) Kendi minare boylu Benden gölgelik ister. B) Kendim gurbet elde gönlüm sılada. Ötme garip bülbül gönül şen değil. C) Kendi köyün dururken, El köyü vatan m'olur? D) İstedim kendimi bu göle atam, Elimi uzatıp yavruyu tutam.
Cevap: C

2.1.5.6. Soru zamiri

Yerini tuttuğu varlığı soru yoluyla temsil eden zamirlere *soru zamiri* denir. (Korkmaz, 1992, s; 138) Soru zamirlerinin cevabı ya bir isim ya da bir zamirdir. (Aksan, 1983, s; 130)

ÖRNEK OKS SORUSU (2004-25)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ne" **sözcüğünün türü diğerlerinden farklıdır?**

A) Ona, ne yaptınız da bu hâle geldi?
B) Bu ne kıyafet böyle, anlayamadım.
C) Eğitim konusunda ne öneri getirdiniz?
D) Ne gün geleceklerini henüz söylemediler.

Cevap: A

2.1.5.7. Belgisiz zamir

Kesinlikle bir kişi, bir nesne göstermeksizin adların yerlerine kullanılan zamirlere *belgisiz zamirler* denir. (Aksan, 1983, s; 127) Örneğin: biri, bazısı, kimi, falan, hepsi, başkası, kimisi, sairleri, hangileri v.b. (Beserek, 1991, s; 26)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2005-18)

18. Aşağıdakilerin hangisinde iyelik eki aldığı için belgisiz zamir olan, adlaşmış bir sıfat kullanılmıştır?

A) Kimi insanlar karlı havada araba kullanmıyor.
B) Size başka bir gömlek verelim, dedi.
C) Sinemalardaki hiçbir filmi kaçırmazmış.
D) Bazısı işini ötekilerden erken bitirmiş.
E) Bugün yine birkaç kitap aldım.

Cevap: D

2.1.5.8. Zarf (genel)

Fiillerin, sıfatların, fiilimsilerin ve görev bakımından zarf niteliğindeki kelimelerin anlamlarını zaman, ölçü, niteleme, yer yön gibi çeşitli bakımlardan etkileyerek daha belirgin duruma getiren veya sınırlayan kelime türüne *zarf* denir. (Korkmaz, 1992, s; 178) Bazı zarf sorularını çözebilmek için zarf çeşitlerini de bilmek gerekir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2006-6)

Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde, "nicelik ve nitelik" **birlikte verilmiştir?**

A) Kısa günün kârı az olur.
B) Eğri otur, doğru söyle.
C) Az olsun öz olsun.
D) Horozu çok olan köyün sabahı geç olur.

Cevap: C

2.1.5.9. Zaman zarfı

Cümlede fiilin karşıladığı oluş ve kılışı zaman bakımından belirgin duruma getiren (Korkmaz, 1992, s; 177) ve fiilin manasını zaman kavramı ile sınırlayan isimlerdir. (Çatıkkaş, 2001, s; 150)

Fiillerin ya da fiilimsilerin anlamlarını zaman bakımından belirleyip sınırlayan zarflara zaman zarfları denir. (Ediskun, 1985, s; 273)

ÖRNEK OKS SORUSU (2002-23)
Bir olayı belirtirken eyleme zaman sınırlayıcı sözcükler katabiliriz. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi bu duruma uymaktadır?** A) Zamansız çıkışlarıyla bizi şaşırttı. B) Yanaklarından süzülen yaşlar, sessizce değmiş toprağa. C) Benzer kuraklık on yıl önce de yaşanmıştı. D) Duygu yüklü anlatımıyla büyülemişti dinleyenleri.
Cevap: C

2.1.5.10. Yer-yön zarfı

Fiilin gösterdiği oluş veya kılışın mekân içinde, yerini ve yönünü belirten kelimelere *yer-yön zarfları* denir. (Korkmaz, 1992, s; 172)

"Aşağı, geri, içeri, yukarı" kelimeleri zarftır. Bu kelimeler çekim eki aldıklarında zarf olmaz, tamamlayıcı isim unsuru olarak kalırlar: "Aşağıya in, geriye dön, aşağıda dur, içeriden çık" gibi (Ergin, 1989, s; 260)

ÖRNEK OKS SORUSU (2006-24)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin yönü bellidir? A) Satıcının yaptıklarına karşı çok şey söyleyebilirdik. B) Yorgunluktan ancak sabaha karşı uyuyabildim. C) Şiire karşı ilgim çocuk yaşlarda başladı. D) Köyün yaşlıları güneşe karşı oturmuşlardı.
Cevap: D

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2003-17)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer yön belirteci, tamlayan olduğu için adlaşmıştır?

A) Dışarının gürültüsü hepimizi rahatsız etti.
B) Kapının önüne oturmuş, geleni geçeni izliyor.
C) Yukarıya çıkıp arkadaşımla da görüşeyim.
D) Beş yüz metre ileriden sağa döneceksiniz.
E) Çocuğun üstüne kocaman bir battaniye örtmüşler.

Cevap: A

2.1.5.11. Durum zarfı

Fiilin meydana geliş biçimini, sıfat ve zarfların niteliklerini belirten kelimelere *nitelik (durum) zarfı* denir. (Korkmaz, 1992, s; 112)

Eylemin nasıl yapıldığını, ne durumda olduğunu belirten kelimelere durum zarfı denir. (Gencan, 1982, s; 215)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-16)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "zor" **sözcüğü, sözcük türü bakımından ötekilerden farklıdır?**

A) Zor işleri hep bana yaptırıyorsun, diye yakınıyordu.
B) İstemeden zor bir çalışmanın içine girmişti.
C) Terlemiş, çok yorulmuştu, zor yürüyordu.
D) Öğretmenliğin zor bir meslek olduğunu anlamıştı.
E) Zor günler geride kaldı; rahat edeceğiz artık, diyordu.

Cevap: C

2.1.5.12. (Bağlaç) "ile" bağlacı

Eş görevli ya da birbiriyle ilgili kelimeleri, kelime gruplarını özellikle cümleleri bağlamaya yarayan, bunlar arasında anlam ve kimi zaman biçim bakımından bağlantı sağlayan öğelere *bağlaç* denir. (Aksan, 1983, s; 145)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-19)

"ile" **sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde bağlaç olarak kullanılmamıştır?**

A) Doğduğu kentle yaşadığı kent arasında, yıllarca gidip geldi.
B) Bir romanıyla bir öyküsü filme alındı.
C) Elindeki uzun saplı fırçayla tavanı boyadı.
D) Kitaplarıyla defterlerini aynı çantaya yerleştirdi.
E) Şapkasıyla kahverengi paltosu uyum içindeydi.

Cevap: C

2.1.5.13. “Ama” bağlacı

Ama bağlacı aralarında anlamca zıtlık bulunan iki ayrı ifadeyi, iki ayrı cümleyi birbirine bağlar. Ayrıca cümleye “neden, şart, pekiştirme” anlamları verir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2000-4)
"Ama" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde pekiştirme amacıyla kullanılmıştır?** A) Beni hiç ama hiç dinlemiyor. B) Çok uğraştım ama problem çözülmüyor. C) Sesimi duydu ama anlamazlıktan geliyor. D) Araba oldukça eski ama çalışıyor.
Cevap: A

2.1.5.14. “Bile” bağlacı

Pekiştirme bağlaçlarındandır. İki öğeyi anlamı kuvvetlendirerek birbirine bağlar.[2]

O gün onu görsem **bile** konuşmayacaktım.

ÖRNEK OKS SORUSU (2002-5)
“Bile” **sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisine diğerlerinden farklı bir anlam katmıştır?** A) Okulunu bitirmiş, iş bulmuş, evlenmişti bile. B) Nice ünlü yapıtları okumamış aydınlar bile var. C) Kırgınlık nedenini kendine bile açıklamaktan korkuyordu. D) Ölüyorum desen bile sana yardım etmeyeceğim.
Cevap: A

2.1.5.15. “Ya……ya” bağlacı

Bu bağlaç iki öğeden birini seçme anlamı taşır. Örnek: Ya kendin gel ya da haber yolla[3]

[2] http://w3.gazi.edu.tr/web/aktumen/OgrenciUygulama/uygulamalar/baglaclar.ppt#7
[3] http://w3.gazi.edu.tr/web/aktumen/OgrenciUygulama/uygulamalar/baglaclar.ppt#6

ÖRNEK OKS SORUSU (2004-22)

Aşağıdakilerin hangisinde, "İki durumdan birini seçme şartı" **söz konusu değildir?**

A) Baktı ki pabuç pahalı
Ya yardan geçmeliydi ya serden.
B) Gönül gurbet ele çıkma,
Ya gelinir ya gelinmez.
C) Çıkınca karşıma korkuttu beni,
"Ya paran ya canın." dedi.
D) Uzun sözün kısası:
"Ya bu deveyi gütmeli ya bu diyardan gitmeli"

Cevap: B

2.1.5.16. "De" bağlacı

De bağlacı kimi zaman pekiştirme görevindedir. Anlamı ve duyguyu pekiştirir, üstelemeyi anlatır. Örnek: *Ne iyi ettin de geldin.*

Bu bağlaç küçümseme, alay ya da olumsuzluk bildirerek de anlamı pekiştirebilir. Örnek: *Sınavı kazanacakmış da işe girecekmiş!*[4]

Da, de bağlacı ayrı yazılır; ancak, kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar ve *da, de* biçimini alır. Bulunma hâli eki olan *-da, -de, -ta, -te'*nin *da, de* bağlacı ile hiçbir ilgisi yoktur; bulunma hâli eki getirildiği kelimeye bitişik yazılır: *devede kulak, evde kalmak*[5]

ÖRNEK OKS SORUSU (2000-22)

Aşağıdaki cümlelerin hangilerinde da/de bağlacı, "şaşma" **anlamında kullanılmıştır?**
I. Size de gidebiliriz bize de.
II. Çalıştı da çalıştı.
III. Senin gibisini de görmedim.
IV. Nasıl oldu da anımsamadın?

A) I – II B) I-III C) III-IV D) II-IV

Cevap: C

ÖRNEK OKS SORUSU (2006-22)

"da, de" **aşağıdaki cümlelerin hangisine** "aşırılık" **anlamı katmıştır?**
A) O gömlek üzerine hiç de yakışmamış.
B) Sustu sustu da sonradan iyi konuştu.
C) Önerdiğin kitabı okudum da anlayamadım.
D) Bilge gelecek de tiyatroya gideceğiz.

Cevap: A

[4] http://www.aof.edu.tr/kitap/IOLTP/2272/unite10.pdf
[5] http://www.dilimiz.com/dil/imlakilavuzu/TDK/KUR03_17.HTM

2.1.5.17. “Mi” edatı

Soru eki “mi” hem ad soylu sözcüklerden hem de eylemlerden sonra gelebilir. Ayrı yazılır ve cümlede soru, rica, pekiştirme ve olumsuzluk anlamları verir.

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-23)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “mi” **soru eki cümleye rica anlamı vermiştir?** A) Bu akşam bize gelecek misiniz? B) Mavi gömleğimi ütüler misin? C) Ondan böyle bir davranış bekler miydin? D) Haberleri her zaman dinler misin?
Cevap: B

2.1.5.18. “İçin” edatı

İçin ilgeci kullanıldığı tümcelerde çok değişik görevler yapar: amaç-sonuç ilgisi, neden-sonuç ilgisi, özgüleme ilgisi, yemin anlamlı kalıplaşmış sözler, süre anlamı (Kükey, 2003, s; 330)

Örnekler: “Benim için problem değil.”, “Bu kadar yorgunluk için bu para az.”, “Dedelerimiz vatan için çarpışmışlar”…

ÖRNEK OKS SORUSU (2002-10)
1. Birkaç saat için izin almaya değmez. 2. Bunu senden sakladığım için üzgünüm. 3. Ona güvenmediğin için sana çok kızıyor. 4. Karar vermek için henüz çok erken. "İçin" **sözcüğü, yukarıdaki cümlelerin hangilerinde neden - sonuç ilişkisi kurmuştur?** A)1 - 2 B) 1 - 4 C) 2 - 3 D) 3 - 4
Cevap: C

2.1.5.19. “Kadar” edatı

Kadar ilgeci, nicelik ya da nitelik bağlantılı benzerlik ilgisi oluşturur; karşılaştırma anlamı katabilir. Bu ilgecin “gibi” yerine kullanıldığı; “gibi” değerinde geçtiği örnekler de vardır. (Kükey, 2003, s; 332)

Örnekler: *"Ali de Veli kadar çalışkandır. (Eşitlik)", "Şu kadar hesap (Sıfat) / Ne kadar güzel ev (Zarf)", "Bu kadarını beklemiyordum.", "Pamuk kadar beyaz elleri vardı. (Gibi)"...*

ÖRNEK OKS SORUSU (2003-6)
1. Bu işte senin kadar benim de payım var. 2. Bu kadar küçük bir eve sığamazsın. 3. Sinemayı da tiyatro kadar severim. 4. Şimdiye kadar böyle güzel bir roman okumamıştım. "Kadar" **sözcüğü yukarıdaki cümlelerin hangilerinde aynı anlamda kullanılmıştır?** 1 - 2 B) 1 - 3 C) 2 - 4 D) 3 – 4
Cevap: B

2.1.5.20. "Üzere" edatı

"Üzere" edatı, "amaç, şart, gibilik, yaklaşıklık, şart" anlamları verir.

Örnekler: *"Konuşma yapmak üzere ayağa kalktı. (Amaç)", "Söylediğiniz üzere yaptım. (Gibi)", "Eve gitmek üzere yola çıktılar."...*

ÖRNEK OKS SORUSU (2006-9)
"Üzere" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisine koşul anlamı katmıştır?** A) Yeniden yollara düşmek üzere evden ayrıldı. B) Anlaşmada belirtildiği üzere ödemeler zamanında yapıldı. C) Yarın getirmek üzere istediğin kitabı alabilirsin. D) Ümitler ümitsizliğe dönüşmek üzere iken geldi.
Cevap: C

2.1.5.21. "Gibi" edatı

İsimlerin yalın ve iyelik ekli hâlleri ile zamirlerin de hem yalın, hem de ilgi hâli ile kullanılan "gibi", bazen benzetme edatı, bazen de cümlenin zarfı olur. (Hacıeminoğlu, 1974, s; 41) Bu ilgeç, yalın birimlerle ya da tamlayan eki almış birimlerle birlikler kurar. Adlarla yalın; adıllarla tamlayan durumundayken birlikler kurar.(Bozkurt, 2000, 56)

Örnekler: *"Benim arkadaşım aslan gibidir. (İsim)", "Bu adam işi bitirmeden kaçacak gibi.", "Gül gibi kızı üzdüler. (Belirtili Nesne)", "Sizin gibileri çok gördüm. (Zamirle Kullanım)"...*

ÖRNEK OKS SORUSU (2006-11)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "gerçekte olmayıp öyle sanılan bir durum" **söz konusudur?** A) Kızı da annesi gibi güzel resimler çiziyor. B) Ahşap ev, bana, temelinden sallanıyor gibi geldi. C) Güneş, bulutların arasından çıkacak gibi oldu. D) Parası pulu yokmuş gibi eski püskü şeyler giyiyor.
Cevap: B

2.1.5.22. Cümle öğeleri

Türkiye Türkçesinde cümle, bir sözcüklü olabildiği gibi birkaç sözcükten de oluşabilir. Cümleyi oluşturan sözcükler, cümlede birtakım görevler yüklenir ve bu görevlere göre de adlandırılır. Özne, tümleç, yüklem adlarını alan bu sözcüklere cümlenin öğeleri denir. (Atabay-Özel-Çam, 2003, s; 19)

Cümledeki hareketi, olayı işi yargıyı bildiren, fiil çekimine giren kelimelere *yüklem* (Korkmaz, 1992, s; 174); cümlede yapanı veya olanı karşılayan unsura *özne*; yüklemin bildirdiği, öznenin yaptığından etkilenen unsura *nesne* (Karahan, 1993, s; 50); yüklemle dile getirilen kılış ya da oluşu yönelme, kalma, çıkma ilgileriyle tümleyen kurucu öğelere *dolaylı tümleç* (Şimşek, 1987, s; 120) ve yüklemin anlamını zaman, tarz, ölçü, yer yön vb. bakımlardan daha belirgin duruma getiren, sınırlayan kelime veya kelime gruplarından oluşan tümleçlere *zarf tümleci* denir. (Korkmaz, 1992, s; 179)

Yükleme sorulan "kim, ne?" *özneyi*; "nasıl, ne zaman, ne kadar, nere…?" *zarf tümlecini*; "kimi, neyi, ne, nereyi?" *nesneyi*; "nerede, nereden, nereye; kimde, kimden, kime?" *dolaylı tümleci* buldurur.

ÖRNEK OKS SORUSU (2001-23)
Aşağıda verilen cümlelerden hangisi "neyi, nerede, nasıl" **sorularının tümünün cevabını içerir?** A) Çocukluk anılarını, arkadaşlarına uzun uzun anlattı. B) Anlatmanız istendiğinde, yaşamınızı ayrıntılarıyla anlatmıştınız. C) Adına düzenlenen bir toplantıda öğrencilik yıllarını coşkuyla anlatmıştı. D) Akşamları torunlarını çevresinde toplar masallar anlatırdı.
Cevap: C

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-20)
Aşağıdakilerden hangisi iki öğeli bir cümledir? A) Toprak, her gün bin bir özenle süslenir. B) Toprak, bu aylarda baş döndürücü kokular yayar. C) Toprak, saçlarına katmerli çiçekler takar. D) Toprak, harıl harıl çalışan bir kimyacıdır. E) Toprak, ormanların yardımıyla susuzluğunu giderir.
Cevap: D

2.1.5.23. Cümle vurgusu

Cümlede anlamda en önemli kelime vurgu ile belirtilir. (Gencan, 1962, s; 52) Bir cümlede asıl verilmek istenen, yükleme en yakın sözcük veya sözcük öbeği ile verilir.

Örnekler: *"Bana kitabı dün akşam Ayşe verdi.", "Ayşe dün akşam kitabı bana verdi."...*

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-11)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru sormaktan daha çok, bilineni vurgulama amacı vardır? A) Sınava katılmaktan niçin vazgeçtiniz? B) Arkadaşına söz verdiğin kitabı aldın mı? C) Yüzmeye daha dün gitmediniz mi? D) Davet ederse düğününe gider misin?
Cevap: C

2.1.5.24. Cümle türleri

Cümleleri yüklemin cinsi ve yeri, anlamı, yapısı bakımından sınıflandırmak, incelemek mümkündür. (Sağır, 1995, s; 47)

Yüklemin türüne göre cümleler ikiye ayrılır: Fiil Cümlesi, yüklemi çekimli fiil olan cümlelere denir. İsim cümlesi ise "yüklemi ad veya ad soylu bir sözcük olan ve yargı bildiren cümlelerdir. İsim, sıfat, zamir, bağlaç, edat, zarf… gibi sözcükler ekeylemle yargıya bağlanır." (Akbayır, 2006, s; 135)

Ögelerin dizilişine göre cümleler üçe ayrılır: Kurallı Cümle, yüklemi sonda bulunan; devrik cümle, yüklemi sonda olmayan cümlelerdir. Eksiltili cümle ise yüklemi verilmeyen, okuyucunun tamamlaması istenen cümlelerdir.

Anlam yönünden cümleler anlam boyutuyla ilgili olarak çok çeşitlidir. Bunların bazıları şunlardır: Olumlu cümle, eylemin yapıldığını, oluş veya durumun olduğunu belirten cümlelerdir. Olumsuz cümle, eylemin yapılmadığını, oluş veya durumun olmadığını belirten cümlelerdir. Soru cümlesi, soru anlamı taşıyan cümlelerdir. Ünlem cümlesi, şaşma, seslenme, heyecan ve sitem vs ifade eden cümlelere denir. Emir cümlesi, fiilin emir kipleri ile oluşturulan cümlelerdir.

Yapı bakımından cümleler dörde ayrılır: Basit cümle, içerisinde tek yargı yani tek yüklem bulunan cümledir. Birleşik cümle, bir temel cümle ve anlamını tamamlayan bir veya birden fazla yan cümleden oluşan cümlelerdir.Yan cümlecik temel cümlenin herhangi bir öğesi olabilir . Sıralı cümleler, bağımsız cümlelerin, virgül/noktalı virgül ile sıralanmasıyla oluşturulurlar. Sıralı cümleler arasında ortak öğe varsa bunlara bağımlı cümleler denir. Bağlı Cümle, bağlaçlar ile bağlanan cümlelerdir. Aralarında anlam ilgisi vardır. Aralarındaki ilgiden dolayı birbirlerine bir bağlaçla bağlanan cümlelerdir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2004-10)

"Gül soldu, çocuk uyudu dersek şiirsel bir anlatım olmaz; ancak çocuk soldu, gül uyudu dersek şiirsel bir anlatım olur."
cümlesinden aşağıdaki yargıların hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Şiirde mecazlı bir anlatım söz konusudur.
B) Şiirsel anlatım günlük dilden farklıdır.
C) Şiirsel anlatımda benzetmelere yer verilir.
D) Şiirde devrik cümle kullanılır.

Cevap: D

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-23)

Yeniden baktım "Başaklar" tablosuna. Belli ki rüzgâr var, başaklar eğilmiş. Başakların kimisi yanındakine yaslanmış, kimisi baş başa vermiş. Kırılacak gibi bükülen de, usulca eğileni de var. Dimdik duran başak görünmüyor hiç.

Bu parçada aşağıdaki cümle türlerinden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Ad (isim) cümlesi
B) Eksiltili cümle
C) Sıralı cümle
D) Bileşik cümle
E) Basit cümle

Cevap: B

2.1.5.25. Eylemsiler (fiilimsiler)

Eylemden türeyen, ancak eylemin bütün özelliklerini göstermeyen kelimelere fiilimsi denir. (Aksan 1983, s; 262) Fiilimsiler, isim-fiil (mastar), sıfat-fiil (ortaç) ve zarf-fiil (bağ-fiil, ulaç) olarak üçe ayrılır.

Eylem kök ya da gövdelerine "-mak, -mek, -ma, -me, -ış, -iş, -uş, -üş" eklerinden uygun olanı getirilerek türetilen kelimelere *isim-fiiller* denir. (Koç, 1990, s; 306)

Fiilimsilerin ad ve sıfat olarak kullanılan bölüğüne *sıfat-fiil* denir. (Aksan 1983, s; 266)

Eylem kök ya da gövdelerine getirilen –ıp, -madan, -erek, -ince… gibi eklerle oluşturulan ve zarf görevinde kullanılan fiilimsilere *zarf-fiil* denir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2004-10)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçen bağ-fiil, ötekilerden farklı bir sorunun yanıtıdır? A) Düşüncelerini hiç çekinmeden söylerdi. B) Soruları bütün yönleriyle düşünerek yanıtlıyordu. C) Sınavdan hemen sonra güle oynaya evine gitti. D) İşi zamanında bitirmek için ölesiye çabalıyordu. E) Bence o, buraya geleli çok değişti.
Cevap: E

2.1.5.26. Çekim ekleri

Cümle içinde kelimeler arasında geçici anlam ilişkileri kurmak veya yeni bir kelime türetmek üzere kök ve gövdelerin sonuna eklenen ses veya seslerden oluşan öğeye *ek* denir. (Korkmaz, 1992, s; 52) Çekim eki ise, kelime kök ve gövdesine işleklik veren (Ergin, 1989, s; 124) isim ya da fiil soylu sözcükleri başka sözcüklerle ilişkili duruma getiren ve onların cümle içinde görev almasını sağlayan eklerdir. (Özkırımlı, 2001, s; 154)

Çekim eklerinin kullanılış sahaları yapım eklerinden çok geniştir. İsim olsun fiil olsun bütün kök ve gövdelere çekim eki getirilebilir. Fakat yapım ekleri kök ve gövdelerde aynı genişlikte kullanılmaz. (Ergin, 1989, s; 126)

Çekim ekleri, isim ve fiil çekim ekleri olarak ikiye ayrılır.

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-22)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, "-dan" **eki eklendiği sözcüğe ayrılma anlamı katar?**

A) Sudan nedenlerle birbirimize düştük.
B) Orhan benim candan dostumdur.
C) Olgunlaşan meyveler daldan düşüyor.
D) Çocuklar sazdan samandan bir ev yaptılar.

Cevap: C

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-22)

Bu küçük kasaba geniş ve derin bir vadinin (I) içinde kurulmuştu. Dik, kayalık tepenin üstündeki çok eskilerden (II) kalma kalesi (III), görkemiyle etkiliyordu insanı (IV). Alçacık damlı dükkânların (V) bulunduğu tarihi çarşısı da birçok yönden görülmeye değerdi.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi, bir varlığın neye ait olduğunu belirten ek almıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: C

2.1.5.27. Yapım ekleri

Yapım ekleri kök ya da gövde halinde bulunan sözcüklerden yeni sözcükler oluşturan eklerdir. Yapım ekleri 4 çeşit sözcük yapar:

Addan ad yapma ekleri, ad kök ya da gövdelerinden, köken anlamıyla bağlantılı yeni ad gövdeleri yapan eklerdir. (Eker, 2003, s; 275)

İsim kök veya gövdelerinden fiil yapan eklere isimden fiil yapan ek denir. (Korkmaz, 1992, s; 89)

Fiil kök veya gövdelerinden fiil yapan eklere fiilden fiil yapan yapım ekleri denir. (Korkmaz, 1992, s; 62)

Fiil kök veya gövdelerinden isim yapan eklere fiilden isim yapan yapım ekleri denir.

ÖRNEK OKS SORUSU (2001-25)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili ek, ulandığı sözcüğe "bir şeye benzeme" **anlamı katmıştır?**
A) Bence, bütün insanlar saygıdeğerdir.
B) Yeni elbisesi ipeksi bir kumaştandı.
C) Annesinden ayrılan kuzucuk meliyordu.
D) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.

Cevap: B

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-21)

Aşağıdaki dizelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde, birden çok yapım eki kullanılmıştır?

A) Kara gözlüm çok özledim ben seni
B) Varlığımı yalnız ona verdim ben
C) Hava keskin bir kömür kokusuyla dolar
D) Gözleri yaş dolu yorgun bulutlar
E) Bir med zamanı gökyüzü kurşunla örtülü

Cevap: E

2.1.5.28. Sözcük kökü

Kelimedeki bütün yapım ve çekim ekleri çıkarıldıktan sonra ayrılmayan ve esas (temel) anlamı taşıyan bölüme *kök* denir: (Korkmaz, 1992, s; 104)
ye-, koş-, dur-, ev, su, baş...

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-20)

Çayönü kazısında ortaya çıkarılan buluntular,
I II
insanlığın avcılık ve toplayıcılıktan yerleşik yaşama
III
geçiş aşamasını göstermektedir.
IV V

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangisinin kökü, sözcük türü yönünden öbürlerinden farklıdır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: C

2.1.5.29. Birleşik sözcük

En az iki kelimeden oluşan ve bu kelimelerin kendi kavramları dışında yeni bir kavramı karşılamak üzere, birleşik kelime kalıbına göre bir araya gelerek maydana getirdikleri isimlere *birleşik isim* denir. Örneğin: aslanağzı, gecekondu, radyo evi... (Korkmaz, 1992, s; 27)

Birleşik sözcükler farklı yollarla oluşturulabilir:

İki ismin birleşmesinden oluşan birleşik isimler: Beşiktaş, Çanakkale, Hasankale, babaanne... ; isim tamlaması şeklinde oluşan birleşik isimler: hanımeli, aslanağzı, Kırklareli, Eminönü…; sıfat tamlaması şeklinde oluşan birleşik isimler: Eskişehir, Karagöz, bozkır...; bir adla fiilin kaynaşmasından oluşan

birleşik isimler: imambayıldı, gecekondu, Erol...; iki fiilin kaynaşmasından oluşan birleşik isimler: vural, dedikodu... (Gencan, 1982, s; 121,122)

Fiil ya da fiilimsilerden oluşan birleşik isimler: biçerdöver, alışveriş, dedikodu, uyurgezer… ; kurallı birleşik sıfatlar şeklinde oluşan birleşik isimler: karnıyarık, karnıkara (= bir çeşit fasulye) .... (Ediskun, 1985, s; 130)

Birden çok kelimeden meydana gelen ve sıfat olarak kullanılan kelime öbeklerine birleşik sıfat denir. (Topaloğlu, 1989, s; 43)

İki ya da daha çok sözcüğün birleşmesin-den oluşan belirteçlere birleşik belirteç denir. (Koç, 1990, s; 163)

İsim soylu bir kelimeyle, "et-, eyle-, ol- vb. yardımcı fiillerinin birleşmesinden veya iki fiil şeklinin anlamca kaynaşmasından oluşmuş fiillere birleşik fiil denir. (Korkmaz, 1992, s; 27) İsimlerin sonuna gelerek onların fiil gibi kullanılmalarını sağlayan, tek başına da anlamı olduğu hâlde genellikle bu görevi yerine getiremeyen fiillere yardımcı fiiller denir. Bu günkü Türkçe'de kullanılan yardımcı fiiller, "et-, eyle-, kıl-, ol-,"tır. (Topaloğlu, 1989, s; 159)

Zarf-fiil biçimindeki bir esas fiille, bu esas fiildeki oluş ve kılışı tasvir niteliği taşıyan bir yardımcı fiilin özel bir anlam meydana getirecek şekilde birleşip kaynaşmasından oluşmuş birleşik fiillere kurallı birleşik fiiller denir. (Korkmaz, 1992, s; 146) Kurallı birleşik fiiller "yeterlilik, tezlik, yaklaşma, süreklilik" fiilleri olmak üzere dörde ayrılır.

Bir ya da birden çok isim kök veya gövdeleriyle bir fiilden oluşan fiillere anlamca kaynaşmış birleşik fiil denir: (Ediskun, 1985, s; 246)

ÖRNEK OKS SORUSU (2005-24)
Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki birleşik fiilin yapılışı diğerlerinden <u>farklıdır</u>? A) Bu işi bildiğini varsayıyorum. B) Söyledikleri karşısında donakaldık. C) Kitabı bir çırpıda okuyuverdi. D) Verilen soruları kendisi çözebilir.
Cevap: A

2.1.5.30. Türemiş sözcük

İsim ve fiil köklerine yapım eklerinin eklenmesiyle oluşturulan kelimelere *gövde* denir: (Korkmaz, 1992, s; 75) canlı (can+lı), yolcu (yol+cu), başla- (baş+la-), yıkan- (yıka-n-)... Türemiş sözcükler gövde hâlinde bulunur. Gövde hâlinde bulunan sözcükler iki sözcük türünden birine girmiş kabul edilir.

İsim veya fiil kökünden yapım ekleri ile türetilen isimlere *isim gövdesi* denir. (Korkmaz, 1992, s; 89) İsim, sıfat, zarf… gibi isim soylu sözcükler isim gövdesi olarak kabul edilir. İsim veya fiil soylu kelimelere isim yapım eki getirilerek oluşturulan isimlere ise *türemiş isim* denir: (Korkmaz, 1992, s; 153) yol-cu, ev-cil, as-kı, bil-gi...

İsim veya fiil kökünden fiil yapma ekleri ile türetilen gövdelere *fiil gövdesi* denir. (Korkmaz, 1992, s; 63) İsim veya fiil köklerinden yapım ekleriyle kurulmuş fiillere *türemiş fiiller* denir. (Korkmaz, 1992, s; 153) Türkçe, isim türeten ekler bakımından olduğu gibi, fiil türeten ekler bakımından da zengin bir dağarcığa sahiptir. (Güneş, 1997, s; 176)

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2000-20)
Türemiş.sıfatlar, adlarla fiillerin kök ya da gövdelerine yapım ekleri getirilerek oluşturulur. **Aşağıdaki ata sözlerinin hangisinde bu yolla yapılmış bir sıfat vardır?** A) Güneş balçıkla sıvanmaz. B) Korkunun ecele faydası yoktur. C) Her ağacın meyvesi olmaz. D) Mızrak çuvala sığmaz. E) İşleyen demir pas tutmaz.
Cevap: E

2.1.5.31. Ses bilgisi

Bir dilin seslerini; oluşmaları, boğumlanma özellikleri, kelimelerdeki sıralanışları, yüklendikleri görevler ve uğradıkları çeşitli değişmeler açısından inceleyen gramer dalına *ses bilgisi* denir. (Korkmaz, 1992, s; 128) Sınavlarda dilin ses özellikleriyle ilgili sorular sorulmaktadır.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-20)

Önce baygın bir iniltiydi yamaçtan duyulan,
Sonra bir gölge belirmişti kuş uçmaz yoldan;
Köyümün titreyerek bağrı yanık toprağını
İnliyor, baktım, uzaktan görünen bir kağnı...

Bu dizelerde aşağıda verilen ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü düşmesi
B) Ünsüz düşmesi
C) Sert ünsüz yumuşaması
D) Ünlü daralması
E) Ünsüz benzeşmesi

Cevap: B

2.1.5.32. Karma dil bilgisi

ÖSS'de dil bilgisi konularının çoğunu aynı soruda yoklayan sorular sorulmaktadır.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2005-19)

(I) Yüzlerce kişinin girip çıktığı büyük bir mağazanın önündeki geniş alanda rastlamıştım ona. (II) İki karo arasından, ince bir toprak aralığından uzatmıştı boynunu. (III) Arabaların park ettiği yerde, taşlar arasında, işi neydi bu taçyaprakları solgun gelinciğin? (IV) Bol topraktan beslenemediği için yüzü solgun kalan o gelinciği getiriyorum gözlerimin önüne. (V) Her gün yüzlerce kişinin otomobilleriyle geçtiği alanda, kendi dünyasında, ama iyi ama kötü yaşayıp gidiyordu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümle, bileşik bir fiil cümlesidir.
B) II. cümlenin yüklemi, öğrenilen (belirsiz) geçmiş zamanın hikâyesi ile çekimlenmiştir.
C) III. cümle, birden fazla dolaylı tümleç içeren sözde soru cümlesidir.
D) IV. cümle, içinde ad tamlaması bulunan bir devrik cümledir.
E) V. cümledeki "geçtiği" sözcüğü isim-fiil eki almıştır.

Cevap: E

2.1.6. Yazım ve noktalama bilgisi

Dilimizdeki "harflerin, hecelerin, eklerin, sözcüklerin" ortak yazma biçimine yazım kuralları; yazılı anlatımda kullanılan, "biçimleri, anlamları,

görevleri" belirlenmiş işaretlere ise noktalama işaretleri denir. (Sarıca, Gündüz; 1995, s; 51, 65)

2.1.6.1. Noktalama bilgisi (genel)

ÖSS'de noktalama işaretleri bilgisinin çoğunun bir arada yoklandığı sorular sorulmaktadır.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1998-18)
Sanatçının yapıtlarına evrensel bir nitelik kazandıran çok sayıda özellik var ( ) Masalsı anlatım ( ) kimi zaman hayal mi gerçek mi olduğunu ayırt edemediğimiz betimlemeler, Şiirsel söylemler, çarpıcı benzetmeler ( ) **Yukarıda parantezlerle belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?** A) (!) (,) (...) B) (.) (,) (.) C) (:) (;) (.) D) (...) (,) (.) E) (:) (,) (...)
Cevap: E

2.1.6.2. Virgül

Virgül, birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına; sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için; cümlede özel olarak vurgulanması gereken ögelerden sonra; uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan ögeleri belirtmek için; cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için; anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına; tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra; konuşma çizgisinden önce; kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren *hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette* gibi kelimelerden sonra; bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için; hitap için kullanılan kelimelerden sonra; sayıların yazılışında, kesirleri ayırmak için ve bibliyografik künyelerde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur. Ancak metin içinde *ve, veya, yahut* bağlaçlarından önce ve sonra; metin

içinde tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra; cümlede pekiştirme ve bağlama görevinde kullanılan *da / de* bağlacından sonra; metin içinde *-ınca / -ince* anlamında zarf-fiil görevinde kullanılan *mı / mi* ekinden sonra; şart ekinden sonra; metin içinde zarf-fiil ekleriyle oluşturulmuş kelimelerden sonra virgül konmaz.[13]

ÖRNEK OKS SORUSU (1999-24)

Aşağıdaki dizelerin hangisinde parantezle gösterilen yere virgül (,) konulması gerekmez?

A) Her taraf tepeden ( ) tırnağa bahar...
B) Bir yağmur sonrası gelin ( ) seyredin!
C) Bulutsuz ( ) masmavi dünyalarına
D) Sevginin ( ) sevincin güneşi doğar.

Cevap: A

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-15)

Sanatçının uzun süre yaşadığı bu ev (,) çocukları
I
tarafından müzeye dönüştürülmüş. Odalardan birinin duvarlarında yer alan fotoğraflarla sanki bir soyağacı oluşturulmuş (.) Bir başka
II
odada onunla bütünleşmiş eşyalar sergilenmiş (:) küçük el radyosu,
III
fotoğraf makinesi, daktilosu, gözlüğü (...) Hastalığında ve
IV
ölümünden sonra gelen mektuplar ve telgraflarla (,) kitapları da
V
camekânlı dolaplarda saklanıyor.

Yukarıdaki parçada, numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi gereksiz kullanılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: E

[13] http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF38C9FF22CFEEDAF0

2.1.6.3. İki nokta

İki nokta, kendisinden sonra örnek verilecek ve kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlenin sonunda; ses biliminde uzun ünlüyü göstermek için; edebî eserlerdeki karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra; genel ağ adreslerinde ve matematikte bölme işareti olarak kullanılır[14]

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-14)
Bir konuşmamızda ona, şiiri nasıl yazdığını sormuştum (I) Sorumu şöyle yanıtladı (II) "Önce bir rüzgârın taşıdığı tohum gibi küçücük bir şey düşer aklıma (III) Bu bir anlamdır, bir gerçektir, yaşam ilişkilerimizde öz denebilecek bir durumdur (IV) Yani esin denilen şeydir bu (V)" **Yukarıdaki parçada numaralanmış yerlerden hangisine ötekilerden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?** A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
Cevap: B

2.1.6.4. Üç nokta

Üç nokta, tamamlanmamış cümlelerin sonuna; kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten ötürü açıklanmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine; alıntılarda; başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine; sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için; ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için; karşılıklı konuşmalarda ve yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır. Üç nokta yerine iki veya daha çok nokta kullanılmaz.[15]

[14]http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF38C9FF22CFEEDAF0
[15]http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF38C9FF22CFEEDAF0

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-18)

Bu sanatçımızın acaba hangi yapıtı kalıcı olacak, hangi yapıtı
zaman içinde unutulup gidecek? Bunu, bugünden kestirebilmek
I
zor; ayrıca böyle bir yorum yapmak da bence gereksiz. Bırakalım,
II
yarının insanı kendisi seçsin seveceği, devamlı okuyacağı ya da
III
unutacağı yapıtları... Böyle bir seçim, yapıtları gerçek anlamda
IV
kalıcı kılar.
V

Yukarıdaki parçada numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: D

2.1.6.5. De bağlacının yazılışı

Bağlaç olan *de* sözcükleri, cümleleri birbirine bağlayan bir sözcüktür. Kendinden önce gelen sözcükten ayrı yazılır. Söz konusu sözcüğü ya da cümleyi daha önceden geçen ya da geçmiş sayılabilen aynı görevdeki bir sözcüğe benzerlik, eşitlik, katılma anlamlarıyla bağlar. Yalnızca kendinden önceki sözcüğün son ünlüsüne göre büyük ünlü uyumuna uyar. Ancak, ayrı yazıldığı için ünsüz benzeşmesine uymaz:[16]

Ya sözüyle birlikte kullanılan *da* mutlaka ayrı yazılır (*ya da). Da, de* bağlacını kendisinden önceki kelimeden kesme ile ayırmak yanlıştır. Bu bağlacı tamamen ayrı yazmak gerekir[17]

[16] http://www.aof.edu.tr/kitap/IOLTP/2272/unite10.pdf
[17] http://www.dilimiz.com/dil/imlakilavuzu/TDK/KUR03_17.HTM

ÖRNEK OKS SORUSU (1998-22)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde <u>yazım yanlışı</u> vardır?

A) Bilgi yarışmasında bizim okulda dereceye girdi.
B) Toplantı da öğretmenler odasında yapılacak.
C) Havuzda yüzerken de dikkatli olmalıyız.
D) Üniversite eğitimini yurt dışında mı yaptı?

Cevap: A

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2001-13)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir <u>yazım yanlışı</u> vardır?

A) Nasıl oldu da beni hatırlayamadı, bir türlü anlayamadım.
B) O kadar çok çalıştı ki havanın karardığını fark etmedi.
C) Bugün sinemaya gidelim, yarında size geliriz.
D) Yarınki toplantıya kimlerin katılacağı belli değil henüz.
E) Geçmişte yaşanan tatsızlıkların unutulmasını istiyordu artık.

Cevap: C

2.1.6.6. Ses bilgisiyle ilgili yanlışlar

Özellikle ses düşmesi, ses türemesi, ses daralması, ses benzeşmesi… gibi ses olaylarının olması gereken durumlarda yanlış yazılmış sözcüklerin buldurulmasına yönelik sorular ÖSS'de sorulmaktadır.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (1999-16)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

A) Günlerdir aynı konunun tartışılması sabrını taşırdı.
B) Bu konuda onun da fikrini almak istedi.
C) Törende çok mutlu olmuş, güğüsü kabarmıştı.
D) Ona bir armağan vererek gönlünü almaya çalıştı.
E) çok sinirlenmiş, ağzına geleni söylemişti.

Cevap: C

2.1.6.7. Sözcüğün yanlış yazılışı

ÖSS'de sözcüklerin yanlış yazılarak adaylara buldurulmasına yönelik sorular sorulmaktadır. Yanlış yazılan bu sözcükler konuşma dilinde kullanılmasına rağmen yazıda yanlış kabul edilmektedir.

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2002-19)
Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcüğün yazımı <u>yanlıştır</u>? A) Son dönem şairleri bu antolojiye alınmamış. B) Voleybolcular otobüslerine bindiler. C) Kardeşi bu filmin yönetmenliğini üstlenmiş. D) Antırenör bugünkü çalışmayı erken bitirdi. E) Bu zürafa hayvanat bahçesine yeni gelmiş.
Cevap: D

2.1.6.8. Birleşik sözcüğün yazılışı

Belirtisiz isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, isnat grupları, birleşik fiiller, ikilemeler, kısaltma grupları ve kalıplaşmış çekimli fiillerden oluşan ifadeler, yeni bir kavramı karşıladıklarında birleşik kelime olurlar: *yer çekimi, hanımeli, ses bilgisi*

Birleşik kelimeler belirli kurallar çerçevesinde bitişik veya ayrı olarak yazılır.

2.1.6.8.1. Bitişik yazılan birleşik kelimeler

Birleşik kelimeler aşağıdaki durumlarda bitişik yazılırlar:

Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *kaynana*

Et- ve ol- yardımcı fiilleriyle birleşirken ses düşmesine veya ses türemesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *emretmek*

Kelimelerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında benzetme yoluyla anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır. *keçiboynuzu itdirseği balıksırtı* (desen)

-a, -e, -ı, -i, -u, -ü zarf-fiil ekleriyle *bilmek, vermek, kalmak, durmak, gelmek*, *görmek* ve *yazmak* fiilleriyle yapılan tasvirî fiiller bitişik yazılır: *alabildiğine, düşünebilmek*

Bir veya iki ögesi emir kipiyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır: *alaşağı*, *albeni*

-an/-en, -r/-ar/-er/-ır/-ir, -maz/-mez ve *-mış/-miş* sıfat-fiil eklerinin kalıplaşmasıyla oluşan birleşik kelimeler bitişik yazılır:ağaçkakan, cankurtaran

İkinci kelimesi *-dı (-di / -du / -dü, -tı / -ti / -tu / -tü)* kalıplaşmış belirli geçmiş zaman ekleriyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *albastı, ciğerdeldi*

Her iki kelimesi de *-dı (-di / -du / -dü, -tı / -ti / -tu / -tü)* belirli geçmiş zaman veya *-r /-ar /-er* geniş zaman eklerini almış ve kalıplaşmış bulunan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *dedikodu, kaptıkaçtı.*

Somut olarak yer bildirmeyen *alt, üst* ve *üzeri* sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *ayakaltı, bilinçaltı,*

İki veya daha çok kelimenin birleşmesinden oluşmuş kişi adları, soyadları ve lakaplar bitişik yazılır: *Alper, Aydoğdu,*

İki veya daha çok kelimeden oluşmuş Türkçe yer adları bitişik yazılır: *Çanakkale, Gümüşhane*

Kişi adları ve unvanlarından oluşmuş mahalle, meydan, köy vb. yer ve kuruluş adlarında unvan kelimesi sonda ise, gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır: *Abidinpaşa, Bayrampaşa*

Ara yönleri belirten kelimeler bitişik yazılır: *güneybatı, güneydoğu*

Bunlardan başka dilimizde her iki ögesi de asıl anlamını koruduğu hâlde yaygın bir biçimde gelenekleşmiş olarak bitişik yazılan kelimeler de vardır: *başbakan, aşçıbaşı, binbaşı, hanımanne, paşababa*

Ev kelimesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *aşevi, bakımevi, basımevi, doğumevi, gözlemevi, huzurevi, konukevi, orduevi, öğretmenevi, polisevi, yayınevi.*

Hane, name, zade kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *çayhane, beyanname, amcazade…* Ancak *Eczahane, hastahane,*

pastahane, postahane sözleri kullanımdaki yaygınlık dolayısıyla *eczane, hastane, pastane, postane* biçiminde yazılmaktadır.

Farsça kurala göre oluşturulan isim ve sıfat tamlamaları ile kalıplaşmış biçimler bitişik yazılır: *cürmümeşhut, darıdünya, ehlibeyit, ehvenişer, erkânıharp, fecrisadık, gayrimenkul, gayrimeşru, hüsnükuruntu, hüsnüniyet, suikast, hamdüsena, hercümerç.*

Arapça kurala göre oluşturulan tamlamalar ve kalıplaşmış biçimler bitişik yazılır: *aliyyülâlâ, darülaceze,*

Müzik makam adları bitişik yazılır: *acembuselik, hisarbuselik, muhayyerkürdi.*

Kanunda bitişik geçen veya bitişik olarak tescil ettirilmiş olan kuruluş adları bitişik yazılır: *İçişleri, Dışişleri, Genelkurmay, Yükseköğretim.*

2.1.6.8.2. Ayrı yazılan birleşik kelimeler

Etmek, edilmek, eylemek, kılmak, kılınmak, olmak, olunmak yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiiller herhangi bir ses düşmesine veya türemesine uğramazsa ayrı yazılır: *alt etmek, sağ olmak, söz etmek, var olmak, yok etmek, yok olmak.*

Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır. *, ateş böceği Arnavut kaldırımı*: *ayrık otu açık öğretim dil bilgisi yarım küre, su böreği*, *Çoban Yıldızı, kepçe kulak eksik etek, gece yarısı,*

-r / -ar / -er, -maz / -mez ve *-an / -en* sıfat-fiil ekleriyle kurulan sıfat tamlaması yapısındaki birleşik kelimeler ayrı yazılır: *bakar kör, çalar saat, çıkar yol*

Renk sözü veya renklerden birinin adıyla kurulmuş isim tamlaması yapısındaki renk adları ayrı yazılır: *bal rengi, duman rengi, gümüş rengi, portakal rengi*

Rengin tonunu belirtmek üzere renkten önce kullanılan sıfatlar ayrı yazılır: *açık mavi, kirli sarı*

Yer adlarında kullanılan *batı, doğu, güney, kuzey, güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı, kuzeydoğu, aşağı, orta, yukarı, iç, yakın, uzak* kelimeleri ayrı yazılır: *Doğu Anadolu, Batı Trakya, Orta Anadolu*

Kişi adlarından oluşmuş *mahalle, bulvar, cadde, sokak, ilçe, köy* vb. yer ve kuruluş adlarında sondaki unvanlar hariç, şahıs adları ayrı yazılır: *Yunus Emre Mahallesi; Gazi Mustafa Kemal Bulvarı;*

Dış, iç, öte, sıra sözleriyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır: *ahlak dışı, çağ dışı*

Somut olarak yer belirten *alt* ve *üst* sözleriyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır: *deri altı, su altı*

Alt, üst, ana, ön, art, arka, yan, karşı, iç, dış, orta, büyük, küçük, sağ, sol, peşin, bir, iki, tek, çok, çift sözlerinin başa getirilmesiyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır: *alt yazı; üst kat* [18]

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2004-16)
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir <u>yazım yanlışı</u> vardır? A) Baş başa vermiş, çocukların sorunlarından söz ediyorlardı. B) İnsanımızın belirleyici özelliklerinden biri de konuk severliğidir. C) Romandaki kişilerin, tipik İç Anadolu insanının özelliklerini taşıdığını söyledi. D) Doğu felsefesiyle ilgili hemen her kitabı okurdu. E) Televizyondaki kültür ve sanat programlarını sürekli izlerdi.
Cevap: B

2.1.6.9. Büyük harflerin kullanımı

Cümleler; dizeler; özel adlar; belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları; levhalar ve açıklama yazıları; kitap, bildiri, makale vb.nde ana başlıkta bulunan kelimelerin tamamı; alt başlıkta bulunan kelimelerin yalnızca ilk harfleri; kitap, dergi vb.nde bulunan resim, çizelge, tablo vb.nin altında yer alan açıklayıcı yazılar büyük harfle başlar.[19]

[18] http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFD4E0E8C92CD73B10
[19] http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF1ACFAB512C425173

ÖRNEK ÖSS SORUSU (2006-4)

Altı yıl önce aramızdan ayrılan değerli sanatçımız, İstanbul'da
I
açılan bir sergiyle anılıyor. Sanat yaşamı boyunca yapıtlarında
çağdaş sanat akımlarını göz ardı etmeyen, bunun yanı sıra
II III
geleneklerimizi ve Anadolu Estetiğini de yüzeye çıkarmayı
IV
başaran sanatçının yapıtları 7 Şubat 2006 tarihine kadar
V
izlenebilir.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: D

2.2. OKS ve ÖSS Sistemi

2.2.1. OKS sistemi

OKS, Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının kısa adıdır. Sınavın resmî adı olarak OKÖSYS kısaltması kullanılır. OKS, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin bir üst öğrenim kurumu olan liselere geçişi için Türkiye genelinde yaklaşık bir milyon öğrencinin yarıştığı,100 sorunun 120 dakikada çözüldüğü ve tek oturumda yapılan bir sınavdır.

2.2.1.1. OKS'nin tarihçesi

1988 yılına kadar, Fen Liseleri (FL) adıyla iki basamaklı olarak uygulanan sınav, 1988'den sonra tek basamaklı olmuş ve 1995'e kadar aynı ad altında yapılmıştır.

Anadolu Öretmen Liseleri Sınavları (AÖL) 1995 yılına kadar ayrı bir sınav olarak uygulanmış, daha sonra Fen Liseleri Sınavı ile birleştirilerek 1995-1998 arasında FL/AÖL adıyla uygulanmaya başlanmıştır.

Anadolu Teknik, Anadolu Meslek ve Meslek Liseleri Sınavı (ATML) 1998'e kadar uygulanmış, bu sınavın içindeki Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek Liseleri 1998'de OKS ile birleştirildiğinden bu sınavın adı Meslek Liseleri (ML) olarak değiştirilmiştir.Bu sınav sadece Meslek Liselerine Öğrenci seçmek için uygulanmıştır.

Kurumlara Bağlı Meslek Liseleri Sınavı (ML) 1998'de uygulanmaya başlanmış ve 2001 yılında OKS ile birleştirilmiştir.

Liselere Giriş Sınavı (LGS), asıl adı Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OÖKÖSYS) olan bu sınav, FL/AÖL sınavının 1998'de kesintisiz zorunlu eğitime geçişle birlikte ilkokul sonunda yapılan Anadolu Liselerine Giriş Sınavları'yla birleşmesiyle OÖKÖSYS adı ile uygulanmaya başlanmıştır.[11]

Şu anda OKS adı altında yapılan sınavla öğrenciler; Anadolu lisesi, Anadolu Öğretmen lisesi, Anadolu Teknik lisesi, Anadolu Meslek lisesi, Anadolu İmam-Hatip lisesi, Anadolu Sağlık Meslek lisesi ve Fen liselerine yerleştirilmektedir.Sınav, merkezî sistemle tüm illerde ve Karadeniz Ereğlisi, Milâs ve Fethiye ilçelerinde; yurt dışında ise, Lefkoşa, Trablus, Riyad, Medine, Cidde ve Aşgabat'ta haziran ayının ikinci pazar günü saat 10.00-12.00 arası yapılmaktadır.(Şahin: 2006, 56)

Ortaöğretim Kurumlar Sınavını Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ***Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığı*** yapar. Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığı 1952 yılında, Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde Talim ve Terbiye Dairesi'ne bağlı Test Bürosu olarak kurulmuştur.

İlk yıllarda Eğitim Enstitülerine, 1956 yılından itibaren de Anadolu liselerine, özel okullara, öğretmen okullarına, Ankara Üniversitesi'ne ve İstanbul Üniversitesine öğrenci seçme ve yerleştirme sınavlarını gerçekleştirmiştir.

Döner Sermaye İşletmesi aracılığıyla hizmetlerin yürütülmesi için Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'na bağlı olarak 5. Akşam Sanat Okulu kurulmuş ve sınav hizmetleri bu okul tarafından yürütülmüştür. Bilgi İşlem Dairesinin kurulmasıyla 1982 yılından itibaren 5. Akşam Sanat Okulu bu daireye

[11] http:// meb.gov.tr

bağlanmıştır.

1987 yılından itibaren 5. Akşam Sanat Okulu, "Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezi (ÖDYM)" adıyla yeniden teşkilatlanmış ve İşletmeler Dairesi Başkanlığına bağlanmıştır.

1990 yılında doğrudan Müsteşarlığa, 1991 yılında da yeniden Bilgi İşlem Daire Başkanlığına bağlı olarak görevini sürdürmüştür.

3797 sayılı kanunla Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmuş, Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezi (ÖDYM) Sınavlar Daire Başkanlığı adıyla bu Genel Müdürlüğe bağlanmıştır.

1998 yılında Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığının birleşmesiyle kurulan Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde Ölçme ve Değerlendirme Daire Başkanlığı adı altında hizmetini sürdürmektedir.

2004 yılında Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünde gerçekleştirilen yeniden yapılanma sonucunda Açık Öğretim Kurumları da bu daireye bağlanarak Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığı adını almıştır.

Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığının "Test Geliştirme Şubesi, Sınav Hizmetleri Şubesi, Baskı ve Sevk Şubesi ve Açık Öğretim Okulları Koordinasyon Şubesi" nden oluşan bir örgüt yapısı vardır.

Yapılması planlanan sınavlarla ilgili soruların üretilmesi, redaksiyonu, bilgisayar ortamına aktarılması, tahsisi, test kitapçıklarının oluşturulması, sınav sonrası cevap anahtarlarının hazırlanması, madde analizlerinin yapılması işlemlerini ***Test Geliştirme Şubesi*** gerçekleştirir. Test Geliştirme Şubesinin yaklaşık 25.000 soruluk soru bankası bulunmaktadır. Sorular; seviye, madde güçlüğü, konu ve alt konularına göre soru bankasına kullanıma hazır bir şekilde muhafaza edilir. Sınavın değerlendirilmesi aşamasından sonra, test puanları ve madde puanları temel alınarak analizler yapılır. Bu sonuçlar, amaca yönelik kullanılması için ilgililerin hizmetine sunulur.

Sınav uygulama hizmetleri, Bakanlığın Merkezi Sistem Sınav Yönergesi ve her sınava ait kılavuz doğrultusunda yerine getirilmektedir. Sınavların organizasyon ve koordinasyonuyla ilgili yurt genelinde tüm iş ve işlemler ***Sınav***

Hizmetleri Şubesi tarafından gerçekleştirilir. Değerlendirme ile ilgili olarak sınav evrakının kodlanması, tasnifi, optiklerden okutulması, değerlendirme ve yerleştirme işlemlerinin yapılması bu şubenin görevlerindendir.

Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığınca yürütülen tüm sınav hizmetlerine ait başvurma belgeleri, cevap kağıtları, test kitapçıkları ve diğer sınav evrakları basılarak paketleme ve sevk işlemlerini ***Baskı ve Sevk Şubesi*** yürütür.

Açık Öğretim Okulları; 3 okul müdürü, bunlara bağlı öğretmenler, eğitim uzmanları, teknisyenler ve işçilerden oluşan bir kadroyla hizmetlerini ***Açık Öğretim Okulları Koordinasyon Şubesi*** adı altında yürütmektedir. Açık Öğretim Lisesi (AÖL), Açık İlköğretim Okulu (AİO), Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu bu şubeye bağlıdır.

Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığının yıl içinde yaptığı sınavlar 6 grupta toplanmaktadır:

- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavları
- Uzaktan Eğitim Öğrencilerine Yönelik Sınavlar
- Örgün Eğitim Öğrencilerine Yönelik Sınavlar
- Milli Eğitim Bakanlığı Personeline Yönelik Sınavlar
- Diğer Kurum ve Kuruluşlara Yönelik Sınavlar
- Motorlu Taşıt Sürücü Adayları Sınavı

MEB'in yaptığı öğrenci seçme ve yerleştirme sınavları şunlardır:

- Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (Fen liseleri, Sosyal Bilimler Lisesi, Anadolu Liseleri, Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri, Sağlık Meslek Liseleri, diğer Bakanlık ve kurumlara bağlı meslek liseleri)
- Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı (5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11. sınıflar)
- Özel Ortaöğretim Kurumlarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı

- Özel İlköğretim Okullarının Ara Sınıflarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavları
- Polis Kolejinde Öğrenim Görecek Öğrencilerin Aday Tespit Sınavı
- Açık Öğretim Lisesi Dönem Sınavları
- Açık İlköğretim Okulu Dönem Sınavları ile Not Yükseltme Sınavı
- İhtiyaca Göre İlk ve Ortaöğretimde Okuyan Öğrencilerin Merkezi Başarı Değerlendirme Sınavları
- Yurt içi ve yurt dışındaki çeşitli görevler için (Fen Liseleri, Anadolu Liseleri vb) Öğretmen Seçme Sınavları,
- Yurt dışı temsilcilikleri için eğitim müşaviri, eğitim ataşesi ve ateşe yardımcısı seçme sınavı,
- Bakanlık müfettiş yardımcılığı seçme sınavı,
- Okul ve kurum müdür yardımcılığı seçme sınavı,
- İlköğretim müfettiş yardımcılarının mesleki yeterlilik sınavı,
- Bakanlık merkez ve taşra teşkilatındaki her türlü yöneticiler ile diğer personelin görevde yükselme eğitimi sonrası sınavları.
- Tüm resmi kurum ve kuruluşlara ait personel ve uzman seçme sınavları
- Diğer bakanlıklar ve bağlı kuruluşlar ile mahalli idarelerde görevli personelin görevde yükselme sınavları
- Motorlu taşıt sürücü adaylarının teorik derslerine yönelik sınavlar[12]

2.2.1.2. OKS'nin amacı ve kapsamı

Konu alanı ne olursa olsun Ortaöğretim Kurumları Sınavında, verilen bilgileri "kullanabilme, yorumlayabilme, genelleyebilme, yordayabilme, öğelerine ayırt edebilme, öğeler arası ilişki kurabilme, analiz etme, değerlendirme" gibi üst düzey zihinsel süreçleri yoklamayı amaçlamaktadır. Daha ayrıntılı irdelenecek olursa, konu alanı ne olursa olsun sorularda genel olarak aşağıda verilen örnek zihinsel süreçler değerlendirilmektedir:

1- Verilen bilgi bütününde kullanılan kavram, grafik, tablo ve ilkelerden çıkarımlar yapma

[12] http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/OlcmeHakkinda.html

2- Yazılı olarak ya da şekil, grafik,tablo halinde verilen bilgi örüntüsünün ögeleri arasında ilişki kurarak bir sonuca varma
3- Yazılı metni okuyup anlama, genelleme yapma
4- Verilen bir problem durumundaki ögeleri ayırt etme, ögeler arasında ilişki kurma, ilişkileri kullanarak bir sonuca ulaşma.
5- Verilen problemi, yazılı metni, şekil,grafik ya da tabloyu belli ölçülere göre değerlendirme
6- Temel kavram ve ilkeleri kullanarak günlük yaşamdaki gözlemleri açıklama, benzer örnekler verme, olayları anlama, problemleri çözme.[13]

Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında akademik yeteneği ölçme niteliği ağırlıklı Türkçe, matematik, fen bilgisi ve sosyal bilgiler testleri uygulanacaktır. Bu alanların kapsamları hakkında bilgi verilecek olursa:

Türkçe testinde yer alan sorular, öğrencilerin ezber bilgiden uzak, dilin basit bir iletişim aracı olmaktan öte birçok işlevini işleyen, dil-düşünce arasındaki birbirini üreten ve çoğaltan ilişkiyi gösteren, anlama, algılama, ilişki kurma, sorgulama, edinilen bilgiyle yeni düşünceleri birleştirebilme ve çözüme götürmeye yönelik karar verebilme, konuyla ilgili değerlendirme yapabilme becerisiyle, sözcüklerin anlam farklılıkları, cümleye kattığı anlam farklılıklarını tanıyabilme özelliklerini **sözcük, cümle, parça (metin), dilbilgisi** yapıları içerisinde değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Sosyal bilgiler testinde, soruların ölçmeyi amaçladığı temel zihinsel beceriler, grafik, şekil, harita ya da bir duruma dayanarak yorum yapma, örnek verme, kestirimlerde bulunma gibi kavrama, verilen bilgileri yeni durumlarda kullanma, sorunların çözümünü ve izleyen doğru yolları bulma gibi uygulama, verilen bir bilgi bütününü parçalarına ayırma, parçalar arasındaki ilişkileri görebilme ve ilişkilerin dayandığı temel ve kuralları fark edebilme gibi analiz olarak belirlenmiştir.

Fen bilgisi testinde öğrencinin, verilen bilgi bütünündeki temel kavramları anlayıp anlamadığı genel yorum yapma, yordama, formattan diğerine çevirme

[13] http://www.okulpdr.net/sinavlgs.htm

süreçleri dikkate alınarak belirlenmeye çalışılmaktadır. Problem çözme becerisi açısından öğrencinin verilen problem durumunda temel kavram ve ilkeleri kullanarak problemin çözümünü bulma ya da çözüm önerisi geliştirme becerisini göstermesi istenmektedir. Burada söz konusu olan sayısal olmaktan çok, deney yapma aşamasında ya da günlük hayatta karşılaşılabilecek problemlerin çözümüdür. Fen bilgisinde asıl önemli olan öğrencinin gözlem yapma, araştırma problemi, hipotez önerme, deney kurgulama gibi bilimsel yöntem sürecine ilişkin becerileri kazanmış olmasıdır. Bu nedenle soruların bir bölümü bu süreçlere yönelik hazırlanmaktadır.

Matematik testinde, sorular öğrencinin ezberleyerek çözebileceği algoritmik hesaplama davranışlarından çok, matematiksel kavram, ilke ve genellemeleri, bir formattan diğerine dönüştürme, öğelerini ayırt edebilme, elemanlar arasında ilişki kurabilme gibi "**kavrama**" becerilerini yoklamaktır. Alışılagelmedik ve günlük yaşamla ilişkilendirilen durumları yoklayan problemlerin çözümü için gerekli "**uygulama**" becerilerini, verilen analiz edebilme, bilgi kümeleri arasındaki ilişkiyi kurgulama, kalıplar, eşitlikler, benzerlikler ve simetrileri ayırt etme gibi durumlarla yoklamaktadır. Ayrıca, matematiksel ilişkileri keşfetme, ispat yapabilme, genellemeleri doğrulama gibi verilen bir durumu değerlendirmek için gerekli "**analiz**" becerileri de bu testte kapsanmaktadır.

OKÖSYS sınavı öğrencilerin müfredat ve davranışlarına göre neyi kazanıp kazanmadıklarını belirlemek amacıyla değil yukarıda sıralanan üst düzey zihinsel süreçlere sahip öğrencileri belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Başka bir deyişle OKÖSYS müfredatların etkinliğini bölgelere, okul tiplerine göre incelemek amacı gütmemektedir.[14]

İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin liselere yerleştirildiği OKS sınavı 2006 eğitim-öğretim yılından itibaren tek sınav olarak birleştirilmiştir. Yalnızca askerî liselere yerleştirme sınavı ayrı bir sınav olarak yapılmaktadır. Buna bağlı olarak OKS sınavıyla öğrenciler, tercih yapılması durumunda, aşağıdaki okullara yerleşebilirler:

[14] http://www.okulpdr.net/sinavlgs.htm

- Türk ve Yabancı Özel Okullar
- Anadolu Liseleri
- Fen Liseleri
- Sosyal Bilimler Liseleri
- Anadolu Öğretmen Liseleri
- Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek Liseleri
- Kurumlara Bağlı Meslek Liseleri
- Polis Koleji (Yeterlilik Sınavı) [15]

2.2.1.3. OKS'de değerlendirme

Her adayın cevap kâğıdı iki adet optik okuyucu tarafından çift kontrol sistemiyle okutulur**.** Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler testlerinin her biri için doğru cevap ve yanlış cevap sayıları belirlenir. ***Her test için yanlış cevap sayısının üçte biri, doğru cevap sayısından çıkarılarak geçerli cevaplara karşı gelen ham puanlar bulunur.*** Böylece her aday için dört ayrı ham puan hesaplanmış olur. ***Her bir test için tüm adayların ham puanları toplanarak sınava giren öğrenci sayısına bölünür ve böylece her bir test için ortalama bulunur. Ham puanlar, ortalamalar ve sınava giren öğrenci sayısı kullanılarak her testin standart sapması hesaplanır.***

Bir adayın Türkçe testine ait standart puanı (SP), Türkçe testine ait ortalama ve standart sapma kullanılarak tüm adayların ham puanlarının ortalamasını 50'ye, standart sapmasını 10'a getiren bir dönüştürme işlemi sonunda elde edilir. Diğer testlere ait standart puanların hesaplanmasında aynı yöntem uygulanır. Bir adayın tüm testlerden aldığı ham puanların ortalaması 0,5'ten küçük ise yukarıda açıklanan işlemler yapılmaz ve bu aday için hiç bir standart puan hesaplanmaz. Her test için hesaplanan standart puanlar, aşağıdaki tabloda verilen katsayılar ile çarpılarak her bir testin ağırlıklı standart puanları (ASPTürkçe, ASPMat, ASPFen, ASPSosyal) bulunur ve bunlar toplanarak **Türkçe Matematik Ağırlıklı Standart Puan (TM-ASP)** ve **Matematik Fen Ağırlıklı Standart Puan (MF-ASP)** olmak üzere iki ayrı puan türü bulunur.

---

[15] http://www.berkdersanesi.com/lgs/oksnedir.php

MF-ASP ve TM-ASP hesaplanırken kullanılacak ağırlık katsayıları Tablo 3'te verilmiştir.

Test No	Test Adı	TM-ASP Katsayıları	MF-ASP Katsayıları
1	**Türkçe**	**3.5**	**3**
2	**Matematik**	**3.5**	**4**
3	**Fen Bilgisi**	**2.5**	**4**
4	**Sosyal Bilgiler**	**2.5**	**1**
	TOPLAM	12	12

Tablo 3: 2006 Ortaöğretim Kurumları Sınavı Katsayıları [16]

Standart puan ve ağırlıklı standart puan hesaplama formülü Şekil 2'de verilmiştir. Şekilde verilen TM_ASP puan hesaplama formülü diğer puan türleri için de geçerlidir.

Şekil 1: Standart Puan ve Ağırlıklı Standart Puan Hesaplama Formülü

HPX_i = Adayın X_i Testindeki Doğru Sayısı - (Adayın X_i Testindeki Yanlış Sayısı / 3)

X_i : Türkçe, Matematik, Sosyal Bil. veya Fen Bil. testlerinden herhangi birini ifade eder.

HPX_i : Adayın X_i Testi Ham Puanı

$$SPX_i = \frac{HPxi - }{SSxi} \times 10 + 50$$

SPX_i : X_i Testi Standart Puanı

$ORTX_i$: X_i Testinin Ham Puan Ortalaması

SS X_i : X_i Testinin Standart Sapması

$ASPX_i = AKX_i \cdot SPX_i$

ASP X_i : X_i Testi Ağırlıklı Standart Puanı

AK X_i : X_i Testi Ağırlık Katsayı

TM_ASP = **ASPTürkçe + ASPMat + ASPFen + ASPSosyal**

TM-ASP : TM Ağırlıklı Standart Puan

ASPTürkçe : Türkçe Testi Ağırlıklı Standart Puanı

ASPMat : Matematik Testi Ağırlıklı Standart Puanı

ASPFen : Fen Bilgisi Testi Ağırlıklı Standart Puanı

ASPSosyal : Sosyal Bilimler Testi Ağırlıklı Standart Puanı

[16] http://www.okulpdr.net/lgspuananaliz.htm

Yukarıda açıklanan yolla hesaplanan iki puan türünün her biri kendi içinde en küçüğü 100 ve en büyüğü 500 olan bir puan dağılımına dönüştürülür. Bu puanların bulunmasında aşağıdaki formül uygulanır.

$$\textbf{OKS_TM} = 100 + \frac{400\ (\text{TM_ASP} - \text{En Küçük TM_ASP})}{\text{En Büyük TM_ASP} - \text{En Küçük TM_ASP}}$$

OKS_MF puanı da aynı yolla hesaplanır**.**[17]

OKS'yi kazanmak için OKS-TM veOKS-MF puan türlerinin en az birinden 160 veya üzeri puan almak gerekmektedir. Bu doğrultuda,

OKS-TM *puanıyla başvurulabilecek okullar:*

- *Anadolu Liseleri*
- *Anadolu Öğretmen Liseleri*
- *Sosyal Bilimler Liseleri*
- *Anadolu Teknik-Meslek -İmam Hatip-Sağlık Meslek Liseleri*

OKS-MF puanıyla başvurulabilecek okullar:

- *Fen Liseleri*
- *Özel Fen Liseleridir.*

Ülkemizde OKS'ye başvuran aday sayısında her geçen yıl bir artış gözlenmektedir. İyi bir lise eğitiminin iyi bir üniversite eğitimini de beraberinde getireceği bilincinin giderek yaygınlaşması şüphesiz ki bu artışın temel kaynaklarındandır.

Öte yandan 2006 yılı itibariyle ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin girdiği tüm sınavların OKS çatısı altında toplanması da artışın önemli etkenlerindendir.2005 yılında yapılan OKS'ye başvuran aday sayısı 785.988 iken 2006 yılında başvuru yapılan Fen, Anadolu, Anadolu Öğretmen, Anadolu Meslek ve Teknik Liseler ile Sosyal Bilimler Liseleri, özel okullar ve Polis Kolejine

[17] http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Klavuz/2005/2005OKSekilavuz.doc

öğrenci yerleştirmek, ayrıca Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk imkânından yararlanmak isteyen öğrencileri tespit etmek amacıyla düzenlenen OKS'ye başvuran aday sayısı 811.896'e yükseldi. 25.908 kişilik bu artışı yetkililer, sınavların birleştirilmesinden dolayı başvurularda kolaylık sağlanması ve aynı sınav sonucuna göre birden fazla türde okul için tercih yapma olanağı tanınmasına bağlıyor.

2006 yılı verilerine göre, fen, Anadolu, Anadolu öğretmen, Anadolu meslek ve teknik, Anadolu imam hatip, sağlık meslek ve diğer bakanlıklara bağlı liselere yapılacak yerleştirme için 808 bin 270, Polis Koleji Aday Tespit Sınavı için 306 bin 811, özel okullar için 24 bin 955, Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk için 385 bin 146 başvuru olmuştur.[18]

2.2.1.4. OKS 2006 sayısal verileri

Bu bölümde 2006 yılı OKS ile ilgili sayısal verilere yer verilecektir.

	:	TÜRKÇE	SOSYAL	FEN	MATEMATİK
Soru Sayıları	:	25	25	25	25
Soru Ortalaması	:	8,95	10,06	6,32	1,70

Tablo 4: 2006 Ortaöğretim Kurumları Sınavı Genel Test Ortalamaları[19]

2006 OKS'de sınavdan aldığı puan sonucu açıklanan toplam aday sayısı 798.297 kişidir. Ham puan barajını geçemeyen aday sayısı 71.053, her iki puan türünden de 160 puanın altında kalan aday sayısı 1.592, tercih yapabilecek durumda olan aday sayısı 725.652, tercih yapan aday sayısı 512.810 kişidir. Tablo 3'te OKS'deki testlerin Türkiye ortalamaları verilmiştir. Buna göre 25 Türkçe sorusundan öğrenciler, 8,95; 25 sosyal sorusundan 10,06; 25 fen sorusundan 6,32; 25 matematik sorusundan 1,70 soruyu net olarak cevaplayabilmektedir. Ortalamalar incelendiğinde en yüksek cevaplanma oranıyla sosyal testi, son sırada ise matematik soruları yer almaktadır.

---

[18] http://www.legese.com/default.asp?cmd=5104954754905305155404 95&page_type=235&view_type=235&menu_id=250&headline_id=235270245&page=&i=

[19] http://www.okulpdr.net/lgspuananaliz.htm

Tablo 5'de son 9 yılın test ortalamaları verilmiştir. Tablo incelendiğinde son yıllara doğru Türkçe ve matematik ortalamalarında düşüş gözlenirken, fen ve sosyal ortalamalarında artış söz konusudur.

YIL	TÜRKÇE	MATEMATİK	FEN	SOSYAL
1998	13.29	5.53	3.44	7.96
1999	12.58	6.04	6.63	9.62
2000	10.82	4.40	5.46	9.57
2001	10.34	4.72	6.06	9.53
2002	10.48	3.12	3.93	7.76
2003	9.94	3.11	3.63	8.25
2004	7.54	1.15	4.07	7.68
2005	9.09	2.35	4.78	8.02
2006	8.95	1.70	6.32	10.06

Tablo 5: Son 9 Yılın OKS Test Ortalamaları[20]

Tablo 6'da 2006 yılı taban puana göre Türkiye'deki en iyi ilk on lise sıralanmıştır.

SIRA	İL	OKUL ADI	EĞİTİM	KON	TABAN P
1	ANKARA	ANKARA FEN LİSESİ	İNG.Kar	96	471,346
2	İSTANBUL	GALATASARAY LİSESİ	FRA.Kar	100	471,097
3	İZMİR	İZMİR FEN LİSESİ	İNG.Kar	72	470,418
4	İSTANBUL	ATATÜRK FEN LİSESİ	İNG.Kar	96	468,323
5	ANKARA	ÖZEL SAMANYOLU FL	İNG.Kar	35	466,856
6	AYDIN	AYDIN FEN LİSESİ	İNG.Kar	48	463,406
7	İSTANBUL	İSTANBUL LİSESİ	ALM.Kar	180	463,007
8	İSTANBUL	Ö. BAHÇEŞEHİR FTL	İNG.Kar	48	459,922
9	ADANA	ADANA FEN LİSESİ	İNG.Kar	96	458,928
10	MANİSA	HALİL KALE FEN L.	İNG.Kar	72	457,022

Tablo 6: 2006 Ortaöğretim Kurumları Sınavı Taban Puana (1. Yerleştirme) Göre En İyi İlk On Lise[21]

[20] http://www.okulpdr.net/lgspuananaliz.htm

Tablo 6'da görüldüğü gibi en başarılı öğrencilerin tercih ettiği okullar Ankara ve İstanbul illerinde yer almaktadır. İlk sırada ise İngilizce ağırlıklı eğitim veren ve 96 kontenjana sahip olan, 471,346 taban puanla, Ankara fen lisesi vardır.

Tablo 7'de 2006 OKS 1. yerleştirme sonucuna göre okul türlerinin kayıt alma oranları verilmiştir.

SIRA	OKUL TÜRÜ	KAYIT ALMA (%)
1	Anadolu Öğretmen Liseleri	% 86,24
2	Anadolu Liseleri	% 83,21
3	Resmi Fen ve Sosyal Bilimler Liseleri	% 71,46
4	İstanbul Validebağ Anadolu Sağlık Meslek Lisesi, Sağlık Meslek Liseleri	% 63,80
5	Anadolu Teknik, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Tapu ve Kadastro Meslek Lisesi, Anadolu Tarım Meslek Liseleri, Tarım Meslek Liseleri	% 46,38
6	Anadolu İmam Hatip Liseleri	% 36,46
7	Anadolu Meslek Liseleri, Adalet Meslek Liseleri	% 33,26
8	Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri	% 31
9	Özel Fen Liseleri, Anadolu Lisesi Programı Uygulayan Özel Öğretim Kurumları, Özel Meslek Liseleri	% 10,84

Tablo 7: Okul Türlerinin 2006 OKS 1. Yerleştirme Sonucuna Göre Kayıt Alma Oranları [22]

Tablo 7'den de anlaşılacağı gibi, OKS sonuçlarına göre en fazla öğrencinin yerleştirildiği okul % 86,24'le Anadolu öğretmen liseleridir. İkinci sırada % 83,21'le Anadolu liseleri, üçüncü sırada ise % 71,46'yla resmî ve fen ve sosyal bilimler liseleri vardır. Sıralamayı mesleğe bağlı eğitim veren Anadolu liseleri takip etmektedir. Son sırada ise % 10,84'le özel fen liseleri, Anadolu lisesi programı uygulayan özel öğretim kurumları, özel meslek liseleri yer almaktadır. Yerleştirmeye göre okul sıralaması Tablo 5'te verilmiştir. Öğrenci yerleştirmeye

[21] http://www.legese.com/default.asp?cmd=5405455704954655504754 90&page_type=235&view_type=235&menu_id=275&note_pad_id=275265

[22] http://www.okulpdr.net/lgspuananaliz.htm

göre sıralama, Anadolu öğretmen liseleri dışında, bu okulların üniversite sınavını kazandırma oranlarında değişiklik arz etmektedir.

Tablo 8'de araştırmanın yapıldığı evren ve örneklem gruplarının yer aldığı Erzurum ilinin 2006 OKS'deki durumu verilmiştir.

İL KODU	İL ADI	Erkek Öğrenciler				
		Öğrenci sayısı	OKS_TM	OKS_TM SIRA	OKS_MF	OKS_MF SIRA
25	ERZURUM	**4.953**	243,754	57	239,299	60
İL KODU	İL ADI	Kız Öğrenciler				
		Öğrenci sayısı	OKS_TM	OKS_TM SIRA	OKS_MF	OKS_MF SIRA
25	ERZURUM	**3.582**	248,180	59	241,994	60
İL KODU	İL ADI	Türkiye Geneli				
		Öğrenci sayısı	OKS_TM		OKS_TM SIRA	
25	ERZURUM	**8.535**	245,684		57	

Tablo 8: 2006 OKS Erzurum Sayısal Verileri[23]

Tablo 8'de görüldüğü gibi, 2006 OKS verilerine göre Erzurum'dan OKS'ye 8.365 öğrenci girmiştir. Bu öğrencilerin TM Puan ortalaması 245,684'tir. Bu puan türünde Erzurum Türkiye'de iller sıralamasında 57. sıradadır. Aynı yıl aynı puan türünde kızlar 59. erkekler 57. sıradadır. MF puan türünde TM'ye göre başarı sıralaması daha düşüktür. Hem kızlar hem de erkekler MF puan türünde 60. sıradadır.

2.2.2. ÖSS sistemi

ÖSS, üniversiteye Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının kısa adıdır. ÖSS, herhangi bir ortaöğretim kurumunu bitiren öğrencilerin seçimi ve tercihlerine göre, bir üst öğrenim kurumu olan üniversiteye yerleşmek için girdiği

[23] http://sinavlar.meb.gov.tr/SinavSorgu/Dokumanlar/OKS/2006/2006OKSIlPuanSiralari.xls

ve her yıl ortalama bir buçuk milyonun üzerinde öğrencinin yarıştığı merkezi bir sınav ve yerleştirme sistemidir.

Bu sistemde genel olarak uygulanacak ÖSS'ye ek olarak Yabancı Dil Sınavı da (YDS) uygulanır. ÖSS'den ayrı bir günde yapılan bu sınava sadece dil puanı ile öğrenci alan yüksek öğretim programlarına girmek isteyen adaylar katılır.

2.2.2.1. ÖSS'nin tarihçesi

Cumhuriyet döneminde, **1960'lı yıllara gelinceye kadar** lise mezunları az olduğundan pek çok fakülte, kendisine başvuran bu mezunları sınavsız kabul etmiştir. Kontenjanlarını aşan bir taleple karşılaşan fakülteler seçme işini, genellikle şu yolların birini izleyerek yapmıştır:

a) Başvuru sırasını dikkate alma ve ihtiyaç kadar adayı kabul ettikten sonra kayıtları durdurma,

b) Fakültede verilen eğitimin niteliğini dikkate alarak liselerin fen ya da edebiyat kolu mezunlarını kabul etme,

c) Başvuranları lise bitirme derecesine göre sıralayarak bu sıraya göre öğrenci alma.

Lise mezunlarının artması ve lise dengi okul mezunlarına da yükseköğretime başvurma hakkı verilmesiyle, yukarıda özetlenen öğrenci seçme yöntemleri ihtiyaca cevap veremez duruma gelmiş; fakülteler kendi amaçlarına uygun giriş sınavları düzenlemeye başlamıştır. Bu son durumda öğrenciler, sınavlara katılabilmek için ülke içerisinde şehirden şehre koşuşturmak zorunda kalmışlar; aynı gün ve saatlere rastlayabilen sınavlardan birine katılıp diğerine katılamama durumlarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu durum, adaylar ve velileri arasında önemli yakınmalara yol açmıştır.

1960'lı yıllarda, önce bazı üniversiteler kendileri için giriş sınavları düzenlemeye başlamışlar; sonra bu amaçla, birlikte hareket etme yoluna gitmişlerdir. Aday sayılarındaki artış, sınavlarda çok sorulu ve objektif tip testlerin hazırlanmasını, başvurma, puanlama, seçme ve yerleştirme, sonuçları bildirme gibi işlemlerde bilgi işlem yöntem ve araçlarından yararlanılmasını gerektirmiştir.

1974 yılında, Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuş ve 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 52. Maddesine dayanarak 22 Kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür.

1981 yılında, Merkez, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10. ve 45. maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı ile Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu haline getirilmiştir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, 1974 ve 1975 yıllarında aynı gün sabah ve öğleden sonra birer olmak üzere iki oturumda, 1976-1980 yıllarında aynı günde ve bir oturumda uygulanmış; 1981 yılından itibaren iki basamaklı bir sınav haline getirilmiştir. İki basamaklı sınav sisteminde ilk basamağı oluşturan Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) nisan, ikinci basamağı oluşturan Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) ise haziran ayı içinde uygulanmaktadır.

1987 yılından itibaren, yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini belli alanlarda toplayan adaylara, sınavda belli testleri cevaplama, diğerlerini cevaplamama olanağı tanınmıştır. [24]

1999'a kadar iki basamak hâlinde uygulanan sistem 1999'dan itibaren tek basamağa indirilmiştir. Sadece lise 1. sınıf konularını içeren bu sistemin beraberinde getirdiği sorunlar 2006 yılında sınav sisteminin bir kez daha değişmesini sağlamış ve lise müfredatıyla doğrudan ilişkilendirilerek, iki bölümden oluşan tek oturumlu bir sistem uygulanmaya başlanmıştır.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavını Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) yapar. ÖSYM, 22 Kasım 1974 tarihinde, Üniversitelerarası Kurul tarafından, 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 52. Maddesine göre, "Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÜSYM)" adıyla kurulmuştur. 1981 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Yükseköğretim Kuruluna (YÖK) bağlanarak" Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)" adını almıştır.

---

[24] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF503C745FE48C7FDA

ÖSYM'nin temel amacı, yükseköğretim programlarına girmek için başvuran adaylar arasından, başarılı olma olasılıkları diğerlerinden daha yüksek olanları seçerek bu programlara yerleştirmektir.

ÖSYM'nin görevleri 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10. Maddesinde şu şekilde belirlenmiştir:

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Yükseköğretim Kurulunun tespit ettiği esaslar çerçevesinde yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınması amacıyla sınavları hazırlayan ve yapan, öğrenci isteklerini de göz önünde tutarak Yükseköğretim Kurulunun tespit ettiği esaslara göre değerlendiren, öğrenci adaylarının yükseköğretim kurumlarına yerleştirilmesini sağlayan ve bu faaliyetlerle ilgili araştırmalar ve diğer hizmetleri yapan Yükseköğretim Kuruluna bağlı bir kuruluştur.[25]

ÖSYM Örgütü, bir başkanın yönetiminde, Yürütme Kurulu, Danışma Kurulu ve Başkanlığa bağlı birimlerden oluşur.

ÖSYM Başkanı, YÖK Başkanı tarafından, üniversite öğretim üyeleri arasından seçilerek üç yıl süre ile atanır. Başkan, görev süresinin bitiminde tekrar atanabilir. Yürütme Kurulu, beş üyeden oluşur. Danışma Kurulu, her üniversite rektörünün önereceği iki aday arasından YÖK tarafından seçilen birer üye ile Milli Eğitim Bakanlığınca görevlendirilen dört üyeden oluşur.

Yürütme ve Danışma kurulları ÖSYM Başkanının başkanlığında toplanır.

ÖSYM, "Başkanlık, Başkan Yardımcılığı, Genel Sekreterlik, Test Geliştirme ve Araştırma, Bilgi işlem, Sınav Hizmetleri, Araştırma Geliştirme ve Proje, Kütüphane ve Dokümantasyon, Hukuk Müşavirliği, Özlük İşleri, Planlama ve Mali İşler, Döner Sermaye İşletmesi, İdari Hizmetler" bölümlerinden oluşur..[26]

ÖSYM tarafından farklı kurumlar için, "ÖSYS (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi), LES (Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı), KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı), KPDS (Kamu Personeli Yabancı Dil Tespit Sınavı), TUS (Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı), ÜDS (Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı), YÖS (Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı), DGS (Dikey Geçiş Sınavı), KBYS (Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavı), DİĞER

[25] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF01E9BE68C047FEF5
[26] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF0046571F068D009C

SINAVLAR (ALS (Askeri Liselere Giriş Sınavı), Uzman Jandarma Okulu Sınavı, YÇS (Yurt Dışında Çalışanların Çocukları İçin Yüksek Öğretime Giriş Sınavı), Adalet Bakanlığı Sınavları, TODAİRE)" sınavları yapılmaktadır.[27]

2.2.2.2. ÖSS'nin amacı ve kapsamı

ÖSS sistemi 1999'da tek basamaklı olarak uygulanmaya başladığından bugüne kadar çok eleştiri aldı. En büyük eleştiriyi de sınavın lise 1. sınıf konularından ibaret olması aldı. Çünkü kavrama ve akıl yürütmeye yeteneğine sahip, genelleme, yorumlama, verilen bilgiler arası ilişki kurabilme gücü olan her öğrenci lise müfredat bilgisi yeterli olmaksızın bu sınavda başarılı olabiliyordu. Sınavın kapsamındaki bu yetersizlik öğrencilerin lise 2. ve 3. sınıflarda sorumlu oldukları dersleri önemsememelerini de beraberinde getirdi. Bu sistemde üniversiteye yerleşen öğrencilerin bilgilerinin yetersizliği, lise eğitiminin içinin boşaltılması gibi nedenler sistemin yeniden oluşturulmasına zemin hazırladı.

2006 yılında sınav sisteminin değiştirilmesiyle birlikte, sınava girenler artık bütün lise müfredatını içeren konulardan sorumlu tutulmaktadır. Dolayısıyla öğrenci dar bir konu alanının bilgisiyle soruların tamamını yanıtlayamayacak; bütün lise müfredat bilgisine sahip olacaktır.

İki bölümde yapılan bu sınavın 120 soruluk genel yetenek ağırlıklı birinci bölümünde (Bu bölüme Ortak Dersler Sınavı –ODS- da denebilir), bilgiden çok yorumlama, analiz etme, genelleme ve ilişki kurma gücünü ölçmek amaçlanmaktadır.

İkinci bölümde ise öğrencilere birinci testin bilgi ağırlıklı devamı niteliğinde toplam 120 soru sorulmakta, lise müfredat bilgileri yoklanmaktadır. (Bu bölüme Alan Dersleri Sınavı -ADS- da denebilir). Lise 2. ve 3. sınıfın Türkçe, Matematik, Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri müfredatına göre hazırlanan bu sorular bilgiyi işlemeyi amaçlamaktadır.[28]

Kısacası bu sistem, öğrencinin akademik yeteneğini (soyut konuları öğrenme gücünü) ve okul başarısını (bilgisini ve çalışma disiplinini) değerlendiren bir yapıdadır. Öğrencinin okul başarısı da okuduğu okuldaki öğrencilerin Öğrenci

---

[27] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E19223083BF302407F

[28] http://ram.artvin.gov.tr/modules.php?name=News&file=article&sid=106

Seçme Sınavındaki puan ortalamaları (akademik yetenek düzeyleri) ile diploma notları düzeyleri birlikte dikkate alınarak değerlendirilmektedir. Böylece Anadolu liseleri, fen liseleri gibi, öğrencileri bir sınavla seçilmiş olan okullardan mezun olanların ortaöğretim başarı puanları diğer okulların mezunlarınınkinden daha yüksek olarak değerlendirilmektedir.[29]

ÖSS'de akademik yeteneği ve üst düzey zihinsel süreçleri ölçücü Türkçe, matematik, sosyal bilgiler ve fen bilgisi olmak üzere 4 alanda test uygulanmaktadır. Eski sistemin kapsamı incelenecek olursa;

ÖSS'ye giren bütün adaylara sözel ve sayısal bölümlerden oluşan bir test uygulanır.

SÖZEL BÖLÜM olarak adlandırılan birinci bölümde adayların, Türkçeyi kullanma güçlerini, sosyal bilimlerdeki temel kavram ve ilkelerle düşünme becerilerini; SAYISAL BÖLÜM olarak adlandırılan ikinci bölümde adayların, matematiksel ilişkilerden yararlanma güçlerini, fen bilimlerindeki temel kavram ve ilkelerle düşünme becerilerini yoklayan sorular bulunur. Bunların dağılımı[30] :

ÖSS SINAVININ BÖLÜMLERİ VE ALT BÖLÜMLERİN TESTTEKİ YAKLAŞIK PAYLARI		
ÖSS SINAVININ BÖLÜMLERİ	**ALT BÖLÜMLER**	TESTTEKİ YAKLAŞIK PAYLAR
SÖZEL BÖLÜM	Türkçeyi kullanma gücü ile ilgili sorular (45)	%25
	Sosyal bilimlerdeki temel kavram ve ilkelerle düşünme soruları (45)	%25
	Tarih (19)	%10
	Coğrafya (16)	%9
	Felsefe (10)	%6
SAYISAL BÖLÜM	Matematiksel ilişkilerden yararlanma gücü ile ilgili sorular (45)	%25
	Fen bilimlerindeki temel kavram ve ilkelerle düşünme soruları (45)	%25
	Fizik (19)	%10
	Kimya (14)	%8
	Biyoloji (12)	%7
YABANCI DİL SINAVI	Kelime bilgisi ve dil bilgisi	%25
	Çeviri	%15
	Okuduğunu anlama	%60

Tablo 9: 2006 Öncesi ÖSS'de Yer Alan Testler ve Soru Dağılımı[31]

Değişen sistemde (2006) ise soru dağılımı şöyledir:

[29] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFE1CA64059EFD40D2
[30] http://egitim.milliyet.com.tr/Haber.aspx?HaberNo=3937
[31] http://www.pekiyi.com/oss2006dadegisiklik.htm

I. Ortak derslerle İlgili Testler		Soru Sayıları
	1. Türkçe Testi (Tür)	30
	2. Sosyal Bilimler - 1 Testi (Sos-1)	30
	3. Matematik - 1 Testi (Mat - 1)	30
	4. Fen Bilimleri - 1 Testi (Fen - 1)	30
II. Alan Dersleri İle İlgili Testler		**Soru Sayıları**
	5. Edebiyat - Sosyal Bilimler Testi (Ed- Sos)	30
	6. Sosyal Bilimler - 2 Testi (Sos - 2)	30
	7. Matematik - 2 Testi (Mat - 2)	30
	8. Fen Bilimleri - 2 Testi (Fen - 2)	30

Tablo 10: Yeni Sistem (2006) ÖSS'de Yer Alan Testler ve Soru Dağılımı[32]

ÖSS sonucuna göre yerleşilen fakülteler; Eğitim Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Tıp Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi, Veterinerlik Fakültesi, Teknik Eğitim Fakültesi, İşletme Fakültesi, Su Ürünleri Fakültesi, Eczacılık Fakültesi, Orman Fakültesi, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Sağlık Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Açık Öğretim Fakültesidir.

Yüksekokullar ise; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Meslek Yüksekokulu, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Sağlık Yüksekokulu, Devlet Konservatuarı, Yabancı Diller Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Endüstriyel Sanatlar Yüksekokulu, Engelliler Entegre Yüksekokulu, Sivil Havacılık Yüksekokulu, Adalet Meslek Yüksekokulu, İlahiyat Meslek Yüksekokulu, Yerel Yönetimler Meslek Yüksekokulu, Hemşirelik Yüksekokulu, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Tütün Eksperliği Yüksekokulu, Türk Musikisi Devlet Konservatuarı, Deniz İşletmeciliği ve Yönetimi Yüksekokulu, Tapu Kadastro Meslek Yüksek Okulu, Ev Ekonomisi Meslek Yüksekokulu, Mesleki

[32] http://www.pekiyi.com/oss2006dadegisiklik.htm

Teknoloji Yüksekokulu, Sağlık İdaresi Yüksekokulu, Sağlık Teknolojisi Yüksekokulu, Sosyal Hizmetler Yüksekokulu, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Ulaştırma ve Lojistik Yüksekokulu, Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu, Takı Teknolojisi ve Tasarımı Yüksekokuludur.

2.2.2.3. ÖSS'de değerlendirme

ÖSS optik sistemle değerlendirmeye alınan bir sınavdır. Her adaya kendi adına düzenlenmiş olarak verilen optik formlar sınav sonunda çift kontrol sistemiyle optik okuyucular tarafından okunur.Bu doğrultuda çeşitli puan türlerine göre hesaplama yapılır.Eski sisteme göre bu hesaplama Sayısal, Sözel, Eşit Ağırlık ve Yabancı Dil puanları olmak üzere 4 alanda yapılırken 2006 yılında değişen sistemle birlikte Sayısal 1, Sayısal 2, Sözel 1, Sözel 2, Eşit Ağırlık 1, Eşit Ağırlık 2 ve Yabancı Dil puanları olmak üzere 7 alanda yapılmaktadır.

Eski sisteme göre, ÖSS'de uygulanan testlere verilen cevaplar dört ayrı alt bölüm olarak değerlendirmeye alınır. Bu alt bölümler Türkçe, sosyal bilimler, matematik ve fen bilimleridir. Adayların bu alt bölümlere verdikleri cevaplardan dört ayrı standart puan hesaplanır. Türkçe, sosyal bilimler, matematik ve fen bilimleri standart puanlarının hesaplanmasında şu yol izlenir:

a) Sınavdan sonra yapılan analizlerde hatalı bulunan test sorusu olduğu takdirde bu soru puanlama dışında tutulur ve adayların puanları, testin ilgili bölümündeki diğer sorulara verdikleri cevaplara göre hesaplanır.

b) Her adayın, testin bir alt bölümündeki sorulara verdiği doğru ve yanlış cevapların sayısı saptanır. Doğru cevap sayısından yanlış cevap sayısının dörtte biri çıkarılır. Böylece her adayın, testin söz konusu alt bölümünden almış olduğu ham puan belirlenir. Mezun olabilecek durumda bulunan adayların testin o alt bölümünden aldıkları ham puanlar toplanacak ve bu durumda bulunan aday sayısına bölünür. Elde edilen değer, bu alt bölümün ham puan ortalaması olur. Bu adayların ham puanlarının bulunan ortalamadan farkları kullanılarak standart sapma hesaplanır. Daha sonra, bu ortalama ve standart sapma kullanılarak tüm adayların ham puanlarının ortalamasını 50'ye, standart sapmasını 10'a getiren bir dönüştürme işlemi yapılır. Dönüştürme işlemi sonunda tüm adayların söz konusu alt bölüme ait standart puanları elde edilmiş olur. Bu dönüştürme işleminde

adayların başarı sıraları değişmeden kalır. Bütün alt bölümler için standart puanların hesaplanmasında aynı yöntem uygulanır.

c) Dört alt bölümün en az ikisinden 0,5 veya daha yüksek ham puan alamayan adaylar için yukarıda açıklanan işlemler yapılmaz, bu adaylar için ÖSS-SÖZ, ÖSS-SAY, ve ÖSS-EA puanları hesaplanmaz.

d) ÖSS Dil puanının hesaplanabilmesi için Türkçe ve sosyal bilimler alt bölümlerinin her ikisinden de 0,5 veya daha yüksek ham puan almak gerekir.

e) 2005-ÖSS'de uygulanacak testin alt bölümlerinden hesaplanan standart puanlar kullanılarak ve belli bir dönüştürme işlemi yapılarak üç ÖSS puanı hesaplanır. Bunlar, Sözel ÖSS Puanı (ÖSS-SÖZ), Sayısal ÖSS Puanı (ÖSS-SAY) ve Eşit Ağırlıklı ÖSS Puanıdır (ÖSS-EA).

2005-ÖSS'de, ÖSS-SÖZ, ÖSS-SAY ve ÖSS-EA puanları aşağıdaki şekilde hesaplanır:

ÖSS-SÖZ, ÖSS-SAY ve ÖSS-EA puanlarının hesaplanması için önce sözel ağırlıklı AÖSS-SÖZ, sayısal ağırlıklı AÖSS-SAY, eşit ağırlıklı AÖSS-EA puanları hesaplanır. Bu puan türlerinde ağırlıklı puanlar, alt bölümlerinden alınan standart puanların ağırlıklandırılması suretiyle hesaplanır.

AÖSS-SÖZ puanı hesaplanırken, Türkçe Standart Puanı 1,1; sosyal bilimler standart puanı 0,7; matematik standart puanı 0,3 ve fen bilimleri standart puanı 0,1 ile çarpılarak çarpımlar toplanır.

AÖSS-SAY puanı hesaplanırken, matematik standart puanı 1,1; fen bilimleri standart puanı 0,7; Türkçe standart puanı 0,3 ve sosyal bilimler standart puanı 0,1 ile çarpılarak çarpımlar toplanır. AÖSS-EA puanı hesaplanırken, Türkçe standart puanı 0,8; sosyal bilimler standart puanı 0,3; matematik standart puanı 1,0 ve fen bilimleri standart puanı 0,1 ile çarpılarak çarpımlar toplanır.

Yabancı Dil Sınavına giren adaylar için, yukarıda sözü edilen üç tür ÖSS puanına ek olarak ÖSS-DİL puanı da hesaplanır. ÖSS-DİL için bulunacak olan AÖSS-DİL puanı diğer ağırlıklı standart puanların hesaplanmasında izlenen yol ile hesaplanıp, ağırlıklandırmada Türkçe standart puanı 0,7; sosyal bilimler standart puanı 0,1 ve yabancı dil standart puanı 1,4 ile çarpılarak çarpımlar toplanır (Bk. Tablo-2.A). Yukarıda açıklanan yolla hesaplanan dört tür ağırlıklı puandan her biri kendi içinde en küçüğü 100 en büyüğü 300 olan bir puan

dağılımına dönüştürülerek, elde edilen puanlar, ÖSS-SÖZ, ÖSS-SAY, ÖSS-EA ve ÖSS-DiL puanlarını oluşturulur. Bu puanların bulunmasında aşağıdaki formül uygulanır.

Şekil 2: ÖSS, SÖZ, SAY, EA ve DİL Puanlarını Hesaplama Formülü[33]

200 (AÖSS - En Küçük AÖSS)
ÖSS Puanı = 100 + En Büyük AÖSS - En Küçük AÖSS
(AÖSS: Ağırlıklı ÖSS puanı)

ÖSYM'nin 2006 itibarıyla değiştirdiği yeni sınav sistemi ve puanlamaya göre ise, sınavda toplam 6 puan bilgisi gelmektedir. Eğer yabancı dil sınavına da girilmişse bu rakam 7 olur. EA puan türüyle açık öğretim veya 2 yıllık meslek yüksekokullarına gitmek isteyen bir aday, sınavın ilk bölümünde yer alan 120 soruyu cevaplamak zorundadır. Lisans programlarını tercih edecek adaylar ise bu 120 soruya ek olarak, edebiyat, sosyal bilimler ve Mat-2'den oluşan 60 soruyu daha yanıtlamak durumundadır.

Öğrencinin yerleştirme puanı hesaplanırken, *"Öğrencinin ÖSS'de yaptığı net sayısı", "Öğrencinin okuldaki başarı ortalaması"* ve *"Okulun ÖSS puan ortalamaları puanı"* olmak üzere üç ölçüt esas olarak alınır.

Öğrencinin okul başarısı, okulun ÖSS ortalamalarına göre ağırlıklı ortaöğretim başarı puanı (AOBP) ortaya çıkar. Örneğin sosyal ağırlıklı aday dört yıllık üniversiteye girmek isterse katsayısı 0,8; alan dışında tercih yaparsa yani bir neti 0.3 ile çarpılır ve ÖSS puanına eklenir. Ortak derslerle ilgili testlere (Birinci Bölüm) göre SAY- 1, SÖZ-1 ve EA-1 puanları oluşur. Birinci puan türlerinin oluşabilmesi için 4 testin en az ikisinden yarım net ve üzeri yapmak soruyu doğru bir şekilde cevaplamak gerekir.

Ortak derslerle ilgili testlerle birlikte alan derslerine ait testlere (I. ve II. Bölüm) göre SAY-2, SÖZ-2 ve EA-2 puanları oluşur. İkinci puan türlerinin (SAY-2, SÖZ-2, EA-2) oluşabilmesi için ortak derslerle ilgili 4 testin en az ikisinden yarım net ve üzeri yapmanın yanı sıra ilgili puan türünde alan dersleri ile ilgili çözülmesi gereken 2 testten her birinden de yine en az yarım net ve üzeri

[33] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFA79D6F5E6C1B43FFA037F55E9FE41DF2

yapılması şarttır. Sınavda yalnız ilk 4 testi cevaplayan öğrencilerin SÖZ-2, EA-2 ve SAY- 2 puanları hesaplanmaz.

Her test için standart puanlar ÖSYM tarafından hesaplanır ve öğrencilerin yaptıkları testlerin standart sapmaları bu değerlendirmeye göre belirlenir. Bir testin standart puanı bu veriler kullanılarak şöyle hesaplanır:

Öğrencinin bir testten yaptığı net sayısından, o testin tespit edilen Türkiye ortalaması çıkarılır. Çıkan sonuç o testin standart sapmasına bölünür ve sonuç 10 ile çarpılır ve üzerine 50 eklenir. Böylece standart puan hesaplanmış olur. (Öğrencinin Neti - Türkiye Ort.) / St.Sapma).10+50

ÖSYM'nin hesaplamaları sonucu elde edilecek standart puanlar, Şekil 3'de verilen katsayılarla çarpılarak öğrencinin kazandığı puana dönüştürülür.

Şekil 3: SAY-1, SÖZ-1, EA-1 ve SAY-2, SÖZ-2, EA-2 Puanlarını Hesaplama Formülü[34]

SAY-1 PUAN = (Türkçe St.Pu x 0,3)+(Sosyal-1 St.Pu x 0,2)+(Mat-1 St.Pu x 1)+(Fen-1 St.Pu x 0,7)

SÖZ-1 PUAN = (Türkçe St.Pu x 1)+(Sosyal-1 St.Pu x 0,7)+(Mat-1 St.Pu x 0,3)+(Fen-1 St.Pu x 0,2)

EA -1 PUAN = (Türkçe St.Pu x 0,8)+(Sosyal-1 St.Pu x0,3)+(Mat- 1 St.Pu x 0,9)+(Fen-1 St.Pu x 0,2)

SAY-2 PUAN = (Türkçe St. Pu x 0,3)+(Sosyal-1 St.Pu x 0,2)+ (Mat-1 St.Pu x 0,5)+(Fen-1 St.Pu x 0,35)+ (Mat-2 St.Pu x 0,5)+ (Fen-2 St.Pu x 0,35)

SÖZ-2 PUAN = (Türkçe St.Pu x 0,5)+(Sosyal-1 St.Pu x 0,35)+ (Mat-1 St.Pu x 0,3)+(Fen-1 St.Pu x 0,2)+ (Ede-Sos St.Pu x 0,5)+ (Sosyal-2 St.Pu x 0,35)

EA -2 PUAN = (Türkçe St.Pu x 0,4)+(Sosyal-1 St.Pu x 0,3)+ (Mat-1 St.Pu x 0,45)+(Fen-1 St.Pu x 0,2)+ (Ede-Sos St.Pu x 0,4)+ (Mat-2 St.Pu x 0,45)

ÖSS'de baraj puanlar hesaplanırken;

Eğitim süresi 2 yıl olan meslek yüksek okullarını tercih edebilmek için (Sınavsız geçişten boş kalan kontenjanlar dahil) ve açık öğretim ön lisans, açık öğretim lisans (İngilizce Öğretmenliği hariç) programlarını tercih edebilmek için, ÖSS-SÖZ-1, ÖSS-SAY-1, ÖSS-EA-1, ÖSS-DİL puanlarının en az birinden en az 160 puan,

Özel yetenek gerektiren lisans programlarına ön kayıt yaptırabilmek için, ÖSS-SÖZ-1,ÖSS-SAY-1, ÖSS-EA-1 puanlarından en az birinden, lisede aldığı eğitimin devamı niteliğindeki yüksek öğretim programları için en az 160, bunun dışında kalan adaylar içinse en az 185 puan,

[34] ttp://www.memurlar.net/haber/47724

Yerleştirmede meslek lisesi çıkışlı adaylara ek puan verilen lisans programlarını tercih edebilmek için ÖSS-SÖZ-1, ÖSS-SAY-1, ÖSS-EA-1, ÖSS-DİL puanlarından en az 185 puan,

Diğer lisans programlarını tercih edebilmek için (yerleştirmede meslek lisesi çıkışlı adaylara ek puan verilen programlar hariç), ÖSS-SÖZ-2, ÖSS-SAY-2, ÖSS-EA-2, ÖSS-DİL puanlarından en az 185 puan almaları gerekmektedir.[35]

SAY-2 puanıyla öğrenci alan, Fen, Mühendislik, Tıp gibi yükseköğretim programlarına girmek isteyen bir aday 195 dakikalık süre içinde sınavın ilk 4 testine ek olarak alan testlerinden 2 tanesi olan Matematik-2 ve Fen-2 testlerini yanıtlayacaktır.

EA-2 puanıyla öğrenci alan, İşletme, Uluslararası İlişkiler, Kamu Yönetimi, Psikoloji gibi yüksek öğretim programlarına girmek isteyen adaylar sınavın ilk 4 testine ek olarak alan testlerinden 2 tanesi olan Matematik-2 ve Edebiyat-Sosyal testlerini yanıtlayacaktır.

SÖZ-2 puanıyla öğrenci alan, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, İletişim Fakültesi, Tarih ve Coğrafya gibi yüksek öğretim programlarına girmek isteyen adaylar ise sınavın ilk 4 testine ek olarak alan testlerinden 2 tanesi olan Edebiyat-Sosyal ve Sosyal-2 testlerini yanıtlayacaktır.

Dil puanıyla öğrenci alan İngiliz Dili ve Edebiyatı, Fransızca Öğretmenliği gibi bir yüksek öğretim programına girmek isteyen adaylar ise 195 dakikalık süre içinde sınavın ilk 4 testini cevaplayacaklar buna ek olarak bir hafta sonraki sınavda 100 sorudan oluşan dil testini yanıtlayacaklardır.[36]

Tablo 11'de 2006 itibarıyle değişen sisteme göre ağırlıklı ÖSS puanlarının hesaplanmasında kullanılacak olan standart puanların çarpılacağı katsayılar verilmiştir.

	Tür	**Sos-1**	**Mat-1**	**Fen-1**	**Ed-Sos**	**Sos-2**	**Mat-2**	**Fen-2**	**Dil**
SAY-1	0,3	0,2	1,0	0,7	-	-	-	-	-
SÖZ-1	1,0	0,7	0,3	0,2					
EA-1	0,8	0,3	0,9	0,2					
DIL	0,5	0,2	0,2	0,1	-	-	-	-	1,2
SAY-2	0,3	0,2	0,5	0,35	-	-	0,5	0,35	-
SÖZ-2	0,5	0,35	0,3	0,2	0,5	0,35	-	-	-
EA-2	0,4	0,3	0,45	0,2	0,4	-	0,45	-	-

Tablo 11: Yeni Sistemde (2006) Ağırlıklı ÖSS Puanları (AÖSS) Hesaplanmasında Kullanılacak Standart Puanların Çarpılacağı Katsayılar[37]

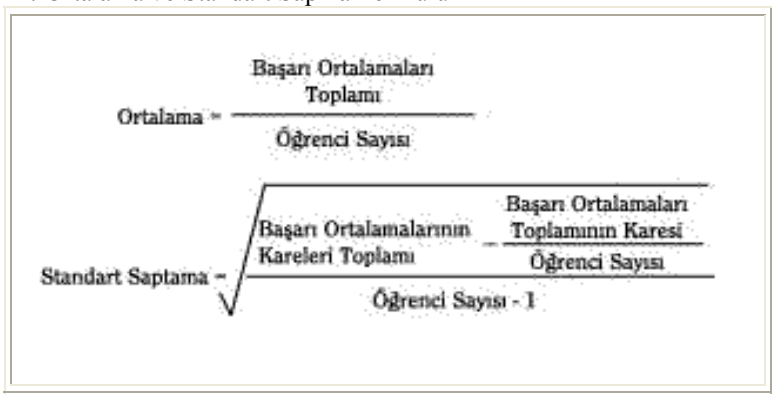
[35] http://www.kolej.gazi.edu.tr/fenlisesi_oss.htm
[36] http://www.kolej.gazi.edu.tr/fenlisesi_oss.htm
[37] http://www.pekiyi.com/oss2006dadegisiklik1.htm

Ortaöğretim başarı puanı hesaplanırken;

1. Bir okuldan mezun olabilecek durumda olan öğrencilerin mezun olanlarının diploma / mezuniyet notları ve mezun olamayanların diploma / mezuniyet notuna benzer şekilde hesaplanan başarı ortalamaları bulunur.

2. Diploma / mezuniyet notları ve diploma / mezuniyet notuna benzer şekilde hesaplanan başarı ortalamalarının hepsine kısaca başarı ortalaması denilirse, bunları standart puana çevirebilmek için dağılımın ortalama ve standart sapması bulunur.

Şekil 4: Ortalama ve Standart Sapma Formülü

3. Bir okuldaki bir öğrencinin ortaöğretim başarı puanını hesaplamak için, bu öğrencinin başarı ortalamasından dağılımın ortalaması çıkarılır, elde edilen fark dağılımın standart sapmasına bölünür, bölmeden elde edilen sonuç 10 ile çarpılır ve bulunan sonuca 50 eklenir.

Şekil 5: Ortaöğretim Başarı Puanı Hesaplama Formülü

4. Bir okuldaki son sınıf öğrenci sayısı, istatistiksel işlemlerin yapılabilmesi için yeterli değilse, ortaöğretim başarı puanları ÖSYM'nin belirleyeceği bir yol izlenir.[38]

Ülkemizde OKS'ye talebin her geçen yıl artmasına karşılık ÖSS 2006 yılı başvurularında 2005'e göre 230 bin kişilik azalma söz konusudur. Radikal Gazetesinin 03.04.2006 tarihli haberinde bu durum şu şekilde açıklanmıştır:

"2006 yılında ÖSS'ye başvuranların sayısı 1 milyon 679 bin oldu. ÖSYM Başkanı Yarımağan: Normal değere dönüldü. Öğrenci Seçme Sınavı'na (ÖSS) bu yıl başvuranların sayısı geçen yıla göre yaklaşık 230 bin kişi azaldı. ÖSYM Başkanı Prof. Dr. Ünal Yarımağan, 2002, 2004 ve 2005 yıllarında anormal artış olduğunu, şimdi normal değerlere dönüldüğünü söyledi. ÖSS'ye başvuranların sayısı 2002 yılında sınavsız geçiş yüzünden artmıştı. 2004 ve 2005'te ise meslek liselerinden normal liselere geçişi kolaylaştıran yönerge yürürlükteydi. 2006-ÖSS ve meslek liselerinden meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş için toplam 1 milyon 679 bin kişi başvurdu. Bu adaylardan yaklaşık 1.5 milyonunun 2006-ÖSS'ye girmesi bekleniyor. Böylece ÖSS'ye bu yıl girecek olanların sayısı geçen yıla göre yaklaşık 230 bin kişi düştü 2005-ÖSS ve sınavsız geçiş için 1 milyon 851 bin kişi başvurmuştu. ÖSYM Başkanı Prof. Dr. Ünal Yarımağan başvuruların geçen yıla göre azaldığını belirterek, *'Sınavsız geçiş dolayısıyla 2002'de, 2004 ve 2005 yıllarında başka nedenlerle anormal artış olmuştu. Şimdi normal değerlere dönüldü'* dedi. "[39] Değişen yeni sınav sistemi ile lisans programı tercihi yapabilmek için gerekli puan barajını geçen aday sayısı, geçen yıllara göre özellikle sayısal alanda oldukça azaldı. Başka bir ifadeyle, lisans programlarındaki boş kontenjanları tercih edebilecek çok fazla aday bulunmuyor.[40]

2.2.2.4. 2005-2006 ÖSS sayısal verileri

1998-2006 yılları arasında geçerli olan ve 2006'da bazı değişikliklerle uygulamaya konan ÖSS sistemiyle ilgili sayısal veriler aşağıda tablolar hâlinde verilerek karşılaştırılmıştır.

---

[38] http://www.anafen.k12.tr/fen_lisesi/oss.asp
[39] http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=183295
[40] http://www.kisiselbasari.com/Makale.asp?ID=139

PUAN TÜRÜ	ORTALAMA	STANDART SAPMA
Sözel	31,6	21,6
Türkçe	20,2	12,5
Sosyal Bilimler	11,3	11,0
Sayısal	11,5	20,0
Matematik	7,5	11,5
Fen Bilimleri	3,9	9,6

Tablo 12: 2005 Yılı ÖSS Ham Puan Ortalamaları ve Standart Sapmalar[41]

PUAN TÜRÜ	ORALAMA	STANDART SAPMA
Türkçe	14,7	7,2
Sosyal Bilimler-1	12,3	7,3
Matematik-1	8,5	8,4
Fen Bilimleri-1	2,7	5,6
Edebiyat-Sos. Bil.	12,6	6,8
Sosyal Bilimler-2	8,1	6,0
Matematik-2	7,0	6,6
Fen Bilimleri-2	7,0	6,0

Tablo 13: 2006 ÖSS Testlerin Ortalama ve Standart Sapmaları[42]

Tablo 12 ve Tablo 13'te testlerin yapılma oranları açısından Türkiye ortalamaları verilmiştir. 2006 yılında yeniden yapılanan sistemin getirdiği yenilikler, beraberinde soru sayılarında da değişikliği getirmiştir.2005-2006 ÖSS ham puan ortalamaları ve standart sapmalara göre karşılaştırma yapabilmek için soruların yapılma oranlarının yüzdelik paylarını değerlendirmek gerekmektedir. Buna göre:

2005'deki ÖSS Türkçe soru sayısı 45 iken bu soruların Türkiye geneli yapılma oranı % 44,88,

[41] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E12858DA18F4388CDD
[42] http://www.okulpdr.net/ossistatistik.htm

2006'da ki ÖSS Türkçe soru sayısı 30 iken bu soruların Türkiye geneli yapılma oranı % 49'luk bir dilimi oluşturmuştur.

2005 ÖSS Sosyal Bilimler soru sayısı 45 iken bu soruların Türkiye geneli yapılma oranı % 25,11,

2006 ÖSS Sosyal Bilimler 1 soru sayısı 30 iken bu soruların Türkiye geneli yapılma oranı %41'lik bir dilimi oluşturmuştur.

2005 ÖSS Matematik soru sayısı 45 iken bu soruların Türkiye geneli yapılma oranı % 16,66,

2006 ÖSS Matematik 1 soru sayısı 30 iken bu soruların Türkiye geneli yapılma oranı % 28,33'lük bir dilimi oluşturmuştur.

2005 ÖSS Fen Bilimleri soru sayısı 45 iken bu soruların Türkiye geneli yapılma oranı % 8,66,

2006 ÖSS Fen Bilimleri 1 soru sayısı 30 iken bu soruların Türkiye geneli yapılma oranı % 9'luk bir dilimi oluşturmuştur.

2006 ÖSS'nin iki bölümden oluşan ve ikinci bölümü tamamen lise müfredatını içeren bir sınavdır.2005 ÖSS'de direkt olarak lise müfredatıyla ilişkili sorular olmadığından 2006 ÖSS ikinci bölüm istatistiklerini 2005 ÖSS istatistikleri ile karşılaştırmak mümkün değildir.

Tablo 14'te okul türlerinin 2005 ÖSS'deki başarı yüzdeleri verilmiştir.

SIRA	OKUL TÜRÜ	BAŞVURAN	SINAVI KAZANAN ADAY SAYISI	SINAVI KAZANAN ADAY YÜZDESİ	EN AZ BİR PUANI 185'TEN FAZLA ADAY SAYISI	EN AZ BİR PUANI 185'TEN FAZLA ADAY YÜZDESİ
1	**Genel Liseler**	999108	812848	81,4	605949	60,6
2	**Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler**	119258	117073	98,2	108451	90,9
3	**Özel Liseler**	11535	10306	89,3	8434	73,1
4	**Anadolu Liseleri**	104447	103215	98,8	99272	95,0
5	**Yabancı Dilde Eğitim Yapan Özel Liseler**	25745	24326	94,5	21404	83,1
6	**Fen Liseleri**	4430	4412	99,6	4356	**98,3**
7	**Özel Fen Liseleri**	3159	3128	99,0	2998	94,9
8	**Askeri Liseler**	202	195	96,5	179	88,6
9	**Akşam Liseleri**	255	105	41,2	58	22,7
10	**Özel Akşam Liseleri**	1288	666	51,7	352	27,3
11	**Güzel Sanatlar Liseleri**	2967	2731	92,0	2192	73,9
12	**Öğretmen Liseleri**	13176	12790	97,1	12225	92,8
13	**İmam Hatip Liseleri**	42465	34854	82,1	28247	66,5
14	**Ticaret Meslek Liseleri**	83338	44487	53,4	25079	30,1
15	**Teknik Liseler**	15217	8254	54,2	3957	26,0
16	**Endüstri Meslek Liseleri**	136495	48738	35,7	21464	15,7
17	**Kız Meslek Liseleri**	77326	48464	62,7	29369	38,0
18	**Sağlık Meslek Liseleri**	17053	12793	75,0	7953	46,6
19	**Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri**	5494	3852	70,1	2678	48,7
20	**Sekreterlik Meslek Liseleri**	280	242	86,4	188	67,1
21	**Astsubay Hazırlama Okulları**	1075	929	86,4	634	59,0
22	**Diğer Meslek Liseleri**	3898	2889	74,1	1902	48,8
23	**Diğerleri**	3219	1255	39,0	548	17,0
	GENEL TOPLAM	**1671603**	**1298666**	**77,7**	**987963**	**59,1**

Tablo 14: 2005 ÖSS Okul Türüne Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları[43]

[43] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFA79D6F5E6C1B43FFCA1229EB5DBEC2BB

Tablo 14'e göre % 98,3 kazandırma yüzdesiyle fen liseleri ilk sıradadır. Fen liselerini % 95'le Anadolu liseleri, % 94,9'la özel fen liseleri takip etmektedir. Son sırada ise % 15,7 ile endüstri meslek liseleri vardır.

Türk medyasında bazı liselerin iyi eğitim verdiği, bazılarınınsa vermediği şeklinde tartışmalar yaşanmaktadır.[44] Ancak ÖSS"de ilk 5 bine giren öğrencilerin neredeyse tamamı resmi fen liseleri, özel fen liseleri ve büyük şehirlerdeki fen lisesi ayarında Anadolu liseleri öğrencileridir. Peki bu liseler gerçekte ne kadar kalitelidir ya da bu liseleri kaliteli kılan ana unsurlar nelerdir? Bu liselere, Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS) ile, yani ilköğretim sonrası elemeye tabi tutularak, öğrenci seçilir ve yerleştirilir. Daha açıkçası bu öğrenciler zaten Türkiye"de ilk 5 bine girmiş öğrencilerdir. Türkiye'deki resmi fen liselerinin 5 bin küsur (5328), özel fen liselerinin de 4 bin küsur (4723) kontenjanı olduğunu hatırlarsak konu daha da netleşecektir.[45]

Tablo 15'te öğrencilerin öğrenim durumlarına göre 2005 ÖSS'deki durumları verilmiştir.

ÖĞRENİM DURUMU	Başvuran Aday Sayısı	Kazanan Aday sayısı	Kazanan Aday yüzdesi
Son Sınıf Düzeyindeki Adaylar	639 024	428 124	67,0
Mezun, Daha Önce Yerleşmemiş veya Kaydolmamış Adaylar	796 138	666 546	83,7
Eski Mezun Üniversitede Okuyan Adaylar	155 274	134 315	86,5
Bir Yükseköğretim Programını Bitirmiş Adaylar	50 886	44 308	87,0

Tablo 15: 2005 ÖSS Öğrenim Durumuna Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları[46]

[44] Bk. Akyol, Taha, http://www.milliyet.com.tr/2006/06/08/yazar/akyol.html
[45] Çağıran, Sinan, http://www.rehberlikportali.com/Makale.asp?ID=8
[46] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E14376734BED947CDE

Tablo 15'e göre herhangi bir yükseköğrenim programını bitirmiş adaylar % 87 ile ilk sırada yer alarak en başarılı adaylar olmuşlardır. İkinci sırada ise herhangi bir yükseköğretim kurumunda okuyan adaylar vardır. Bu adayların başarı yüzdesi % 86,5'tir. Buna göre daha önce ÖSS'yi kazanmış adaylar daha başarılıdır. Üçüncü sırada ortaöğretim kurumundan mezun olan adaylar vardır. Ortaöğretimin son sınıfında olan ve ÖSS'ye giren adaylar ise % 67 başarı oranıyla son sıradadır. Buna göre, ÖSS'ye birkaç yıl hazırlık yapmış adayların daha başarılı olabildiği sonucuna ulaşılır.

Tablo 16'da 2006 yılındaki öğrenim durumuna göre başarı yüzdelikleri verilmiştir.

ÖĞRENİM DURUMU	Başvuran Aday Sayısı	Kazanan Aday Sayısı	Kazanan AdayYüzdesi
Son Sınıf Düzeyindeki Adaylar	720.671	196.964	27,3
Mezun, Daha Önce Yerleşmemiş veya Kaydolmamış Adaylar	695.894	296.964	42,7
Eski Mezun Üniversitede Okuyan Adaylar	220.978	80.201	36,3
Bir Yükseköğretim Programını Bitirmiş Adaylar	40.840	16.380	40,1

Tablo 16: 2006 ÖSS Öğrenim Durumuna Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları[47]

Tablo 16'ya göre ortaöğretimin son sınıfında olan ve ÖSS'ye giren adaylar 2005'te olduğu gibi son sırada, herhangi bir yükseköğrenim programını bitirmiş adaylar ise ilk sıradadır. Bu bilgilerden hareketle hareketle, ortaöğretimde verilen eğitimle ÖSS'yi ilk girişte kazanmanın zor olduğu açıkça görülmektedir. 2006'da mezun düzeyinde olan ve daha önce bir yükseköğretim programına yerleşmemiş veya kaydolmamış adayların başarılarında artış gözlenmiştir.

2005 ve 2006 ÖSS'ye ilişkin genel bilgiler aşağıdaki Tablo 17'de verilmiştir.

[47] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E1782D5F4001E6D616

		2005	2006
ÖSYS'ye Başvuran Aday Sayısı	:	1 730 876	1.678.383
Sınavsız Geçişe Başvuran Aday Sayısı	:	120 798	141.009
Sınava Girmeyen Aday Sayısı	:	59 150	26.963
Sınavı Geçersiz Aday Sayısı	:	123	109
Sınavı Geçerli Aday Sayısı	:	1 671 603	1.510.302
Puanları Hesaplanmayan	:	57 163	27.864
Puanları Hesaplanan Aday Sayısı	:	1 614 440	1.482.438

Tablo 17: 2005 ve 2006 ÖSS'ye İlişkin Genel Bilgiler[48]

Ortaöğretim ve yükseköğretimi bitirme konusunda yapılan araştırmalara göre öğretim seviyesindeki her 1000 kişiden 611 kişi ortaöğretime gitmiyor ya da bitiremiyor; 389 kişi ortaöğretimi bitiriyor (237 kişi lise, 152 kişi meslek lisesi diploması alıyor); 82 ortaöğretim mezunu yükseköğretime gitmiyor ya da gidemiyor; 307 kişi yükseköğretime yerleştiriliyor (103 kişi lisans, 83 kişi ön lisans, 121 kişi açık öğretim programlarına); yükseköğretime yerleştirilen 108 kişi kayıt yaptırmıyor ya da bitiremiyor; 199 kişi yükseköğretimi bitiriyor. (101 kişi lisans, 56 kişi ön lisans, 42 kişi açık öğretim programlarını)[49]

Tablo 18'de MEB'in yaptığı sıralamada 2005 ÖSS'de okul türlerine göre ilk ve son üç lise verilmiştir.

GENEL LİSELER	Başarı	ÖSS'ye oranı	Yerleşen, giren
1- Muş Yaygın Lisesi	50	10	5
2- Isparta Gürkan Lisesi	46.88	32	15
3- Kütahya Emet Günlüce Lisesi	44,44	9	4
1584- Karaman Taşkale Lisesi	0	17	0
1585- Kırıkkale Yahşihan Lisesi	0	9	0
1586- Karabük Yortanpazarı Lisesi	0	31	0
ÖZEL LİSELER	**Başarı**	**ÖSS'ye oranı**	**Yerleşen, giren**
1- İstanbul Özel Bilfen Lisesi	88.34	163	144
2- İstanbul Özel Şişli Terakki Lisesi	87.83	115	101
3- İstanbul Özel Esayan Lisesi	82.61	23	19
104- Rize Özel İlgi Lisesi	7.69	26	2
105- Ankara Bilkent Lisesi Müz. Haz.	0	17	0
106- Rize Özel Bilge Lisesi	0	11	0

[48] http://www.okulpdr.net/ossistatistik.htm ve http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E101E9BE68C047FEF5

[49] http://www.memurlar.net/haber/46179/

Tablo 18'in devamı			
ANADOLU LİSELERİ	**Başarı**	**ÖSS'ye oranı**	**Yerleşen, giren**
1- Hatay İstiklal Makzume Lisesi	92.68	82	76
2- Ankara M.Emin Resulzade Lisesi	91.58	95	87
3- İstanbul Şişli Nişantaşı Lisesi	91.25	80	73
421- K.Maraş Pazarcık Lisesi	10	50	5
422- Erzurum Aşkale Lisesi	9.84	61	6
423- Hakkari Anadolu Lisesi	3.77	53	2
ANADOLU ÖĞRETMEN LİSELERİ	**Başarı**	**ÖSS'ye oranı**	**Yerleşen, giren**
1- Afyon Bolvadin Lisesi M. Hüsnü Gemici Lisesi	100	22	22
2- Bursa İbrahim Önal Lisesi	100	25	25
3- Isparta Şehit Latif Keçeci Lisesi	100	13	13
95- Hatay Yahya Turan Lisesi	63.16	19	12
96- Yalova And. Öğrt. Lisesi	60.47	43	26
97- Erzurum Nevzat Karabağ Lisesi	60.42	48	29
FEN LİSELERİ	**Başarı**	**ÖSS'ye oranı**	**Yerleşen, giren**
1- Kütahya Nafi Güral Lisesi	100	19	19
2- Tekirdağ Fen Lisesi	95	20	19
3- Denizli Erbakır lisesi	94.87	39	37
50- Kars Fen Lisesi	48.15	27	13
51- KKTC Lefkoşa 20 Temmuz Lisesi	39.17	120	47
52- Batman Fen Lisesi	33.33	33	11
ÖZEL FEN LİSELERİ	**Başarı**	**ÖSS'ye oranı**	**Yerleşen, giren**
1- Denizli Özel Servergazi Lisesi	100	20	20
2- İstanbul Özel Beyoğlu Lisesi	100	24	24
3- İstanbul Özel Doğuş Lisesi	100	23	23
53- Ankara Özel Yavuz Sultan Lisesi	31.82	22	7
54- Ankara Özel Nene Hatun Lisesi	30.30	33	10
55- Van Özel Serhat Lisesi	13.04	23	3

Tablo 18: MEB'in Yaptığı Sıralamada 2005 ÖSS'de Okul Türlerine Göre İlk ve Son Üç Lise[50]

Tablo 18 incelendiğinde ÖSS'deki başarıda genel (düz) liseler arasında Muş Yaygın Lisesi, özel liseler arasında İstanbul Özel Bilfen Lisesi, Anadolu liseleri arasında Hatay İstiklal Makzume Lisesi, fen liseleri arasında Kütahya Nafi Güral Lisesi, özel fen liseleri arasında Denizli Özel Servergazi Lisesi ilk sırada yer almıştır. Türkiye sıralamasında son sırada ise, genel liseler arasında Karabük Yortanpazarı Lisesi, özel liseler arasında Rize Özel Bilge Lisesi, Anadolu liseleri

[50] http://www.egitimgazetesi.com/read_news.php?nID=67363

arasında Hakkari Anadolu Lisesi, Anadolu öğretmen liseleri arasında **Erzurum Nevzat Karabağ Lisesi**, fen liseleri arasında Batman Fen Lisesi ve özel fen liseleri arasında Van Özel Serhat Lisesi yer almıştır.

Tablo 19'da araştırmanın evren ve örneklemini oluşturan Erzurum ilinin 2005 ve 2006 ÖSS'deki sırası verilmiştir.

SIRA	İL	SINAVI GEÇERLİ ADAY SAYISI	SÖZEL PUAN ORTALAMASI	SAYISAL PUAN ORTALAMASI	EŞİT AĞIRLIKLI PUAN ORTALAMASI
2005 Yılı Sıralaması					
50	**ERZURUM**	19254	182,152	154,348	170,877
1	ANKARA	133895	186,218	161,804	177,404
81	HAKKARİ	4775	164,77	139,455	153,694
2006 Yılı Sıralaması					
50	**ERZURUM**	16.897	187,000	164,218	179,975
1	DENİZLİ	17.277	193,216	169,785	186,444
81	HAKKARİ	4.793	171,185	149,387	163,282

Tablo 19: Sayısal Puana Göre 2005-2006 ÖSS İller Sıralamasında Erzurum[51]

Erzurum, ÖSS başarısında, iller sıralamasında hem 2005 hem de 2006 yılında 81 il içerisinde 50. olmuştur. Türkiye'de ilk sırada 2005'te Ankara, 2006'da Denizli; son sırada ise hem 2005 hem de 2006'da Hakkari yer almıştır. Sıralamalar Tablo 19'da verilmiştir. Erzurum'un Anadolu öğretmen liseleri sıralamasında Türkiye'de sonuncu olması ve 2005-2006 yıllarında 81 ilde 50. sırada yer alması, Erzurum İl Millî Eğitim Müdürlüğü, veliler ve özel dershaneler tarafından il başarısının artması için gerekli önlemler alınmalıdır.

[51] http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFA79D6F5E6C1B43FF7A68898AA874493B ve http://amasya.meb.gov.tr/arge/Dosyalar/2006_oss_illere_gore_sayisal_puan_sirali_sinav_basarisi.doc

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

ÖSS ve OKS sorularını temel alan çalışmalar üniversitelerimizde uzun yıllardan beri yapılmaktadır. Bu çalışmalar, araştırmacılara ve yetkililere ışık tutacak niteliktedir.

Bu bölümde, OKS ve ÖSS'deki Türkçe sorularıyla ilgili olarak yapılan çalışmaların özetlerine kısaca yer verilmiştir.

DEMİR (1992), çalışmasında 1981 yılı ve sonrasında yapılan ÖSS ve ÖYS'de çıkan 826 soruyu "sınava giren adayların Türk dilinden nasıl ölçüldüğünü, adayların neler bilmeleri gerektiğini, adayların başarılı sayılmaları için hangi bilgi ve özelliklere sahip olmaları gerektiğini, soruların okul müfredatlarıyla ne derece örtüştüğünü" incelemiştir. Demir, Türkçe sorularını ilgili olduğu konular itibarıyla tasnif ederek yıllara göre ayrı ayrı tablolarda gösterip yorumlamıştır. Çalışmada yıllara göre incelenen soruların muhteva itibarıyla paralellik arz etmediği, soruların kapsam geçerliklerinin olmadığı, lise müfredatlarıyla örtüşmediği, adayların okul ortamında öğrendiklerinin sınavda başarılı olmaya yetmediği, sınavlarda başarılı olabilmek için dershanelere gidilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

ALTINER (1996), "Üniversite Giriş Sınavlarında (ÖSS-ÖYS-YÖS) Yabancı Dil ve Ana Dil Olarak Türkçe Testleri ile "Yabancılar İçin Türkçe" Kitaplarındaki Türkçe Testleri Üzerine Açıklayıcı Ve Eleştirisel Bir Yaklaşım" adlı araştırmasında, ölçme ve değerlendirme, test ve sınav kavramları, çoktan seçmeli testler üzerine teorik bilgiler verdikten sonra ÖSS-ÖYS Türkçe dil bilgisi sorularından 75'ini inceleyerek yorumlamıştır. Araştırmasının üçüncü bölümünde ise YÖS Türkçe testinden anlam konularından 50 soruyu incelemiştir. Araştırmacı, çalışmasında YÖS-ÖSS-ÖYS düzeyinde kendisinin hazırladığı Türkçe testlerine yer vermiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde bu tip sınavların gerekli olduğu, ölçmenin dolaylı, değerlendirmenin nesnel yapıldığı bu testlerde "sıralama-dereceleme ölçekleri" kullanıldığı, görünüş geçerliği ve güvenirlik

açısından bu testlerin başarılı olduğu; kapsam geçerliği bakımından bu testlerin yeterli olmadığı, dil bilgisi sorularının yetersiz olduğu ortaya konmuştur.

ARTUÇ (1997), "1981-1995 Yılları Arasında ÖSS ve ÖYS`de Çıkmış Türkçe Sorularının Dil Bilgisel Açıdan İncelenmesi" adlı çalışmasında toplam 1213 Türkçe sorusunu incelemiş, ÖSS'de çıkmış toplam 545 Türkçe sorusunun % 65,87'sini, ÖYS'de çıkmış toplam 668 Türkçe sorusunun % 69,91'ni anlam bilgisi soruların oluşturduğu, ÖSS ve ÖYS'de çıkan kelime anlamı sorularının daha çok kelimenin anlam özelliklerine yönelik oldukları, anlatım bozuklukları konusunun lise müfredatında yer almadığı, ÖSYM'nin tartışmalı konulardan soru sormadığı ve az kullanılan kelimelere yer vermediği, sorular hazırlanırken ülkenin bütün bölgelerinin göz önünde bulundurulması gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır.

ŞAHİN (2001), "Üniversitelerarası Seçme Sınavının Beklentileriyle lise Türk Dili ve Edebiyatı Dersinin Müfredatlarının Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans teziyle ÖSS'de 2001 yılına kadar çıkan Türkçe sorularını incelemiş ve bu sorularla ilgili istatistiksel sonuçlar ortaya çıkarmış ve lise müfredat programı ile edebiyatın amaçları arasında yoğun bir kopukluğun olduğunu ortaya koymuştur. Şahin çalışmasının dördüncü bölümünde edebiyat öğretiminin kazandırdıklarını sorgulamış, son bölümde ise öğrencilere uygulanan anketle edebiyat dersinin eski önemini kaybettiğini, ÖSS'nin sorguladıklarıyla ortaöğretimdeki edebiyat dersinin müfredatının birbirinden kopuk olduğunu ve dershanelerin sistemin bir parçası olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca araştırmacı çalışmasının sonunda, "müfredatların yeniden düzenlenmesi, çağdaş yazarların eserlerine ağırlık verilmesi, kompozisyonun ayrı bir ders olarak okutulması, ders kitaplarının tekdüzelikten kurtarılması, derslerin bilgi yükleme esasına göre değil; araştırma, bulgulama, çözümleme, yorumluma esasına göre işlenmesi, edebiyat derslerinin zevk alınır bir ders hâline getirilmesi, öğrenci odaklı bir eğitim sisteminin geliştirilmesi" gerektiği gibi önerilerde bulunmuştur.

DURSUNOĞLU (2002), "ÖSS'deki Türkçe Sorularının Ortaöğretimdeki Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programları İle Karşılaştırılması" adını verdiği doktora tezinde, 1981 yılında yapılan ilk ÖSS'den 2001 yılına kadar yapılan

Öğrenci Seçme Sınavları ile bu yıllar arasında ortaöğretimde uygulanmakta olan 1957 ve 1991-92 öğretim programlarını incelemiş ve Türk Millî Eğitim Sistemi içerisinde ortaöğretim ve yükseköğretim ile Türkçe ve edebiyat öğretiminin günümüze kadarki tarihi gelişimi konuları üzerinde durmuştur. Araştırmacı, çalışmasında anlam bilgisi konularının içeriğinin öğretim programlarında ve ders kitaplarında daha teferruatlı verilmesi, paragraf anlamı ile ilgili çoktan seçmeli testlere ders kitaplarında deneme, makale, fıkra gibi yazı türleriyle ilgili metinlerden sonra yer verilmesi, Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğrencilerine ÖSS'ye yönelik çalışmalar yaptırması gerektiğini vurgulamıştır. Sonuç olarak, öğretim programlarındaki birçok konunun ÖSS'de yer almadığı, özellikle anlam bilgisi ile ilgili konulara öğretim programlarında dolayısıyla Türk dili ve edebiyatı derslerinde yeterince yer verilmediği, 1991-92 programının daha önceki programlara göre ÖSS'yle daha fazla örtüştüğü, bu programla örtüşme düzeyinin en fazla olduğu konuların "sözcük bilgisi, sözcük anlamı, şekil bilgisi, ses bilgisi, yazım kuralları ve noktalama işaretleri" olduğu ortaya konmuştur.

KARTAL (2002), ilköğretim II. kademe Türkçe ders kitaplarıyla lise giriş sınavlarına hazırlık kitaplarının karşılaştırılması adını alan araştırmasında, LGS'ye hazırlık kitaplarının, II. kademe Türkçe ders kitaplarıyla ne derece benzeştiğini ortaya koymaya çalışmıştır. Sonuç olarak, araştırmacı Türkçe ders kitaplarında LGS'ye yönelik unsurlara pek önem verilmediğini, LGS hazırlık kitaplarında gelenekçi bir yöntem seçildiğini, buna rağmen bu kitapların öğrencilere test tekniğinin kazandırılması noktasında ders kitaplarına göre daha başarılı olduğunu ve LGS'ye hazırlık kitaplarında da tümevarım yöntemine geçilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

ÇETİNDAĞ (2003), "Liselere Giriş Sınavı (LGS) Türkçe Soru Profili ve Bunun 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarıyla Karşılaştırılması" adını verdiği çalışmasında, 1998-2002 yılları arası LGS Türkçe sorularını konularına göre tasnif etmiş, Türkçe ders kitaplarını, içerik, dil bilgisi, tür-plan ve imla-noktalama konuları açısından incelemiş; LGS konularının 6, 7, 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki dağılımlarını ve LGS konularının Türkçe Programındaki dağılımını

ortaya koymuştur. Araştırmacı, eğitim sisteminin LGS ile bağlantısı olan bütün parçalarının daha sağlıklı ölçme-değerlendirme için yeniden ele alınması gerektiği, programda hızlı okumaya yer verilmesi gerektiği, iki saatlik bir sınav yerine uzun yıllara yayılmış bir sınavın daha sağlıklı olacağı, ders kitaplarında ciddi sorunlar bulunduğu; kitaplar arasında terim konusunda farklılıklar olduğu ve ders kitaplarının öğrencileri LGS'ye hazırlama noktasında yetersiz kaldığı sonucuna varmıştır.

ŞAHİN (2006), "Açık İlköğretim ve İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarındaki Soruların OKS Türkçe Sorularıyla Örtüşme Düzeyi" adlı doktora çalışmasında OKS Türkçe sorularını ve Türkçe ders kitaplarındaki soruları Bloom'un bilişsel taksonomisine göre incelemiştir. Tarama modelinin kullanıldığı araştırmada örneklem grubu olarak Erzurum'da 58 ilköğretimdeki 6.443 öğrenci alınmıştır. Şahin, öğrencilere uyguladığı Türkçe testinde, öğrencilerin başarısını ölçmek için cinsiyet, okul durumu, babalarının iş durumu ve Türkçe dersi not ortalamasını değişkenler olarak tespit etmiştir. Araştırmanın sonuç bölümünde tespit edilen değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu ifade edilmiştir. Araştırmada, AİÖ ve MEB kitapları soru yoğunluğu açısından yetersiz bulunmuştur. İncelenen Mahir, AİÖ ve MEB Yayınları ilköğretim 6., 7., 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yazı çalışmaları bölümleri hariç, toplam 2.121 soru tespit edilmiştir. Sonuç olarak, OKS soruları ile ders kitaplarındaki soruların, ayrıca incelenen kitapların kendi aralarında yüzdelik değerlerine göre, bilişsel basamaklar açısından dağılımları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

BEŞKAYA (2006), "Orta Ögretim Kurumları Sınavı (OKS) Türkçe Sorularının İlköğretim İkinci Kademe 1981 Tarihli Türkçe Ders Programı İle Karşılaştırılması" adlı yüksek lisans çalışmasında elde ettiği bulgularla, Türkçe Ders Programının genel-özel amaçları ve öğrencilere kazandırılacak davranışlarını tarayarak karşılaştırmış ve OKS Türkçe sorularının programla örtüşme düzeyini yorumlamıştır. Beşkaya, anlama becerisinin ölçülmesi noktasında OKS Türkçe testinin programla örtüştüğünü, ancak madde (soru) kökleri dikkate alındığında,

cümlede anlam konusunun programla örtüşmeyen kavramlar taşıdığını; kelime türleri konusunun programla örtüştüğünü, ancak sınavdaki ağırlığının programdaki kadar olmadığını ve anlatım bozuklukları konusunun programla örtüşmediğini tespit ederek OKS Türkçe sorularının hazırlanmadan önce Türkçe programının gözden geçirilmesi gerektiği önerisinde bulunmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklemi, veri toplama araçları, verilerin kaynağı ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel analizler hakkında bilgi verilmiştir.

4.1. Araştırma Modeli

Araştırma, OKS Türkçe sorularının konuları açısından ÖSS Türkçe sorularıyla benzeşip benzeşmediğini ve ilköğretim ve ortaöğretim okullarının son sınıf öğrencilerinin cinsiyet, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersi başarısı, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme, dergi takip etme, anne-baba eğitim durumu ve ailenin gelirine (sosyo-ekonomik durumuna) göre OKS ve ÖSS başarılarında ve bu sınavlardaki ayrıntılı konuları çözmede ne derece rol oynadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Bu temel amaç çerçevesinde, öncelikle araştırmanın modeli ve yöntemi belirlenmeye çalışılmıştır. İlköğretim ve ortaöğretim okullarının son sınıf öğrencilerinin cinsiyet, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersi başarısı, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme, dergi takip etme, anne-baba eğitim durumu ve ailenin gelirine göre OKS-ÖSS başarılarının değişip değişmediğine yönelik çalışmalar yapılmış; OKS'deki Türkçe sorularıyla ÖSS'deki Türkçe sorularının konularına göre bu ölçütlere uygunluk durumu incelenerek ortaya konulmuştur. "Tarama modelleri, geçmişte olmuş veya hâlen devam eden bir olayı, olduğu şekilde tasvir etmeyi ve tanımlamayı amaçlamaktadır. Burada önemli olan, olayı uygun bir şekilde gözleyip, sonuçları ortaya koymaktır (Karasar, 1991: 77)." Bu nedenle bu çalışma tarama modelindedir.

Araştırmanın ilk aşamasında; Millî Eğitim'in yapısından hareketle ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumları, OKS ve ÖSS sınav sistemi; OKS ve ÖSS Türkçe sorularının sınıflandırılmasında temel alınan ayrıntılı konu analizi, kuramsal boyutuyla ele alınarak çalışmanın önemi ve kapsamı belirlenmeye çalışılmıştır.

Burada, öncelikle OKS ve ÖSS sınav sorularının orijinallerine resmî kanallar aracılığıyla ulaşılmış ve bunun yanı sıra OKS ve ÖSS Türkçe soruları ayrıntılı konu analizine göre taranmıştır.

Daha sonra tez yöneticisiyle birlikte araştırmayı destekleyen bir uygulama çalışmasına karar verilmiş, anket ile birlikte ÖUOKS (Örnekleme Uygulanan 1998-OKS) ve ÖUÖSS (Örnekleme Uygulanan 1998-ÖSS) hazırlanarak ilgili okullara uygulanmış, öğrenci not ortalamaları ise okul idarelerinden alınmıştır.

Uygulanan deneme sınavındaki sorular, hem ilköğretim hem de ortaöğretim son sınıf öğrencilerine uygulanacağı için araştırmamızın ilk basamağı 1998 yılı ÖSS ve OKS A kitapçığı Türkçe sorularıdır. Bu sorular, iki bölüm hâlinde öğrencilere verilmiş ve bu iki bölümü de, OKS ve ÖSS'nin zorluk derecesini belirleyebilmek amacıyla, hem ilköğretim hem de ortaöğretim öğrencilerinin çözmeleri istenmiştir.

Son aşamada da, OKS-ÖSS Türkçe sorularının taranması ve anket-deneme sınavıyla elde edilen veriler yardımıyla araştırmanın alt problemleri başlığı altında ifade edilen sorulara cevaplar aranmıştır. Elde edilen veriler, istatistiksel teknikler kullanılarak çözümlenmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

4.2. Araştırmanın Yöntemi

Betimleme yöntemi; olayların, objelerin, varlıkların, kurumların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan incelemelerdir. Bu yöntemle mevcut durumlar, koşullar, özellikler aynen ortaya konmaya çalışılır (Kaptan, 1995, s; 58). Betimleme yöntemi, "Bunlar nedir?" sorusuna cevap bulmaya yöneliktir. Survey, tipik olarak geçerli bir duruma ilişkin tam gerçekleri ve sayıları elde etmenin bir yolunu oluşturmaktadır (Karataş, 1984, s; 93).

Bu araştırmada yöntem olarak survey (betimleme) yöntemi kullanılmıştır. Çünkü bu araştırmayla yapılmak istenen, ilköğretim okulları 8. sınıf öğrencilerine uygulanan OKS Türkçe sorularıyla, ortaöğretim okulları son sınıf öğrencilerine uygulanan ÖSS Türkçe sorularının ayrıntılı konu analizine göre uygunluk durumunu ortaya koymak ve yine ilköğretim 8. sınıf ve ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin cinsiyet, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersi başarısı, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme, dergi takip etme, anne-baba eğitim durumu

ve ailenin gelirinin (sosyo-ekonomik durumunun) OKS ve ÖSS başarılarını ne derece etkilediğini açıklamaktır. Yani, ÖSS sorularının OKS sorularıyla ne ölçüde uyuştuğunu ve öğrencilerin durumlarının OKS ve ÖSS'ye olan etkisini farklı boyutlarıyla betimlemektir.

Eğitim ve öğretim sürecini oluşturan ögeleri içeren, betimsel niteliği olan ve belli kesit içinde yapılan araştırmalara okul araştırmaları denmektedir. Okulla ilgili araştırmalar makro düzeyde, okulun toplumdaki yeri, rolü ve onun toplumun amaçlarıyla ilgili olarak, etkinlikleri üzerinde düzenleneceği gibi; mikro düzeyde okulun kendisine ait özellikleri, gelişimi, sorunları ve ihtiyaçları yönünden de planlanabilmektedir (Kaptan, 1995, s; 61).

Araştırmada, OKS ve ÖSS Türkçe sorularını incelemenin yanı sıra okullara anket ve deneme sınavı da uygulandığı için araştırmada aynı zamanda okul araştırma yöntemi kullanılmıştır.

4.2.1. Evren

Araştırmanın evrenini, 2005-2006 eğitim öğretim yılında Erzurum il merkezindeki 58 (II. Kademesi olmayan ilköğretim okulları: 74) ilköğretim okulunda öğrenim gören 6.443 ilköğretim ikinci kademe 8. sınıf öğrencisi ile 27 ortaöğretimde öğrenim gören 2.988 3. sınıf ortaöğretim öğrencisi (toplam: 9431 öğrenci) [52] ile ÖSYM tarafından uygulanmış ÖSS, MEB tarafından uygulanmış OKS Türkçe soruları oluşturmuştur.

4.2.2. Örneklem

Örneklem seçilirken, "Çok-Aşamalı Örnekleme (Multiple-Stage Sampling)" tekniği kullanılmıştır. Bu teknikle, örneklemin evreni temsil etmesi ve sonuçlara etki edeceği düşünülen, ekonomik durum, çevre, okulun sınavla öğrenci alıp almaması gibi faktörlerin mümkün olduğu kadar kontrol altında tutulması amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemi, Erzurum il merkezinde farklı okullarda öğrenim gören 462 ilköğretim ikinci kademe öğrencisi ile 410 ortaöğretim öğrencisi olmak üzere toplam 872 öğrenciden oluşmaktadır. Örnekleme alınan ilköğretim ve

[52] Bilgiler, "Türkiye Eğitim İstatistikleri. 2005-2006. Education Statistics of Turkey. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (Ministry of National Education). MEB Yayınları: CD" adlı CD'den alınmıştır.

ortaöğretim okulları, Erzurum ilinin farklı mahallelerinden sosyo-ekonomik farklılıklara göre seçildiği için, sonuçlar aynı ve benzer özelliği taşıyan ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerine genellenebilir.

Çalışmanın okul araştırması boyutunu ilgilendiren örneklemle ilgili bilgiler Tablo 20 ve 21'de verilmiştir.

Okulun Adı	Okulun Bulunduğu Yer	Uygulama Yapılan Öğrenci Sayısı
Ahmet Yesevî İ.Ö.O.	Sanayi Mah.	26
Özel İstiklâl İ.Ö.O.	Yenişehir	37
Cumhuriyet İ.Ö.O.	Erzincankapı Mah.	50
Evliya Çelebi İ.Ö.O.	Yukarı Köşk Mah.	20
GAMPİO	Hastaneler Cad.	19
Gazi İ.Ö.O.	Emin Kulpu Mah.	31
Haşim İşcan İ.Ö.O.	Kâzım Yurdalan Mah.	31
Kâzım Yurdalan İ.Ö.O.	Kâzım Yurdalan Mah.	21
Kocatepe İ.Ö.O.	Şükrü Paşa Mah.	31
Kültür Kurumu İ.Ö.O.	İsmet Paşa Cad.	52
Mehmetçik İ.Ö.O.	Yenişehir	28
Osmangazi İ.Ö.O.	Yunus Emre Mah.	67
Ömer Duygun İ.Ö.O.	Esat Paşa Mah.	18
23 Temmuz İ.Ö.O.	Tosya Mah.	31
14		**462**

Tablo 20: Örneklemi Oluşturan İlköğretim Okulları ve Uygulanan Sınav-Anket Dağılımı

Okulun Adı	Okulun Bulunduğu Yer	Uygulama Yapılan Öğrenci Sayısı
3 Temmuz Lisesi	Yunus Emre Mah.	39
Adnan Menderes Lisesi	Dadaşkent	38
Atatürk Lisesi	Yukarı Yoncalık (Karayolları)	28
Cumhuriyet Lisesi	50. Yıl Cad.	59
Erzurum Lisesi	Hastaneler Cad.	37
Mehmet Akif Ersoy Lisesi	Yenişehir	41
Nene Hatun Kız Lisesi	Hastaneler Cad.	40
Özel İstiklâl Lisesi	Yenişehir	14
Şükrüpaşa Lisesi	Şükrüpaşa Mah.	54
Yıldızkent İMKB Lisesi	Yıldızkent	32
Ziya Gökalp Lisesi	Yenişehir	28
11		**410**

Tablo 21: Örneklemi Oluşturan Ortaöğretim Okulları ve Uygulanan Sınav-Anket Dağılımı

1998 öncesinde yine MEB tarafından, LGS (Liselere Giriş Sınavı) adı altında uygulanan sınav, sistem ve soru sayıları açısından farklı olduğu için örnekleme alınmamıştır. 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 ve 2006 yıllarında uygulanan OKS Türkçe soruları açısından evrenin tamamı ele alınmıştır.

Ayrıca 1998 öncesinde ÜSS, ÖSS ve ÖYS adı altında ÖSYM'ce uygulanan sınavlar da sistem ve soru sayıları açısından farklı olduğundan örnekleme alınmamıştır. Araştırmada, 1998'den itibaren tek basamaklı olarak uygulanan 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 yıllarında sorulan ÖSS Türkçe soruları örneklem olarak alınmıştır. Üniversite sınavlarında 2006 yılında tekrar bir sistem değişikliğine gidildiğinden, sadece ÖSS birinci bölümde, "Türkçe Testi (Tür)" adı altında uygulanan 30 Türkçe sorusu da, konu dağılımları açısından -soru sayısı hariç- önceki yıllarda uygulanan ÖSS Türkçe sorularıyla benzerlik gösterdiği için, örnekleme alınmıştır.

Çalışmanın bu boyutunu ilgilendiren örneklemle ilgili bilgiler Tablo 22'de verilmiştir.

YILLAR	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Top.
OKS TÜRKÇE SORU SAYISI	25	25	25	25	25	25	25	25	25	225
ÖSS TÜRKÇE SORU SAYISI	43	44	45	45	45	45	45	45	30	387
Top.	68	69	70	70	70	70	70	70	55	612

Tablo 22: Örneklemi Oluşturan OKS ve ÖSS'deki Türkçe Sorularının Dağılımı

4.3. Veri Toplama Araçları

1998 yılı ve sonrasında yapılan OKS ve ÖSS Türkçe soruları sınavı uygulayan kurumların internet sitelerinden alınarak incelenmiştir.

Araştırmada verilerin toplanmasında OKS, ÖSS testleri ve araştırmadaki bağımsız değişkenlerle ilgili bilgi toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Anketi" kullanılmıştır.

4.3.1. Test kapağı

TÜRKÇE SINAVI TEST KİTAPÇIĞI

Öğrencinin Okulu:

TEST KİTAPÇIĞI, ANKET FORMU ve CEVAP KÂĞIDI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Cevap kâğıdınızı kurşun kalemle doldurunuz.
2. I. Bölümün 4, II. Bölümün 5 seçeneği vardır. Bunlardan sadece birisi doğrudur. Cevap kâğıdında o soru için ayrılan yeri bularak işaretleyiniz.
3. Cevaplarınızı aşağıdaki örnekte olduğu gibi işaretleyiniz.

A B C D E

O O ● O

O ● O O O

4. Yanlış kodladığınız şıkkı düzeltirken yuvarlağın içini iyice siliniz.
5. İki bölümden oluşan bu testte toplam 68 soru bulunmaktadır. Testin tamamı için toplam süreniz iki ders saatidir.
6. Size ayrıca bir karalama kâğıdı verilmeyecektir. Test kitapçığının içindeki boşlukları karalama amaçlı kullanabilirsiniz.
7. Cevabını bilmediğiniz sorular üzerinde fazla zaman kaybetmeyiniz. Zamanınız kalırsa bu sorulara tekrar dönebilirsiniz.
8. Sınavın bitiminde soru kitapçığınızı ve cevap anahtarınızı salon görevlisine teslim ediniz.
9. Son sayfadaki anket formunu mutlaka doldurunuz.

BAŞLAYIN DENİLMEDEN TEST KİTAPÇIĞINI AÇMAYINIZ

4.3.2. ÖUOKS testi

I. BÖLÜM SORULARI

1. "Kadar" **sözcüğü hangi cümlede benzetme görevi yapmaktadır?**

A) Arkadaşım gelinceye kadar bekleyelim.
B) Anlattıklarınızdan olayı görmüş kadar oldum.
C) İki saate kadar işimizi bitiririz.
D) Ne kadar çok konuşuyorsun.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "soğuk" **sözcüğü diğerlerinden farklı anlamda kullanılmıştır?**

A) Terliyken soğuk bir şey içme.
B) Bu sokağın çeşmelerinden soğuk sular akardı.
C) Önerilerimizi soğuk karşılayacağını sanmıyordum.
D) Soğuk sütten yoğurt yapılmaz.

3. Sevmekten korkmayın, sevdikçe dünyanız ... yalnızlık nedir …

Bu cümlede boş bırakılan yerlere, aşağıdaki sözcüklerden hangisi getirildiğinde anlamlı cümle oluşur?

A) renklenecek – bilmeyeceksiniz
B) güzelleşecek – öğreneceksiniz
C) değişecek – anlayacaksınız
D) büyüyecek – göreceksiniz

4.

1. Karanlık basmadan yola çıktılar.
2. Çocuk yedi yaşma basmadan okula başladı.
3. Ayağı acıdığı için rahat basamıyor.
4. Çimlere basmadan çiçekleri sulamalısın.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde "basmak" **sözcüğü aynı anlamda kullanılmıştır?**

A) 1 ve 3 B) 1 ve 4 C) 2 ve 3 D) 3 ve 4

5. İkileme oluşturan bazı kalıplaşmış sözlerin yerleri değiştirilemez.

Aşağıdaki cümlelerde verilen altı çizili sözcüklerden hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

A) Olayı yarım yamalak anlattı.
B) Ufaklı irili bütün kavunları sattı.
C) Her şey ayan beyan gözümüzün önünde gerçekleşti.
D) Okulunu ite kaka bitirdi.

6. (1) Çalışan insanın dinlenmesi gerekir. (2) Çok çalışan iyi dinlenir. (3) Çünkü yorgun ve dinlenme ihtiyacı olan bir adam, hiçbir yararlı iş yapamaz. (4) Uykusuz geçirdiğimiz bir geceden sonra, beynimizin neredeyse çalışmayı reddettiği o korkunç sabahları hepimiz biliriz.

Paragrafın bütünlüğüne uymayan cümle hangisidir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "abartma" **vardır?**

A) Arkadaşım çok güçlüydü.
B) Ulaşımda, ses hızını aşan teknolojiler geliştirildi.
C) Bir fıkra anlattı ki güle güle öldük.
D) Deniz sabah saatlerinde çarşaf gibiydi.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

A) Eski konaklar insanlara daha çekici geliyor.
B) Uzun yıllardan bu yana bu köyde yaşardım.
C) Yeşile özlem duyan herkes şehirden kaçıyor.
D) Yağmurdan sonra ağaçlar bir başka güzel görünüyor.

9. Bu kadar düzenli ve disiplinli çalışmadan sonra, yarışmada birinci olması hiç de sürpriz değildi.

Parçadaki "neden-sonuç" **ilişkisi dikkate alındığında,** "neden" **olan durum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bilinçli ve planlı hazırlıklar
B) Önceki örnek yarışmalar
C) Başkalarının yaptığı katkılar
D) Çalışmalardan duyulan mutluluklar

10. (1) Bazı insanları memnun etmek pek kolay değildir. (2) Kırk yıl sırtında taşısan ve bir kerecik 'yoruldum' desen, kırk yıllık emekler unutulur. (3) Ancak herkes de böyle olmayabilir. (4) Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırını sayanlar da vardır. (5) Bu nedenle bir insanın davranışını herkese genellemek doğru değildir. (6) Demek ki, insanlar üç aşağı beş yukarı, benzer anlayıştadır.

Bu paragraftaki hangi cümle, anlatım yönünden diğerleriyle <u>çelişmektedir</u>?

A) 2. B) 4. C) 5. D) 6.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru sormaktan daha çok, bilineni vurgulama amacı vardır?

A) Sınava katılmaktan niçin vazgeçtiniz?
B) Arkadaşına söz verdiğin kitabı aldın mı?
C) Yüzmeye daha dün gitmediniz mi?
D) Davet ederse düğününe gider misin?

12. "Bu dünya etme bulma dünyası demişler."

Bu söz, aşağıdaki ~~cümlelerden~~ hangisiyle devam ederse sözdeki yargı <u>reddedilmiş</u> olur?

A) Elbette kötülük eden cezasını bulur.
B) Atalar ne demişse hep yerinde demişler.
C) Öyle olmasaydı kötülükler artmaya devam ederdi.
D) Nedense başkalarının cezasını hep ben çekiyorum.

13. Özgür insan kitapların ürünüdür. İnsanlar kitapları nasıl yaratıyorlarsa, kitaplar da insanları öyle yaratır. Onun içindir ki özgürlükten korkanlar, kitaplardan da korkarlar. Beğenmedikleri, kişisel nedenlerle hoşlanmadıkları düşünceleri ortadan kaldırmaya çalışırlar. …

Aşağıdakilerden hangisi bu ~~para~~grafın son cümlesi olabilir?

A) Bu nedenle düşünce daha hızlı gelişmiştir.
B) Ama bilmezler ki kitaplara düşmanlık, insanlara düşmanlıktır
C) Çünkü insanlar hoşlanmadıkları şeylere ilgi duymazlar.
D) Böylelerinin okumadıkları kitap, bilmedikleri düşünce sistemi yoktur.

14. Eskiden olduğu gibi. bundan sonra da Türkçeye yeni sözcükler katılacaktır. Ancak bu sözcükler ya mutlaka halkın sesini ve zevkini yansıtan sözcükler olmalı ya da birbirine çok yakışan iki sözcüğün kaynaşmasından doğmalıdır.

Bu parçada, Türkçenin gelişmesinde aşağıdakilerden hangisine dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır?

A) Sözcüklerin ulusal nitelik taşıması
B) Sözcük sayısının artırılması
C) Başka dillerden sözcükler alınması
D) Eski sözcüklerin güncelleştirilmesi

15. Ruşen Eşref, bir yandan çeşitli okullardaki öğretmenlik görevine devam ediyor; bir yandan da artık birinci plâna aldığı gazeteciliği sürdürüyordu.

Parçaya göre, Ruşen Eşref'le ilgili çıkarılacak <u>en kapsamlı</u> yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitim işiyle uğraşmıştır.
B) Gazeteciliğe çok önem vermiştir.
C) İki mesleği birlikte sürdürmüştür.
D) Daha önceleri gazetecilik yapmıştır.

16. Şimdi bir heykeltıraş düşününüz. Gevşek ve çürük bir zemin üzerine güzel, mükemmel bir heykel yapmaktadır. Bu heykeli bir an için herkes beğenebilir. Fakat zemin çürük olduğundan bu heykel yaşayamaz. Harçlarla ne kadar kuvvetli dayanak yapılırsa yapılsın yıkılır. Çünkü zemin gevşektir.

Bu parçada, vurgulanan <u>temel düşünce</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Önemli eserlerde kaliteli malzeme kullanmak gerekir.
B) Önemli işler bazı zararları göze almayı gerektirir
C) Bir eserin kalıcılığı mükemmel olmasına bağlıdır.
D) Her iş öncelikle sağlam bir temele dayanmalıdır.

17. Yeşil dağlar arasında Manisa, akşamlan morararak susar; ince rüzgârla dağılan ezan seslerinden sonra belde, derin bir sessizliğe dalar, karanlık basınca yamaçtaki evlerde cılız gaz lâmbalarının titrek ışıkları görülür.

Bu parçada, ~~a~~şağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

A) Öyküleyici B) Betimsel

C) Açıklamalı D) Karşılaştırmalı

18. Sürrealizm (gerçeküstücülük), saf düşünceye varabilmek için. düşünceleri, her türlü mantık, ahlâk ve estetik anlayışından bağımsız olarak ele alıp inceleyen bir sanat ve edebiyat akımıdır.

Parçaya göre, sürrealistlerin (gerçeküstücü), düşünceleri inceleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özgür davranma
B) Kurallara uyma
C) Estetik kaygısı taşıma
D) Geleneklerden yararlanma

19. Bir güvercin kanadında okşuyorum
Göklerin maviliğini,
Serçelerin cıvıltısıyla siniyor içime,
Ağaçların yeşilliği.
Bulutların ipek gölgesi
Çocukların yüzünde ışıldıyor.
(Cahit Sıtkı Tarancı)

Şiirin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğanın önemi B) Çocuk Sevgisi

C) Yaşama sevinci D) Özgürlük İsteği

20. Bir ulusu geçmişten geleceğe taşıyan en önemli öğe konuştuğu dilidir. Dil sayesinde toplumun geçmişteki değerleri, düşünceleri ve yaşantıları günümüze, günümüzden de geleceğe taşınır. Bu böylece sürer gider.

Bu parçada, dilin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

A) Toplumsal düzeni koruması
B) İnsanlar arasındaki dayanışmayı artırması
C) Toplumun düzenli değişmesine yardımcı olması
D) Kültürün devamını sağlaması

21. Denemeci, başka insanları ve başka gerçekleri anlatırken de hep kendinden hareket eder. Onun için "ben" sözünü çok kullanır. Denemeci, üzerine binasını kurduğu hazır bilgileri tekrarlamaktan kaçınmak zorundadır. Bilgin, bilinmeyeni kesin yargılarla ortaya koyarken, denemeci bilinmeyenlerin dünyasında tereddütlü hedefler göstermeye çalışır.

Bu paragraftan, deneme hakkında aşağıdaki yargılardan hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Yazarın kişisel duygu ve düşünceleri ağır basar.
B) Geçmişte kazanılmış bilgiler üzerine kuruludur.
C) Kanıtlamaktan çok anlatmak isteyen bir çabanın ürünüdür.
D) Ortaya konulan görüşler kesin değildir.

22. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde <u>yazım yanlışı</u> vardır?

A) Bilgi yarışmasında bizim okulda dereceye girdi.
B) Toplantı da öğretmenler odasında yapılacak.
C) Havuzda yüzerken de dikkatli olmalıyız.
D) Üniversite eğitimini yurt dışında mı yaptı?

23. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "mi" **soru eki cümleye rica anlamı vermiştir?**

A) Bu akşam bize gelecek misiniz?
B) Mavi gömleğimi lütfen ütüler misin?
C) Ondan böyle bir davranış bekler miydin?
D) Haberleri her zaman dinler misin?

24. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin gerçekleşmesi şarta (koşula) **bağlıdır?**

A) Zamanında geleceğim diyorsun ama geç kalıyorsun.
B) Çalışıyorsun ama bu tempoyla zamanında bitiremezsin.
C) Günlerdir aradı ama bir türlü izine rastlamadı.
D) Sinemaya giderim, ama sen de gelirsen.

25. Bazı ad tamlamalarında tamlayan, tamlananın neden yapıldığını göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu özellikte bir ad tamlaması <u>değildir</u>?

A) Pirinç pilavı B) Pamuk ipliği

C) Balkabağı D) Domates salatası

4.3.3. ÖUÖSS testi

II. BÖLÜM SORULARI

1.

I. Kendini daha fazla yorma; sonra hastalanırsın.
II. Yağmur başlamadan sen git; ben sonra gelirim.
III. Sağdaki çiçekçiden sonra ilk sokağa sapacaksın.
IV. Kurumumuzda imza yetkisi, başkandan sonra genel sekreterindir.
V. Bu işi sonra seninle birlikte yaparız.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde "sonra" **sözcüğü aynı anlamda kullanılmıştır?**

A) I. ve II. B) II. ve V. C) III. ve IV.

D) III. ve V. E) IV. ve V.

2. Aşağıdakilerin hangisinde ikinci cümle, birinci cümlede kullanılan deyimin anlamını <u>içermez</u>?

A) İş inada binmeseydi böyle çalışmazdı. Onun kendisine yardımcı olacağını, güçlük çıkarmayacağını anlamıştı.
B) O her işten yüzünün akıyla çıkmıştır. Bu işi de eksik olarak ve başarıyla tamamladı.
C) Sen hiç merak etme, o işini bilir. O, nereden, nasıl yarar sağlanacağını çok iyi hesaplar.
D) Sonunda o da işin içinden sıyrıldı. Bu karışık işten kendini kurtardı.
E) Canını dişine takıp işini bitirmeye çalıştı. Verilen görevi başarmak için her türlü tehlike ve sıkıntıyı göze aldı.

3. Ünlü bir bilgin şöyle diyor: "Eğer işiniz doğruyu tanımlamaksa süslemeyi başkalarına bırakın."

Burada sözü edilen özdeyişle anlatılmak istenene <u>en yakın</u> açıklama aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yinelemelerden kaçınma
B) Sonuçları özet olarak verme
C) Anlaşılır bir dil kullanma
D) Anlatımda yalınlığa önem verme
E) Olumluyu da olumsuzu da belirtme

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisi bir öneri içermektedir?

A) Planınızı değerlendirdiğimizde onun beklentilerimizi tümüyle karşılamadığını gördük.
B) Planınız güzel; ama onun bizim amacımıza uygun olduğunu söyleyemeyiz.
C) Planınızı yeniden gözden geçirmenizin doğru olacağını düşünüyoruz.
D) Planınızın kolayca uygulanabilmesi için kimi yerlerinde değişiklikler yaptık.
E) Planınızın titiz bir çalışmanın ürünü olduğu belli; ama biz daha farklı özellikler arıyorduk.

5. Aldığım hiçbir ödülün, üzerimde şaşırtıcı bir etkisi olmadı.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu cümlenin neden-sonuç yönünden açıklaması olabilir?

A) Hepsi bilinçli olarak yaptığım çalışmalarımın ürünüydü.
B) Okurlara, özgün yapıtlar verebilmenin ne kadar zor olduğunu iyi biliyorum.
C) Beni anlayanların sayısı ileride değişebilir.
D) Ödüllerin, çalışma gücümü kamçılayacağını düşünüyorum.
E) Yapıtlarımın yeni kuşakları da etkileyebileceğini sanıyorum.

6. (I) Kentlerin de kimliği vardır; bu kimliği oluşturan, öğelerin başında da yapılar gelir. (II) Yapılar, kentlerin belirleyici özelliklerini yansıtır. (III) Örneğin Paris, Londra, Brüksel, Moskova deyince ilk akla gelenler, kuleler, köprüler, kubbeler ve gökdelenlerdir. (IV) Ya İstanbul deyince? (V) Elbette ki minarelerden kubbelere uzanarak, Kız Kulesinden Galata Kulesine değin birçok şeyi sayabiliriz. (VI) Çünkü bu tipik yapılar kentle özdeşleşmiştir. (VII) Bu yapıları kentten, kenti de bunlardan ayrı düşünmek olanaksızdır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangileri aynı anlamı içermektedir?

A) I. ile II. IV. ile V.
B) I. ile II. VI. ile VII.
C) II. ile III. V. ile VI.
D) II. ile IV. III. ile V.
E) III. ile IV. VI. ile VII.

7. (I) Kendimle ve sanatımla ilgili olarak yazılıp çizilenleri biriktirmek istemiyorum. (II) Kitaplardaki Şiirlerimden başka hiçbir şey bırakmayı düşünmüyorum arkamda. (III) Farklı yorumlara konu olmak istemiyorum. (IV) Arkamda birtakım kâğıtlar bırakıp da insanların kafasını karıştırmanın gereksiz olduğuna inanıyorum.

Bu parçada söylenenlerin nedenleri, numaralanmış cümlelerin hangilerinde açıklanmıştır?

A) I. ile II. B) I. ile III. C) II. ile III.

D) II. ile IV. E) III. ile IV.

8. (I) Yapıtlarında farklı çevrelerin ve insanların yaşamlarına, sorunlarına yönelmiş. (II) Acı veren olaylardan hoşlandığı belli. (III) Düşsel yaşamlar, ilişkiler üretiyor. (IV) Anlattıklarında, insan sıcaklığını yansıtıyor. (V) Bunları göz önünde bulundurarak, onun gelecekte dünyayı çok daha farklı bir bakış açısıyla yansıtabileceğini söyleyebiliriz.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde, sözü edilen yazara duyulan güven dile getirilmektedir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. (I) Yazar, konuların gerektirdiği şiirselliği ya da gülmeceyi yerli yerinde kullanıyor; özlemi, öfkeyi aynı güçle duyumsatıyor. (II) Sıradan insanların her günkü yaşamından sahnelere yer veriyor. (III) Yalnızlığın, sevgisizliğin sık sık sözünü ediyor. (IV) Bunun yanında, kişilere, onların serüvenlerine, özlemlerine magazin öykücüsü gibi yaklaşmaktan kurtulamıyor. (V) Anlatımı da sıradan; daha ilk öyküde cümleler birbirinin üzerine yığılıyor.

Yukarıdaki eleştiride kaçıncı cümleden <u>başlayarak</u>, sözü edilen yazarın yapıtlarındaki olumsuz yönlere değinilmektedir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. (I) Bu kitapta sanatçı "sevgi"yi ele almış. (II) Kitapta yer alan on öyküde, değişik yaklaşımlarla bu konudaki düşüncelerini, yüreğinden geçenleri yazıya dönüştürmüş. (III) Yazıların hepsinde, sanatçının şiirlerine özgü, o lirik ve epik duyarlılık egemen. (IV) Bunlar, okurun kitabı okuyup bitirdikten sonra öykülerin birbiriyle bağlantısını görmesini kolaylaştırıyor. (V) Daha doğrusu kitabın bir bütün olarak değerlendirilmesini sağlıyor.

Yukarıdaki eleştiride, numaralanmış cümlelerden hangisi sözü edilen sanatçının anlatımına ilişkin bilgi vermektedir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

11. (I) Doğanın korunması, bizim için önemli bir nokta olmanın da ötesinde temel hedeftir. (II) Bu nedenle konutlar, kenttekine benzer bir dokuda değil, tamamen çevredeki ormanla uyum sağlayacak biçimde yapıldı. (III) Bir başka konu da bitkilendirme. (IV) Son zamanlarda bitkiyle haşir neşir olma eğilimi yaygınlaştı; elbette bu durum, biz çevre tasarımcılarını sevindiriyor. (V) Ancak yabancı kökenli bitkiler yerine kestane, erguvan, kızılağaç, fıstık çamı tercih edilmeli; böyle bir tercih yörenin ruhuna da uygun olur.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde parçanın ana düşüncesi belirtilmiştir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

12. Yazınsal yapıtlar, yaşama ayna tutmakla kalmaz, aynı zamanda ona istediği biçimi de verir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede anlatılmak istenene anlamca <u>en yakındır</u>?

A) Her yazar, hangi türde yazarsa yazsın, yapıtlarının konularını yaşamdan alır.
B) Yazma, yazarları yaşama bağlayan, düşsel ve düşünsel boyutlu yaratıcılık isteyen bir eylemdir.
C) Roman, öykü, oyun gibi yazınsal ürünlerde, okurlara, değişik yaşamlar sunulur.
D) Günlük yaşamla beslenmeyen, dil değeri taşımayan yapıtlar kalıcı ve etkili olamaz.
E) Roman, öykü, oyun gibi türlerde yazılmış yapıtlar, yazıldıkları dönemi yansıtır ve onu yönlendirir.

13. Eğer yaşam bir yolsa, her zaman yokuş yukarı giden bir yoldur.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede anlatılmak istenene anlamca <u>en yakındır</u>?

A) Yaşam, insanoğlunu istemediği yerlere sürükler.
B) Yaşamı boyunca insanoğlu hep güçlüklerle karşılaşır.
C) Yaşamda başarıya ulaşmak için kararlı olmak gerekir.
D) İnsan yaşamı, birbirini bütünleyen evrelerden oluşur.
E) Yaşamın akışı içinde insanoğlu bir yolcu gibidir.

14. Okul öncesi eğitimin, çocuğun gelişiminde büyük önem taşıdığı tartışılmaz bir gerçek.

Aşağıdakilerden hangisi, bu cümlede belirtilen yargının bir gerekçesi niteliğindedir?

A) Anaokulu, yuva ve kreşlerin sayısı her geçen gün artıyor ve bunlar sürekli gelişiyor.
B) Anne-babalar çocukları için en iyiyi bulma ve yapma çabası içindedir.
C) Çocuklar paylaşma ve sorumluluk duygularını oyunla geliştirirler.
D) Çocuğun duygusal ve zihinsel gelişiminin önemli bir kısmı okul çağından önce tamamlanmaktadır.
E) Son yıllarda anaokullarında çocuğu değişik yönleriyle geliştirmeyi amaçlayan yeni yöntemler deneniyor.

15. Televizyonlarda çocuklara yönelik, şiddet içeren çeşitli diziler ve çizgi filmlerle ilgili olarak aşağıda verilen cümlelerden hangisi, ötekilerden farklı bir görüşü dile getirmektedir?

A) Ölme, öldürme, zarar verme kavramları; iyilik, dostluk, hoşgörü, zarar vermeme kavramlarıyla iç içe girdiğinden daha da tehlikeli oluyor.
B) Şiddet, her tür çatışmanın çözümü için kabul gören bir yol olunca, şiddet toplumunun tohumları ekiliyor.
C) Şiddet, yaşamdan alınan olayların içinde, abartılmış biçimde sunulduğundan çocuklar bunun gerçek dışılığının ayrımına varıyor.
D) Çocuk, sık tekrarlanan şiddet görüntülerinin etkisi altında kalarak çocukluğun saf dünyasını yitiriyor.
E) Programlarda genellikle, barışı ve güzelliği korumanın yolu şiddetten geçtiği için, çocuklar gereksiz yere şiddete yönlendiriliyor.

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

A) İçtiği ilacın bıraktığı acımsı tadı gidermek için ağzına şeker aldı.
B) Nesili tükenmekte olan bazı hayvanlar koruma altına alınıyor.
C) Yaptığının yanlış olduğunu anlayınca özür dilemek istedi.
D) Vakfın amaçlarının neler olduğu üyelere anlatıldı.
E) Nüfus kaydını, doğum yerinden oturduğu ilçeye naklettirdi.

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcükte bir yazım yanlışı vardır?

A) Onunla <u>öyleyin</u> lokantada buluşacağız.
B) Havuzdaki <u>nilüferlere</u> hayran kaldık.
C) Moraran elini <u>ovuşturup</u> duruyordu.
D) Amcam bu hastanede <u>operatördü.</u>
E) Binanın alt katında <u>çamaşırhane</u> varmış.

18. Sanatçının yapıtlarına evrensel bir nitelik kazandıran çok sayıda özellik var ( ) Masalsı anlatım ( ) kimi zaman hayal mi gerçek mi olduğunu ayırt edemediğimiz betimlemeler, Şiirsel söylemler, çarpıcı benzetmeler ( )

Yukarıda parantezlerle belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

A) (!) (,) (...) B) (.) (,) (.) C) (:) (;) (.)
D) (...) (,) (.) E) (:) (,) (...)

19. "ile" **sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde bağlaç olarak <u>kullanılmamıştır</u>?**

A) Doğduğu kentle yaşadığı kent arasında, yıllarca gidip geldi.
B) Bir romanıyla bir öyküsü filme alındı.
C) Elindeki uzun saplı fırçayla tavanı boyadı.
D) Kitaplarıyla defterlerini aynı çantaya yerleştirdi.
E) Şapkasıyla kahverengi paltosu uyum içindeydi.

20. Aşağıdakilerden hangisi iki ögeli bir cümledir?
A) Toprak, her gün bin bir özenle süslenir.
B) Toprak, bu aylarda baş döndürücü kokular yayar.
C) Toprak, saçlarına katmerli çiçekler takar.
D) Toprak, harıl harıl çalışan bir kimyacıdır.
E)Toprak, ormanların yardımıyla susuzluğunu giderir.

21. Sabah olunca, güneşin ilk ışıkları dağların doruklarını aydınlattı.

Aşağıdakilerin hangisi, öğeleri ve öğelerinin sıralanışı bakımından bu cümleye benzemektedir?

A) Zaman, onun için çok önemlidir.
B) Kardeşinin yerinde şimdi o çalışıyor.
C) Evde yalnız kalınca müzik dinler.
D) Babasının arkasından o da işe gitti.
E) İki saat sonra su, depoyu doldurur.

22. Bu küçük kasaba geniş ve derin bir vadinin içinde kurulmuştu. Dik, kayalık
I
tepenin üstündeki çok eskilerden kalma
II
kalesi, görkemiyle etkiliyordu insanı.
III IV
Alçacık damlı dükkânların bulunduğu tarihi
V
çarşısı da birçok yönden görülmeye değerdi.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi, bir varlığın neye ait olduğunu belirten ek almıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

23. Türkçede bir cümlenin öznesi, birinci ve üçüncü tekil kişiden oluşuyorsa, yüklemi birinci çoğul kişi olur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

A) O akşam ben kendi odama, Fatma da kendi odasına çekilmişti.
B) Teyzemlerin yeni evlerine taşınmasından sonra siz bu eve yerleştiniz.
C) Havalar böyle giderse bir süre daha kahvaltımızı balkonda yapabileceğiz.
D) Ben de bir tabak alıp sofraya oturayım.
E) Babasıyla annesi, bu evi üç yılda zar zor yaptırabildiler.

24. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) O yıllarda hepimiz tiyatro tutkunuyduk ve çalışmaya susamıştık.
B) Film, bir ailenin sıradan olaylar karşısındaki şaşırtıcı tutumunu ustalıkla yansıtıyor.
C) Festivalin bu bölümünde, müziğin farklı türlerinde adını duyurmuş sanatçılar sahneye çıkacak.
D) Sanatçının bu karikatürleri, başta Berlin ve Paris olmak üzere Avrupa'nın çeşitli kentlerinde sergilenecek.
E) Bu kameralar, rahatça kullanabildiği ve taşınmasının kolay olması nedeniyle tercih ediliyor.

25. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Yetkililer, bu konuda uluslararası işbirliği yapılmasına karar verdiler.
B) Siyasi, askeri ve ekonomi alanlarında görüştüler.
C) Üye olan ülkelere toplantı konusunda bilgi verilmesini gerekli gördüler.
D) Toplantıda, herkesin tartışmalara katılması gerektiğini söylediler.
E) Gelecek toplantıda ele alınacak konuyu belirlediler.

26. Yanlış bir şey yapsam da kızmaz; ama inanılmayacak kadar anlayışlıdır.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

A) Yüklemin geniş zamanlı olmasından
B) Cümleciklerin ortak özneli olmasından
C) Yanlış ilgeç kullanılmasından
D) Gereksiz yere bağlaç kullanılmasından
E) "bile" yerine "da" bağlacı kullanılmasından

27. Festival süresince her gün düzenli olarak
I II III
çıkacak olan "İlk Çekim" adlı siyah-beyaz
IV
dergi sinemaseverlere ücretsiz dağıtılacak.
V

Bu cümledeki altı çizili sözlerden hangisi çıkarılırsa cümlenin anlamında daralma olmaz?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

28. On altıncı katta asansörden indik. Bana odayı gösterecek çocuğun peşinden yürüyordum. Çocuk kısa bir koridoru geçti, bir odanın önünde durdu. Ben de durdum. Kapıyı açtı, içeri girdik. Perdeler sıkı sıkıya kapalı. Çocuk perdeleri açıp dışarıyı göstermek istedi. Engel oldum. Lambaları yaktı. Banyonun kapısını açtı. Bir şey isteyip

istemediğimi sordu. İstemediğimi söyledim. Bahşişini verdim, gitti.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Duyguları yansıtma
B) Eylemleri oluş sırasına göre verme
C) Gözlem gücünden yararlanma
D) Değişik yapılı cümleler kullanma
E) Birinci kişinin ağzından anlatma

29. Ankara'nın, mimarisiyle ünlü ilçesi Ayaş'ta bir sokak... Sokaktaki tarihi evlerden biri... Badanası solmuş, sıvaları yer yer dökülmüş. Pencere pervazları da doğaya direniyor; bir bakıma evin sahibi yaşlı kadını andırıyor. Ev de yorgun, sahibi de. Ne var ki yaşam sürüyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisine <u>başvurulmamıştır</u>?

A) İzlenimleri belirtmeye
B) Benzetme yapmaya
C) Eksiltili cümleler kullanmaya
D) Kişileştirmeden yararlanmaya
E) Örnekler vermeye

30. (I) Okuduğunuz bir eserin nitelikli olup olmadığını mı anlamak istiyorsunuz? (II) Bu, seçici bir okurun yanıtlaması gereken ilk sorudur. (III) Onu birkaç ay sonra tekrar ele alın. (IV) Kötüyse okumaya değmez; iyi ise değişik bir tatla karşınıza çıkar. (IV) Size yepyeni ufuklar açar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

31. Bu roman Reşat Nuri'nin önemli ve başarılı bir yapıtı değildir. Ancak ..... . Reşat Nuri bu yapıtında yer yer şematik ve didaktik olmakla birlikte çok önemli toplumsal bir sorunu romana taşımıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) ilk tezli romanlarımızdandır
B) içerdiği gözlemler ve yaşantılar yönünden ilginç özellikler taşımaktadır
C) yaklaşık doksan yıl önce yaşanan sorun, günümüzde de çözülememiştir
D) yaşanmış olaylardan yola çıktığı için tarihçilere kaynaklık etmiştir
E) sanatçının toplumsal roman alanındaki çalışmalarının ilk örneği olması açısından ilginçtir

32. Bireyi mesleğe yönlendirirken onun ilgileri, yetenekleri ve toplumun ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır. Ancak on, on beş yıl sonra hangi meslekte ne kadar insan gücüne ihtiyaç duyulacağını kestirebilmek zor. Ayrıca bu bir ölçüde kestirilebilse bile, zamanla bazı mesleklerle ilgili modalar ortaya çıkıyor. Özellikle gençler arasında kimi meslekler daha çok tutulmaya başlıyor; ister istemez o mesleğe eğilim artıyor. Sonra, bazı mesleklerde daha çok para kazanıldığı için gençler özellikle o mesleklere yöneliyor. ....

Bu parça düşüncenin akışına göre aşağıdaki cümlelerden hangisiyle sürdürülebilir?

A) Aslında çalışma alanlarının ve mesleklerin sınırlı oluşu buna yol açıyor.
B) Bence, bireylerin ilgilerinin çok yönlü ve çok boyutlu olmayışı, belirli mesleklerde yığılmaya neden oluyor.
C) Sözün kısası bu tutum, yeni yeni mesleklerin doğmasını sağlıyor.
D) Bu sorun, anne ve babaların çocukları yanlış yönlendirmesinden kaynaklanıyor.
E) Sonuç olarak toplumun ihtiyaçlarıyla insanların eğilimlerini bağdaştırmak zor oluyor.

33. Adını yurt dışında da duyuran ünlü ressamımızla daha çok, oğlunun Cihangir'deki resim atölyesinde karşılaşırdık. Bildim bileli yalnız yaşayan bir kadındı. Soylu, sade, zarif ve çok güzeldi. Konuşurken sesini bir kez bile yükselttiğine tanık olmadım. Her zaman yüzünde ipeksi bir gülümseyiş, bakışlarında huzurlu bir anlam vardı.

Sözü edilen ressamın, bu parçada vurgulanmak istenen özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özgürlüğüne düşkün olma
B) Öteki meslektaşlarına benzememe
C) Güzelliğiyle dikkat çekmek isteme
D) Yumuşak bir kişiliğe sahip olma
E) Ressamlığını ön planda tutmama

34. Kasım gelince tatil yapılan yöreler boşalır. Giden gider, kalanların başı dinçtir. Yaz günlerinin o şen şakrak havası, yerini dingin güzelliklere bırakır. Güneş hâlâ bedenleri ısıtır. Büyük kentlerin gürültüsünden kaçıp bu kıyılara yerleşen insanların en sevdiği zamandır kış ayları. Böyle bir günde bisikletinizi tahta iskelenin başına bırakıp oltanızı denize sallandırabilirsiniz. Balık çıkmasa bile baş başa kaldığınız doğanın sessiz müziği ruhunuzu dinlendirmeye yeter.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tatil yörelerinin yazın daha kalabalıklaştığı
B) Kışın balık avlamanın insana ayrı bir tat verdiği
C) İnsanların dinlenmek için kıyı kentlerini seçtiği
D) Her mevsimin kendine göre güzelliklerinin olduğu
E) Tatil yörelerinin kışın daha dinlendirici olduğu

35. Bu yazarımız, Türk insanını konuşturmada, sözcüğün gerçek anlamıyla özgün bir sanatçıdır. Romancılığımızın bu yönden gelişmesinde büyük hizmetleri olmuştur. Konuşturmalarda en küçük bir yapaylık yoktur. Sokağın dilini, roman dili konumuna getirmedeki çabaları da küçümsenemez. Çünkü tek tek sözcükleri yan yana getirmekle yetinmemiş; bunlardan kendine özgü bir anlatım oluşturmuştur.

Bu parçada sözü edilen yazarla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halk dilinin özelliklerini doğal bir biçimde kullanarak özgün bir anlatıma ulaşmıştır.
B) Yapaylığa düşmemek için romanlarında kendi insanımızın yaşamını işlemiştir.
C) Konuyla anlatım biçimi arasındaki etkileşime önem vermiştir.
D) Romanda, kendisinden önce kullanılan anlatım biçimlerine karşı çıkmış, yeni anlatım olanakları yaratmıştır.
E) Anlattıklarını gözlemlerine dayandırmaya özen göstermiştir.

36. Çocuğa yalnızca bilgi yükleme eğitimin amacı değildir. Gereğinden fazla bilgi yüklenmesi, çocuğun ancak belleğini geliştirir. Fazla bilgi, çocuğu yaşama hazırlamadığı gibi, onun bireysel özgürlüklerini de engelleyebilir. Çünkü çocuk öğrendiklerini uygulamak için gerekli deneyimden yoksun kalır; bu yüzden aklını kullanamaz, özgür düşünemez, özgür davranamaz. Yeni durumlar karşısında çözüm üretemez. Böyle olunca da kendine, her zaman bağlı kalacağı bir iskele, bir dayanak arar.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgili kişiler bellekleri güçlü olanlardır.
B) Çok bilgili insanlar, olaylara ve durumlara yönelik düşünceler üretemezler.
C) Eğitim, düşünebilme ve düşündüğünü uygulayabilme yetkisi kazandırmalıdır.
D) Kişilerin yaşama uyum sağlaması özgür düşünmelerine bağlıdır.
E) Özgürce davranabilen kişiler, sorunlara ustalıkla çözüm bulurlar.

37. Yaşam olduğu gibi kalmaz; kuşkusuz hep değişir. Ancak değişimin yavaş ya da hızlı olduğu dönemler vardır. Gelenekler, bu değişimin hızlandığı dönemlerde insanların karşısına büyük bir sorun olarak çıkar. Yaşanan günle geçmiş arasında gözle görülür bir farkın olmadığı dönemlerde ise böyle bir sorun yoktur.

Bu parçada aşağıdaki düşüncelerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Gelişme ve değişmelerin hızını, toplumun kendisi belirler.
B) Yenileşmelerin hızlanması toplumlarda sorunların doğmasına yol açar.
C) Toplumu oluşturan bireyler, geleneklerin buyruklarını hiç düşünmeden yerine getirirler.
D) Toplumsal yaşamdaki yenilikler değişimlerin göstergesidir.
E) Geçmişle, içinde bulunulan zamanı karşılaştırmak toplumları yanlış yönlendirir.

38. Flaubert için şöyle diyorlar: "On sene, yirmi sene sonra aynı dizelere hayranlık duyar, aynı biçimleri arar, aynı şeyleri beğenir. Öyle görünüyor ki yirmisine doğru kavrayabildiği düşünceleri kavramış ve sonra bütün yaşamı boyunca bunları somutlamaya çalışmıştır. Yaşamını hiçbir biçimde yapıtlarına yansıtmamıştır. Durağan bir yaşamı olan bu sanatçıyı tutucu olarak nitelemek yanlış olmaz."

Aşağıdakilerden hangisini söyleyen kişi, bu parçada belirtilenlere karşı çıkmaktadır?

A) Ağır ama özenli çalışan bir yazardı; sanatıyla ilgili düşünceleri zamanla daha da kesinleşti.
B) Yazıda dilin ritmik akışını ve hecelerin uyumunu arar, tıpkı müzik gibi okurun zihninin derinliklerine seslenmek isterdi.
C) Zaman içinde beğenileri aynı kalan bir yazarın, "Madam Bovary" gibi çağının çok ilerisinde bir roman yazabilmesine ne demeli?
D) "Madam Bovary'de karakterlerin bütün özelliklerini ya da olayları, duygulara kapılmadan yansıtarak nesnelliğini ortaya koymuyor mu?
E) "Mektuplar"da kendi kişiliğini yapıtına yansıtmamak için çırpınan bir yazarın, bunu romanlarında da yapmasını doğal karşılamak gerekmiyor mu?

39. Okuru kitaplarla, yazarlarla buluşturma işlevini bütünüyle yerine getirmese de, gönlümüzden geçenleri yeterince karşılayamasa da kitap fuarlarını çok seviyorum. O renk renk kitapların oluşturduğu çiçek bahçesinde dolaşmak, onlara dokunmak; o güzelliklerin tadına varmak... Yüreği sanat sevgisiyle çarpan güleç yüzlere merhaba demek, gözlerdeki ışıltıyı, mutluluğu damarlarımızda duyumsamak ... Duygusal yönden az şey midir bunlar?

Bu parçada kitap fuarlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Sevilen yerler olarak herkesin ilgisini çektiğine
B) Görüntüsüyle sanatsal zevkler uyandırdığına
C) Kimi yazarlarla tanışma olanağı sağladığına
D) Güzel duygular uyandırarak insanı mutlu ettiğine
E) Gezip görenlerin beklentileriyle ilgili kimi küçük eksiklikler bulunduğuna

40. Ben ünlü bir yayınevinde çalışan bir öykü yazarıyım. Pek çok kitabı yayıma hazırladım bugüne değin. Yazarın coşkusunu paylaşarak kiminin adını bile koydum. Bir virgüllük katkım olan her kitabı kendiminmiş gibi sahiplendim. Basımevinden geldiğinde sıcacık bir ekmek demektir her kitap benim için. Emekle ekmeğin birleşen kokusunu taşır her kitap o an. Elinizdekiyse benim ilk öykü kitabım. Saymadım; ama kim bilir kaçıncı kitabım.

Öykücünün bu sözlerinden, kendisiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Kitaplarla uğraşmayı her şeyin üstünde tuttuğu
B) Başkalarının kitaplarına da katkılarının olduğu
C) Bir kitabı yayıma hazırlamanın kendisine çok zevk verdiği
D) Kitapları yayıma hazırlamanın, yazarlık için iyi bir başlangıç olduğunu düşündüğü
E) Kendisi için kitapların büyük bir değerinin olduğu

41. Anadili bilincinden yoksun Osmanlı okumuşu, Arapça ve Farsçadan sözcük ve dilbilgisi kurallarını alarak Türkçeyi neredeyse yok olma durumuna getirmişti. Tanzimat'tan Meşrutiyet'e kadar süren sadeleşme ve Cumhuriyet döneminde başlatılan özleştirme hareketleriyle Türkçe, işte bu yok olma tehlikesinden kurtulmuştur. Bu durumda, Türkçe köklerden Türkçe eklerle yeni sözcükler türetmek, böylece dilimizin söz dağarcığını Türkçe sözcüklerle zenginleştirmek daha doğru, daha yerinde bir tutum değil midir?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Osmanlı aydınlarının anadili konusundaki tutumuna
B) Yabancı dillerden sözcük ve kural almanın olumsuz sonuçlar doğuracağına
C) Türkçeyi, yabancı dillerin baskısından kurtarmak için yapılan çalışmalara
D) Türkçenin söz varlığını zenginleştirme yollarından birine
E) Türkçeyi özleştirme çalışmalarının kimler tarafından yürütüldüğüne

42. Özel zevkleri için bir yarım saat bile ayırdığını sanmıyorum. Kentler arası bir yolculukta bile ya bir yolcu ya bir şoför muavini bulur, onlarla konuşmaya dalardı; bir yandan da elindeki küçük kâğıtlara bir şeyler yazardı. Romanlarını yeni baskıya hazırlarken, bir kompozisyon ödevi gibi titizlikle düzeltirdi. Yapıtlarındaki sağlamlık biraz da bu dikkatinden gelir. Durmadan aldığı notlar ise, roman kahramanlarını doğal konuşturmada gösterdiği başarının kaynağı olmuştur. Yazınımızın en rahat okunan o güzel öykülerini, bu dil kaynağından beslenerek yazmıştır.

Böyle tanıtılan yazarın yapıtlarıyla ilgili tutumu konusunda, aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Çalışmalarında titiz davrandığına
B) Her fırsatta malzeme topladığına
C) İlgi çekici konuları işlediğine
D) Dil ve anlatımına özen gösterdiğine
E) Düzeltmek ve geliştirmek için çalıştığına

43. Gerçek şiir bir doğa yemişidir. Duyar duymaz kulakta ses, ruhlarda iz bırakan ve yüksek sesle okunur okunmaz insanın içinde titreşimler uyandıran bir şeydir. Şiir, bir müziktir; gergin gövdeleri gevşetir; kişinin iç dünyasına bir yön verir; onun dünyaya daha güzel bir gözle bakmasını, yaşama sıkı sıkı sarılmasını sağlar.

Aşağıdakilerden hangisi, şiirin bu parçada değinilen özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Duygulara seslenme
B) Doğadan yararlanma
C) Bakış açısını değiştirme
D) Sinirsel yorgunluğu giderme
E) Okuyanı yaşama bağlama

4.3.4. Kişisel bilgi anketi

ANKET FORMU

Bu bir sınav olmayıp bu soruların cevapları bilimsel bir çalışma için kullanılacaktır. Hiçbir şekilde isminiz kimseye verilmeyecektir. Aşağıdaki anket sorularını dikkatle cevaplamanız araştırmanın doğruluğu açısından büyük önem taşımaktadır

Yardımlarınız için teşekkür ederim. **Okt. Abdullah ŞAHİN**

1. Okulunuz: İlköğretim ( ) Ortaöğretim ( )

2. Cinsiyetiniz: Kız ( ) Erkek ( )

3. Annenizin eğitim durumu: İlkokul ( ) Orta Okul ( ) Lise ( ) Üniversite ( )

4. Babanızın eğitim durumu: İlkokul ( ) Orta Okul ( ) Lise ( ) Üniversite ( )

5. Ailenizin toplam AYLIK geliri (tahminen TL⁄YTL):

500 milyon TL⁄ 500 YTL ve altı ( ) 500 milyon TL⁄500YTL-1 milyar⁄1000YTL arası ( )

1 milyar TL⁄1000YTL -2 milyar TL⁄2000YTL arası ( ) 2 milyar TL⁄2000 YTL ve üstü ( )

6. Türkçe/ Türk Dili ve Edebiyatı dersi not ortalamanız: ……

7. Türkçe/ Türk Dili ve Edebiyatı dersini seviyor musunuz?
Evet ( ) Hayır ( )

8. Düzenli olarak OKS/ÖSS'ye hazırlık dergisi takip ediyor musunuz?
Evet ( ) Hayır ( )

4.3.5. Cevap anahtarı

CEVAP ANAHTARI
I. BÖLÜM

Soru no	A	B	C	D
1	O	■	O	O
2	O	O	■	O
3	■	O	O	O
4	O	O	O	■
5	O	■	O	O
6	O	■	O	O
7	O	O	■	O
8	O	■	O	O
9	■	O	O	O
10	O	O	O	■
11	O	O	■	O
12	O	O	O	■
13	O	■	O	O
14	■	O	O	O
15	O	O	■	O
16	O	O	O	■
17	O	■	O	O
18	■	O	O	O
19	O	O	■	O
20	O	O	O	■
21	O	■	O	O
22	■	O	O	O
23	O	■	O	O
24	O	O	O	■
25	O	O	■	O

CEVAP ANAHTARI
II. BÖLÜM

Soru no	A	B	C	D	E
1	O	■	O	O	O
2	■	O	O	O	O
3	O	O	O	■	O
4	O	O	■	O	O
5	■	O	O	O	O
6	O	■	O	O	O
7	O	O	O	O	■
8	O	O	O	O	■
9	O	O	O	■	O
10	O	O	■	O	O
11	■	O	O	O	O
12	O	O	O	O	■
13	O	■	O	O	O
14	O	O	O	■	O
15	O	O	■	O	O
16	O	■	O	O	O
17	■	O	O	O	O
18	O	O	O	O	■
19	O	O	■	O	O
20	O	O	O	■	O
21	O	O	O	O	■
22	O	O	■	O	O
23	■	O	O	O	O
24	O	O	O	O	■
25	O	■	O	O	O
26	O	O	O	■	O
27	O	O	■	O	O
28	■	O	O	O	O
29	O	O	O	O	■
30	O	■	O	O	O
31	O	O	■	O	O
32	O	O	O	O	■
33	O	O	O	■	O
34	O	O	O	O	■
35	■	O	O	O	O
36	O	O	■	O	O
37	O	■	O	O	O
38	O	O	■	O	O
39	■	O	O	O	O
40	O	O	O	■	O
41	O	O	O	O	■
42	O	O	■	O	O
43	O	■	O	O	O

4.4. Verilerin Toplanması

1998 yılı ve sonrasında MEB-ÖSYM tarafından yapılan OKS-ÖSS Türkçe soruları ayrıntılı konu analizine göre tasnif edilmiş, yüzdelik değerleri açısından hem kendi aralarında hem de yıllara göre karşılaştırılmıştır.

Araştırmada kullanılan testlerin ve anketin uygulamalarını gerçekleştirmek amacıyla uygulama yapılmadan önce Erzurum Valiliği ve Erzurum İl Millî Eğitim Müdürlüğünden izin alınmıştır.

Araştırma için kullanılan testler ve anket birleştirilerek bir form hâline getirilmiştir.

Testlerin ve anketin uygulaması yapılmadan önce araştırmacı tarafından toplanacak verilerin sadece bu araştırma için kullanılacağı açıklanarak verdikleri cevaplarda samimi düşüncelerini belirtmelerinin önemli olduğu uyarısı yapılmıştır. Uygulama gurup hâlinde yapılmıştır.

4.5. Veri Analizinde Kullanılan İstatistiksel Analizler

Verilerin analizinde dört farklı istatistiksel analiz kullanılmış olup bu analizler bilgisayarda SPSS for Windows 10.00 Release istatistik paket programı ile yapılmıştır. Bu analizler şunlardır:

1. t Testi
2. Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA)
3. LSD Post Hoc testi
4. χ^2 analizi

BEŞİNCİ BÖLÜM
5. BULGULAR VE YORUMLAR

5.1. 1998-2006 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularından Elde Edilen Sonuçlarla İlgili Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, 1998-2006 yıllarında çıkmış OKS-ÖSS Türkçe sorularının konu ve konu alt başlıkları açısından, ayrıca Erzurum örneklemindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencileriyle ortaöğretim öğrencilerinin OKS-ÖSS başarılarının, belirlenen birtakım değişkenler açısından karşılaştırılması ile elde edilen bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

5.1.1. OKS ve ÖSS'deki soruların konu ve konu alt başlıklarından elde edilen sonuçlarla ilgili bulgular

Bu kısımda, örnekleme alınan 1998-2006 OKS-ÖSS Türkçe soruları, altı ana konu ve konu alt başlıklarına göre dağılımları açısından frekans (f) ve yüzdelik (%) istatistiksel teknikleri kullanılarak tablo-grafiklere dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır. Tablo ve grafiklerdeki yüzdelikler aşağıda Tablo23'te verilen soru sayılarına göre belirlenmiştir.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Top
OKS	25	25	25	25	25	25	25	25	25	225
ÖSS	43	44	45	45	45	45	45	45	30	387
Top	68	69	70	70	70	70	70	70	55	612

Tablo 23: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki Türkçe Sorularının Dağılımı

Altı ana konudan hareketle oluşturulan alt başlıklar OKS ve ÖSS'de sorulan sorulara göre belirlenmiştir. OKS veya ÖSS'de sorusu olmayan konulara tablo ve grafiklerde yer verilmemiştir.

5.1.1.1. OKS ve ÖSS'deki sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusuyla ilgili bulgular

Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili konuların soru dağılımı Tablo 24'te gösterilmiştir. Bu konuyla ilgili Grafik 8, Grafik 9, Grafik 10, Grafik 11, Grafik 12, Grafik 13, Grafik 14, Grafik 15, Grafik 16, Grafik 17, Grafik 18, Grafik 19, Grafik 20 ve Grafik 21 bu tablodan hareketle hazırlanmıştır.

Konu No	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	1998 OKS		1998 ÖSS		1999 OKS		1999 ÖSS		2000 OKS		2000 ÖSS		2001 OKS		2001 ÖSS		2002 OKS		2002 ÖSS		2003 OKS		2003 ÖSS		2004 OKS		2004 ÖSS		2005 OKS		2005 ÖSS		2006 OKS		2006 ÖSS		Toplam OKS		Toplam ÖSS		Toplam OKS-ÖSS	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Gerçek Anlam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
2	Mecaz Anlam	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	4	0	0	1	4	0	0	5	2,22	0	0	5	0,81
3	Kişileştirme	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
4	Nesneler Arası İlişki	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
5	Deyimlerin Anlamı ve Kullanılışı	0	0	1	2,32	0	0	1	2,27	2	8	0	0	1	4	0	0	2	8	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	7	3,11	2	0,51	9	1,47
6	Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı	1	4	1	2,32	2	8	2	4,54	1	4	3	6,66	1	4	2	4,44	5	20	2	4,44	2	8	3	6,66	2	8	3	6,66	2	8	3	6,66	2	8	0	0	18	8	19	4,9	37	6,04
7	Farklı Anlamda Kullanımı	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	2	8	0	0	5	2,22	0	0	5	0,81
8	Sözcüğün Eş Anlamı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
9	Sözcüğün Zıt Anlamı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
10	Somutluk-Soyutluk	0	0	0	0	1	4	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	3	1,33	0	0	3	0,50
TOPLAM		2	8	2	4,64	5	20	3	6,81	5	20	3	6,66	4	16	4	6,66	8	32	2	4,44	3	12	3	6,66	4	16	3	6,66	4	16	3	6,66	7	28	0	0	42	18,66	23	5,94	65	10,62
YILLARA GÖRE TOPLAM		4				8				8				8				10				6				7				7				7									
																																						GENEL TOPLAM		65			

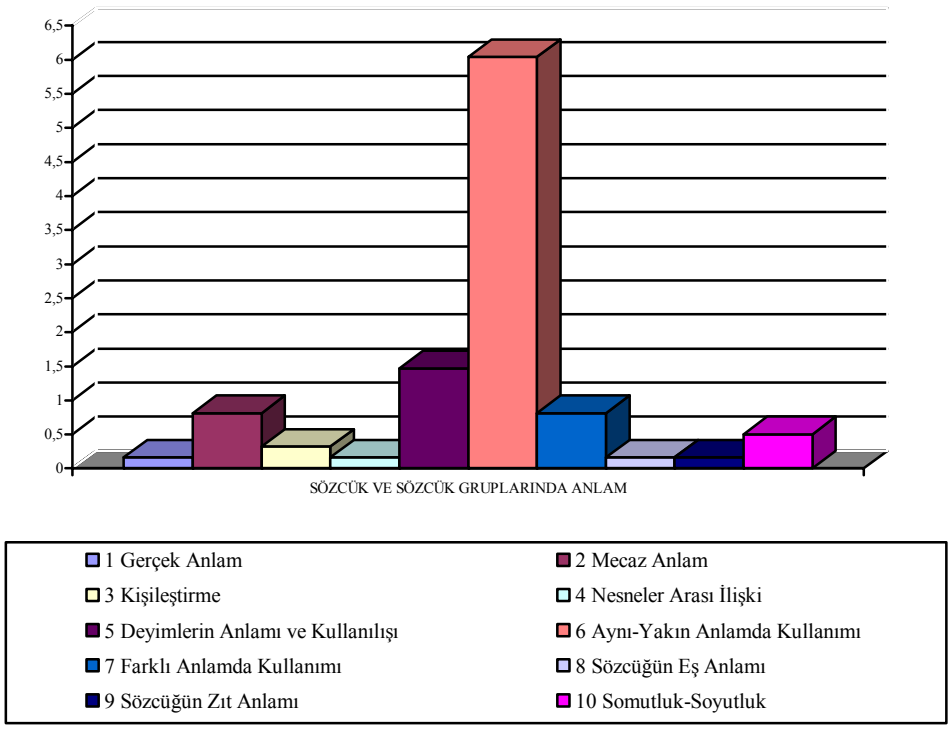
Tablo 24: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Soru Dağılımı

Tablo 24'te görüldüğü gibi yıllara göre OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili 10 alt konu başlığı tespit edilmiştir. Bu konuyla ilgili OKS-ÖSS toplam sorular içerisinde gerçek anlamdan 1, mecaz anlamdan 5, kişileştirmeden 2, nesneler arası ilişkinden 1, deyimlerin anlamı ve kullanılışından 9, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 37, sözcüğün farklı anlamda kullanımından 5, sözcüğün eş anlamından 1, sözcüğün zıt anlamından 1, sözcüğün soyut veya somut anlamda kullanımından 3 soru sorulmuştur.

Yüzdelik değerler açısından bakıldığında en fazla sorunun % 6,04'le sözcüğün veya sözcük grubunun aynı-yakın anlamda kullanımından sorulduğu görülmektedir. İkinci sırada % 1,47 ile deyimlerin anlamı ve kullanılışı, üçüncü sırada ise % 0,81 ile mecaz anlam ve sözcüğün farklı anlamda kullanımı vardır.

"Sözcük ve sözcük gruplarında anlam" konusunun değeri OKS-ÖSS toplam 612 Türkçe sorusu içerisinde, toplam 65 soru olduğu için, yüzdelik olarak değeri 10,62'dir. Aşağıda Grafik 8'de sözcük anlamıyla ilgili konu alt başlıklarının yüzdelik dağılımları gösterilmiştir.

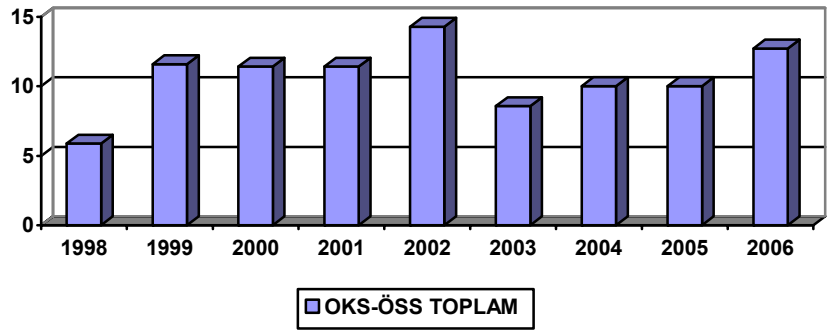
Grafik 8: OKS-ÖSS'deki Toplam "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı

Grafik 8'e göre, yıllara göre bakıldığında, 1998'de 4 soruyla % 5,88; 1999'da 8 soruyla %11,59; 2000'de 8 soruyla % 11,42; 2001'de 8 soruyla % 11,42; 2002'de 10 soruyla % 14,28; 2003'te 6 soruyla % 8,57; 2004'te 7 soruyla % 10; 2005'te 7 soruyla % 10; 2006'da 7 soruyla % 12,72'lik dilimi sözcük ve sözcük gruplarında anlam oluşturmuştur.Yıllara göre OKS-ÖSS'deki toplam yüzdelik değerler aşağıdaki grafikte gösterilmiştir: *Bu grafiğe göre Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlamla ilgili en fazla soru 2002'de sorulmuştur.*

Grafik 9'da toplam OKS ve ÖSS'deki sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili soruların yıllara göre yüzdelik dağılımları verilmiştir.

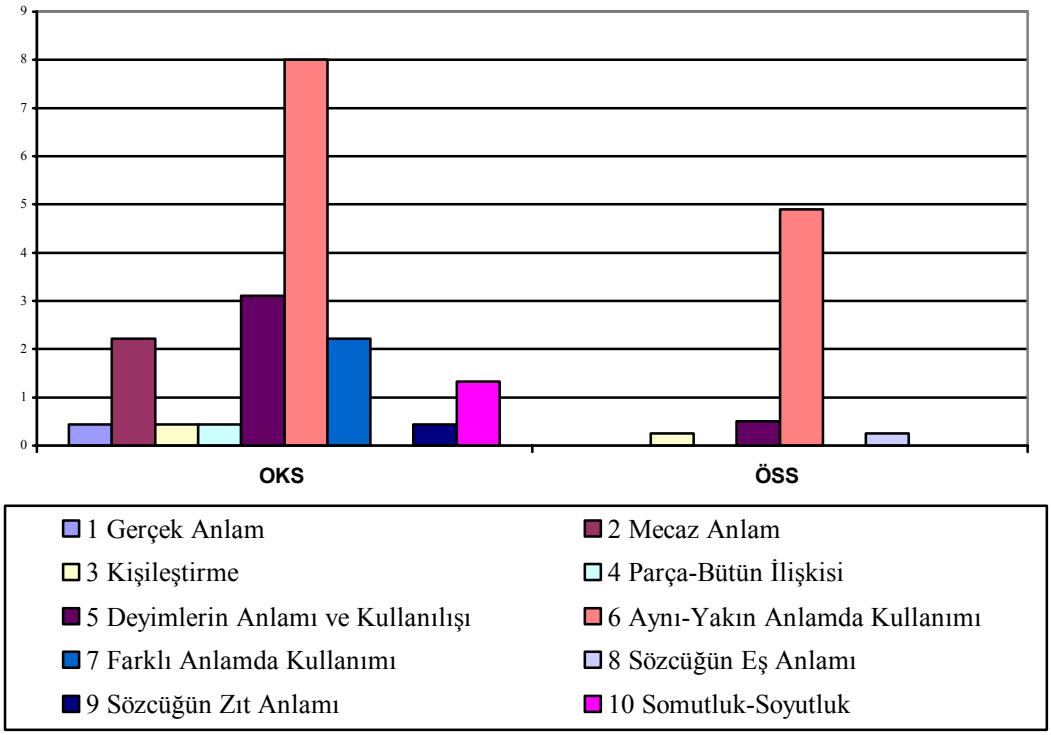
Grafik 9: OKS-ÖSS'deki Toplam "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı

Grafik 9'a göre sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili en fazla soru 2002 yılında sorulmuştur. İkinci sırada 2006 yılı vardır. 1998 yılı hariç diğer yıllar için istikrar söz konusudur.

Grafik 10'da toplam OKS ve toplam ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili on alt konu başlığının soru dağılımları yüzdelik olarak verilmiştir.

Grafik 10: OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 10'a göre OKS'de eş anlamdan; ÖSS'de ise gerçek anlam, mecaz anlam, nesneler arası ilişki, farklı anlam, zıt anlam ve somutluk-soyutluktan soru gelmediği görülmektedir. Grafiğe göre sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusunda OKS'de 9, ÖSS'de ise 4 konu alt başlığından soru gelmiştir. *Bu nedenle OKS'nin konu çeşitliliği ÖSS'den % 5 daha fazladır.*

Ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuç ortaya çıkmaktadır:

OKS'de, gerçek anlam 0,44, mecaz anlam 2,22, kişileştirme 0,44, nesneler arası ilişki 0,44, deyimlerin anlamı ve kullanılışı 3,11, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımı 8, sözcüğün farklı anlamda kullanımı 2,22, sözcüğün zıt anlamı 0,44, somutluk-soyutluk 1,33 değere sahiptir.

ÇETİNDAĞ, 1998-2002 yıllarında sorulmuş olan OKS Türkçe soruları üzerine yaptığı araştırmasında deyimde anlam sorularının diğer Türkçe soruları içerisinde % 4,8'le en az paya sahip olduğunu, deyim sorularının ya açık olarak deyimin anlamına yönelik ya da deyimin cümleye kattığı anlamla ilgili sorular

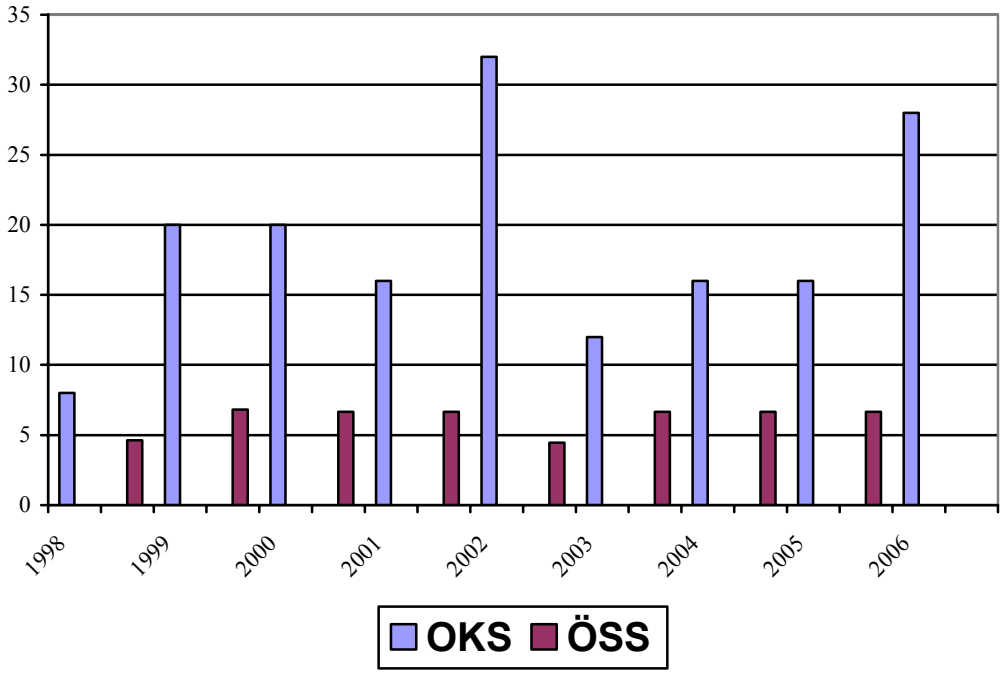
olduğunu ve bu soru tiplerinin deyim bilgisini yapı ve anlam bakımından yokladığını ifade etmektedir. (Çetindağ, 2003, s; 12)

ÖSS'de ise kişileştirme 0,25, deyimlerin anlamı ve kullanılışı 0,51, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımı 4,9, sözcüğün eş anlamı 0,25 değerindedir.

Yılların toplamları alındığında Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam konusu OKS'de 42 soruyla % 18,66, ÖSS'de 23 soruyla % 5,94 ağırlığa sahiptir. Sonuç olarak OKS'de sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusunun ağırlığı ÖSS'den % 12,72 daha fazladır.

Grafik 11'de Yıllara göre OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam**"**la ilgili yüzdelik soru dağılımları verilmiştir.

Grafik 11: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

Ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

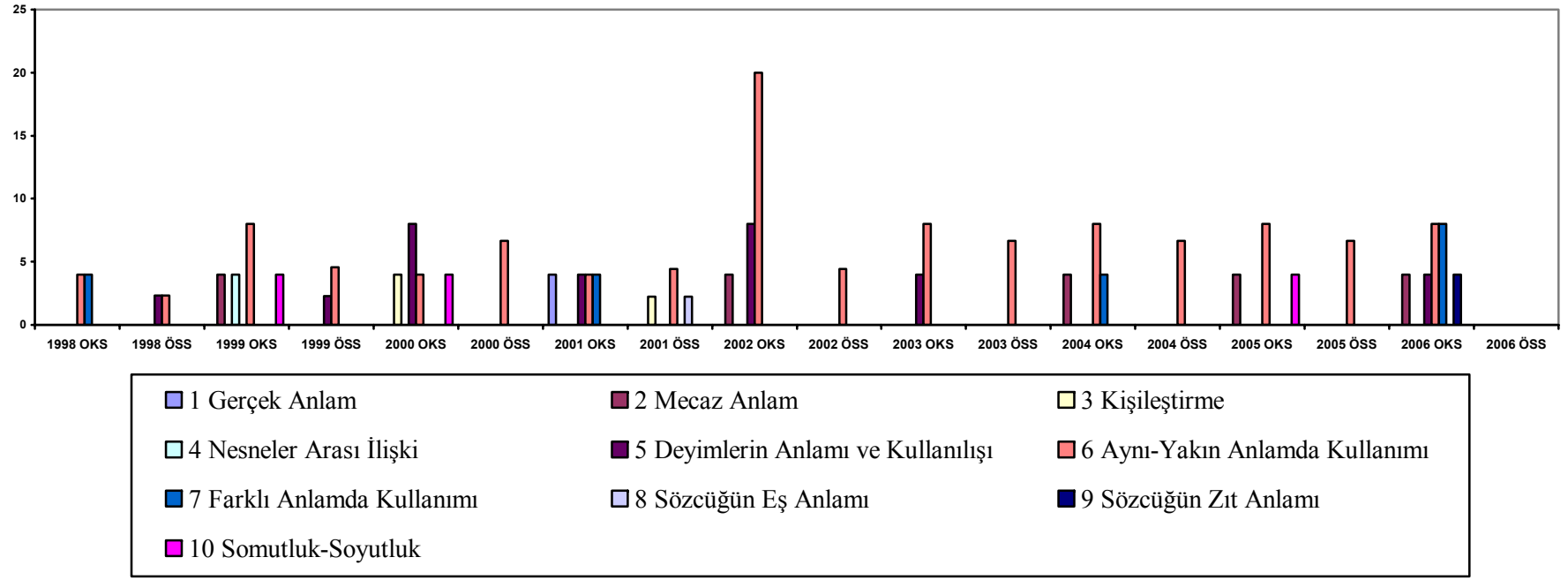
OKS, 1998'de 2 soruyla % 8; 1999 ve 2000'de 5 soruyla % 20; 2001, 2004 ve 2005'te 4 soruyla % 16; 2002'de 8 soruyla % 32; 2003'te 3 soruyla % 12;

2006'da 7 soruyla % 28 değere sahiptir. *OKS'de sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili en fazla sorunun geldiği yıl 2002, en az sorunun geldiği yıl ise 1998'dir ve diğer yıllara da bakıldığında soru adetleri değişkenlik arz etmektedir. OKS'de bu konu her yıl ÖSS'ye göre daha çok sorulmaktadır.*

ÖSS, 1998'de 2 soruyla % 4,64; 1999'da 3 soruyla % 6,81; 2000, 2001, 2003, 2004 ve 2005'te 3 soruyla % 6,66; 2002'de 2 soruyla % 4,44 değere sahiptir. 2006'da ise sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili hiç soru gelmemiştir. *ÖSS'de bu konuyla ilgili en fazla sorunun geldiği yıl 1999, en az sorunun geldiği yıl ise 2002'dir. Diğer yıllar incelendiğinde soru adetleri arasında ciddi bir fark yoktur. Bu konunun ÖSS'deki ağırlığı, OKS'den düşüktür.*

Grafik 12'de OKS veÖSS'de sözcükte anlamla ilgili konuların yıllara göre, karşılaştırmalı yüzdelik dağılımı verilmiştir.

Grafik 12: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

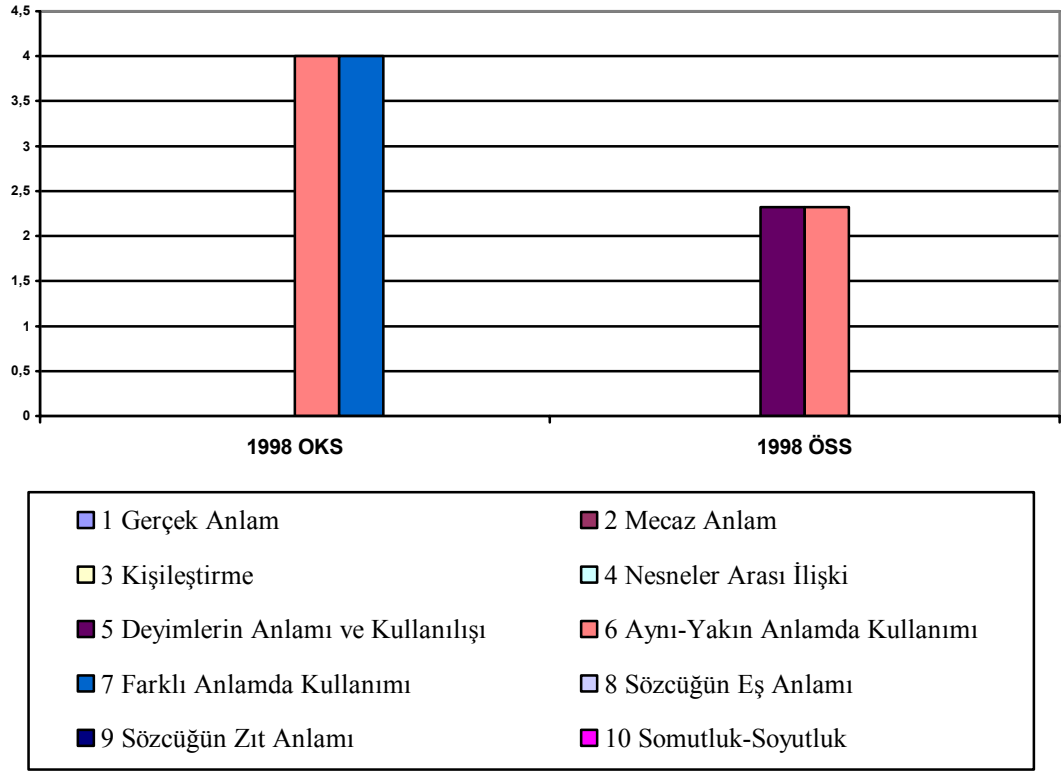
Ayrı ayrı her iki sınav çeşidinde, yıllara yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuç ortaya çıkmaktadır:

Grafik 12'de görüldüğü gibi, OKS 1998, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 1 soruyla % 4; sözcüğün farklı anlamda kullanımından 1 soruyla % 4 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 1998, deyimlerin anlamı ve kullanılışından 1 soruyla % 2,32; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 1 soruyla % 2,32 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

Grafik 13'de 1998 OKS ve ÖSS'deki sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 13: 1998 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

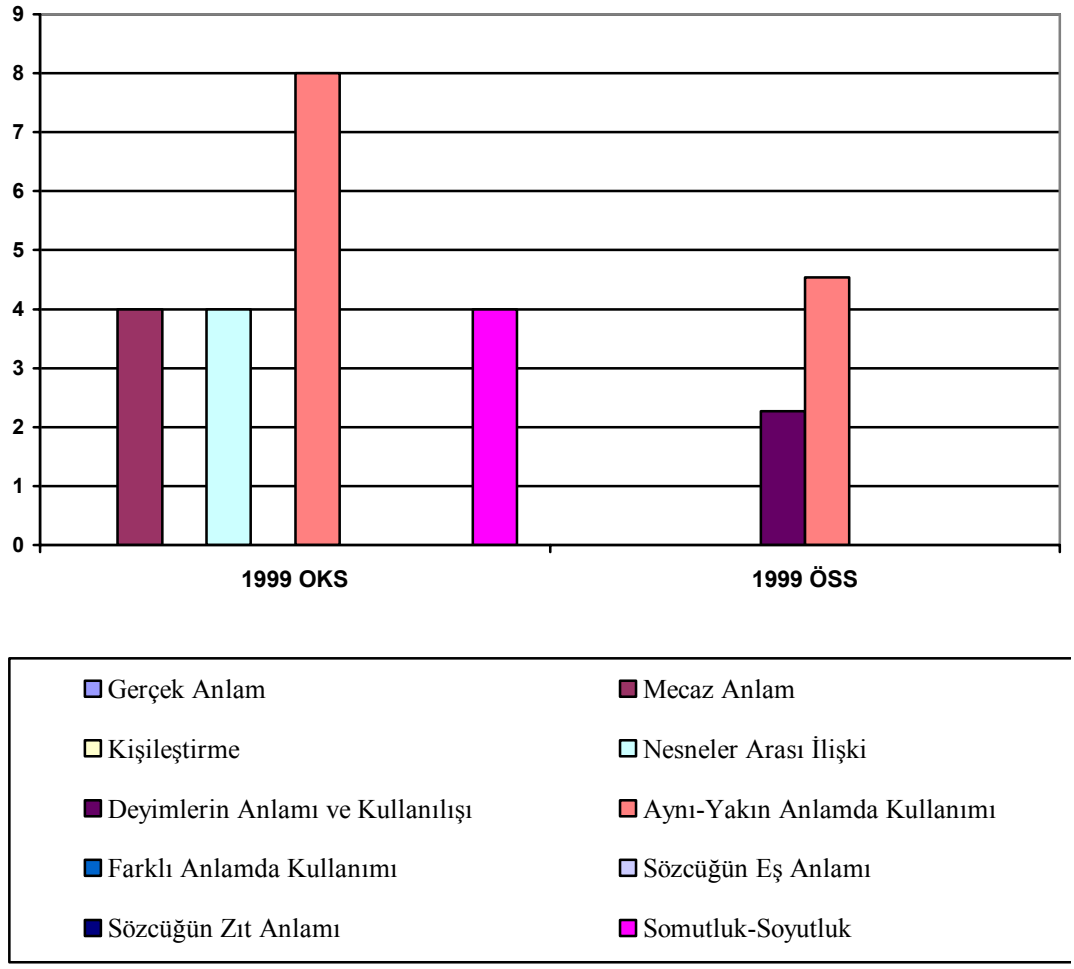

Grafik 13'e göre OKS 1999, mecaz anlamdan 1 soruyla % 4; nesneler arası ilişkinden 1 soruyla % 4; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 2 soruyla % 8; somutluk-soyutluktan 1 soruyla % 4 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 1999, deyimlerin anlamı ve kullanılışından 1 soruyla % 2,27; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 1 soruyla % 2,27 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

Grafik 14'de 1999 OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili konuların karşılaştırmalı yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 14: 1999 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

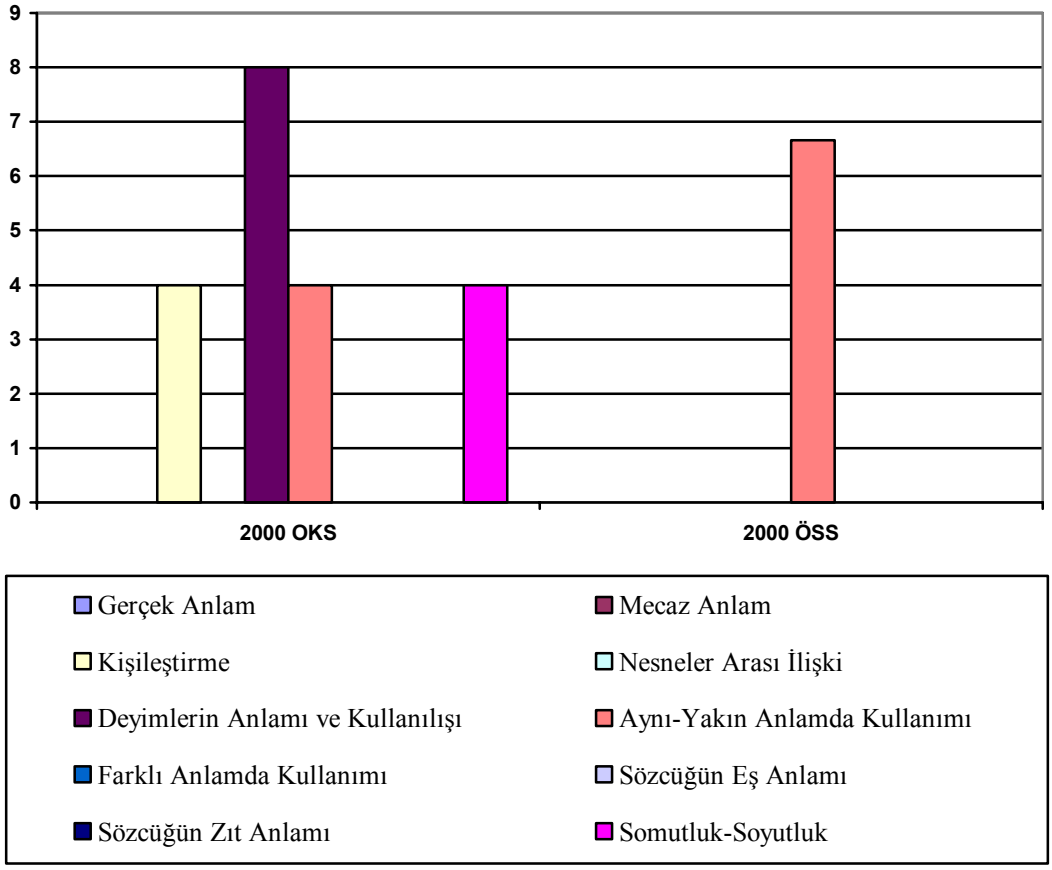

Grafik 14'e göre OKS 2000, kişileştirmeden 1 soruyla % 4; deyimlerin anlamı ve kullanılışından 2 soruyla % 8; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 1 soruyla % 4; somutluk-soyutluktan 1 soruyla % 4 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 2000, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 3 soruyla % 6,66 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

Grafik 15'de 2000 OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili konuların karşılaştırmalı yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 15: 2000 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

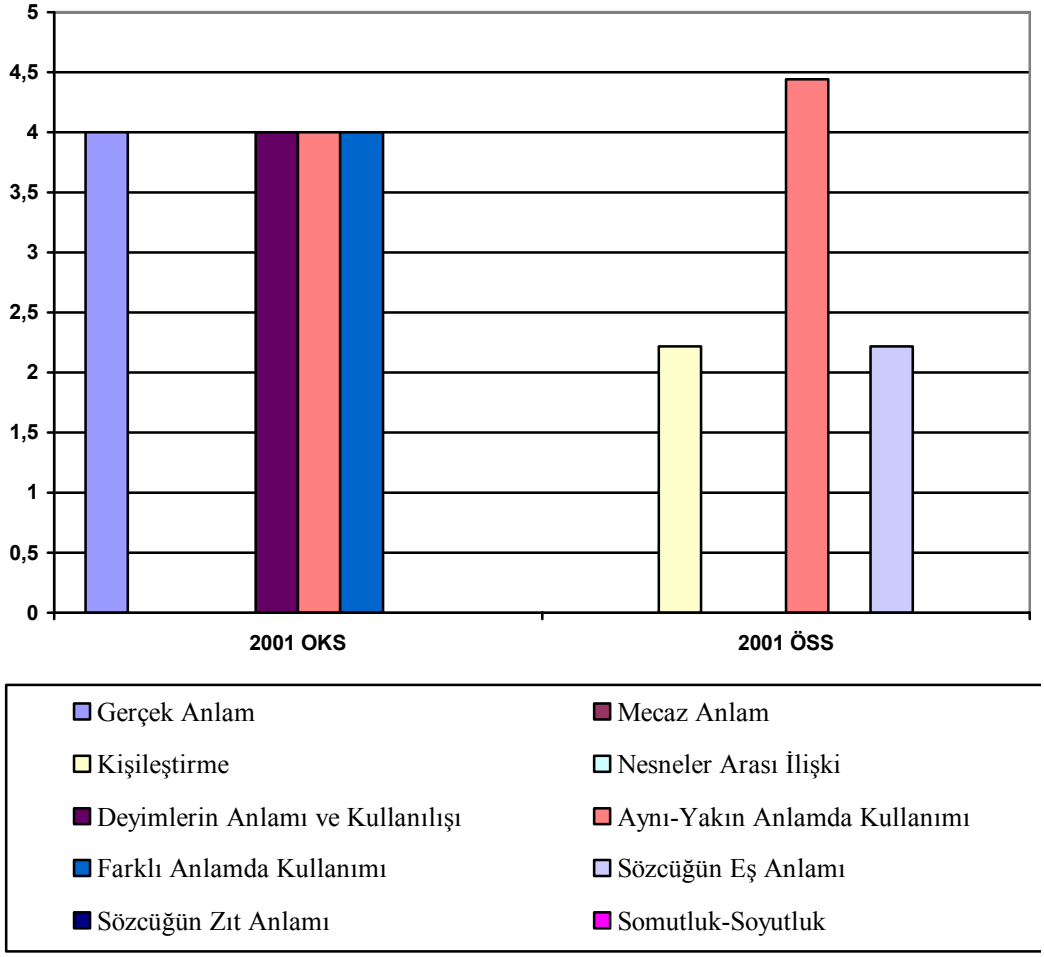

Grafik 15'e göre OKS 2001, gerçek anlamdan 1 soruyla % 4; deyimlerin anlamı ve kullanılışından 1 soruyla % 4; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 1 soruyla % 4; sözcüğün farklı anlamda kullanımından 1 soruyla % 4 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 2001, kişileştirmeden 1 soruyla % 2,22; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 2 soruyla % 4,44; sözcüğün eş anlamından 1 soruyla % 2,22 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

Grafik 16'da 2001 OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili konuların karşılaştırmalı yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 16: 2001 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

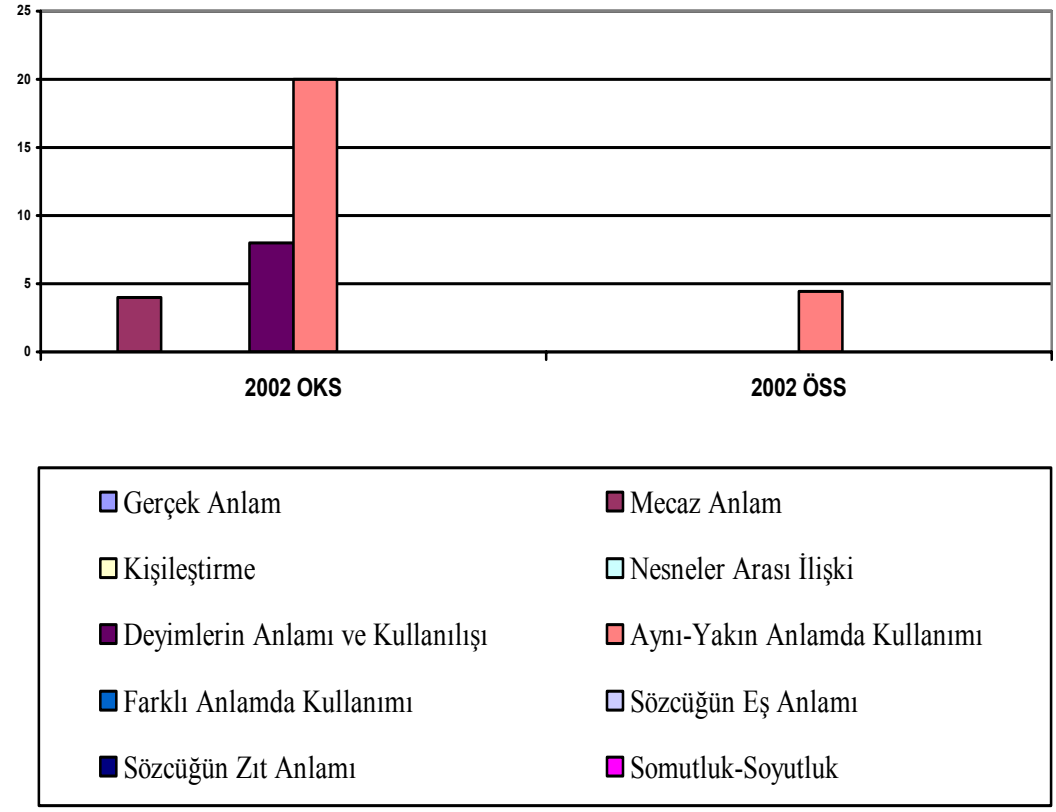

Grafik 16'ya göre OKS 2002, mecaz anlamdan 1 soruyla % 4; deyimlerin anlamı ve kullanılışından 2 soruyla % 8; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 5 soruyla % 20 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 2002, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 2 soruyla % 4,44 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

Grafik 17'de 2002 OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili konuların karşılaştırmalı yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 17: 2002 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

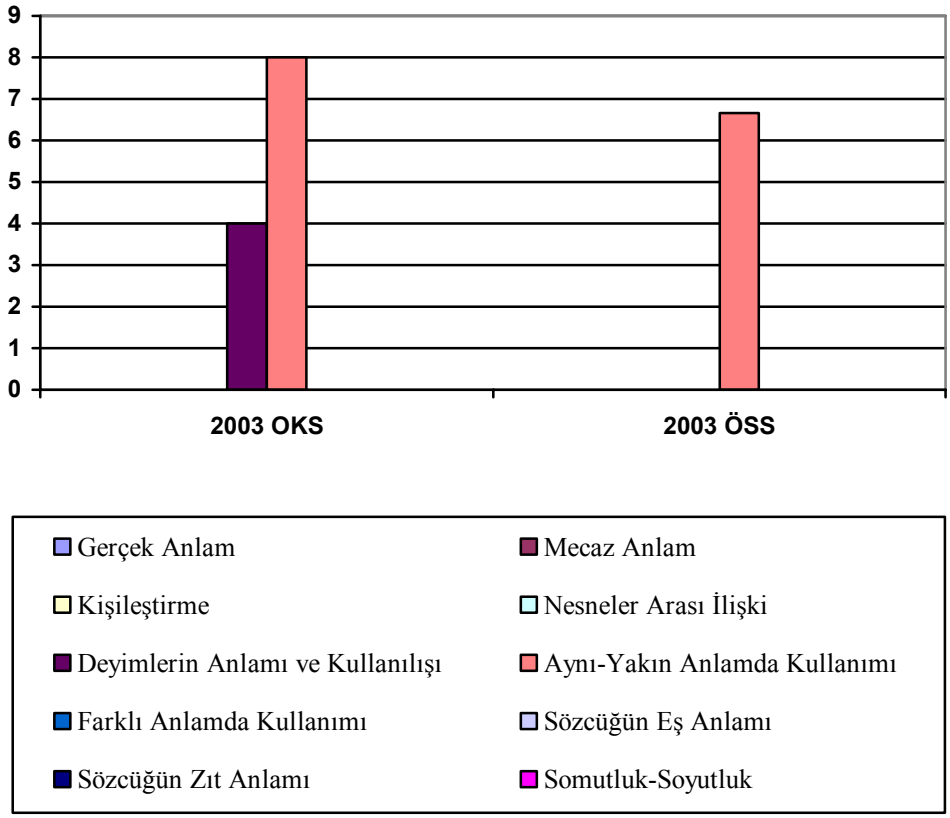

Grafik 17'ye göre OKS 2003, deyimlerin anlamı ve kullanılışından 1 soruyla % 4; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 2 soruyla % 8 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 2003, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 3 soruyla % 6,66 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

Grafik 18'de 2003 OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili konuların karşılaştırmalı yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 18: 2003 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

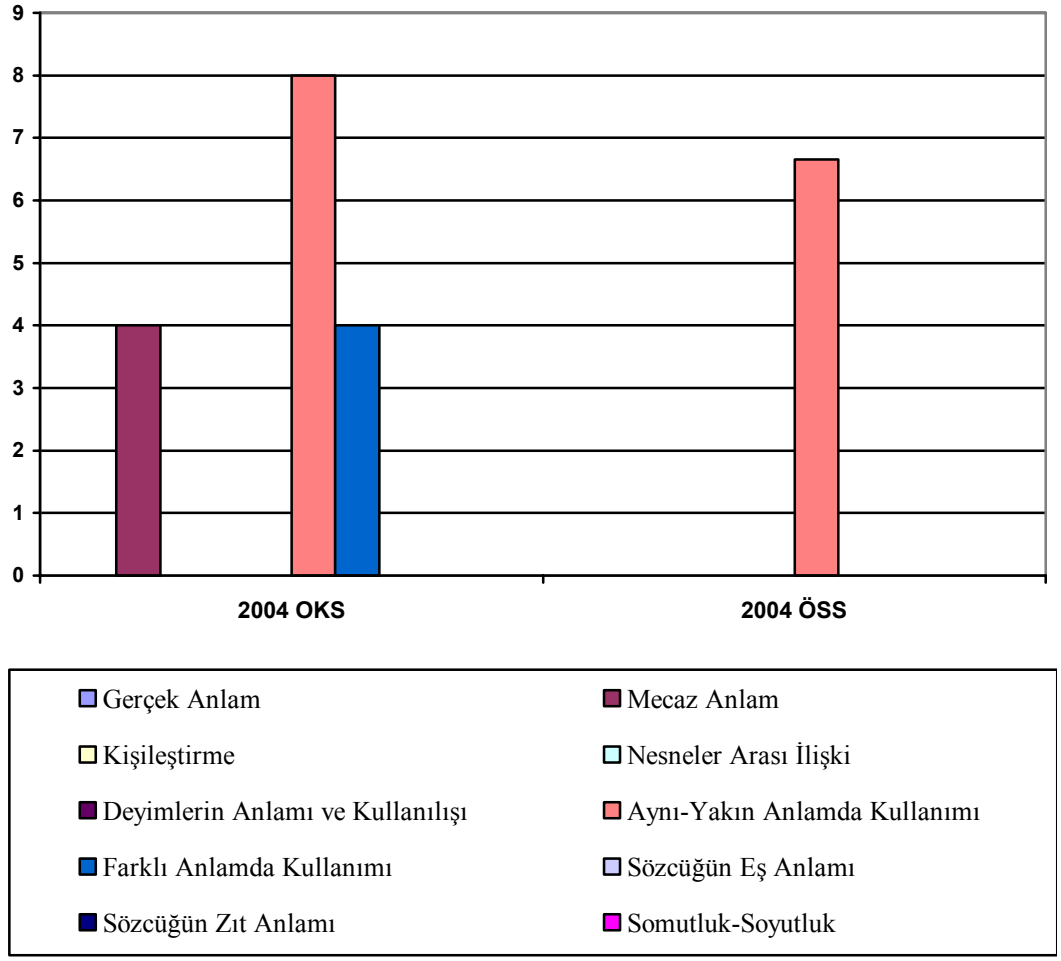

Grafik 18'e göre, OKS 2003, deyimlerin anlamı ve kullanılışından 1 soruyla % 4; aynı-yakın anlamda kullanımından 2 soruyla % 8 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 2004, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 3 soruyla % 6,66 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

Grafik 19'da 2004 OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili konuların karşılaştırmalı yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 19: 2004 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

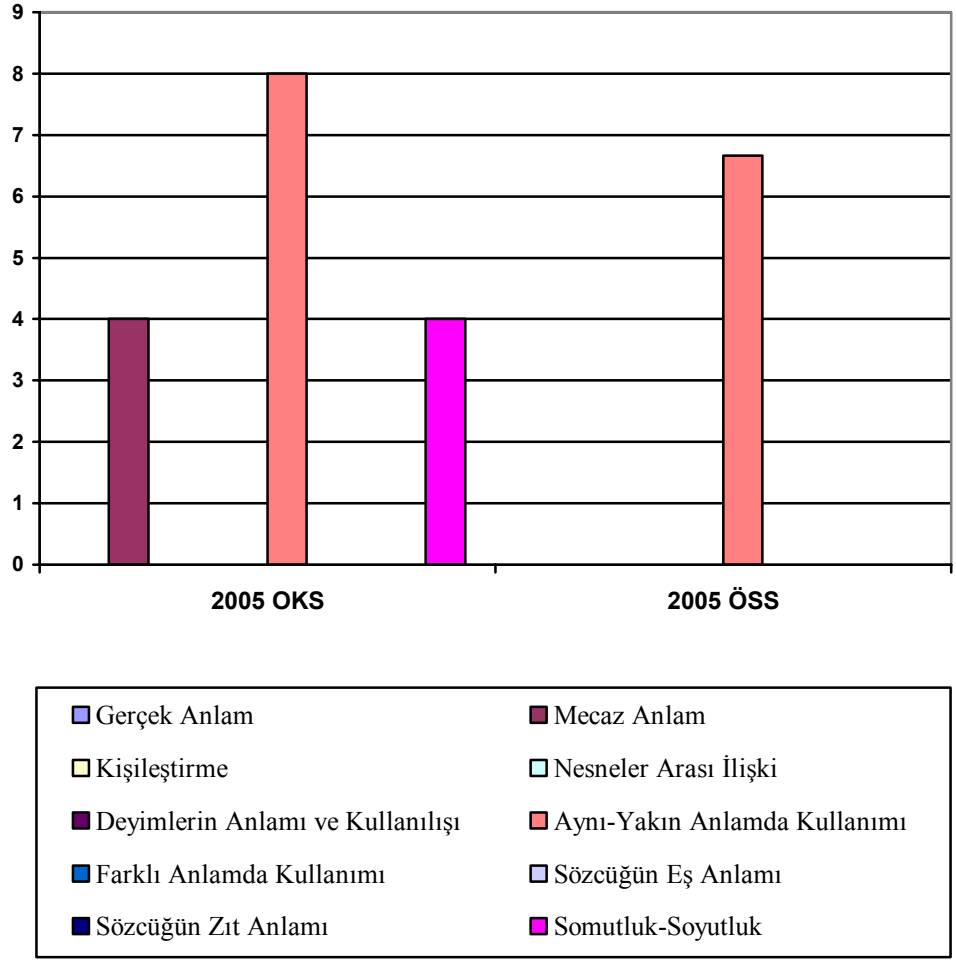

Grafik 19'a göre, OKS 2004, mecaz anlamdan 1 soruyla % 4; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 2 soruyla % 8; sözcüğün farklı anlamda kullanımından 1 soruyla % 4 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 2004, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 3 soruyla % 6,66 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

Grafik 20'de 2005 OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili konuların karşılaştırmalı yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 20: 2005 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

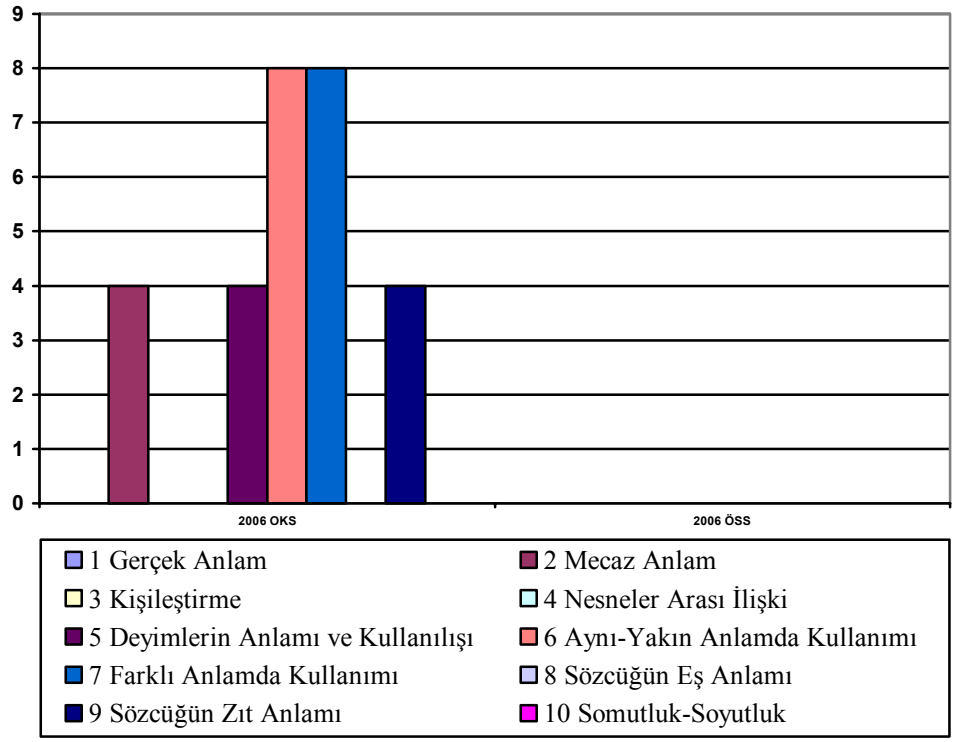

Grafik 20'ye göre, OKS 2005, mecaz anlamdan 1 soruyla % 4; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 2 soruyla % 8; somutluk-soyutluktan 1 soruyla % 4 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 2005, sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 3 soruyla % 6,66 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

Grafik 21'de 2006 OKS ve ÖSS'deki "sözcük ve sözcük gruplarında anlam"la ilgili konuların karşılaştırmalı yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 21: 2006 OKS ve ÖSS'deki "Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam"la İlgili Konuların Karşılaştırmalı Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 21'e göre, OKS 2006, mecaz anlamdan 1 soruyla % 4; deyimlerin anlamı ve kullanılışından 1 soruyla % 4; sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından 2 soruyla % 8; sözcüğün farklı anlamda kullanımından 2 soruyla % 8, sözcüğün zıt anlamından 1 soruyla % 4 değere sahiptir. Diğer konulardan soru gelmemiştir.

ÖSS 2006'da, sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusundan hiç soru gelmemiştir.

5.1.1.2. OKS ve ÖSS'deki cümle anlamı konusuyla ilgili bulgular

Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki cümle anlamıyla ilgili konuların soru dağılımı Tablo 25'de, gösterilmiştir. Bu konuyla ilgili Grafik 22, Grafik 23, Grafik 24, Grafik 25, Grafik 26, Grafik 27, Grafik 28, Grafik 29, Grafik, 30, Grafik 31, Grafik 32, Grafik 33 ve Grafik 34 bu tablodan hareketle hazırlanmıştır.

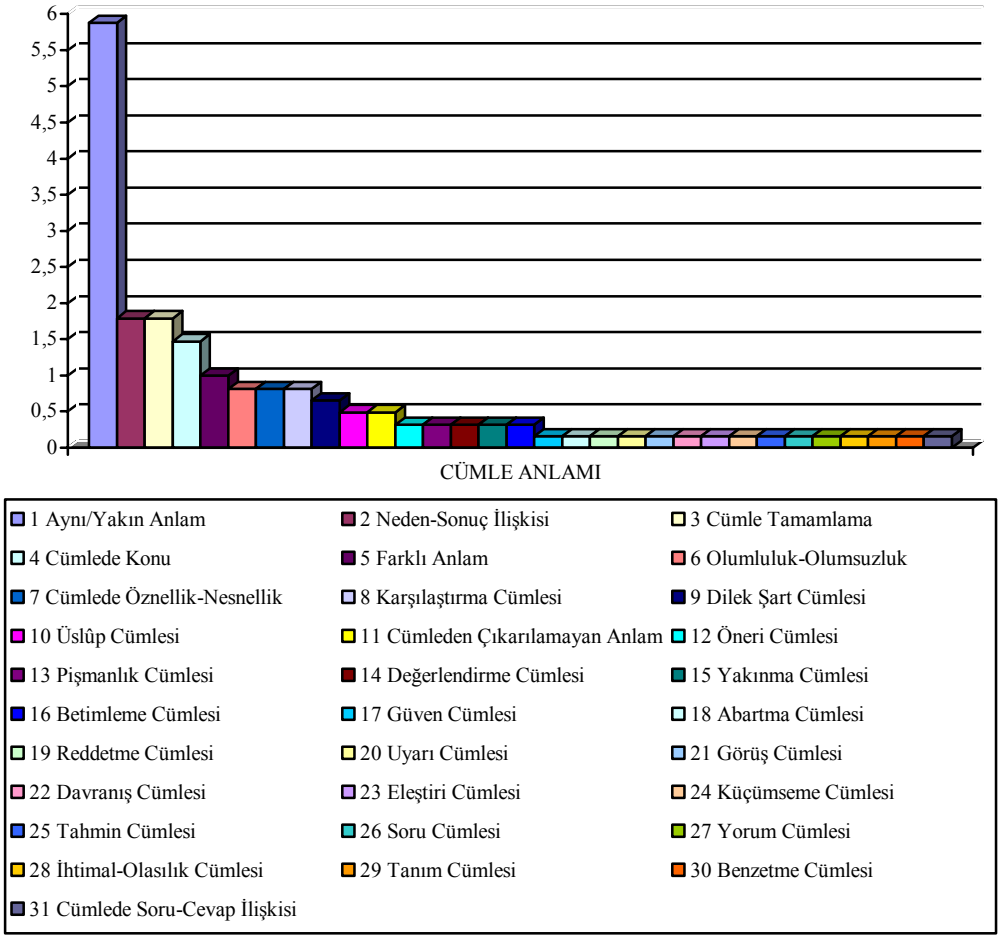
Konu No	ÖSS ve OKS' de Yıllara Göre *"Cümle Anlamı"*yla İlgili Soru Dağılımı	1998 OKS		1998 ÖSS		1999 OKS		1999 ÖSS		2000 OKS		2000 ÖSS		2001 OKS		2001 ÖSS		2002 OKS		2002 ÖSS		2003 OKS		2003 ÖSS		2004 OKS		2004 ÖSS		2005 OKS		2005 ÖSS		2006 OKS		2006 ÖSS		Toplam OKS		Toplam ÖSS		Toplam OKS-ÖSS	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Aynı/Yakın Anlam	0	0	3	7	1	4	2	4,54	2	8	3	6,66	1	4	2	4,44	1	4	4	8,88	1	4	4	8,88	1	4	0	0	1	4	3	6,66	2	8	5	16,66	10	4,44	26	6,72	36	5,88
2	Farklı Anlam	0	0	1	2,32	0	0	0	0	0	0	1	2,22	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	2	8	0	0	0	0	0	0	3	1,33	3	0,77	6	1
3	Neden-Sonuç İlişkisi	1	4	3	7	1	4	2	4,54	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1,33	8	2,06	11	1,79
4	Olumluluk-Olumsuzluk	0	0	1	2,32	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	1	2,22	1	4	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	4	1,03	5	0,81
5	Öneri Cümlesi	0	0	1	2,32	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,51	2	0,32
6	Pişmanlık Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,51	2	0,32
7	Güven Cümlesi	0	0	1	2,32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
8	Abartma Cümlesi	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
9	Reddetme Cümlesi	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
10	Dilek Şart Cümlesi	1	4	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1,33	1	0,25	4	0,65
11	Uyarı Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
12	Değerlendirme Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	2	0,89	0	0	2	0,32
13	Görüş Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
14	Davranış Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
15	Eleştiri Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
16	Küçümseme Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
17	Tahmin Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
18	Soru Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
19	Yorum Cümlesi	0	0	0	0	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
20	Yakınma Cümlesi	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
21	İhtimal-Olasılık Cümlesi	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
22	Tanım Cümlesi	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
23	Üslûp Cümlesi	0	0	1	2,32	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0,77	3	0,49
24	Betimleme Cümlesi	0	0	0	0	1	4	1	2,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
25	Cümlede Öznellik-Nesnellik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	1	4	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	3,33	1	0,44	4	1,03	5	0,81
26	Karşılaştırma Cümlesi	0	0	0	0	1	4	1	2,27	0	0	0	0	0	0	1	2,22	1	4	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1,33	2	0,51	5	0,81
27	Benzetme Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
28	Cümlede Konu	0	0	1	2,32	1	4	1	2,27	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	1	4	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	2	0,89	7	1,80	9	1,47
29	Cümle Tamamlama	1	4	0	0	0	0	1	2,27	1	4	0	0	1	4	2	4,44	0	0	0	0	0	0	1	2,22	1	4	0	0	1	4	2	4,44	0	0	0	0	5	2,22	6	1,55	11	1,79
30	Cümleden Çıkarılamayan Anlam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	2	0,89	1	0,25	3	0,49
31	Cümlede Soru-Cevap İlişkisi	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
TOPLAM		5	20	12	28	9	36	12	27,27	8	32	8	17,77	5	20	7	15,55	5	20	10	22,22	4	16	7	15,55	5	20	5	11,11	6	24	7	15,55	2	8	6	20	48	21,33	75	19,37	123	20,09
YILLARA GÖRE TOPLAM		17				21				16				12				15				11				10				13				8									
																																						GENEL TOPLAM		123			

Tablo 25: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Soru Dağılımı

OKS ve ÖSS'de sorulan cümle anlamıyla ilgili sorular, 31 başlıkta incelenmiştir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusundaki incelemede olduğu gibi (sözcüğün aynı-yakın anlamda kullanımından % 6,04) cümle anlamında da en fazla soru gelen konu % 5,88'le cümlenin aynı-yakın anlamda kullanılması olmuştur.

Grafik 22'de OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

Grafik 22: OKS-ÖSS'deki Toplam "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı

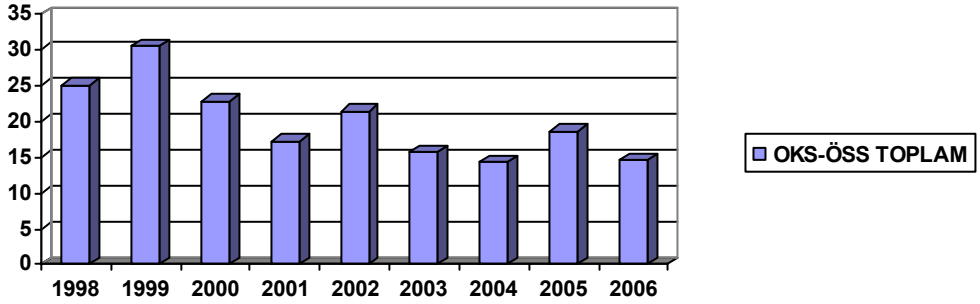
Grafik 22'ye göre, cümle anlamı konusu yüzdelik değerler açısından sıralandığında;

%1,79'la cümlede neden-sonuç ilişkisi ve cümle tamamlama; 1,47'yle cümlede konu; %1'le cümlenin farklı anlamı; 0,81'le cümlede olumluluk-

olumsuzluk, cümlede öznellik-nesnellik ve karşılaştırma cümleleri; % 0,65'le dilek şart cümlesi; % 0,49'la üslûp cümlesi ve cümleden çıkarılamayan anlam; % 0,32'yle öneri cümlesi, pişmanlık cümlesi, değerlendirme cümlesi, yakınma cümlesi ve betimleme cümlesi; % 0,16'yla güven cümlesi, abartma cümlesi, reddetme cümlesi, uyarı cümlesi, görüş cümlesi, davranış cümlesi, eleştiri cümlesi, küçümseme cümlesi, tahmin cümlesi, soru cümlesi, yorum cümlesi, ihtimal-olasılık cümlesi, tanım cümlesi, eleştiri cümlesi, benzetme cümlesi ve cümlede soru-cevap ilişkisi konularından soru gelmiştir.

Grafik 23'de OKS-ÖSS'deki toplam cümle anlamıyla ilgili soruların yıllara göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

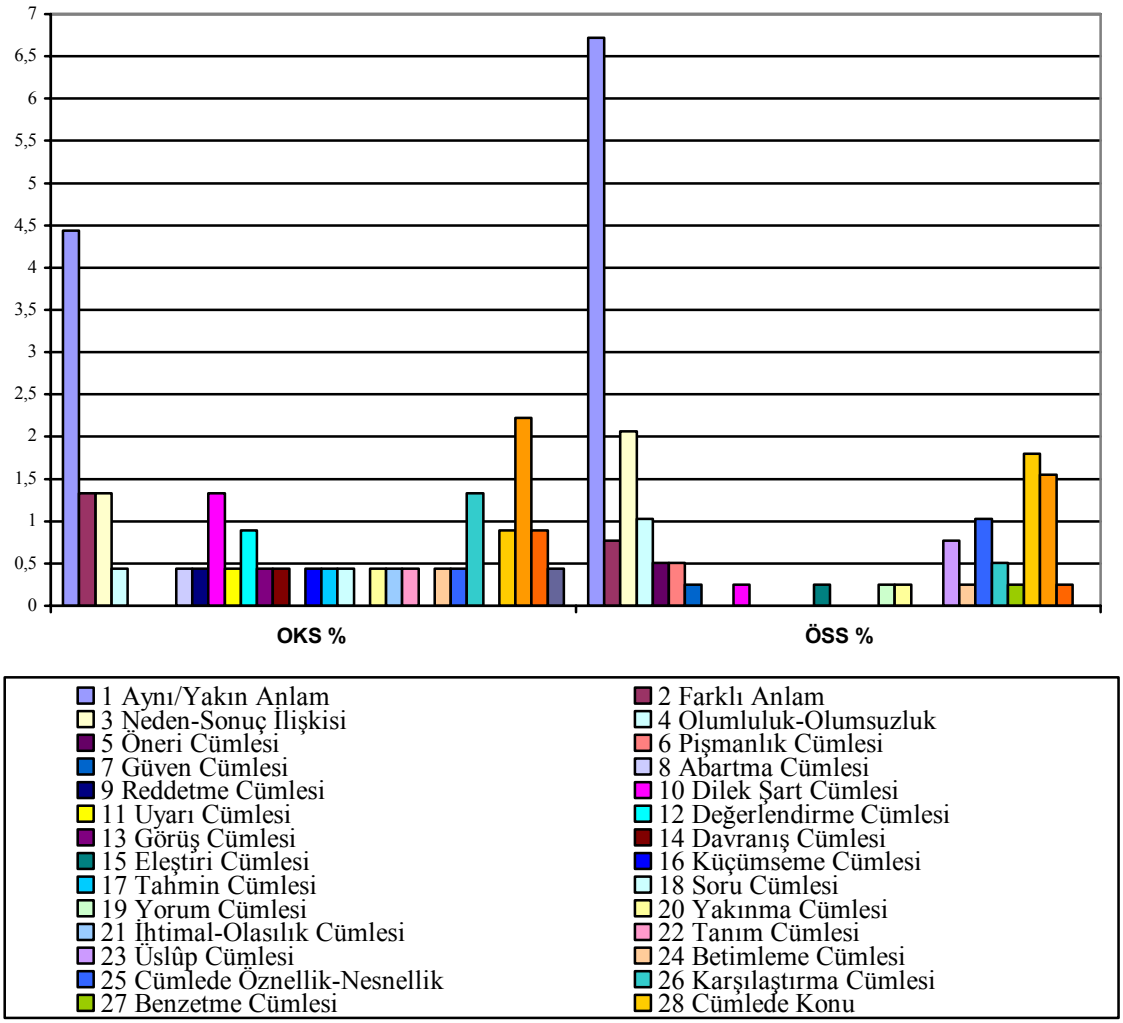
Grafik 23: OKS-ÖSS'deki Toplam "Cümle Anlamı"yla İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı

Grafik 23'e göre, yıllara göre cümle anlamı konusuna bakıldığında en fazla sorunun 1999 yılında (21 soru, % 30,43) sorulduğunu görüyoruz. Cümle anlamı konusu 1998'de 17 soruyla % 25; 2000'de 16 soruyla % 22,85; 2001'de 12 soruyla 17,14; 2002'de 15 soruyla % 21,42; 2003'te 11 soruyla % 15,71; 2004'te 10 soruyla % 14,28; 2005'te 13 soruyla % 18,57 ve 2006'da 8 soruyla % 14,54'lük değere sahiptir. Toplam OKS-ÖSS 612 soru içerisinde cümle anlamı konusunun değeri 123 soruyla % 20,09'dur.

Grafik 24'de cümle anlamı konusunun OKS ve ÖSS'de çıkan toplam sorulara göre karşılaştırılması verilmiştir.

Grafik 24: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 24'e göre, OKS'de öneri cümlesi, pişmanlık cümlesi, güven cümlesi, eleştiri cümlesi, yorum cümlesi ve benzetme cümlesinden hiç soru gelmediği görülmektedir. ÖSS'de ise, abartma cümlesi, reddetme cümlesi, uyarı cümlesi, değerlendirme cümlesi, görüş cümlesi, davranış cümlesi, küçümseme cümlesi, tahmin cümlesi, soru cümlesi, ihtimal-olasılık cümlesi, tanım cümlesi ve cümlede soru-cevap ilişkisinden hiç soru gelmemiştir.

Genel olarak cümle anlamının alt konularından OKS'de 7 konudan, ÖSS'de ise 12 konudan soru gelmemiştir. Konu çeşitliliği açısından bakıldığında, OKS'de 31 konunun 24'ünden soru geldiği için OKS'de bu konunun ağırlığı, ÖSS'den % 16,12 daha fazladır.

Ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

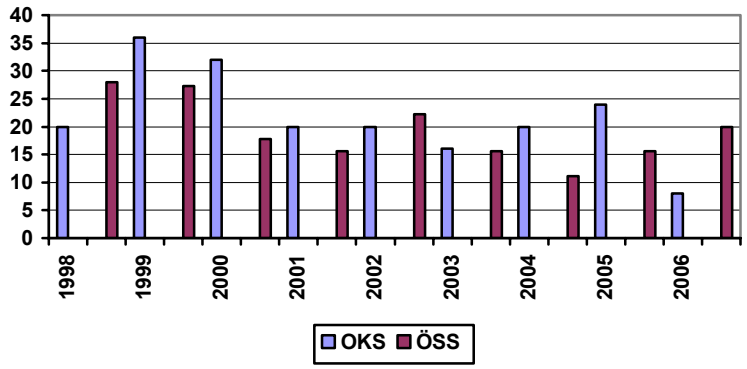
OKS'de, aynı/yakın anlam 4,44; farklı anlam 1,33; neden-sonuç ilişkisi 1,33; olumluluk-olumsuzluk 0,44; abartma cümlesi 0,44; reddetme cümlesi 0,44; dilek şart cümlesi 1,33; uyarı cümlesi 0,44; değerlendirme cümlesi 0,89; görüş cümlesi 0,44; davranış cümlesi 0,44; küçümseme cümlesi 0,44; tahmin cümlesi 0,44; soru cümlesi 0,44; yakınma cümlesi 0,44; ihtimal-olasılık cümlesi 0,44; tanım cümlesi 0,44; betimleme cümlesi 0,44; cümlede öznellik-nesnellik 0,44; karşılaştırma cümlesi 1,33; cümlede konu 0,89; cümle tamamlama 2,22; cümleden çıkarılamayan anlam 0,89; cümlede soru-cevap ilişkisi 0,44 değere sahiptir.

ÖSS'de ise, aynı/yakın anlam 6,72; farklı anlam 0,77; neden-sonuç ilişkisi 2,06; olumluluk-olumsuzluk 1,03; öneri cümlesi 0,51; pişmanlık cümlesi 0,51; güven cümlesi 0,25; dilek şart cümlesi 0,25; eleştiri cümlesi 0,25; yorum cümlesi 0,25; yakınma cümlesi 0,25; üslûp cümlesi 0,77; betimleme cümlesi 0,25; cümlede öznellik-nesnellik 1,03; karşılaştırma cümlesi 0,51; benzetme cümlesi 0,25; cümlede konu 1,80; cümle tamamlama 1,55; cümleden çıkarılamayan anlam 0,25 değere sahiptir.

Yılların toplamları alındığında cümle anlamı konusu OKS'de 48 soruyla % 21,33, ÖSS'de 75 soruyla 19,37 ağırlığa sahiptir. Sonuç olarak OKS'de cümle anlamı konusunun ağırlığı ÖSS'den % 1,96 daha fazladır.

Grafik 25'te yıllara göre OKS ve ÖSS'deki cümle anlamıyla ilgili yüzdelik soru dağılımları verilmiştir.

Grafik 25: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 25'e göre ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuç ortaya çıkmaktadır:

OKS, 1998'de 5 soruyla % 20; 1999'da 9 soruyla % 36; 2000'de 8 soruyla % 32; 2001, 2002 ve 2004'te 5 soruyla % 20; 2003'te 4 soruyla % 16; 2005'te 6 soruyla % 24; 2006'da ise 2 soruyla % 8 değere sahiptir. *OKS'de cümle anlamından en fazla sorunun geldiği yıl 1999, en az sorunun geldiği yıl ise 2006'dır.*

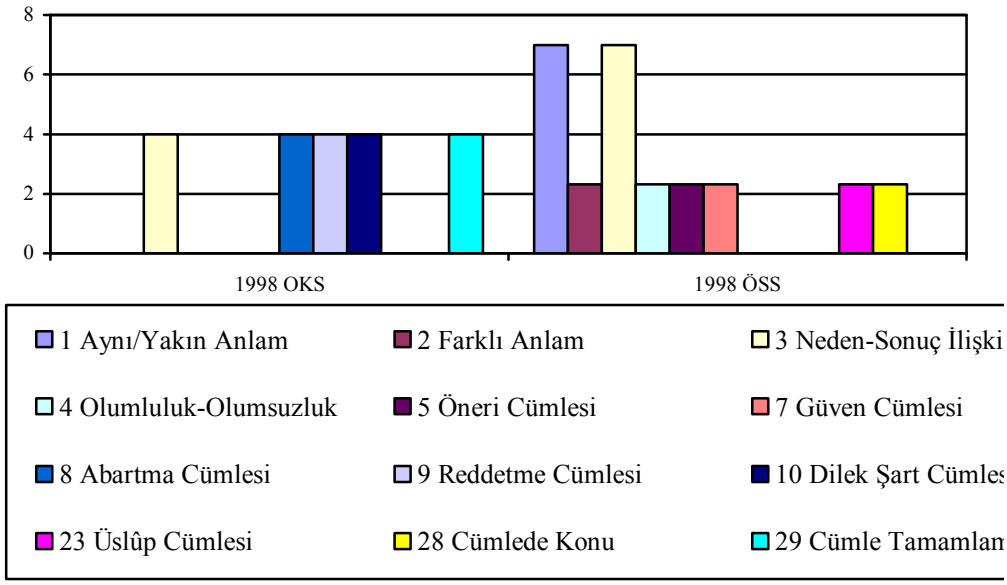
ÖSS, 1998'de 12 soruyla % 28; 1999'da 12 soruyla % 27,27; 2000'de 8 soruyla % 17,77; 2001, 2003 ve 2005'te 7 soruyla % 15,55; 2002'de 10 soruyla % 22,22; 2004'te 5 soruyla % 11,11; 2006'da ise 6 soruyla % 20 değere sahiptir. *ÖSS'de cümle anlamından en fazla sorunun geldiği yıl 1998, en az sorunun geldiği yıl ise 2004'tür.*

Sonuçlara bakıldığında hem OKS, hem de ÖSS'de, 2001 yılından sonra cümle anlamı konusuyla ilgili soruların azaltıldığı söylenebilir. Yine yıllara bakıldığında, 2006 yılı hariç bütün yıllarda, yüzde olarak bu konunun ağırlığı OKS'de ÖSS'den daha yüksektir.

Yıllara göre OKS ve ÖSS'deki cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı aşağıdaki Grafik 26, Grafik 27, Grafik 28, Grafik 29, Grafik 30, Grafik 31, Grafik 32, Grafik 33 ve Grafik 34'te gösterilmiştir. Bu grafiklerde OKS ve ÖSS'de sorulmayan konular gösterilmemiştir. Karşılaştırılan konuların konu sıra numaraları grafiklerin alt bilgilerinde verilmiştir.

Grafik 26'da 1998 yılı OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

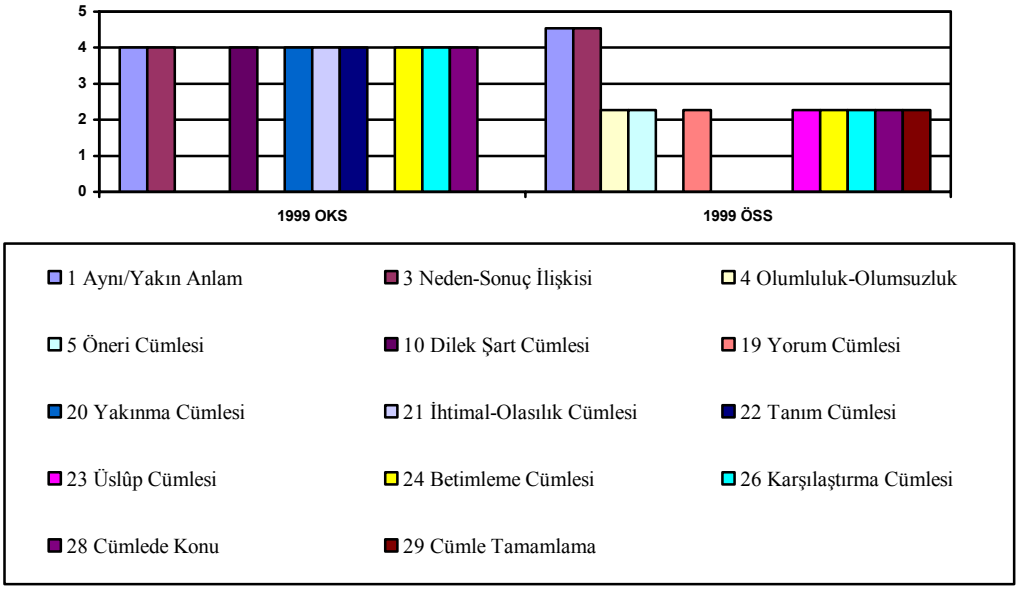
Grafik 26: 1998 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 26'ya göre, 1998'te 5'i OKS'de, 8'i ÖSS'de olmak üzere toplam 12 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, cümlede neden-sonuç ilişkisi ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 25 daha zengindir.

Grafik 27'de 1999 yılı OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

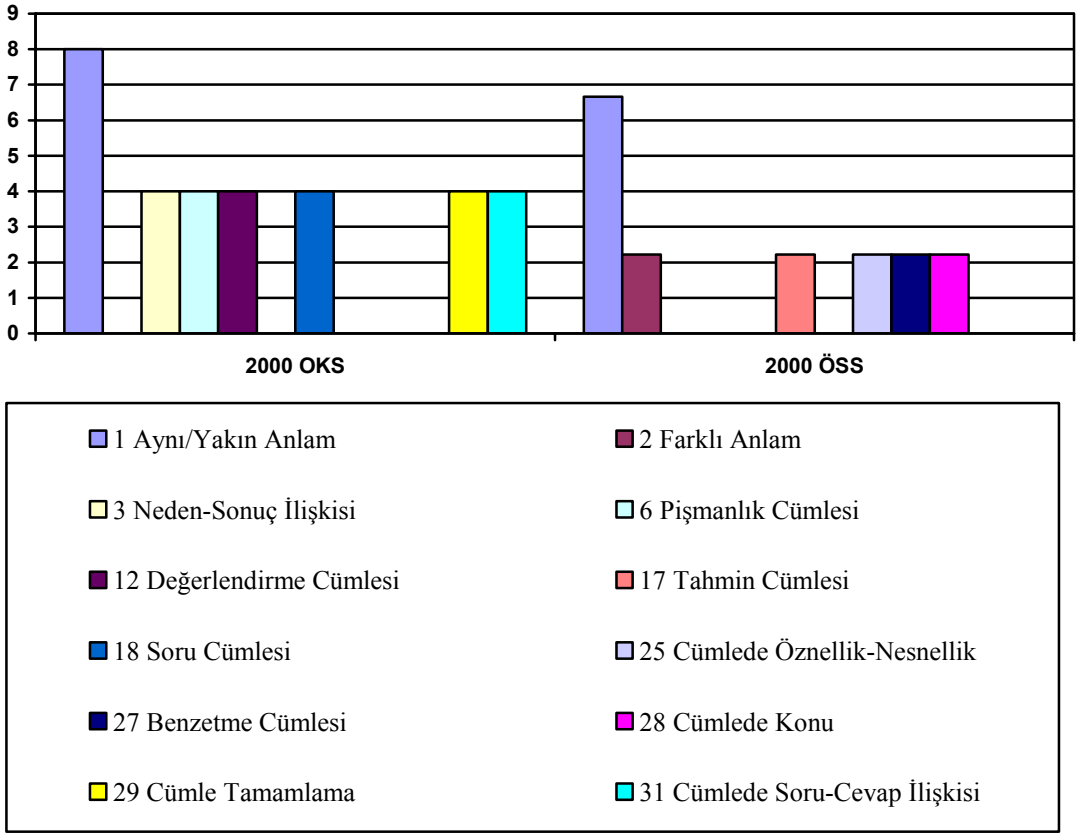
Grafik 27: 1999 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 27'ye göre, 1999'da 9'u OKS'de, 10'u ÖSS'de olmak üzere toplam 14 konudan soru sorulmuştur. Konulardan cümlede aynı-yakın anlam, cümlede neden-sonuç ilişkisi, betimleme cümlesi, karşılaştırma cümlesi ve cümlede konu ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 7,14 daha zengindir.

Grafik 28'de 2000 yılı OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

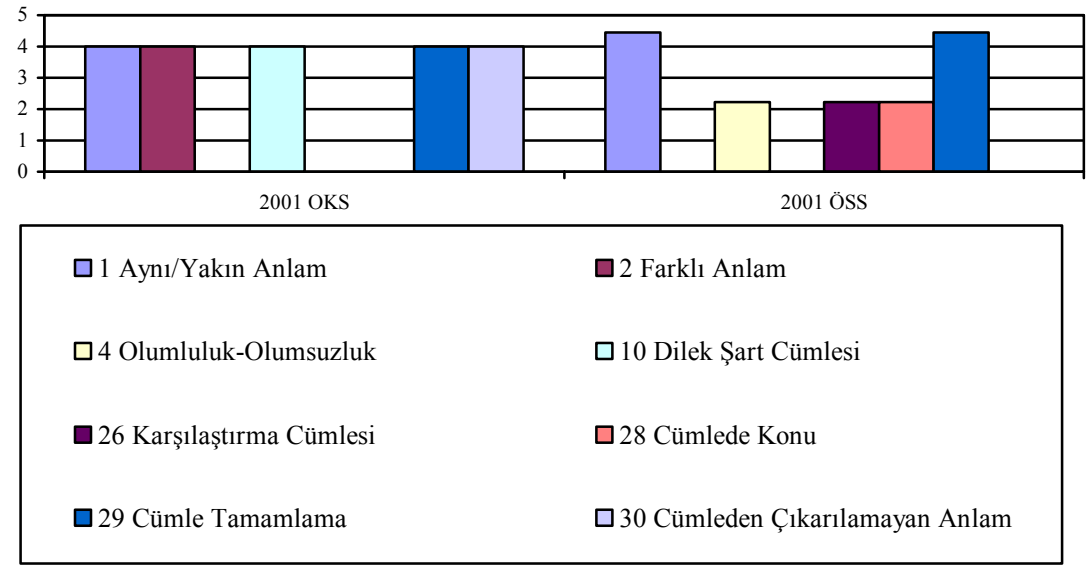
Grafik 28: 2000 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 28'e göre, 2000'de 7 OKS'de, 6 da ÖSS'de olmak üzere toplam 12 konudan soru sorulmuştur. Konulardan cümlede aynı-yakın anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 8,33 daha fazladır.

Grafik 29'da 2001 yılı OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

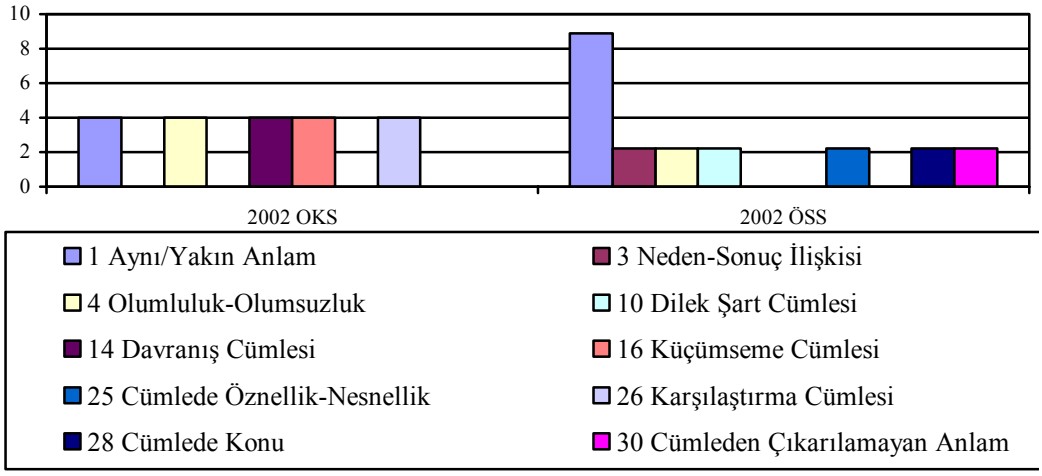
Grafik 29: 2001 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 29'a göre, 2001'de 5'i OKS'de, 5'i de ÖSS'de olmak üzere toplam 8 konudan soru sorulmuştur. Konulardan cümlede aynı-yakın anlam ve cümle tamamlama ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS ve OKS eşit durumdadır.

Grafik 30'da 2002 yılı OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

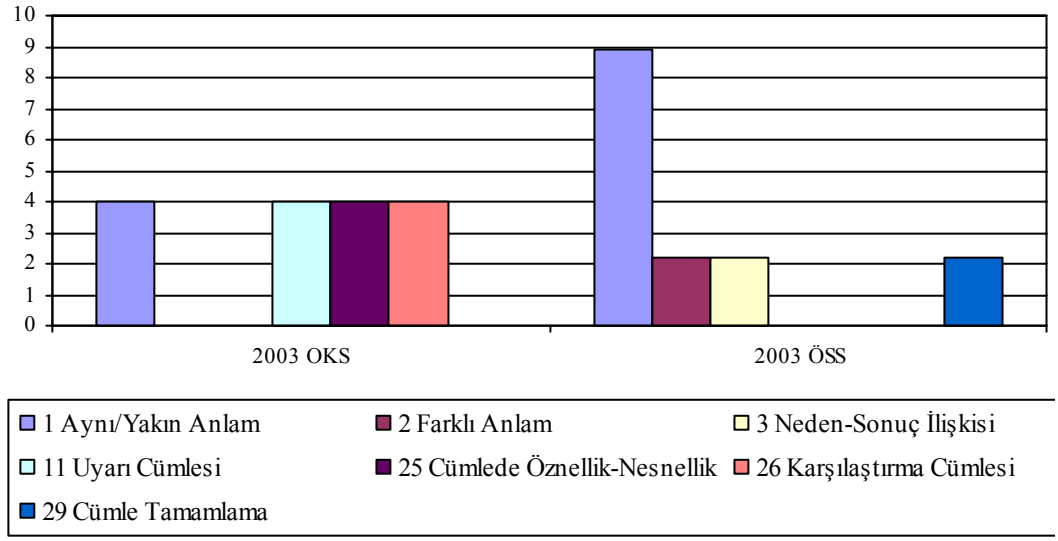
Grafik 30: 2002 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 30'a göre 2002'de 5'i OKS'de, 7'si de ÖSS'de olmak üzere toplam 10 konudan soru sorulmuştur. Konulardan cümlede aynı-yakın anlam ve cümlede olumluluk-olumsuzluk ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 20 daha zengindir.

Grafik 31'de 2003 yılı OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

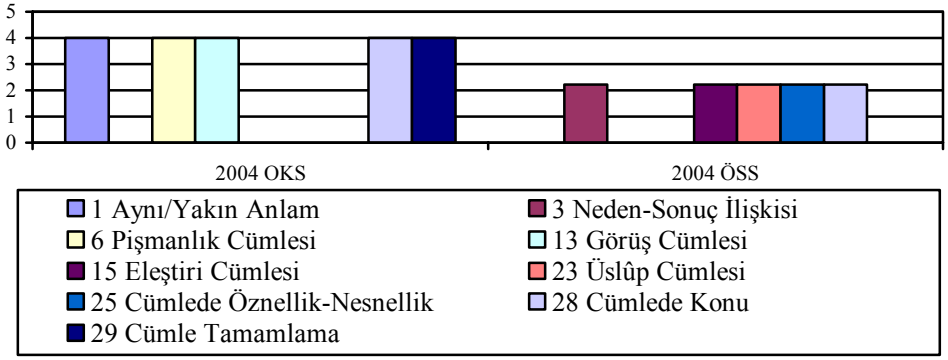
Grafik 31: 2003 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 31'e göre, 2003'te 4'ü OKS'de, 4'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 7 konudan soru sorulmuştur. Konulardan cümlede aynı-yakın anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS ve OKS eşit durumdadır.

Grafik 32'de 2004 yılı OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

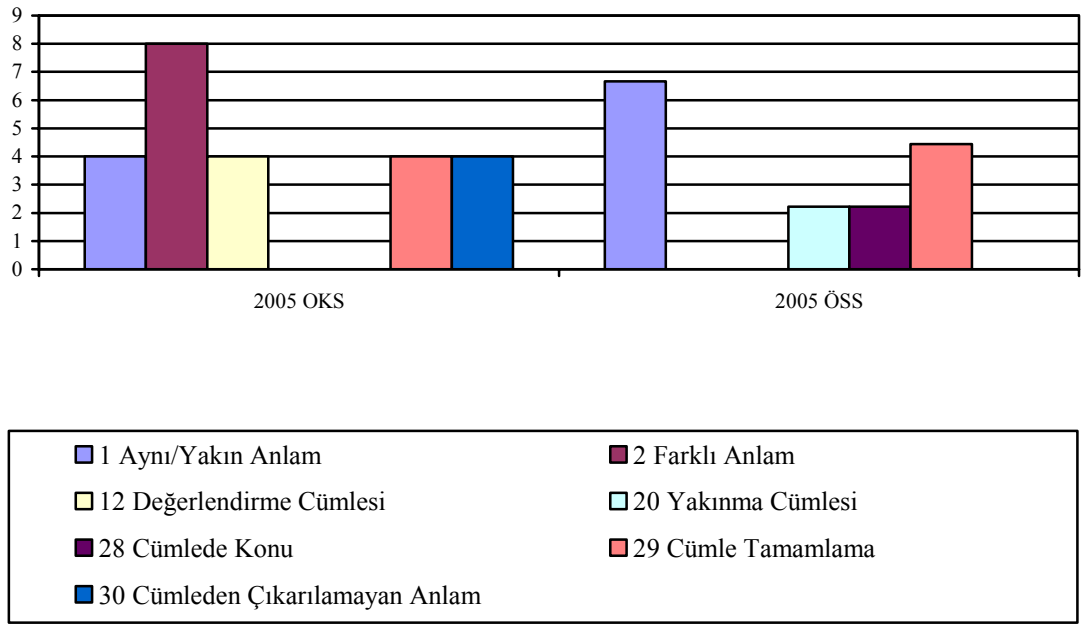
Grafik 32: 2004 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 32'ye göre, 2004'te 5'i OKS'de, 5'i de ÖSS'de olmak üzere toplam 9 konudan soru sorulmuştur. Konulardan cümlede konu ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS ve OKS eşit durumdadır.

Grafik 33'de 2005 yılı OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

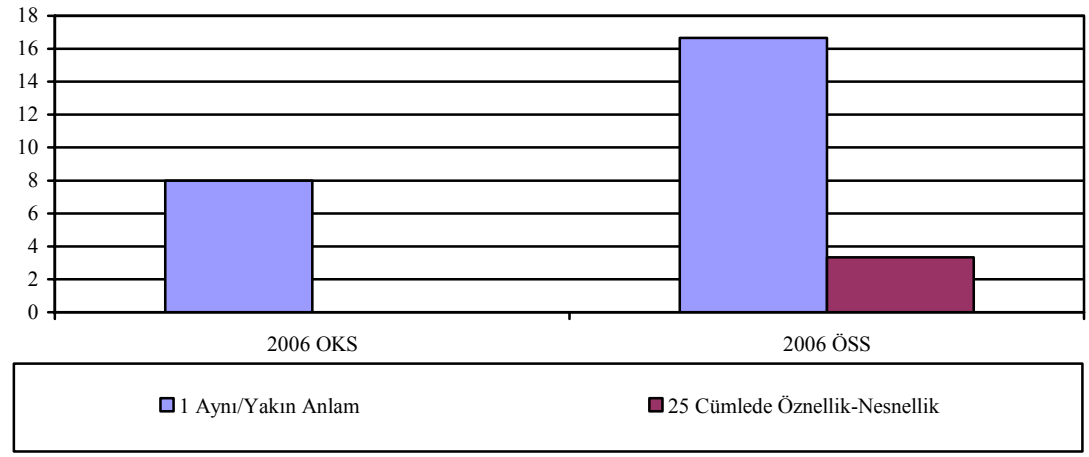
Grafik 33: 2005 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 33'e göre, 2005'te 5'i OKS'de, 4'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 7 konudan soru sorulmuştur. Konulardan cümlede aynı-yakın anlam ve cümle tamamlama ortaktır. Konu çeşitliliği açısından, OKS, ÖSS'den % 14,28 daha zengindir.

Grafik 34'de 2006 yılı OKS ve ÖSS'de çıkan cümle anlamıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

Grafik 34: 2006 OKS ve ÖSS'deki "Cümle Anlamı"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 34'e göre, 2006'da 1'i OKS'de, 2'si de ÖSS'de olmak üzere toplam 2 konudan soru sorulmuştur. Konulardan cümlede aynı-yakın anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından OKS, ÖSS'den % 14,28 daha zengindir.

ÇETİNDAĞ, 1998-2002 yıllarında sorulmuş olan OKS Türkçe soruları üzerine yaptığı araştırmasında cümle anlamı sorularının diğer Türkçe soruları içerisinde % 24'le en önemli paya sahip olduğunu ifade etmektedir. (Çetindağ, 2003, s; 11)

5.1.1.3. OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlam konusuyla ilgili bulgular

Yıllara göre OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların soru dağılımı Tablo 26'da, gösterilmiştir. Bu konuyla ilgili Grafik 35, Grafik 36, Grafik 37, Grafik 38, Grafik 39, Grafik 40, Grafik 41, Grafik 42, Grafik 43, Grafik 44, Grafik 45, Grafik 46 ve Grafik 47 bu tablodan hareketle hazırlanmıştır.

Konu No	ÖSS ve OKS' de Yıllara Göre *"Metinde (paragraf, şiir) Anlam"*la İlgili Soru Dağılımı	1998 OKS		1998 ÖSS		1999 OKS		1999 ÖSS		2000 OKS		2000 ÖSS		2001 OKS		2001 ÖSS		2002 OKS		2002 ÖSS		2003 OKS		2003 ÖSS		2004 OKS		2004 ÖSS		2005 OKS		2005 ÖSS		2006 OKS		2006 ÖSS		Toplam OKS		Toplam ÖSS		Toplam OKS-ÖSS	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Anlatımın Akışını Bozan Cümle	2	8	1	2,32	1	4	2	4,54	1	4	1	2,22	1	4	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	1	4	0	0	1	4	1	2,22	1	4	1	3,33	8	3,55	8	2,06	16	2,61
2	Giriş Cümlesi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	2	6,66	0	0	5	1,29	5	0,81
3	Gelişme Cümleleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	1	4	1	2,22	0	0	2	4,44	0	0	3	6,66	0	0	1	3,33	1	0,44	9	2,32	10	1,63
4	Sonuç Cümlesi	1	4	1	2,32	1	4	2	4,54	2	8	2	4,44	0	0	0	0	0	0	1	2,22	1	4	4	8,88	1	4	2	4,44	0	0	3	6,66	0	0	3	10	6	2,66	18	4,65	24	3,92
5	Metni İki Paragrafa Bölme	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	4	1,03	4	0,65
6	Metin Oluşturma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	2	0,89	0	0	2	0,32
7	Metnin Konusu	3	12	1	2,32	0	0	2	4,54	0	0	2	4,44	3	12	3	6,66	0	0	3	6,66	1	4	3	6,66	1	4	2	4,44	1	4	1	2,22	0	0	3	10	9	4	20	5,16	29	4,73
8	Metnin Ana Düşüncesi	3	12	5	11,62	0	0	2	4,54	1	4	3	6,66	1	4	6	13,33	2	8	2	4,44	2	8	3	6,66	2	8	6	13,33	1	4	1	2,22	2	8	2	6,66	14	6,22	30	7,75	44	7,18
9	Metinde Soru-Cevap İlişkisi	0	0	0	0	0	0	1	2,27	0	0	2	4,44	0	0	1	2,22	1	4	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	2	4,44	1	4	1	2,22	1	4	0	0	3	1,33	9	2,32	12	1,96
10	Metinden Çıkarılamayacak Anlam	1	4	6	14	3	12	6	13,63	2	8	4	8,88	3	12	6	13,33	4	16	7	15,55	2	8	6	13,33	4	16	4	8,88	4	16	7	15,55	4	16	2	6,66	27	12	48	12,40	75	12,25
11	Metinden Çıkarılabilecek Anlam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	4	1,03	4	0,65
12	Metinde Karşı Çıkılan Düşünce	0	0	1	2,32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3,33	0	0	3	0,77	3	0,49
13	Metinde Neden-Sonuç İlişkisi	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,89	2	0,51	4	0,65
14	Metinde Koşula Bağlılık	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
15	Metinde Anlatım Yolları (Genel)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	2	4,44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0,77	3	0,49
16	Anlatım Biçimleri (Genel)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,51	2	0,32
17	Betimleme	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
18	Öyküleme	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
19	Açıklama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
20	Düşünceyi Geliştirme Yolları	0	0	2	4,65	0	0	0	0	0	0	3	6,66	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	9	2,32	9	1,47
TOPLAM		11	44	17	39,5	6	24	15	34,1	6	24	21	46,66	8	32	22	48,88	7	28	20	44,44	11	44	22	48,88	9	36	22	48,88	8	32	21	46,66	9	36	15	50	75	33,33	175	45,21	250	40,84
YILLARA GÖRE TOPLAM		28		21		27		30		27		33		31		29		24																									
GENEL TOPLAM																																						250					

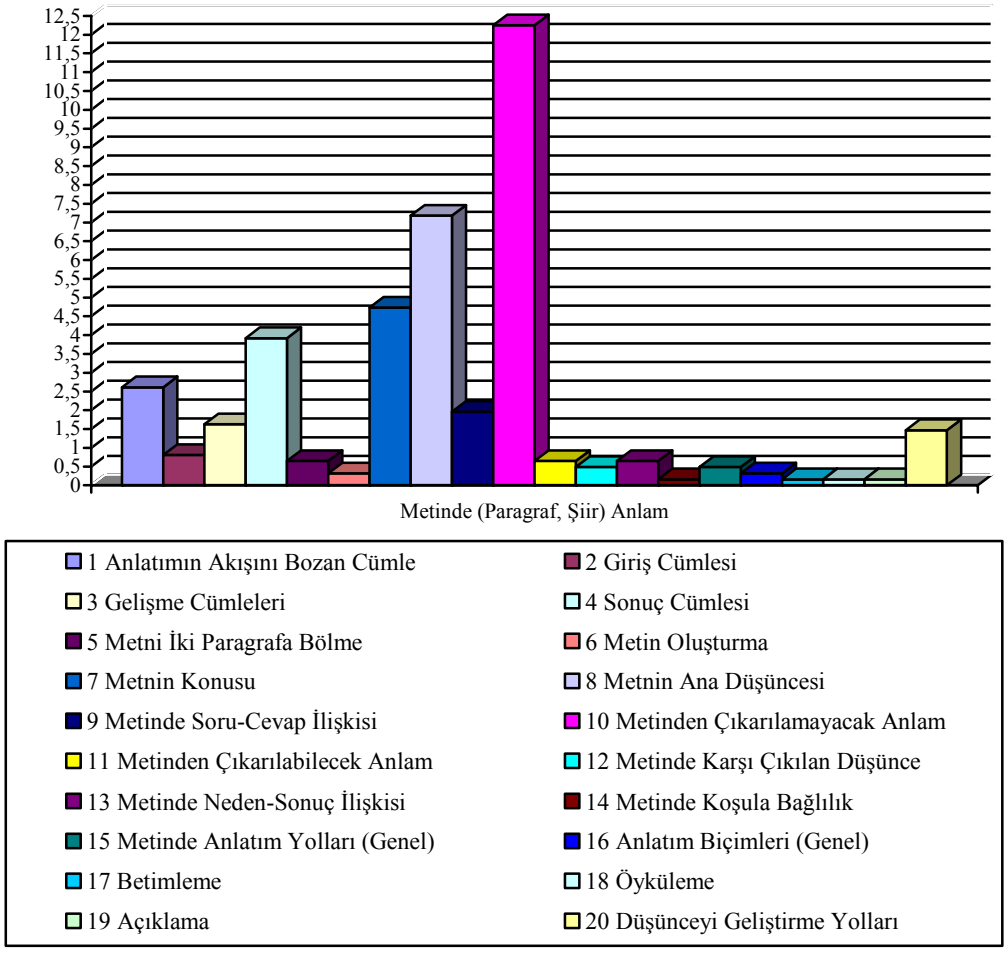
Tablo 26: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (paragraf, şiir) Anlam"la İlgili Soru Dağılımı

Metinde anlam konusuyla ilgili toplam 20 alt başlık tespit edilmiş ve incelenmiştir.

ÖSS-OKS toplam sorular içerisinde en fazla sorunun geldiği konu % 40, 84'le metinde (paragraf, şiir) anlamdır. Bu da bu sınavların ezbere dayalı olmadığı, aksine okuduğunu anlayan ve yorumlayan öğrencilerin daha başarılı olabileceği bir sınav olduğu anlamına gelmektedir.

OKS ve ÖSS'deki toplam metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik dağılımları Grafik 35'te verilmiştir.

Grafik 35: OKS-ÖSS'deki Toplam "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı

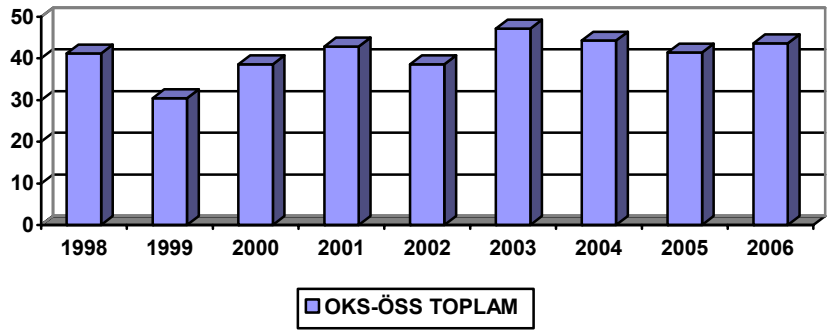
Grafik 35'te de görüleceği gibi, metinde anlam konusu içerisinde ağırlığı % 12,25 olan metinden çıkarılamayacak anlam ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada % 7,18'le, metnin ana düşüncesi, üçüncü sırada ise % 4,73'le metnin

konusu yer almaktadır. Diğer konular ise sırayla şu şekildedir: Sonuçc, % 3,92; anlatımın akışını bozan cümle % 2,61; metinde soru-cevap ilişkisi % 1,96; gelişme cümleleri % 1,63; düşünceyi geliştirme yolları % 1,47, giriş cümlesi % 0,81; metni iki paragrafa bölme, metinden çıkarılabilecek anlam ve metinde neden-sonuç ilişkisi % 0,65; metinde karşı çıkılan düşünce ve metinde anlatım yolları (genel) % 0,49; metin oluşturma ve anlatım biçimleri (genel) % 0,32; metinde koşula bağlılık betimleme öyküleme ve açıklama % 0,16.

OKS-ÖSS toplam 612 soru içerisinde metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili soruların ağırlığı 250 soruyla % 40,84'lük bir dilimi kapsamaktadır.

OKS-ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı Grafik 36'da verilmiştir.

Grafik 36: OKS-ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı

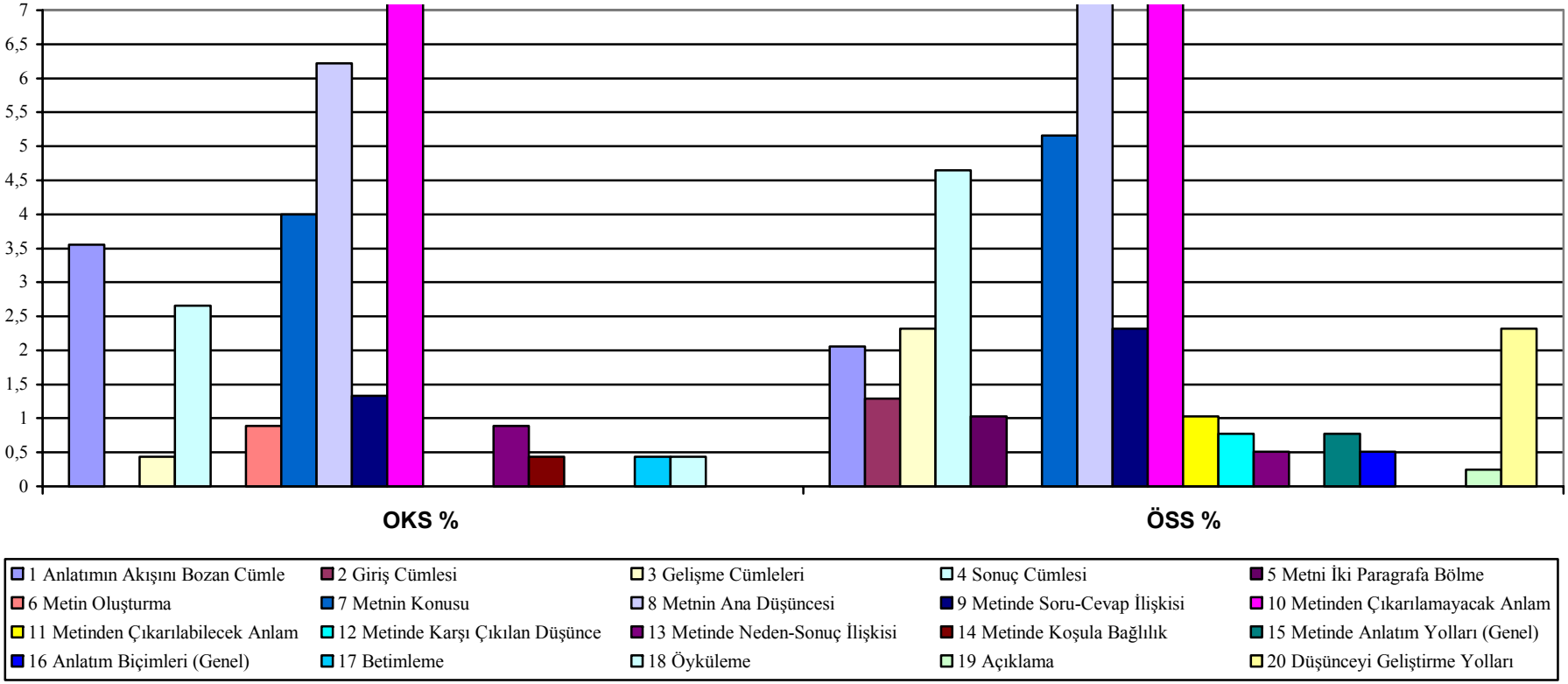

Grafik 36'ya göre, yıllara göre metinde anlam konusuna bakıldığında en fazla sorunun 2003 yılında geldiği Grafik 35'te görülmektedir. Grafiği incelediğimizde karşımıza yıllara göre şu sonuçlar çıkmaktadır:

Metinde anlam konusu, 1998'de 28 soruyla % 41,17; 1999'da 21 soruyla % 30,43; 2000'de 27 soruyla % 38,57; 2001'de 30 soruyla % 42,85; 2002'de 27 soruyla % 38,57; 2003'te 33 soruyla % 47,14; 2004'te 31 soruyla % 44,28; 2005'te 29 soruyla % 41,42 ve 2006 yılında 24 soruyla % 43,63 değere sahiptir. Görüldüğü gibi bu konudan sorunun gelmediği yıl yoktur; aksine bütün yıllarda soruların büyük bir bölümü bu konuyla ilgili sorulmaktadır. 2003 yılından sonra bu konunun ağırlığı % 40'ın altına düşmemiştir. Bu da bu konuya son yıllarda daha fazla önem verildiği anlamına gelir.

Grafik 37'de, metinde anlam konusunun OKS ve ÖSS'de çıkan toplam sorular içerisindeki yeri karşılaştırılmıştır.

Grafik 37: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 37'ye göre, OKS'de giriş cümlesi, metni iki paragrafa bölme, metinden çıkarılabilecek anlam, metinde karşı çıkılan düşünce, metinde anlatım yolları (genel) ve anlatım biçimleri (genel) konularından soru çıkmadığı görülmektedir. ÖSS'de ise metin oluşturma, metinde koşula bağlılık, betimleme ve öykülemeden soru çıkmamıştır.

OKS'de 20 konunun 12'sinden, ÖSS'de ise 16'sından soru geldiği için ÖSS konu çeşitliliği açısından OKS'den % 20 daha zengindir. Bu konu OKS'de 75 soruyla % 33,33; ÖSS'de 175 soruyla % 45,21 değere sahiptir. Sonuç olarak soru sayısı yönüyle iki sınav karşılaştırıldığında, bu konuyla ilgili soruların ÖSS'de, OKS'den % 11,88 daha fazla olduğu görülür. Bu da hem konu çeşitliliği hem de soru sayısı bakımından bu konunun ÖSS'de daha önemli olduğu anlamına gelir.

Ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

OKS'de, anlatımın akışını bozan cümle 8 soruyla % 3,55; gelişme cümlesi 1 soruyla % 0,44, sonuç cümlesi 6 soruyla % 2,66; metin oluşturma 2 soruyla % 0,89; metnin konusu 9 soruyla % 4; metnin ana düşüncesi 14 soruyla % 6,22; metinde soru-cevap ilişkisi 3 soruyla % 1,33; metinden çıkarılamayacak anlam 27 soruyla % 12; metinde neden-sonuç ilişkisi 2 soruyla % 0,89; metinde koşula bağlılık 1 soruyla % 0,44; betimleme ve öyküleme 1 soruyla % 0,44 değere sahiptir.

Çetindağ, 1998-2002 yılları arası OKS Türkçe soruları üzerine yaptığı incelemede ana düşünce konusuyla ilgili soruların % 11,2'sini oluşturduğunu tespit etmiştir. (Çetindağ, 2003, s; 14)

ÖSS'de anlatımın akışını bozan cümle 8 soruyla % 2,06; giriş cümlesi 5 soruyla % 1,29; gelişme cümleleri 9 soruyla % 2,32; sonuç cümlesi 18 soruyla % 4,65; metni iki paragrafa bölme 4 soruyla % 1,03; metnin konusu 20 soruyla % 5,16; metnin ana düşüncesi 30 soruyla % 7,75; metinde soru-cevap ilişkisi 9 soruyla % 2,32; metinden çıkarılamayacak anlam 48 soruyla % 12,40; metinden çıkarılabilecek anlam 4 soruyla % 1,03; metinde karşı çıkılan düşünce 3 soruyla 0,77; metinde neden-sonuç İlişkisi 2 soruyla % 0,51; metinde anlatım yolları (genel) 3 soruyla % 0,77; anlatım biçimleri (genel) 2 soruyla % 0,51; açıklama 1 soruyla % 0,25 ve düşünceyi geliştirme yolları 9 soruyla % 2,32 değere sahiptir.

Her iki sınavda da 3 konu yüzdelik değer olarak öne çıkmıştır:

1. sırada metinden çıkarılamayacak anlam OKS'de % 12, ÖSS'de % 12,40;

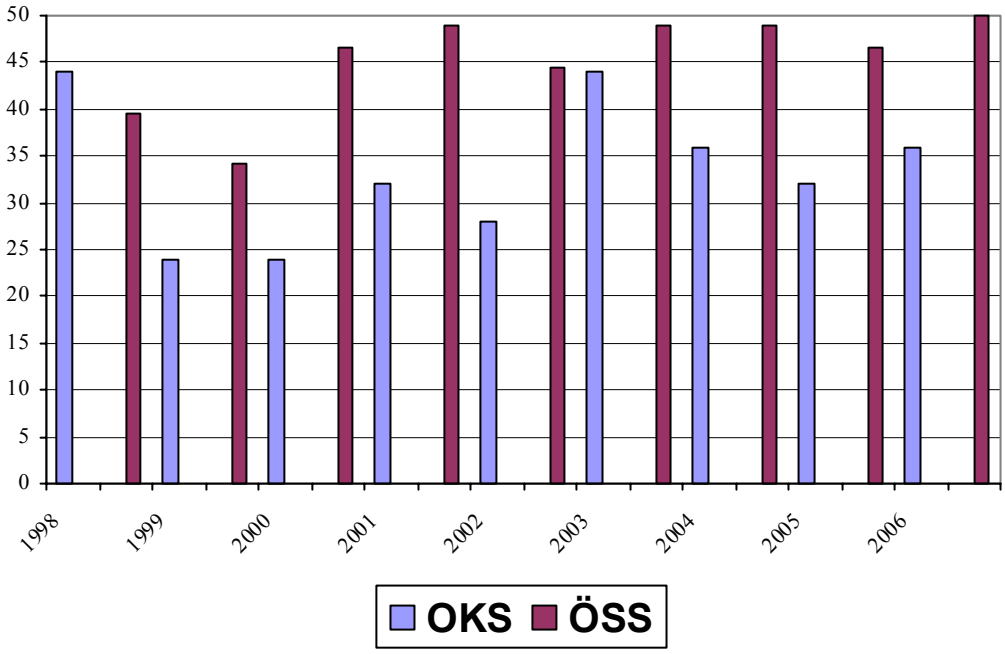
2. sırada metnin ana düşüncesi OKS'de % 6,22, ÖSS'de % 7,75;

3. sırada ise metnin konusu OKS'de % 4, ÖSS'de % 5,16'dır.

OKS ve ÖSS'ye ayrı ayrı bakıldığında bu üç sorunun çıkan bütün sorular içerisindeki ağırlığı OKS'de % 22,22; ÖSS'de % 25,3'tür. Sadece bu üç konu, her iki sınav için de, sınavı kazanmada çok önemlidir.

Grafik 38'te yıllara göre OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili yüzdelik soru dağılımları verilmiştir.

Grafik 38: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 38'e göre ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

OKS, 1998 ve 2003'te 11 soruyla % 44; 1999 ve 2000'de 6 soruyla % 24; 2001'de 8 soruyla % 32; 2002'de 7 soruyla % 28; 2004'te 9 soruyla % 36; 2005'te 8 soruyla % 32 ve 2006'da 9 soruyla % 36 değere sahiptir

ÖSS, 1998'de 17 soruyla % 39,5; 1999'da 15 soruyla % 34,1; 2000'de 21 soruyla % 46,66; 2001, 2003 ve 2004'te 22 soruyla % 48,88; 2002'de 20 soruyla % 44,44;; 2005'te 21 soruyla % 46,66; 2006'da 15 soruyla % 50 değere sahiptir.

OKS'de metinde anlam konusundan en fazla sorunun geldiği yıllar, % 44'lük değerle 1998 ve 2003'tür. En az sorunun geldiği yıllar ise % 24'lük değerle 1999 ve 2000'dir.

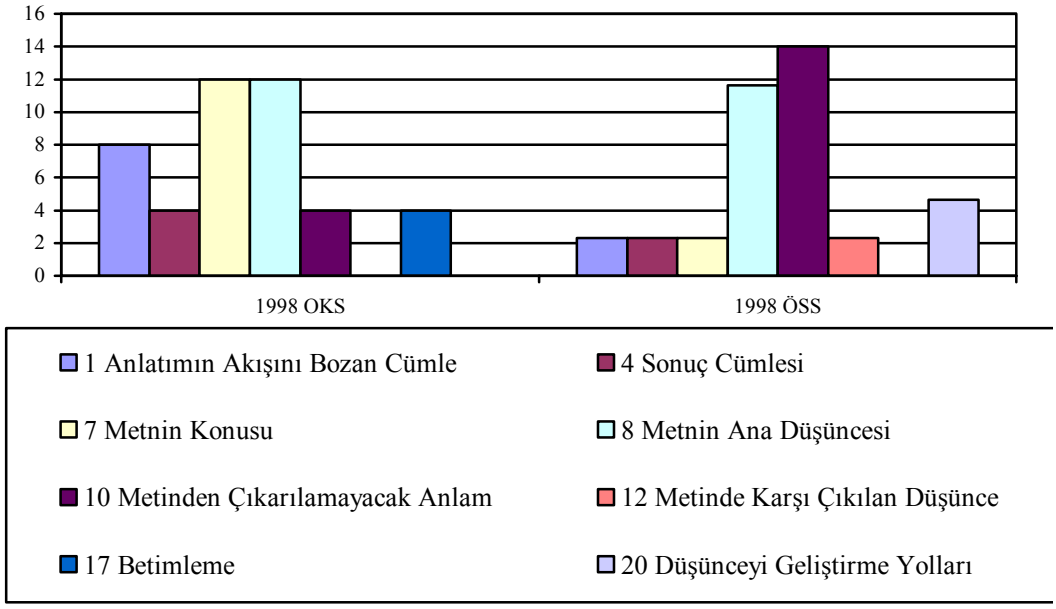
ÖSS'de ise aynı konudan sorunun en fazla geldiği yıl % 50'lik değerle 2006'dır. Bunu takip eden yıllar % 48,88'lik değerle 2001, 2003 ve 2004'tür.

Sadece 1998 yılında OKS'nin bu konudaki ağırlığı ÖSS'den fazladır. Diğer yıllarda ÖSS'nin ağırlığı daha fazladır.

Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı aşağıdaki **Grafik 39, Grafik 40, Grafik 41, Grafik 42, Grafik 43, Grafik 44, Grafik 45, Grafik 46, ve Grafik 47'de** gösterilmiştir. Bu grafiklerde OKS ve ÖSS'de sorulmayan konular gösterilmemiştir. Karşılaştırılan konuların konu sıra numaraları grafiklerin alt bilgilerinde verilmiştir.

Grafik 39'da, 1998 OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

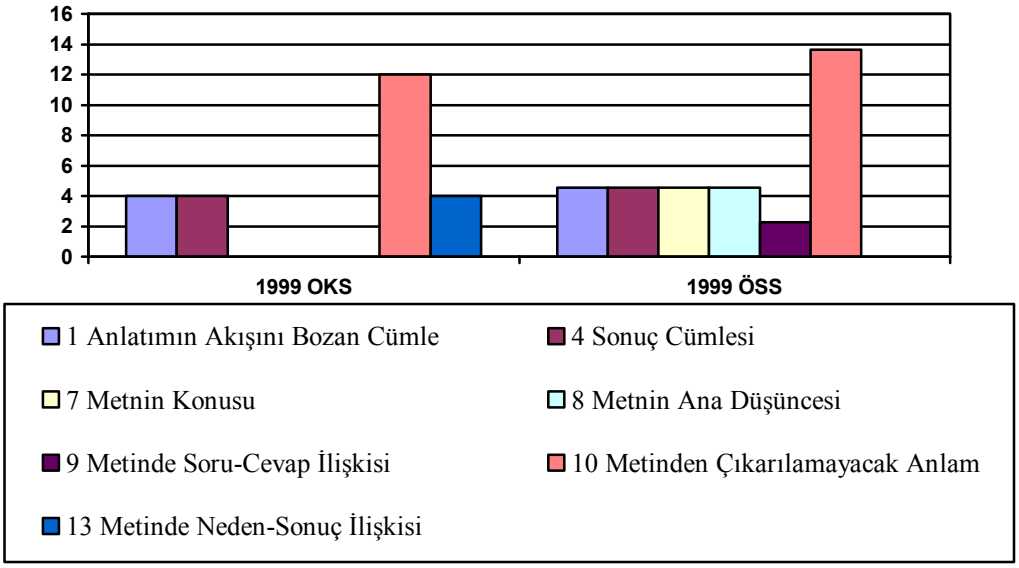
Grafik 39: 1998 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 39'a göre, 1998'te 6'sı OKS'de, 7'si ÖSS'de olmak üzere toplam 8 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, anlatımın akışını bozan cümle, sonuç cümlesi, metnin konusu, metnin ana düşüncesi, metinden çıkarılamayacak anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 12,5 daha zengindir.

Grafik 40'ta, 1999 OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

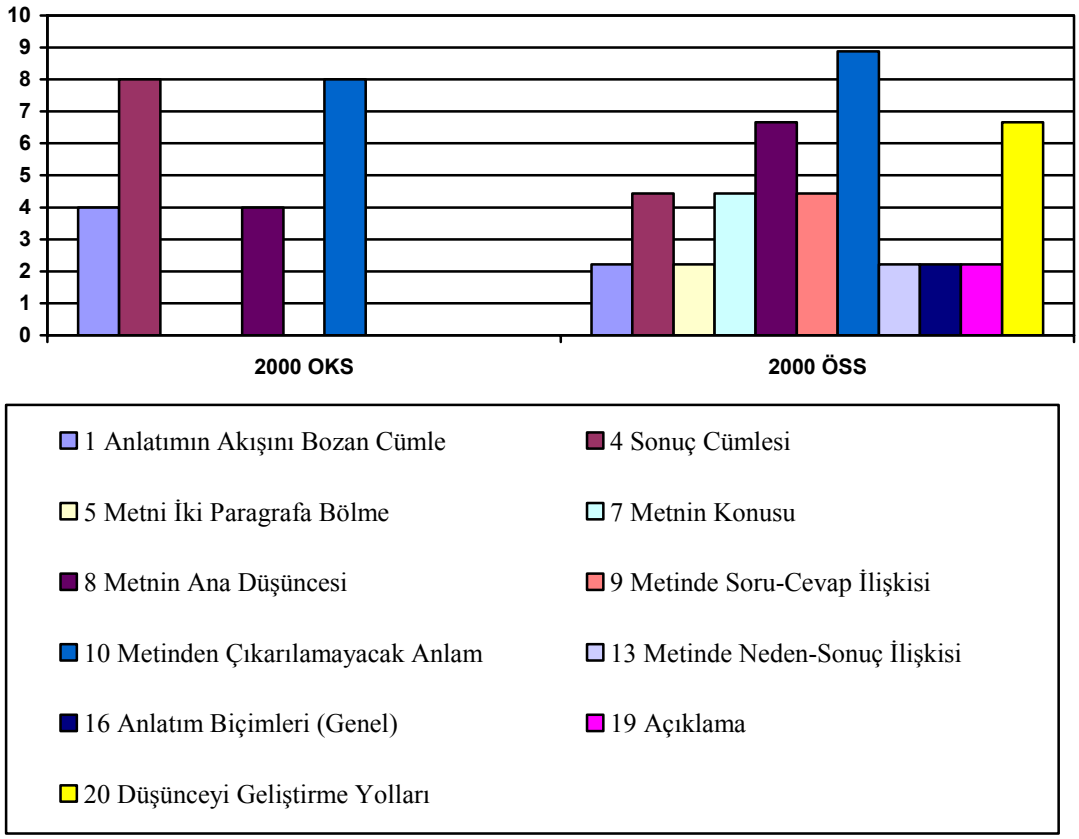
Grafik 40: 1999 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 40'a göre, 1999'da 4'ü OKS'de, 6'sı ÖSS'de olmak üzere toplam 7 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, anlatımın akışını bozan cümle, sonuç cümlesi ve metinden çıkarılamayacak anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 28,57 daha zengindir.

Grafik 41'de, 2000 OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

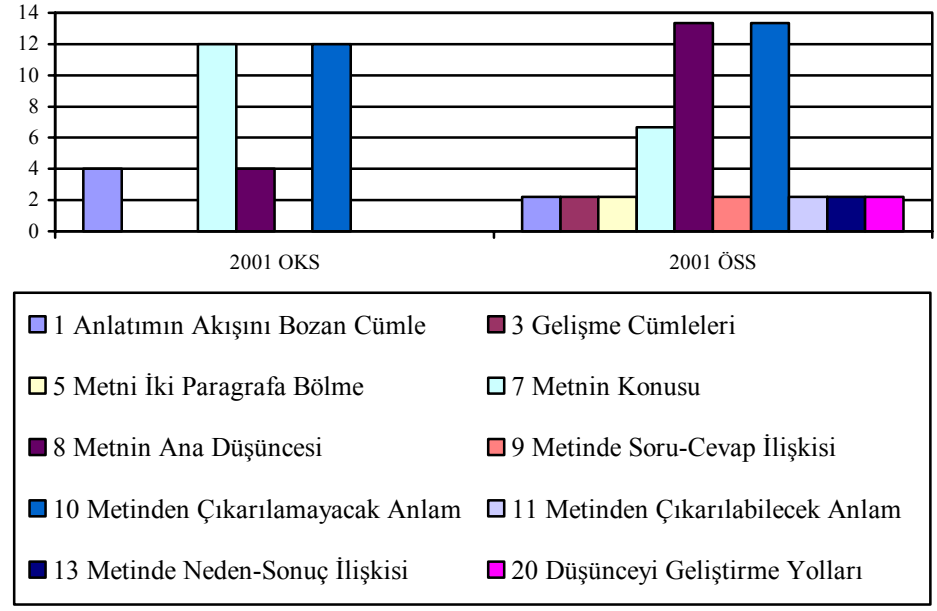
Grafik 41: 2000 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 41'e göre, 2000'de 4'ü OKS'de, 11'i de ÖSS'de olmak üzere toplam 11 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, anlatımın akışını bozan cümle, sonuç cümlesi, metnin ana düşüncesi ve metinden çıkarılamayacak anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 63,64 daha zengindir.

Grafik 42'de, 2001 OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

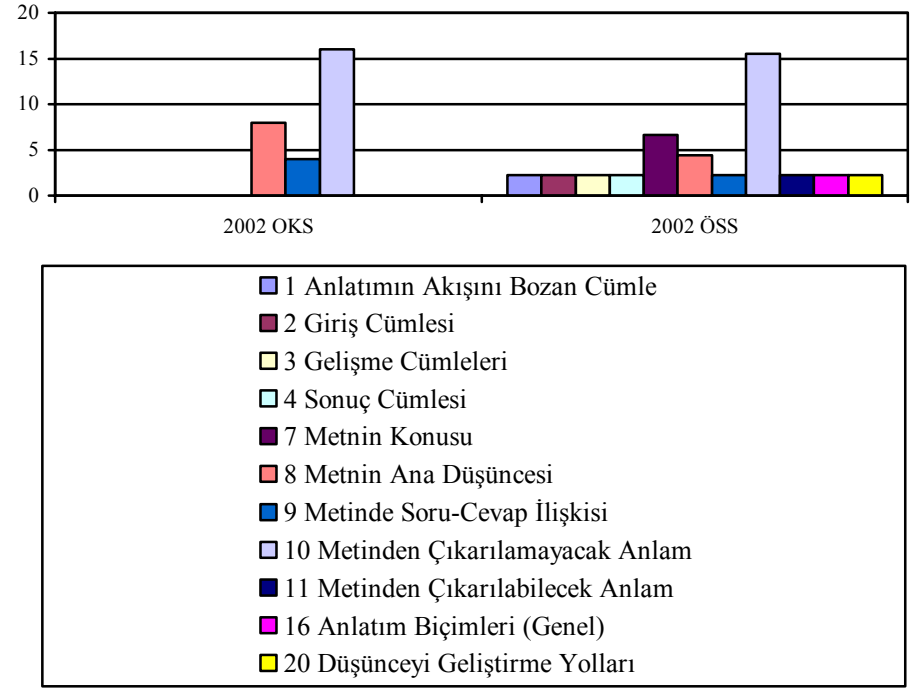
Grafik 42: 2001 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 42'ye göre, 2001'de 4'ü OKS'de, 10'u da ÖSS'de olmak üzere toplam 10 konudan soru sorulmuştur. Konulardan anlatımın akışını bozan cümle, metnin konusu, metnin ana düşüncesi ve metinden çıkarılamayacak anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 60 daha zengindir.

Grafik 43'te, 2002 OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

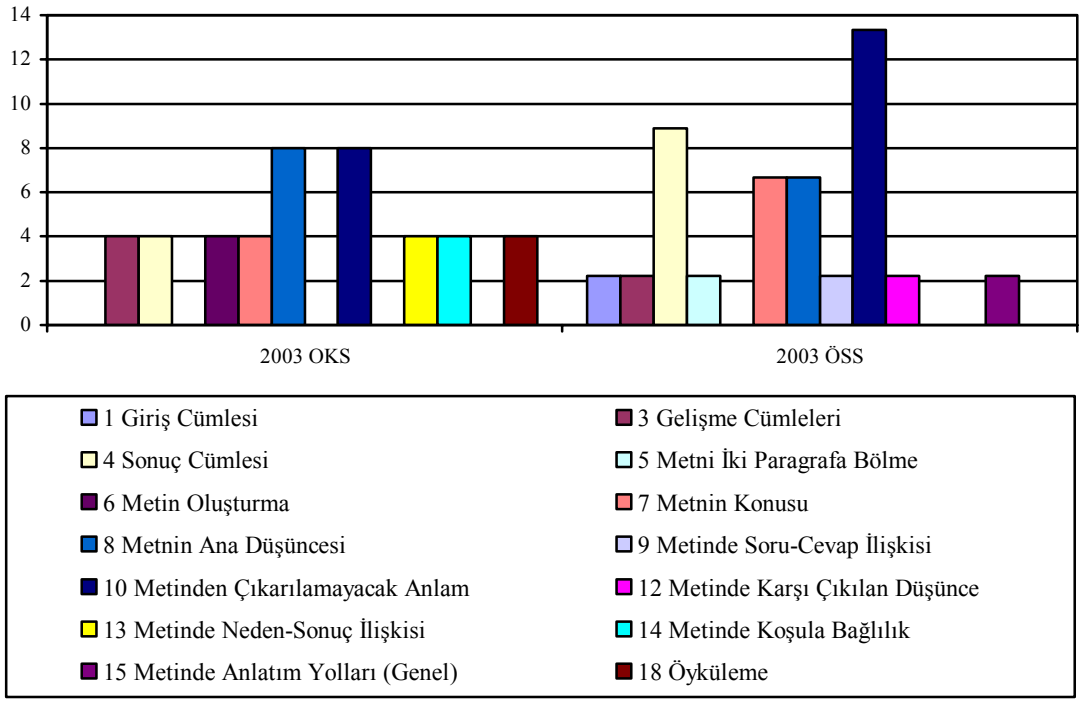
Grafik 43: 2002 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafiğe göre, 2002'de 3'ü OKS'de, 11'i de ÖSS'de olmak üzere toplam 11 konudan soru sorulmuştur. Konulardan metnin ana düşüncesi, metinde soru-cevap ilişkisi ve metinden çıkarılamayacak anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 72,73 daha zengindir.

Grafik 44'te, 2003 OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

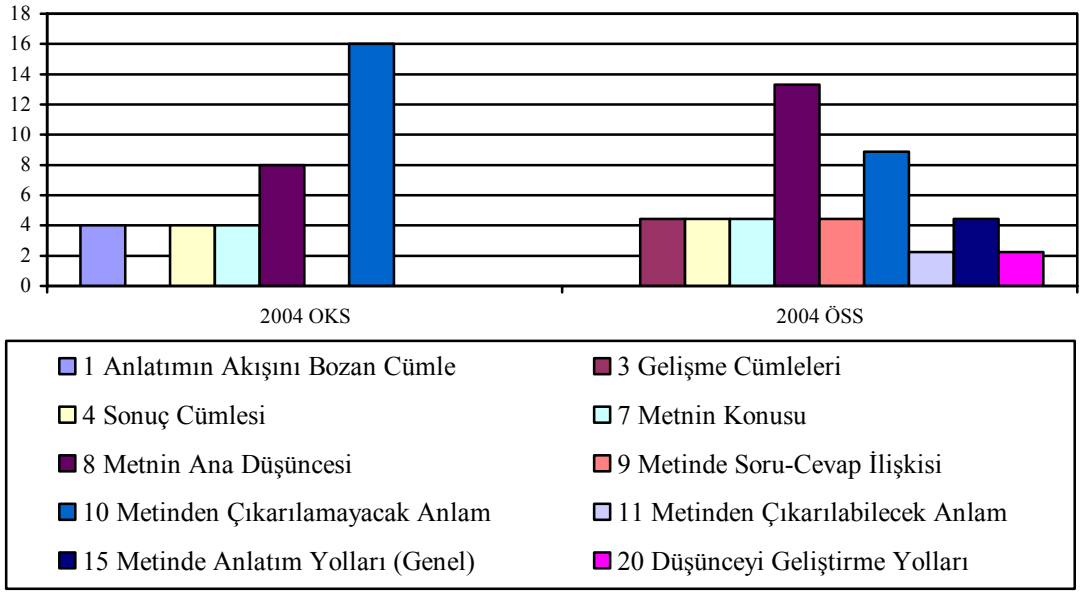
Grafik 44: 2003 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 44'e göre, 2003'te 9'u OKS'de, 10'u da ÖSS'de olmak üzere toplam 14 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, gelişme cümleleri, metnin konusu, metnin ana düşüncesi, metinden çıkarılamayacak anlam ve sonuç cümlesi ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 7,14 daha zengindir.

Grafik 45'te, 2004 OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

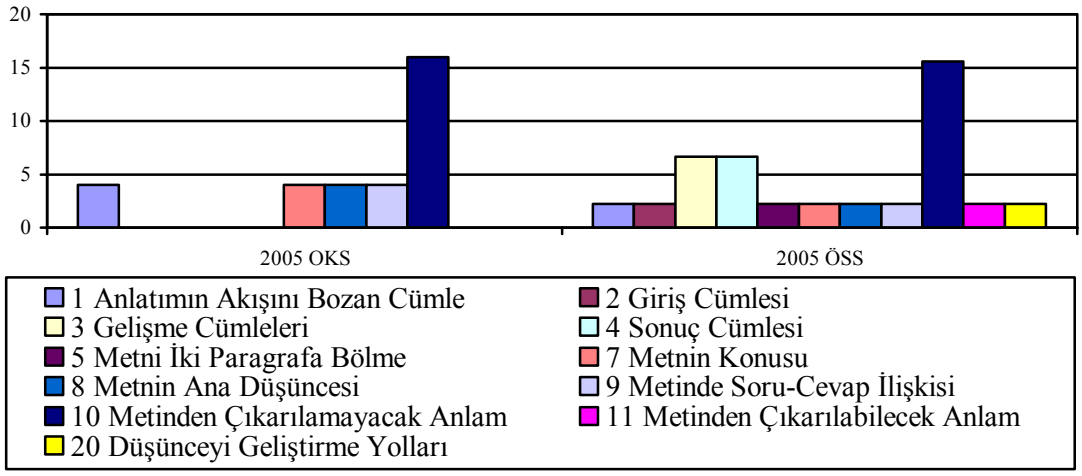
Grafik 45: 2004 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 45'e göre, 2004'te 5'i OKS'de, 9'u da ÖSS'de olmak üzere toplam 10 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, sonuç cümlesi, metnin konusu, metnin ana düşüncesi ve metinden çıkarılamayacak anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS ve OKS'den % 40 daha zengindir.

Grafik 46'da, 2005 OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

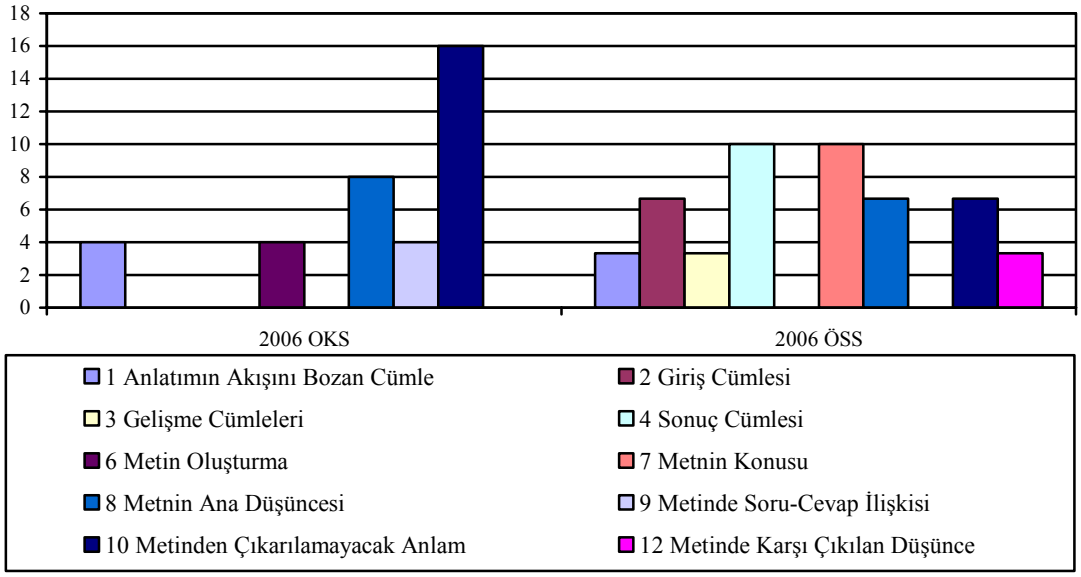
Grafik 46: 2005 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 46'ya göre, 2005'te 5'i OKS'de, 11'i de ÖSS'de olmak üzere toplam 11 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, anlatımın akışını bozan cümle, metnin konusu, metnin ana düşüncesi, metinde soru-cevap ilişkisi ve metinden çıkarılamayacak anlam" ortaktır. Konu çeşitliliği açısından, ÖSS, OKS'den % 54,55 daha zengindir.

Grafik 47'de, 2006 OKS ve ÖSS'deki metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 47: 2006 OKS ve ÖSS'deki "Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam"la İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 47'ye göre, 2006'da 5'i OKS'de, 8'i de ÖSS'de olmak üzere toplam 10 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, anlatımın akışını bozan cümle, metnin ana düşüncesi ve metinden çıkarılamayacak anlam ortaktır. Konu çeşitliliği açısından, ÖSS, OKS'den % 14,28 daha zengindir.

Çetindağ, 1998-2002 yıllarında sorulmuş olan OKS Türkçe soruları üzerine yaptığı araştırmasında paragraf anlamı sorularının diğer Türkçe soruları içerisinde % 20.8'le cümle anlamından sonra ikinci önemli paya sahip olduğunu ifade etmektedir. (Çetindağ, 2003, s; 10)

5.1.1.4. OKS ve ÖSS'deki anlatım bozuklukları konusuyla ilgili bulgular

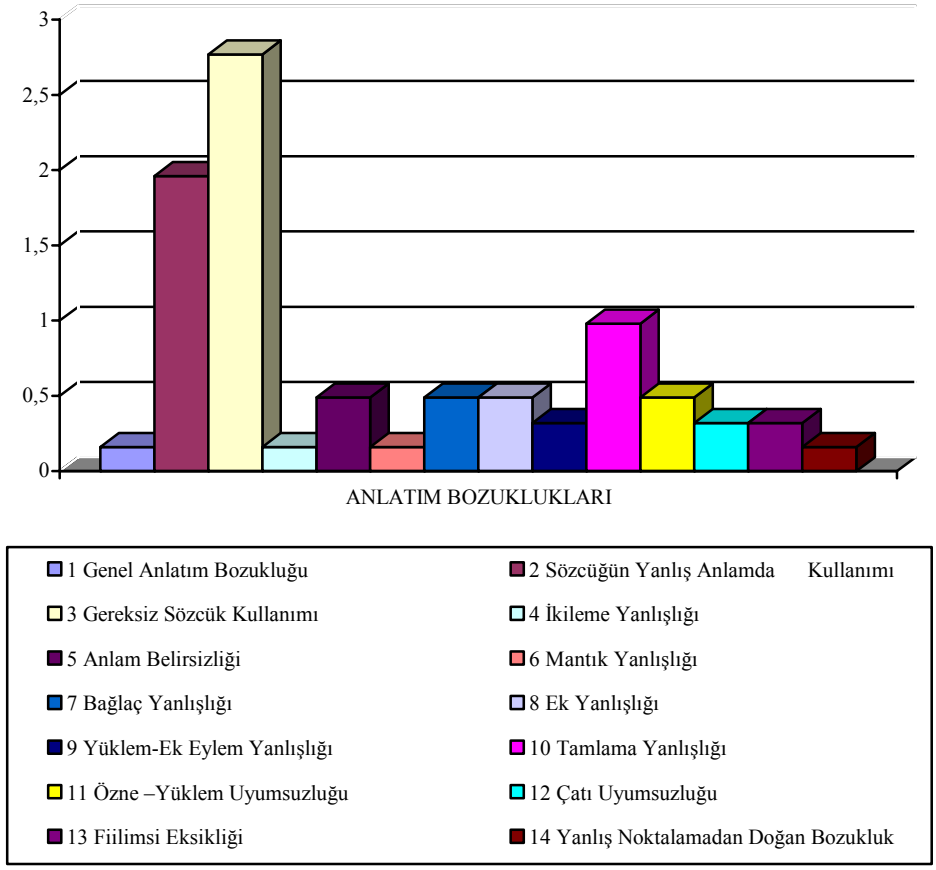
Yıllara göre OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların soru dağılımı Tablo 27'de gösterilmiştir. Bu konuyla ilgili Grafik 48, Grafik 49, Grafik 50, Grafik 51, Grafik 52, Grafik 53, Grafik 54, Grafik 55, Grafik 56, Grafik 57, Grafik 58, Grafik 59 ve Grafik 60 bu tablodan hareketle hazırlanmıştır.

Konu No	ÖSS ve OKS' de Yıllara Göre *"Anlatım Bozuklukları"*yla İlgili Soru Dağılımı	1998 OKS		1998 ÖSS		1999 OKS		1999 ÖSS		2000 OKS		2000 ÖSS		2001 OKS		2001 ÖSS		2002 OKS		2002 ÖSS		2003 OKS		2003 ÖSS		2004 OKS		2004 ÖSS		2005 OKS		2005 ÖSS		2006 OKS		2006 ÖSS		Toplam OKS		Toplam ÖSS		Toplam OKS-ÖSS	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Genel Anlatım Bozukluğu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
2	Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı	1	4	0	0	0	0	2	4,54	1	4	1	2,22	0	0	0	0	0	0	2	4,44	1	4	2	4,44	0	0	0	0	0	0	2	4,44	0	0	0	0	3	1,33	9	2,32	12	1,96
3	Gereksiz Sözcük Kullanımı	0	0	1	2,32	0	0	1	2,27	0	0	1	2,22	2	8	1	2,22	0	0	1	2,22	1	4	3	6,66	0	0	3	6,66	0	0	1	2,22	0	0	2	6,66	3	1,33	14	3,61	17	2,77
4	İkileme Yanlışlığı	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
5	Anlam Belirsizliği	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,88	1	0,25	3	0,49
6	Mantık Yanlışlığı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
7	Bağlaç Yanlışlığı	0	0	1	2,32	0	0	1	2,27	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	2	0,51	3	0,49
8	Ek Yanlışlığı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0,77	3	0,49
9	Yüklem-Ek Eylem Yanlışlığı	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
10	Tamlama Yanlışlığı	0	0	1	2,32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	2	4,44	0	0	1	3,33	0	0	6	1,55	6	0,98
11	Özne –Yüklem Uyumsuzluğu	0	0	1	2,32	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0,77	3	0,49
12	Çatı Uyumsuzluğu	0	0	1	2,32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,51	2	0,32
13	Fiilimsi Eksikliği	0	0	0	0	0	0	2	4,54	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,51	2	0,32
14	Yanlış Noktalamadan Doğan Bozukluk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
TOPLAM		2	8	5	11,62	1	4	6	13,63	1	4	7	15,55	3	12	4	8,88	0	0	5	11,11	3	12	5	11,11	1	4	5	11,11	1	4	5	11,11	0	0	3	10	12	5,33	45	11,62	57	9,31
YILLARA GÖRE TOPLAM		7		7		8		7		5		8		6		6		3																									
GENEL TOPLAM																																						57					

Tablo 27: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Soru Dağılımı

Grafik 48'de, OKS-ÖSS'deki Toplam anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik dağılımı verilmiştir.

Grafik 48: OKS-ÖSS'deki Toplam "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı

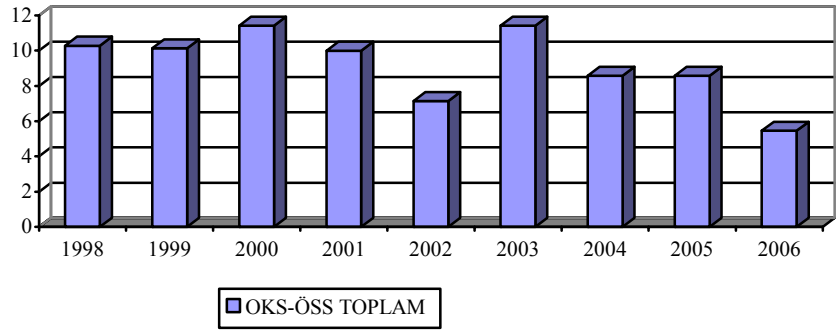
Grafik 48'e göre, OKS ve ÖSS'de sorulan anlatım bozukluklarıyla ilgili sorular, 14 başlıkta incelenmiştir. Anlatım bozukluklarıyla ilgili en fazla soru % 2,77'lik değerle gereksiz sözcük kullanımından çıkmıştır. İkinci olarak ise % 1,96'lık değerle sözcüğün yanlış anlamda kullanımından çıkmıştır.

Yüzdelik değerler açısından sıralandığında, genel anlatım bozukluğu (% 0,16); ikileme yanlışlığı (% 0,16); anlam belirsizliği (% 0,49); mantık yanlışlığı (% 0,16); bağlaç yanlışlığı (% 0,49); ek yanlışlığı (% 0,49); yüklem-ek eylem yanlışlığı (% 0,32); tamlama yanlışlığı (% 0,98); özne –yüklem uyumsuzluğu (% 0,49); çatı uyumsuzluğu (% 0,32); fiilimsi eksikliği (% 0,32); yanlış noktalamadan doğan bozukluk (% 0,16) konularından soru gelmiştir. Bunlar aşağıdaki Grafik 48'de yüzdelik olarak sıralanmıştır.

Toplam OKS-ÖSS 612 soru içerisinde anlatım bozuklukları konusunun değeri 57 soruyla % 9,31'dir.

Grafik 49'da, OKS-ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili soruların yıllara göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

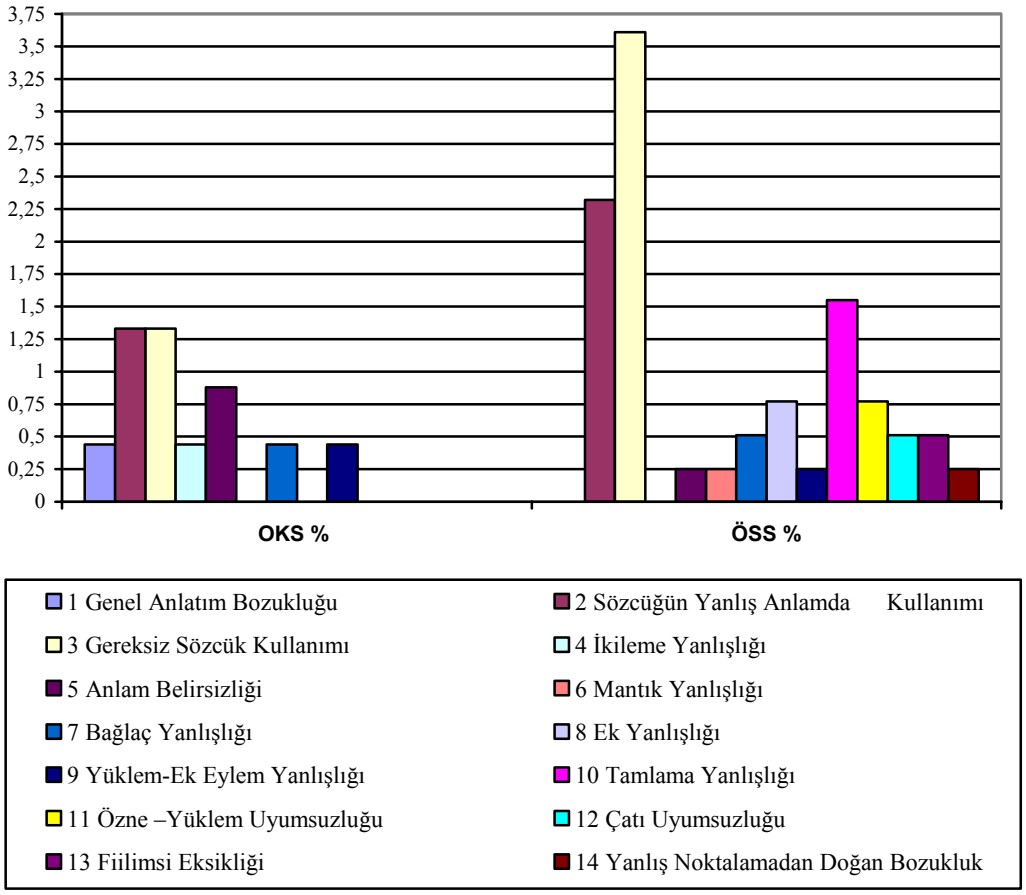
Grafik 49: OKS-ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı

Grafik 49'a göre, yıllara göre anlatım bozuklukları konusuna bakıldığında en fazla sorunun 2000 ve 2003 yıllarında (8 soruyla, % 11,42) sorulduğunu görüyoruz. Anlatım bozuklukları konusu 1998'de 7 soruyla % 10,29; 1999'da 7 soruyla % 10,14; 2001'de % 7 soruyla % 10; 2002'de 5 soruyla % 7,14; 2004 ve 2005'te 6 soruyla % 8,57; 2006'da 3 soruyla % 5,45 değere sahiptir.

Grafik 50'de, 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 50: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 50'ye göre, anlatım bozuklukları, OKS ve ÖSS'de çıkan toplam sorular içerisinde karşılaştırıldığında yukarıdaki grafik ortaya çıkmaktadır.

OKS'de, mantık yanlışlığı, ek yanlışlığı, tamlama yanlışlığı, özne –yüklem uyumsuzluğu, çatı uyumsuzluğu, fiilimsi eksikliği ve yanlış noktalamadan doğan bozukluktan hiç soru gelmemiştir.

ÖSS'de genel anlatım bozukluğu ve ikilime yanlışlığından hiç soru gelmemiştir.

OKS'de 7 konudan, ÖSS'de ise 2 konudan soru gelmemiştir. Konu çeşitliliği açısından bakıldığında, ÖSS'de 14 konunun 12'sinden soru geldiği için ÖSS, OKS'den anlatım bozuklukları konusunda % 35,71 daha zengindir.

Ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

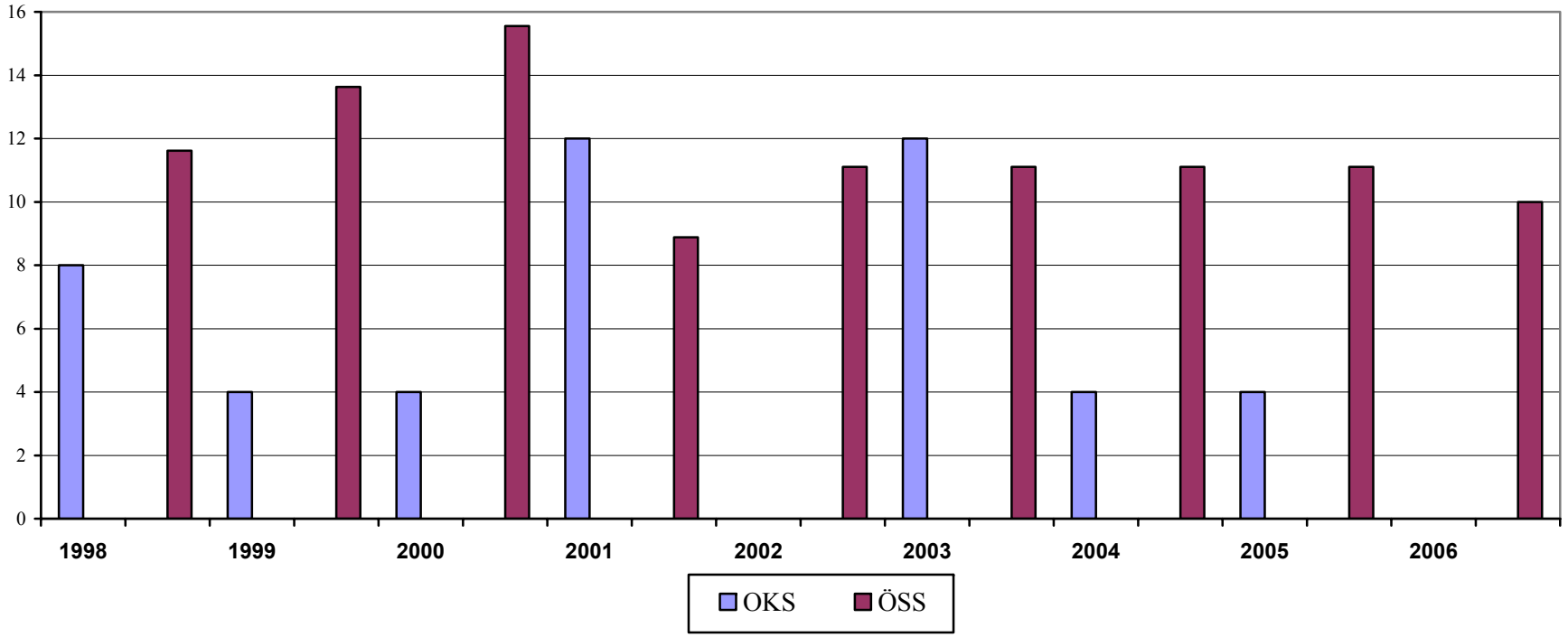
OKS'de, genel anlatım bozukluğu % 0,44; sözcüğün yanlış anlamda kullanımı % 1,33; gereksiz sözcük kullanımı % 1,33; ikileme yanlışlığı % 0,44; anlam belirsizliği % 0,88; bağlaç yanlışlığı % 0,44; yüklem-ek eylem yanlışlığı % 0,44 değere sahiptir. OKS'de, mantık yanlışlığı, ek yanlışlığı, tamlama yanlışlığı, özne –yüklem uyumsuzluğu, çatı uyumsuzluğu, fiilimsi eksikliği ve yanlış noktalamadan doğan bozukluk konularından hiç soru gelmemiştir.

ÖSS'de ise, sözcüğün yanlış anlamda kullanımı % 2,32; gereksiz sözcük kullanımı % 3,61; anlam belirsizliği % 0,25; mantık yanlışlığı % 0,25; bağlaç yanlışlığı % 0,51; ek yanlışlığı % 0,77; yüklem-ek eylem yanlışlığı % 0,25; tamlama yanlışlığı % 1,55; özne –yüklem uyumsuzluğu % 0,77; çatı uyumsuzluğu % 0,51; fiilimsi eksikliği % 0,51 ve yanlış noktalamadan doğan bozukluk % 0,25" değere sahiptir. ÖSS'de, genel anlatım bozukluğu ve ikileme yanlışlığı konularından ise hiç soru gelmemiştir.

Yılların toplamları alındığında anlatım bozuklukları konusu OKS'de 12 soruyla % 5,33, ÖSS'de 45 soruyla 11,62 ağırlığa sahiptir. Sonuç olarak ÖSS'de anlatım bozuklukları konusunun ağırlığı OKS'den % 6,29 daha fazladır.

Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili yüzdelik soru dağılımları Grafik 51'de verilmiştir.

Grafik 51: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 51'e göre, ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

OKS, 1998'de 2 soruyla % 8; 1999'da 1 soruyla % 4; 2000'de 1 soruyla % 4; 2001 ve 2003'te 3 soruyla % 12; 2004 ve 2005'te 1 soruyla % 4 değere sahiptir. OKS'de 2002 ve 2006'da anlatım bozuklukları konusundan hiç soru gelmemiştir. OKS'de en fazla sorunun geldiği yıllar 2001 ve 2003'tür.

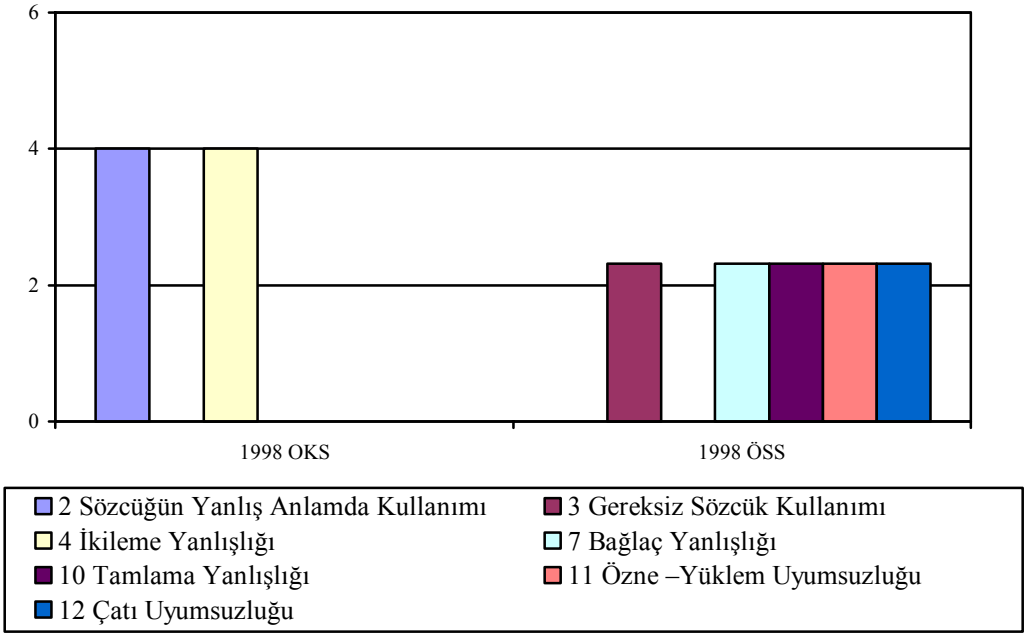
ÖSS, 1998'de 5 soruyla % 11,62; 1999'da 6 soruyla % 13,63; 2000'de 7 soruyla % 15,55; 2001'de 4 soruyla % 8,88; 2002, 2003, 2004 ve 2005'te 5 soruyla % 11,11; 2006'da ise 3 soruyla % 10 değere sahiptir. ÖSS'de en fazla sorunun geldiği yıl 2000'dir. En az sorunun geldiği yıl ise 2001'dir.

Anlatım bozuklukları konusunda ÖSS, OKS'ye göre daha istikrarlıdır. OKS'de kimi yıllar hiç soru gelmezken, sorulduğu yıllarda da yüzdeler arasında farklılıklar vardır. ÖSS'de konunun sorulma sıklığına göre yüzdeleri % 10-% 15 arasında değişmektedir. Oysa OKS'de % 0-%12 arasında değişebilmektedir.

Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı aşağıdaki **Grafik 52, Grafik 53, Grafik 54, Grafik 55, Grafik 56, Grafik 57, Grafik 58, Grafik 59 ve Grafik 60'da** gösterilmiştir. Bu grafiklerde OKS ve ÖSS'de sorulmayan konular gösterilmemiştir. Karşılaştırılan konuların konu sıra numaraları grafiklerin alt bilgilerinde verilmiştir.

Grafik 52'de, 1998 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

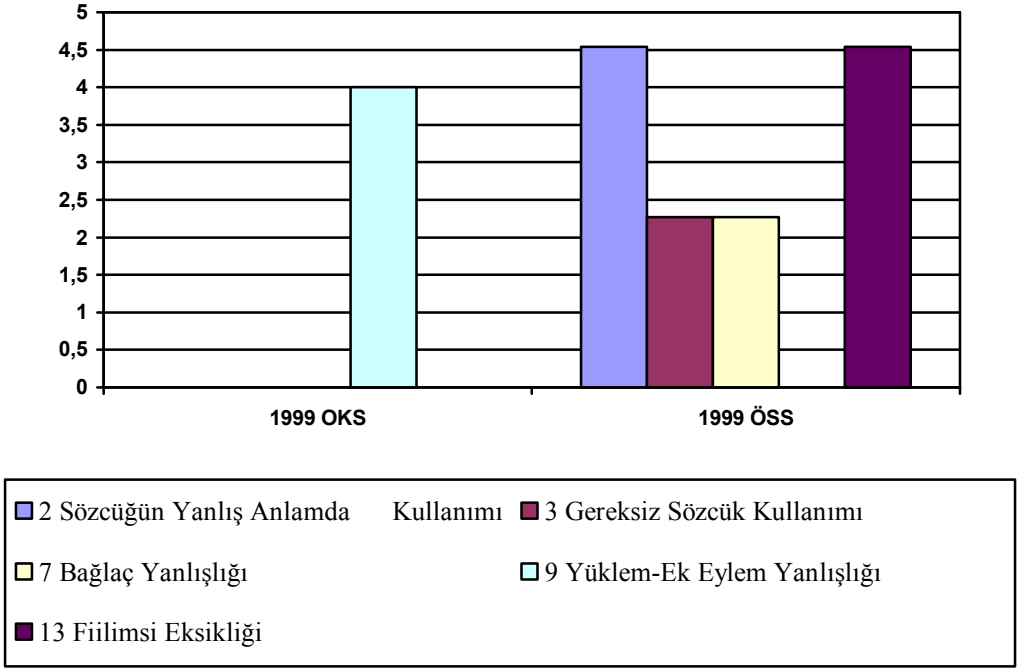
Grafik 52: 1998 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 52'ye göre, 1998'te 2'si OKS'de, 5'i ÖSS'de olmak üzere toplam 7 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 42,85 daha zengindir.

Grafik 53'te, 1999 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

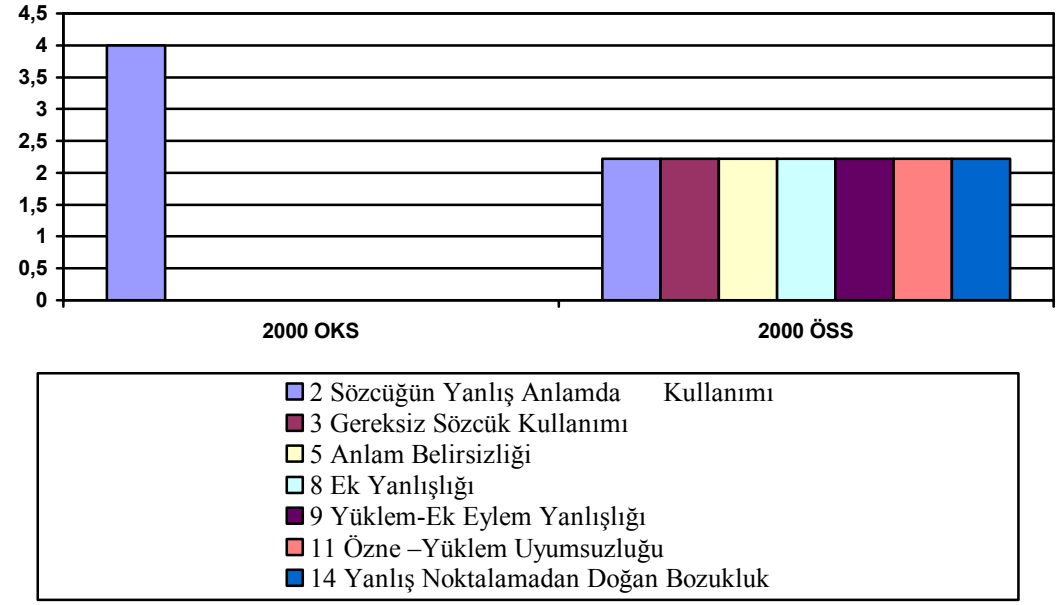
Grafik 53: 1999 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 53'te, 1999'da 1'i OKS'de, 4'ü ÖSS'de olmak üzere toplam 5 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 60 daha zengindir.

Grafik 54'te, 2000 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

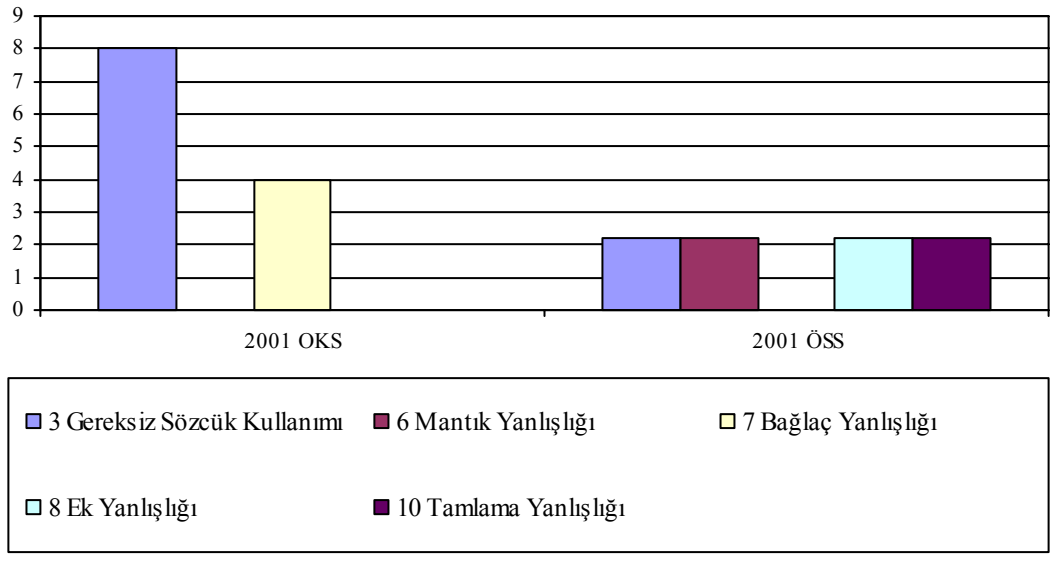
Grafik 54: 2000 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 54'e göre, 2000'de 1'i OKS'de, 7'isi de ÖSS'de olmak üzere toplam 7 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, sözcüğün yanlış anlamda kullanımı ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 85,72 daha zengindir.

Grafik 55'te, 2001 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

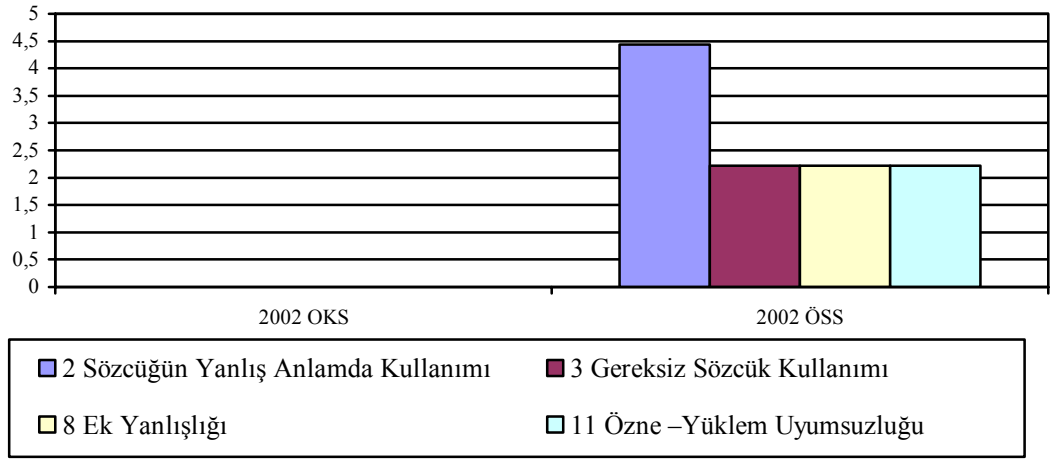
Grafik 55: 2001 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 55'e göre, 2001'de 2'si OKS'de, 4'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 5 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, gereksiz sözcük kullanımı ortaktır. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 40 daha zengindir.

Grafik 56'da, 2002 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

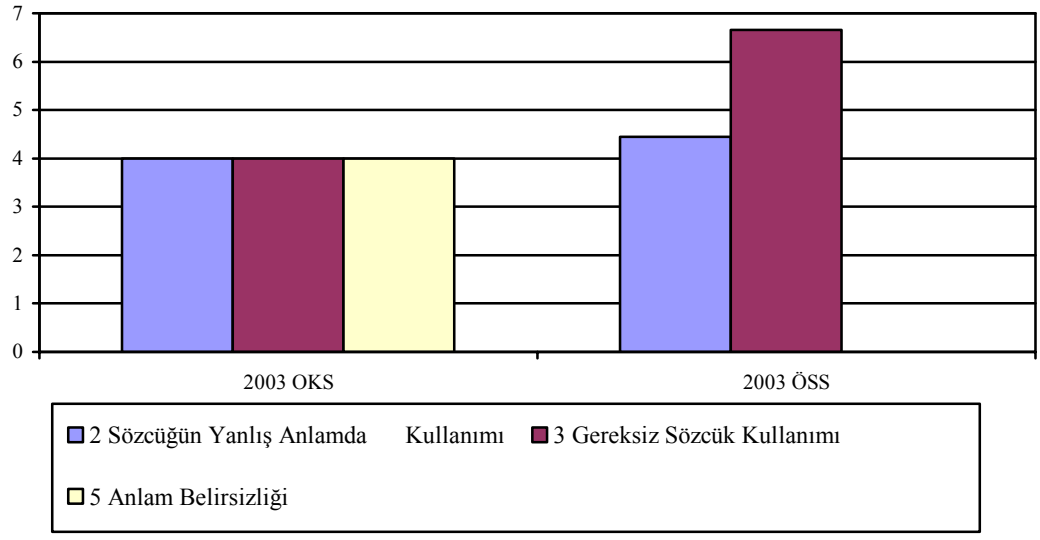
Grafik 56: 2002 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 56'ya göre, 2002'de ÖSS'de 4 konudan 5 soru sorulmuştur. OKS'de sorulmamıştır.

Grafik 57'de, 2003 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

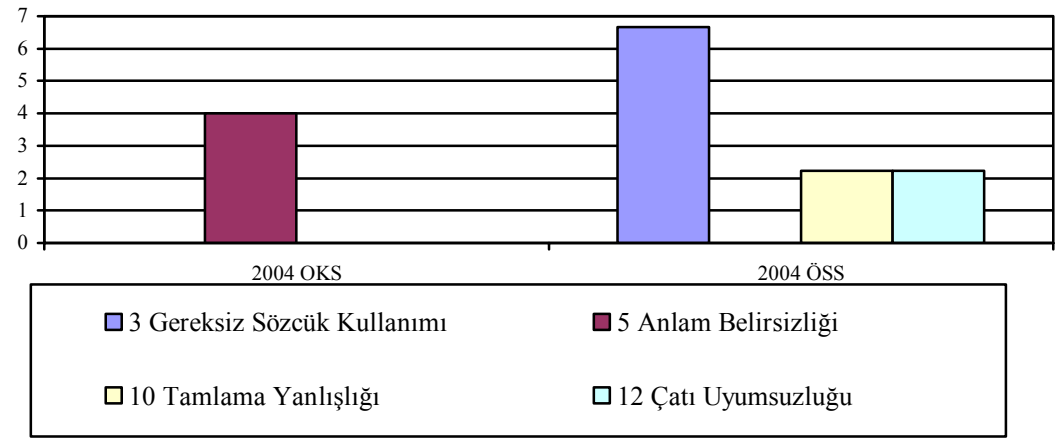
Grafik 57: 2003 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 57'ye göre, 2003'te 3'ü OKS'de, 2'si de ÖSS'de olmak üzere toplam 3 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, sözcüğün yanlış anlamda kullanımı ve gereksiz sözcük kullanımı ortaktır. Konu çeşitliliği açısından OKS, ÖSS'den % 33,34 daha zengindir.

Grafik 58'de, 2004 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

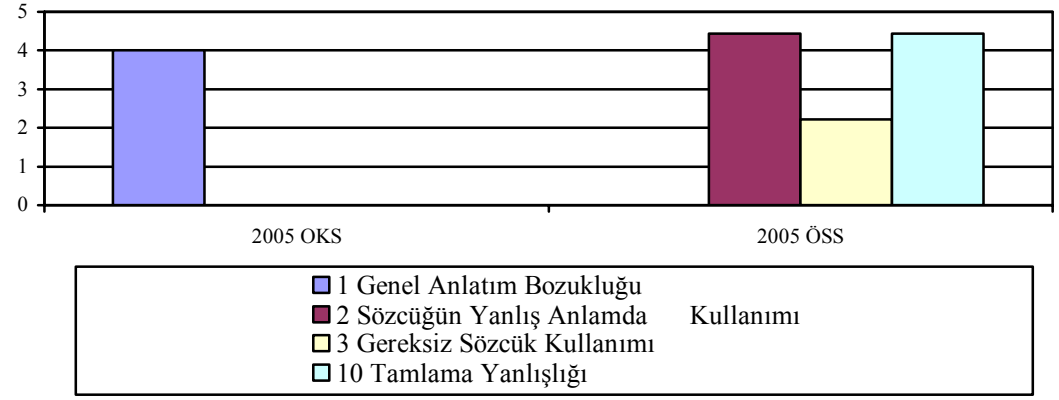
Grafik 58: 2004 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 58'e göre, 2004'te 1'i OKS'de, 3'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 4 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından ÖSS ve OKS'den % 50 daha zengindir.

Grafik 59'da, 2005 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

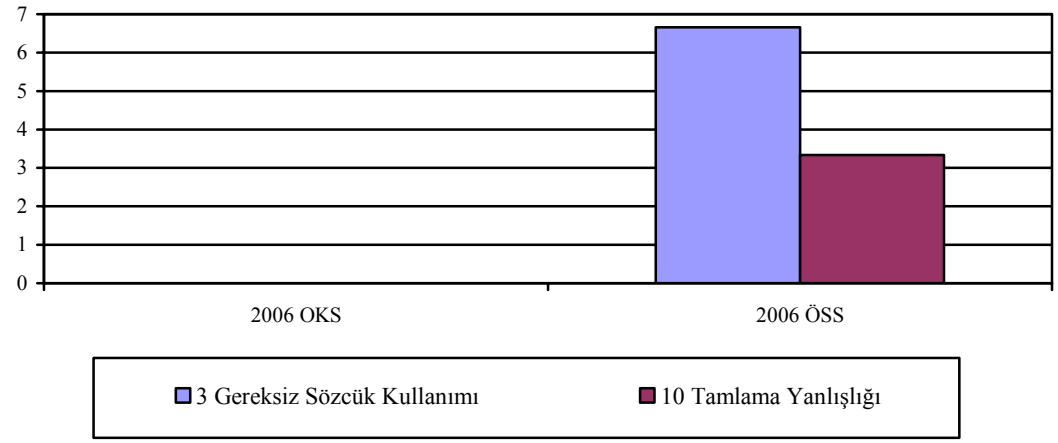
Grafik 59: 2005 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 59'a göre, 2005'te 1'i OKS'de, 3'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 4 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından, ÖSS, OKS'den % 50 daha zengindir.

2006 OKS ve ÖSS'deki anlatım bozukluklarıyla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 60: 2006 OKS ve ÖSS'deki "Anlatım Bozuklukları"yla İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 60'a göre, 2006'da ÖSS'de 2 konudan soru sorulmuştur. OKS'de sorulmamıştır.

Çetindağ, 1998-2002 yıllarında sorulmuş olan OKS Türkçe soruları üzerine yaptığı araştırmasında anlatım bozuklukları sorularının diğer Türkçe soruları içerisinde % 4'lük paya sahip olduğunu ifade etmektedir. (Çetindağ, 2003, s; 14)

5.1.1.5. OKS ve ÖSS'deki dil bilgisi konularıyla ilgili bulgular

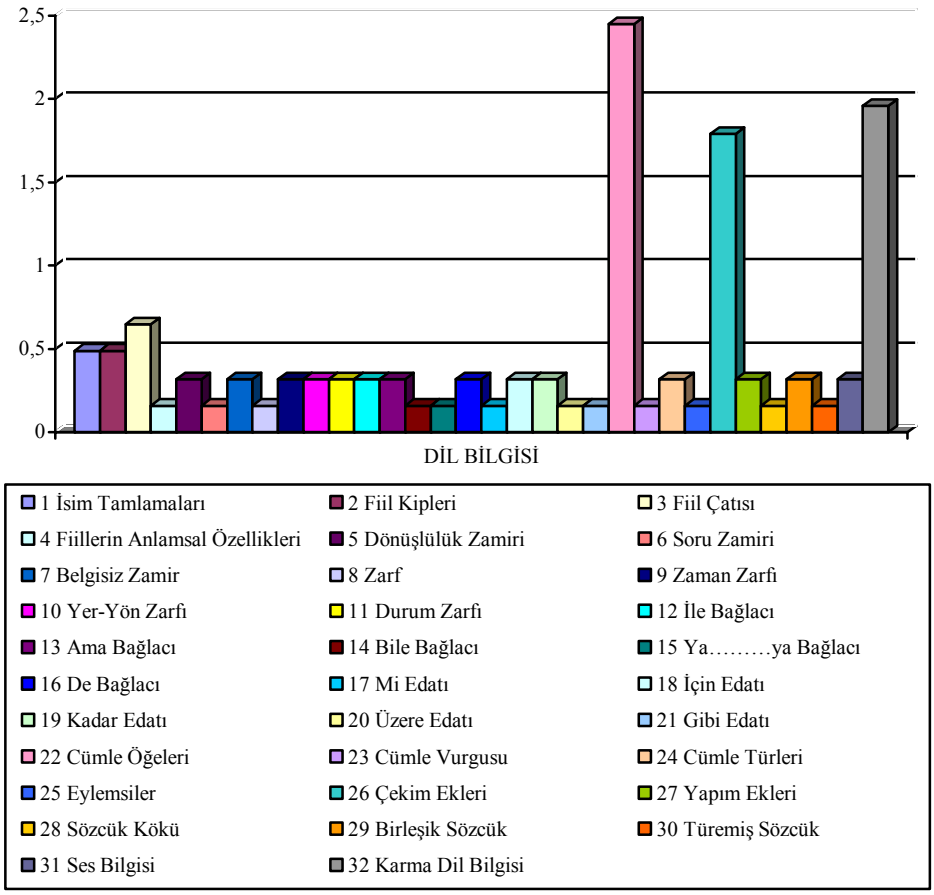
Yıllara göre OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların soru dağılımı Tablo 28'de, gösterilmiştir. Bu konuyla ilgili Grafik 61, Grafik 62, Grafik 63, Grafik 64, Grafik 65, Grafik 66, Grafik 67, Grafik 68, Grafik 69, Grafik 70, Grafik 71, Grafik 72 ve Grafik 73 bu tablodan hareketle hazırlanmıştır.

Konu No	ÖSS ve OKS' de Yıllara Göre *"Dil Bilgisi"*yle İlgili Soru Dağılımı	1998 OKS		1998 ÖSS		1999 OKS		1999 ÖSS		2000 OKS		2000 ÖSS		2001 OKS		2001 ÖSS		2002 OKS		2002 ÖSS		2003 OKS		2003 ÖSS		2004 OKS		2004 ÖSS		2005 OKS		2005 ÖSS		2006 OKS		2006 ÖSS		Toplam OKS		Toplam ÖSS		Toplam OKS-ÖSS	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	İsim Tamlamaları	1	4	0	0	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,88	1	0,25	3	0,49
2	Fiil Kipleri	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1,33	0	0	3	0,49
3	Fiil Çatısı	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	1	2,22	0	0	0	0	2	0,88	2	0,51	4	0,65
4	Fiillerin Anlamsal Özellikleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
5	Dönüşlülük Zamiri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,88	0	0	2	0,32
6	Soru Zamiri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
7	Belgisiz Zamir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	1	4	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
8	Zarf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
9	Zaman Zarfı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,88	0	0	2	0,32
10	Yer-Yön Zarfı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
11	Durum Zarfı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,51	2	0,32
12	(Bağlaç) İle Bağlacı	0	0	1	2,32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
13	Ama Bağlacı	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,88	0	0	2	0,32
14	Bile Bağlacı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
15	Ya……ya Bağlacı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
16	De Bağlacı	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	2	0,88	0	0	2	0,32
17	Mi Edatı	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
18	İçin Edatı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	2	0,88	0	0	2	0,32
19	Kadar Edatı	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,88	0	0	2	0,32
20	Üzere Edatı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
21	Gibi Edatı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
22	Cümle Öğeleri	0	0	2	4,65	0	0	1	2,27	0	0	2	4,44	1	4	2	4,44	0	0	2	4,44	0	0	1	2,22	0	0	2	4,44	0	0	1	2,22	0	0	1	3,33	1	0,44	14	3,61	15	2,45
23	Cümle Vurgusu	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	0	0	1	0,16
24	Cümle Türleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
25	Eylemsiler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
26	Çekim Ekleri	0	0	1	2,32	1	4	0	0	2	8	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	4	0	0	1	4	1	2,22	3	12	0	0	0	0	0	0	9	4	2	0,51	11	1,79
27	Yapım Ekleri	0	0	0	0	0	0	1	2,27	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
28	Sözcük Kökü	0	0	0	0	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
29	Birleşik Sözcük	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	2	0,88	0	0	2	0,32
30	Türemiş Sözcük	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
31	Ses Bilgisi	0	0	0	0	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,51	2	0,32
32	Karma Dil Bilgisi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	2	4,44	0	0	2	4,44	0	0	2	4,44	0	0	2	4,44	0	0	3	10	0	0	12	3,1	12	1,96
TOPLAM		4	16	4	9,3	3	12	5	11,36	5	20	4	8,88	5	20	5	11,11	5	20	5	11,11	4	16	5	11,11	6	24	6	13,33	6	24	5	11,11	7	28	4	13,33	45	20	43	11,11	87	14,21
YILLARA GÖRE TOPLAM		8				8				9				10				10				9				12				11				11									
																																						GENEL TOPLAM		87			

Tablo 28: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Soru Dağılımı

Grafik 61'de OKS-ÖSS'deki toplam dil bilgisiyle ilgili konuların yüzdelik dağılımları verilmiştir.

Grafik 61: OKS-ÖSS'deki Toplam "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı

Grafik 61'e göre, OKS ve ÖSS'deki sorulan cümle anlamıyla ilgili sorular, 32 başlıkta incelenmiştir. Bu başlıklardan en fazla soru % 2,45'lik değerle cümle öğelerinden gelmiştir. İkinci sırada % 1,96'lık değerle karma dil bilgisi, üçüncü sırada ise % 1,79'luk değerle çekim eklerinden gelmiştir.

Yüzdelik değerler açısından sıralandığında;

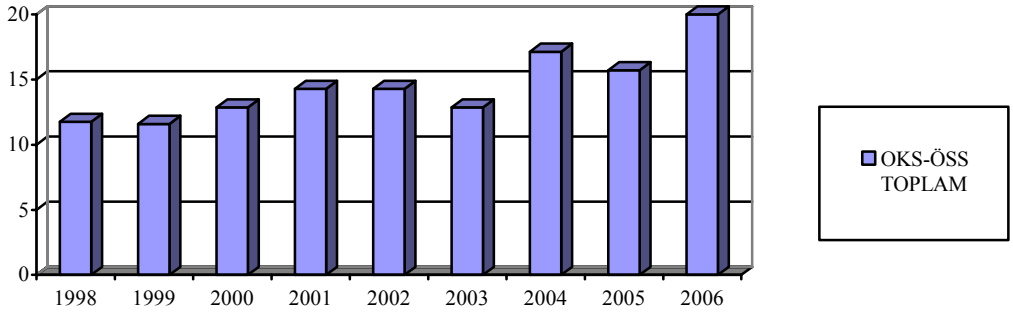
Cümle öğeleri % 2,45; karma dil bilgisi % 1,96; çekim ekleri % 1,79; fiil çatısı % 0,65; isim tamlamaları ve fiil kipleri % 0,49; dönüşlülük zamiri, belgisiz zamir, zaman zarfı, yer-yön zarfı, durum zarfı, (bağlaç) ile bağlacı, ama bağlacı, de bağlacı, için edatı, kadar edatı, cümle türleri, yapım ekleri, birleşik sözcük ve ses bilgisi % 0,32; fiillerin anlamsal özellikleri, soru zamiri, zarf, bile bağlacı, ya…ya bağlacı, mi edatı, üzere edatı, gibi edatı, cümle vurgusu, eylemsiler,

sözcük kökü ve türemiş sözcük % 0,16 konularından soru gelmiştir. Bu konular aşağıdaki Grafik 61'de yüzde olarak sıralanmıştır:

Toplam OKS-ÖSS 612 soru içerisinde dil bilgisi konusunun değeri 87 soruyla % 14,21'dir.

Grafik 62'de toplam OKS-ÖSS'deki dil bilgisi sorularının yüzdelik değerleri gösterilmiştir.

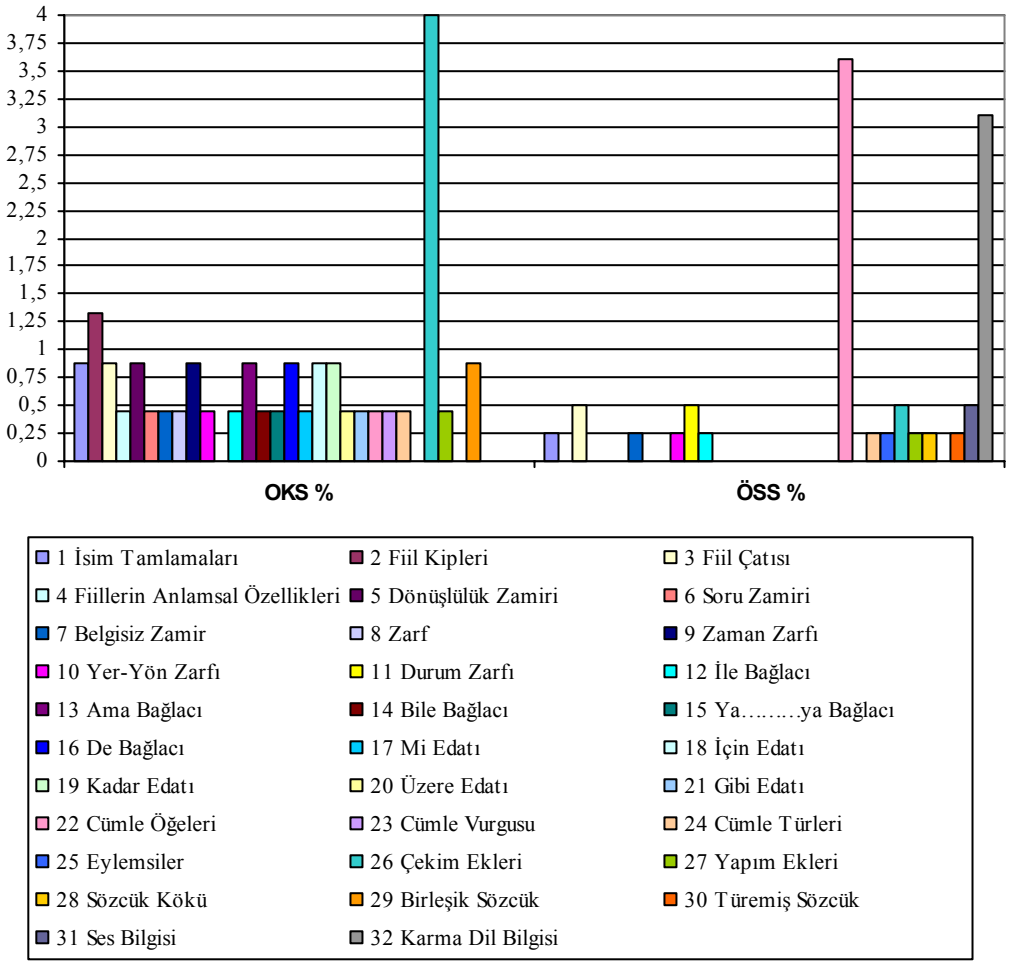
Grafik 62: OKS-ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı

Grafik 62'ye göre, dil bilgisi konusu, 1998'de 8 soruyla % 11,76; 1999'da 8 soruyla % 11,59; 2000 ve 2003'te 9 soruyla % 12,85; 2001 ve 2002'de 10 soruyla % 14,28; 2004'te 12 soruyla % 17,14; 2005'te 11 soruyla % 15,71 ve 2006'da 11 soruyla % 20 değere sahiptir. Yıllara göre cümle anlamı konusuna bakıldığında en fazla soru % 20'lik değerle 2006 yılında çıkmıştır.

Grafik 63'te dil bilgisi konusu, OKS ve ÖSS'de çıkan toplam sorular içerisinde karşılaştırılmıştır.

Grafik 63: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 63'e göre, OKS'de durum zarfı, eylemsiler, sözcük kökü, türemiş sözcük, ses bilgisi ve karma dil bilgisi konularından; ÖSS'de ise, fiil kipleri, fiillerin anlamsal özellikleri, dönüşlülük zamiri, soru zamiri, zarf, zaman zarfı, ama bağlacı, bile bağlacı, ya….ya bağlacı, de bağlacı, mi edatı, için edatı, kadar edatı, üzere edatı, gibi edatı, cümle vurgusu ve birleşik sözcükten hiç soru gelmediği görülmektedir.

OKS'de 6 konudan, ÖSS'de ise 17 konudan soru gelmemiştir. Konu çeşitliliği açısından bakıldığında, OKS'de 32 konunun 26'sından soru geldiği için OKS, ÖSS'den % 34,38 daha fazladır.

Ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuç ortaya çıkmaktadır:

OKS'de, çekim ekleri % 4; fiil kipleri % 1,33; isim tamlamaları, fiil çatısı, dönüşlülük zamiri, zaman zarfı, ama bağlacı, de bağlacı, için edatı, kadar edatı ve birleşik sözcük % 0,88; fiillerin anlamsal özellikleri, soru zamiri, belgisiz zamir, zarf, yer-yön zarfı, ile bağlacı, bile bağlacı, ya……ya bağlacı, mi edatı, üzere edatı, gibi edatı, cümle öğeleri, cümle vurgusu, cümle türleri ve yapım ekleri % 0,44 değere sahiptir.

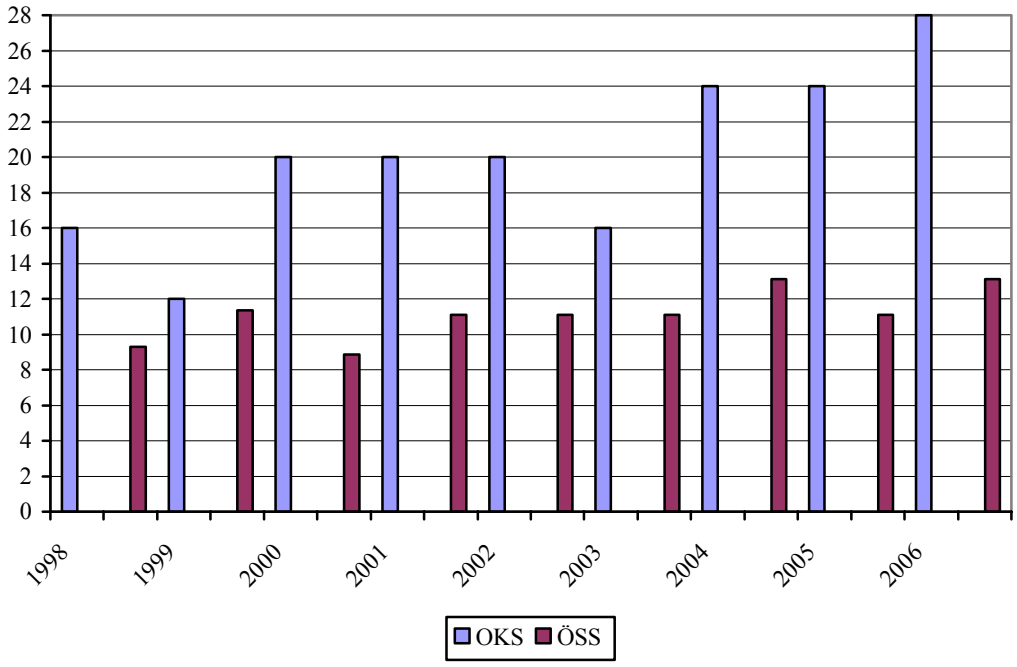
Çetindağ, yüklemin zaman ve şahıs bağlantılarını ölçmeye yönelik sorular fiil kipleri başlığı altında toplandığını, 1998-2002 yılları arasında bütün soruların % 4,8'ini kapsadığını tespit etmiştir. (Çetindağ, 2003, s; 13)

ÖSS'de ise, cümle öğeleri % 3,61; karma dil bilgisi % 3,1; fiil çatısı durum zarfı çekim ekleri ses bilgisi % 0,51; isim tamlamaları, belgisiz zamir, yer-yön zarfı, ile bağlacı, cümle türleri, eylemsiler, yapım ekleri, sözcük kökü, türemiş sözcük % 0,25 değere sahiptir.

Yılların toplamları alındığında dil bilgisi konusu OKS'de 45 soruyla % 20, ÖSS'de 43 soruyla 11,11 ağırlığa sahiptir. Sonuç olarak OKS'de dil bilgisi konusunun ağırlığı ÖSS'den % 8,89 daha fazladır.

Grafik 64'te yıllara göre OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili yüzdelik soru dağılımları verilmiştir.

Grafik 64: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 64'e göre, ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

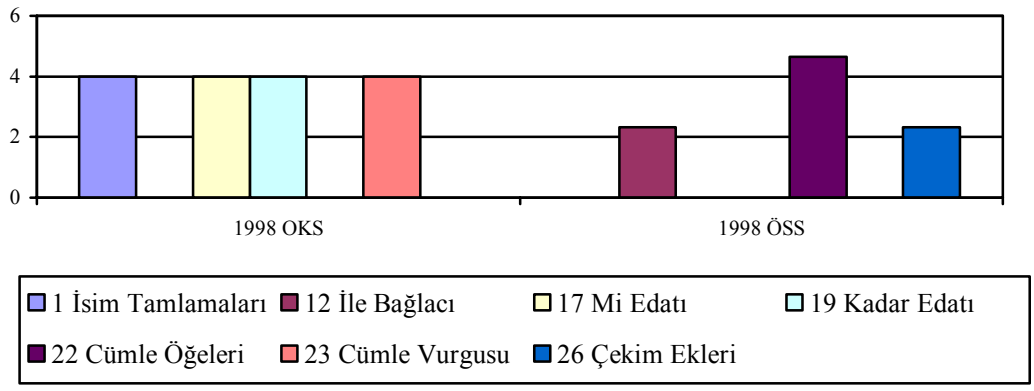
OKS, 1998'te 4 soruyla % 16; 1999'da 3 soruyla % 12; 2000, 2001 ve 2002'de 5 soruyla % 20; 2003'te 4 soruyla % 16; 2004 ve 2005'te 6 soruyla % 24 ve 2006'da 7 soruyla % 28 değere sahiptir. *OKS'de dil bilgisi konusundan en fazla sorunun geldiği yıl 2006'dır. En az sorunun geldiği yıl ise 1999'dur. Grafik incelendiğinde OKS'de son yıllarda dil bilgisi sorularının arttığı görülür.*

ÖSS, 1998'de 4 soruyla % 9,3; 1999'da 5 soruyla % 11,36; 2000'de 4 soruyla 8,88; 2001, 2002, 2003 ve 2005'te 5 soruyla % 11,11; 2004'te 6 soruyla % 13,33, 4 soruyla % 13,33 değere sahiptir. *ÖSS'de dil bilgisinde en fazla sorunun geldiği yıl 2004 ve onu takiben 2006'dır. En az sorunun geldiği yıl ise 2000'dir. ÖSS'de son yıllarda bu konuyla ilgili soruların arttığı söylenebilir. ÖSS'de dil bilgisi sorularının sorulma sıklığında bir istikrar gözlenmektedir. Ancak aynı istikrar, OKS için söylenemez. Kimi yıllar az, kimi yıllar çok soru gelmektedir.*

OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların yıllara göre yüzdelik soru dağılımı aşağıdaki Grafik 65, Grafik 66, Grafik 67, Grafik 68, Grafik 69, Grafik 70, Grafik 71, Grafik 72 ve Grafik 73'te gösterilmiştir. Bu grafiklerde OKS ve ÖSS'de sorulmayan konular gösterilmemiştir. Karşılaştırılan konuların konu sıra numaraları grafiklerin alt bilgilerinde verilmiştir.

Grafik 65'te toplam OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların 1998 yılına göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

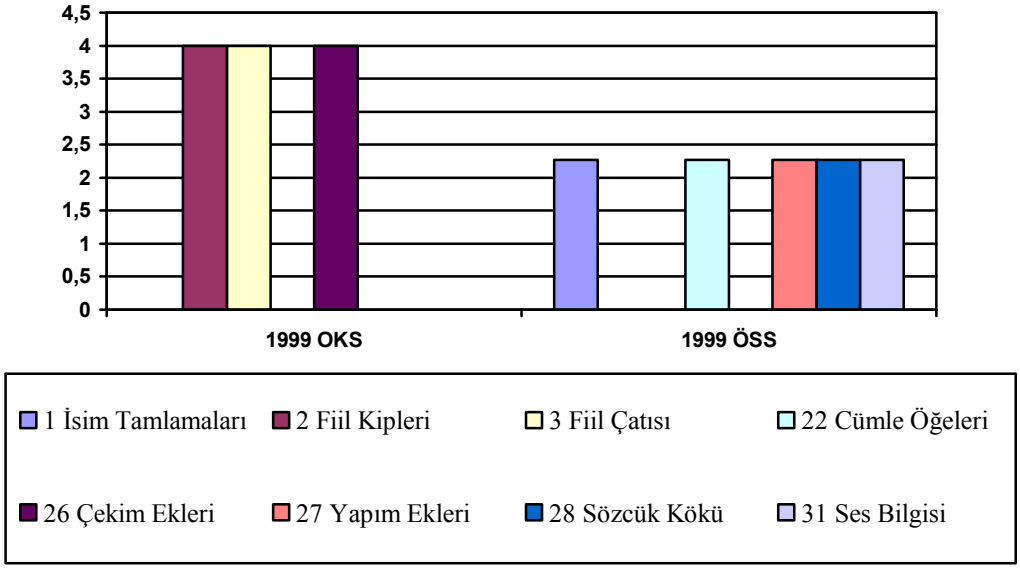
Grafik 65: 1998 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 65'e göre, 1998'te 4'ü OKS'de, 3'ü ÖSS'de olmak üzere toplam 7 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından OKS, ÖSS'den % 14,29 daha zengindir.

Grafik 66'da toplam OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların 1999 yılına göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

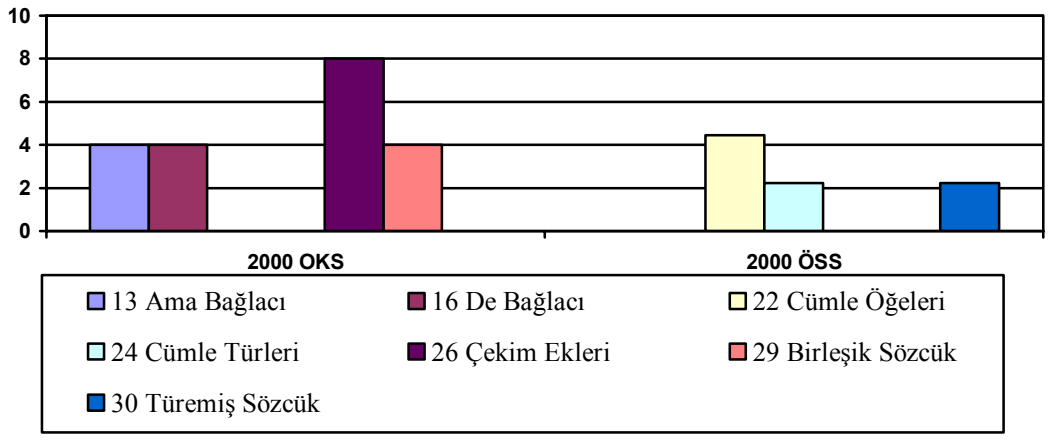
Grafik 66: 1999 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 66'ya göre, 1999'da 3'ü OKS'de, 5'i ÖSS'de olmak üzere toplam 8 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 25 daha zengindir.

Grafik 67'de toplam OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların 2000 yılına göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

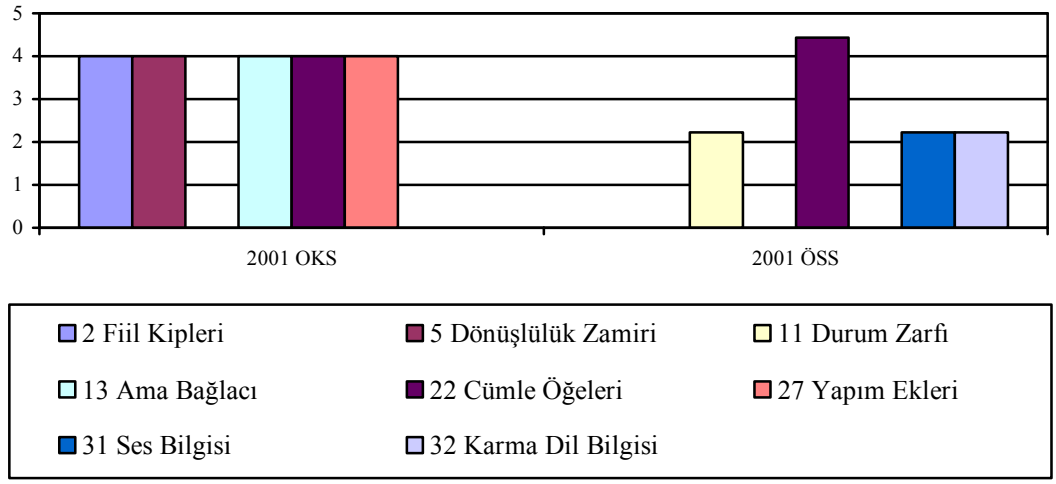
Grafik 67: 2000 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 67'ye göre, 2000'de 4'ü OKS'de, 3'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 7 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından OKS, ÖSS'den % 14,29 daha zengindir.

Grafik 68'de toplam OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların 2001 yılına göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

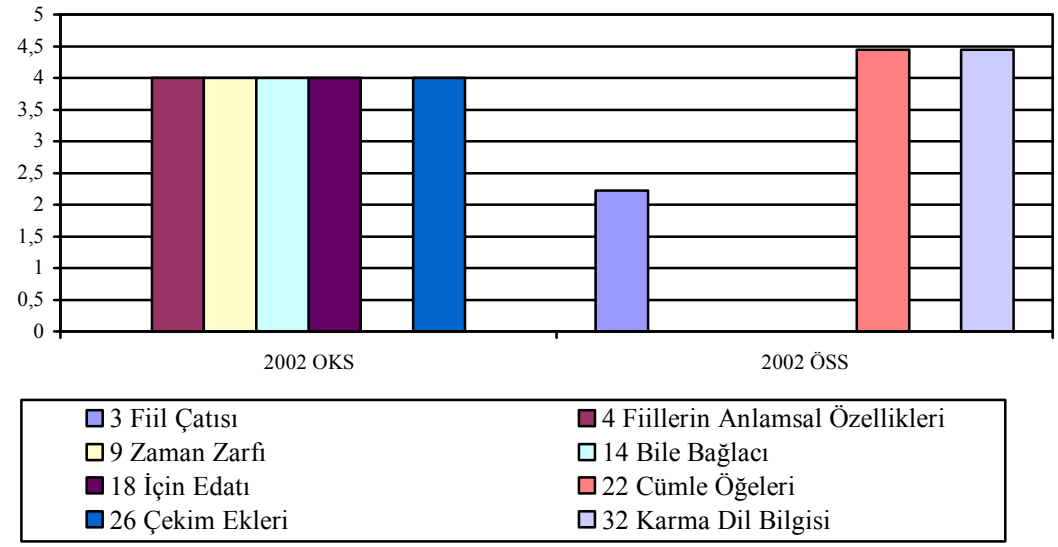
Grafik 68: 2001 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 68'e göre, 2001'de 5'i OKS'de, 4'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 8 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, cümle ögeleri ortaktır. Konu çeşitliliği açısından OKS, ÖSS'den % 12,5 daha zengindir.

Grafik 69'da toplam OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların 2002 yılına göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

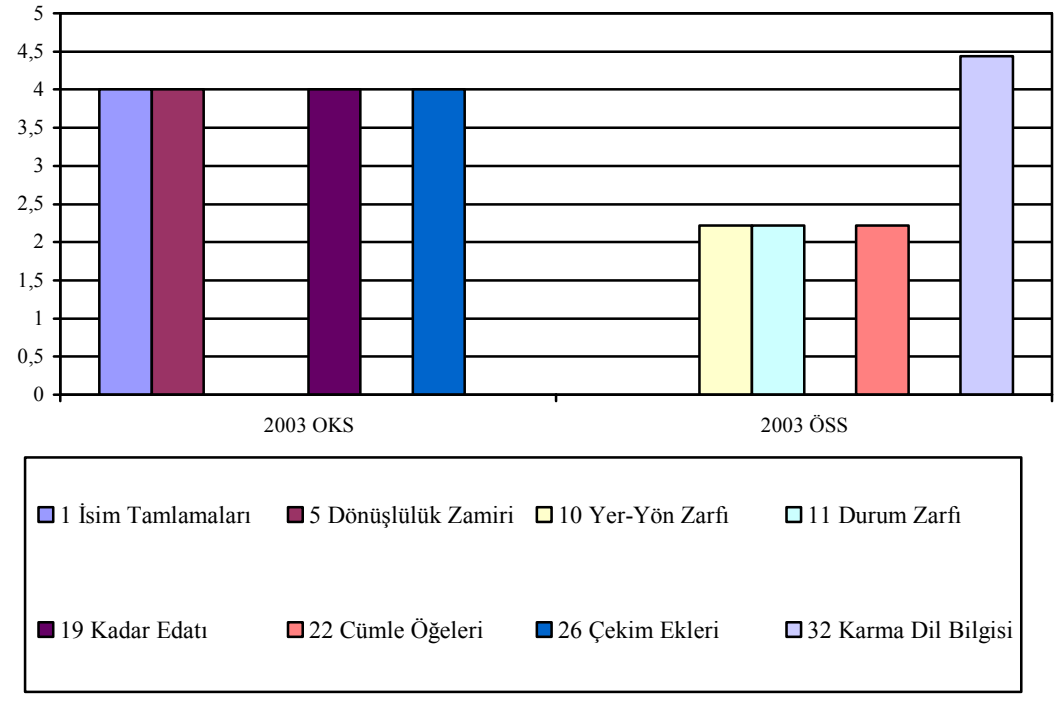
Grafik 69: 2002 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 69'a göre, 2002'de 5'i OKS'de, 3'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 8 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından OKS, ÖSS'den % 25 daha zengindir.

Grafik 70'de toplam OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların 2003 yılına göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

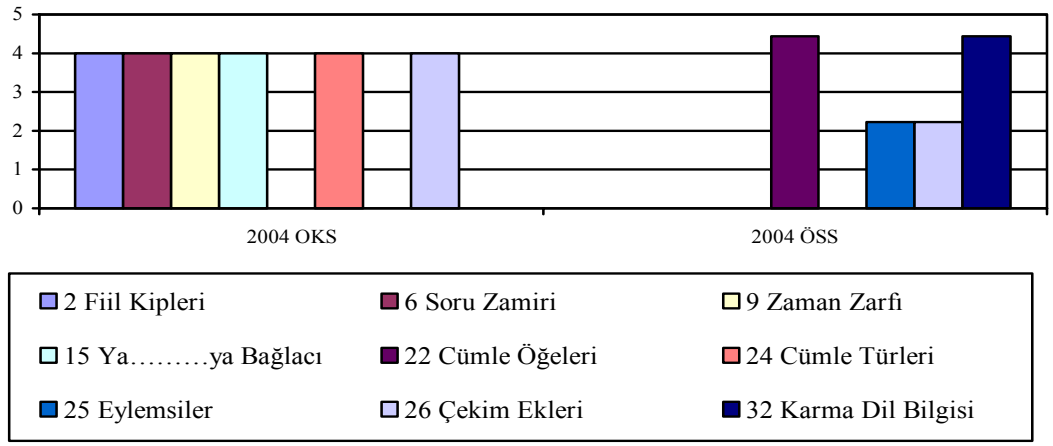
Grafik 70: 2003 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 70'e göre, 2003'te 4'ü OKS'de, 4'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 8 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından OKS ve ÖSS eşit durumdadır.

Grafik 71'de toplam OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların 2004 yılına göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

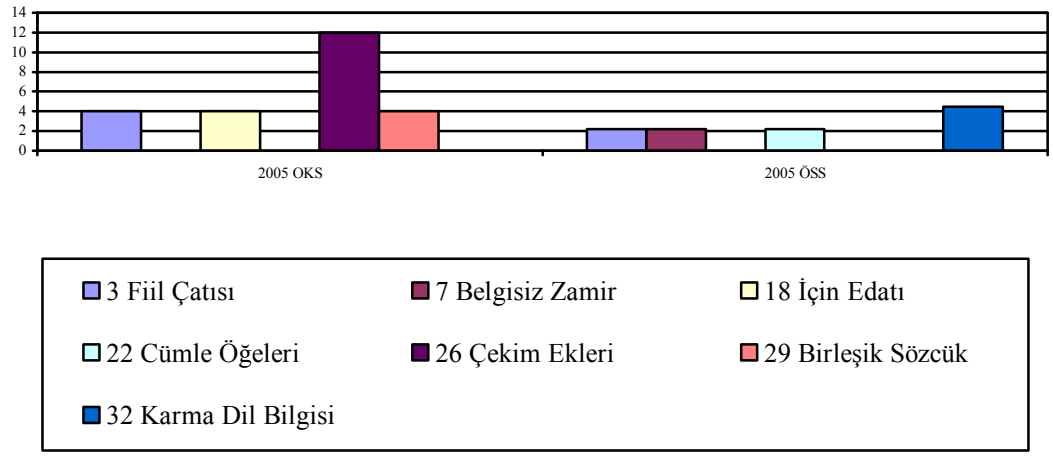
Grafik 71: 2004 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 71'e göre, 2004'te 6'sı OKS'de, 4'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 9 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, çekim ekleri ortaktır. Konu çeşitliliği açısından OKS, ÖSS'den % 22,22 daha zengindir.

Grafik 72'de toplam OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların 2005 yılına göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

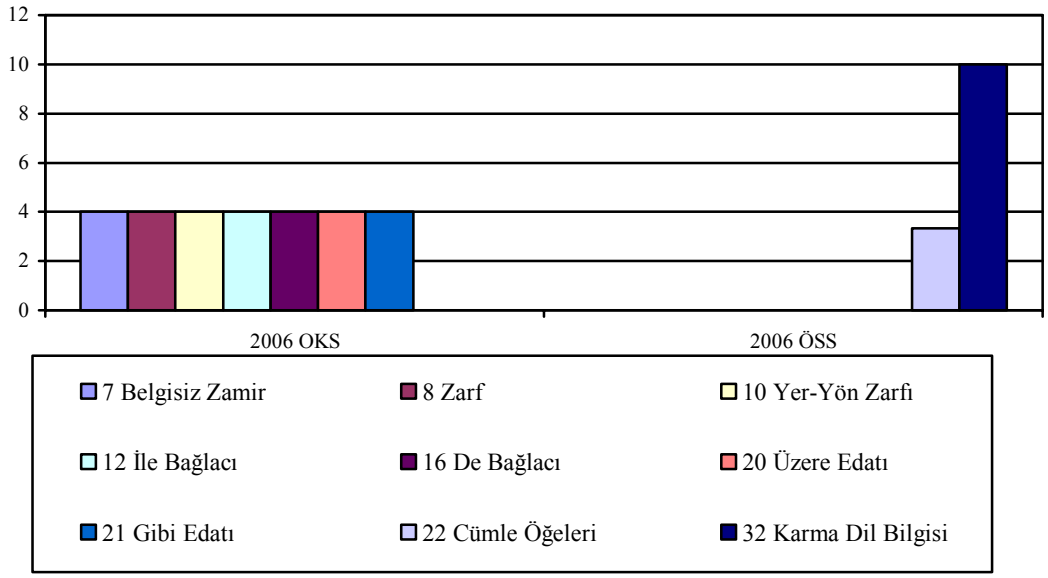
Grafik 72: 2005 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 72'ye göre, 2005'te 4'ü OKS'de, 4'ü de ÖSS'de olmak üzere toplam 7 konudan soru sorulmuştur. Konulardan, fiil çatısı ortaktır. Konu çeşitliliği açısından, ÖSS ve OKS eşit durumdadır.

Grafik 73'de toplam OKS ve ÖSS'deki dil bilgisiyle ilgili konuların 2006 yılına göre yüzdelik dağılımı verilmiştir.

Grafik 73: 2006 OKS ve ÖSS'deki "Dil Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 73'e göre, 2006'da 7'si OKS'de, 2'si de ÖSS'de olmak üzere toplam 9 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından, OKS, ÖSS'den % 55,55 daha zengindir.

5.1.1.6. OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili bulgular

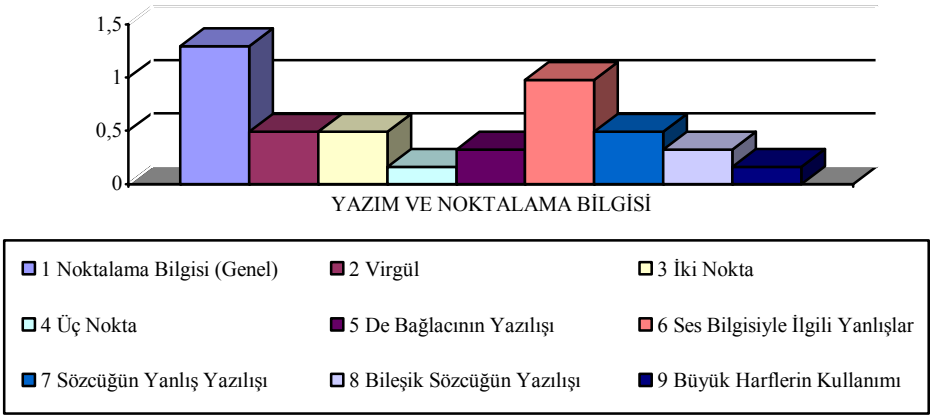
Yıllara göre OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalama bilgisiyle İlgili konuların soru dağılımı Tablo 29'da gösterilmiştir. Bu konuyla ilgili Grafik 74, Grafik 75, Grafik 76, Grafik 77, Grafik 78, Grafik 79, Grafik 80, Grafik 81, Grafik 82, Grafik 83, Grafik 84, Grafik 85, Grafik 86 ve Grafik 87 bu tablodan hareketle hazırlanmıştır.

Konu No	ÖSS ve OKS' de Yıllara Göre "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Soru Dağılımı	1998 OKS		1998 ÖSS		1999 OKS		1999 ÖSS		2000 OKS		2000 ÖSS		2001 OKS		2001 ÖSS		2002 OKS		2002 ÖSS		2003 OKS		2003 ÖSS		2004 OKS		2004 ÖSS		2005 OKS		2005 ÖSS		2006 OKS		2006 ÖSS		Toplam OKS		Toplam ÖSS		Toplam OKS-ÖSS	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Noktalama Bilgisi (Genel)	0	0	1	2,32	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	2	4,44	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	1	3,33	0	0	8	2,06	8	1,3
2	Virgül	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	1	0,44	2	0,51	3	0,49
3	İki Nokta	0	0	0	0	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0,77	3	0,49
4	Üç Nokta	0	0	0	0	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,25	1	0,16
5	De Bağlacının Yazılışı	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,44	1	0,25	2	0,32
6	Ses Bilgisiyle İlgili Yanlışlar	0	0	1	2,32	0	0	1	2,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	2	4,44	0	0	0	0	0	0	6	1,55	6	0,98
7	Sözcüğün Yanlış Yazılışı	0	0	1	2,32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0,77	3	0,49
8	Birleşik Sözcüğün Yazılışı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,51	2	0,32
9	Büyük Harflerin Kullanımı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3,33	0	0	1	0,25	1	0,16
TOPLAM		1	4	3	6,97	1	4	3	6,81	0	0	2	4,44	0	0	3	6,66	0	0	3	6,66	0	0	3	6,66	0	0	4	8,88	0	0	4	8,88	0	0	2	6,66	2	0,88	27	6,97	29	1,63
YILLARA GÖRE TOPLAM		4				4				2				3				3				3				4				4				2									
GENEL TOPLAM																																						29					

Tablo 29: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Soru Dağılımı

Grafik 74'te OKS ve ÖSS'de sorulan yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili sorular, 9 başlıkta verilmiştir.

Grafik 74: OKS-ÖSS'deki Toplam "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Dağılımı

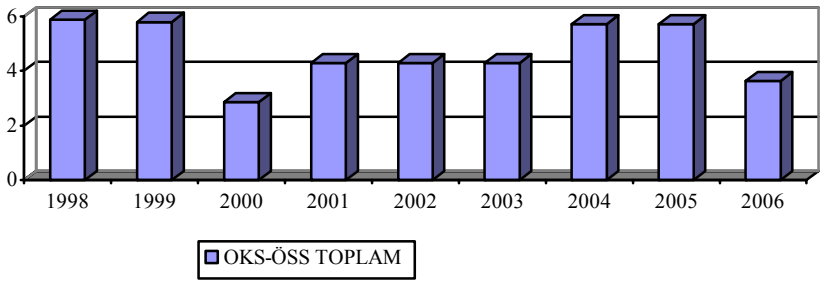
Grafik 74'e göre, konuyla ilgili en fazla soru diğer noktalama bilgilerini de içeren noktalama bilgisinden (genel) gelmiştir.

Yüzdelik değerler açısından sıralandığında, noktalama bilgisi (genel) (% 1,3); virgül (% 0,49); iki nokta (% 0,49); üç nokta (% 0,16); de bağlacının yazılışı (% 0,32); ses bilgisiyle ilgili yanlışlar (% 0,98); sözcüğün yanlış yazılışı (% 0,49); birleşik sözcüğün yazılışı (%0,32) ve büyük harflerin kullanımı (% 0,16) konularından soru gelmiştir.

Toplam OKS-ÖSS 612 soru içerisinde yazım ve noktalama bilgisi konusunun değeri 29 soruyla % 1,63'tür.

Grafik 75'te toplam OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili sorular, yüzdelikler hâlinde gösterilmiştir.

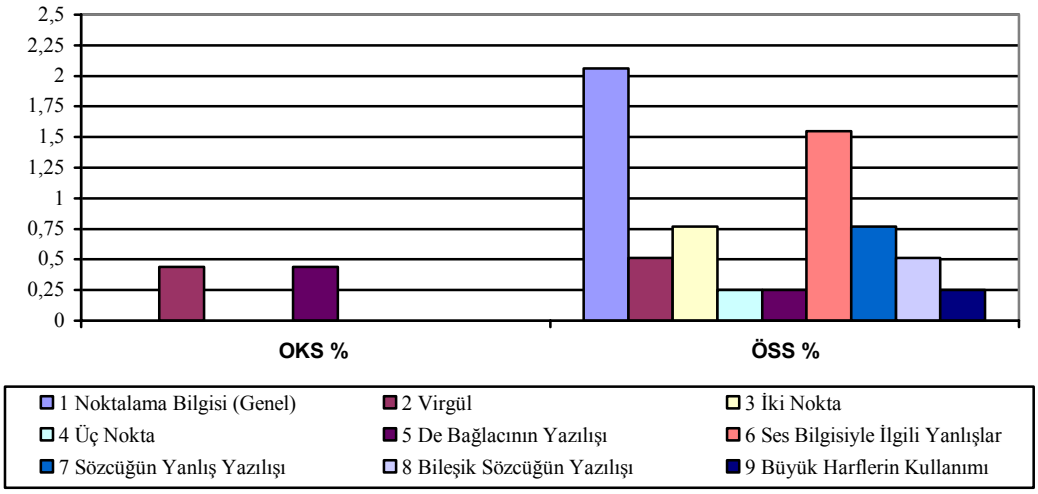
Grafik 75: OKS-ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Soruların Yıllara Göre Yüzdelik Dağılımı

Grafik 75'e göre, yazım ve noktalama bilgisi konusuna bakıldığında en fazla sorunun, 4 soruya % 5,88'lik değerle 1998'de geldiği görülür. Bunu takip eden yıllar 4 soruya % 5,79'la 1999, 4 soruya % 5,71'le 2004 ve 2005 yıllarıdır. 2000'de 2 soruyla % 2,85; 3 soruyla 2001, 2002 ve 2003'te % 4,28 ve 2 soruyla 2006'da % 3,63 değere sahiptir.

Grafik 76'da 1998-2006 ÖSS-OKS'deki yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili konuların yüzdelik dağılımı ve karşılaştırılması verilmiştir.

Grafik 76: 1998-2006 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 76 'da yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili konular OKS ve ÖSS'ye göre karşılaştırılmıştır. Grafik incelendiğinde OKS'de noktalama bilgisi (genel), iki nokta, üç nokta, ses bilgisiyle ilgili yanlışlar, sözcüğün yanlış yazılışı, birleşik sözcüğün yazılışı ve büyük harflerin kullanımından hiç soru gelmemiştir. ÖSS'de ise, 9 konudan da soru gelmiştir. OKS'de 2 konudan, ÖSS'de 9 konudan soru geldiğine göre ÖSS, OKS'den konu çeşidi bakımından % 77,78 daha zengindir.

Ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

OKS'de, virgül % 0,44; de bağlacının yazılışı % 0,44 değere sahiptir.

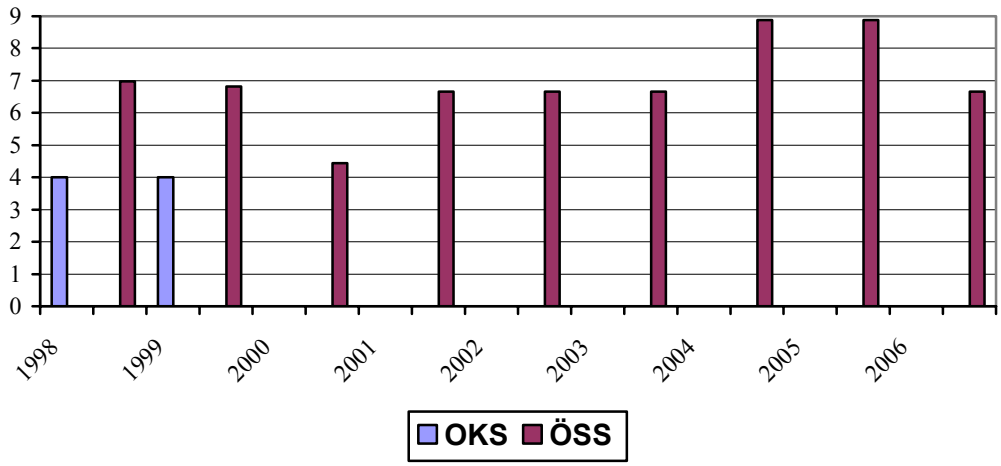
ÖSS'de, noktalama bilgisi (genel) % 2,06; virgül %0,51 iki nokta % 0,77; üç nokta % 0,25; de bağlacının yazılışı % 0,25, ses bilgisiyle ilgili yanlışlar %

1,55; sözcüğün yanlış yazılışı % 0,77; birleşik sözcüğün yazılışı % 0,51; büyük harflerin kullanımı % 0,25 değere sahiptir.

Yılların toplamları alındığında yazım ve noktalama bilgisi konusu, OKS'de 2 soruyla % 0,88, ÖSS'de 27 soruyla 6,97 ağırlığa sahiptir. Sonuç olarak, ÖSS'de yazım ve noktalama bilgisi konusunun ağırlığı OKS'den % 6,09 daha fazladır.

Grafik 77'de OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili soruların yıllara göre yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 77: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Yüzdelik Soru Dağılımı

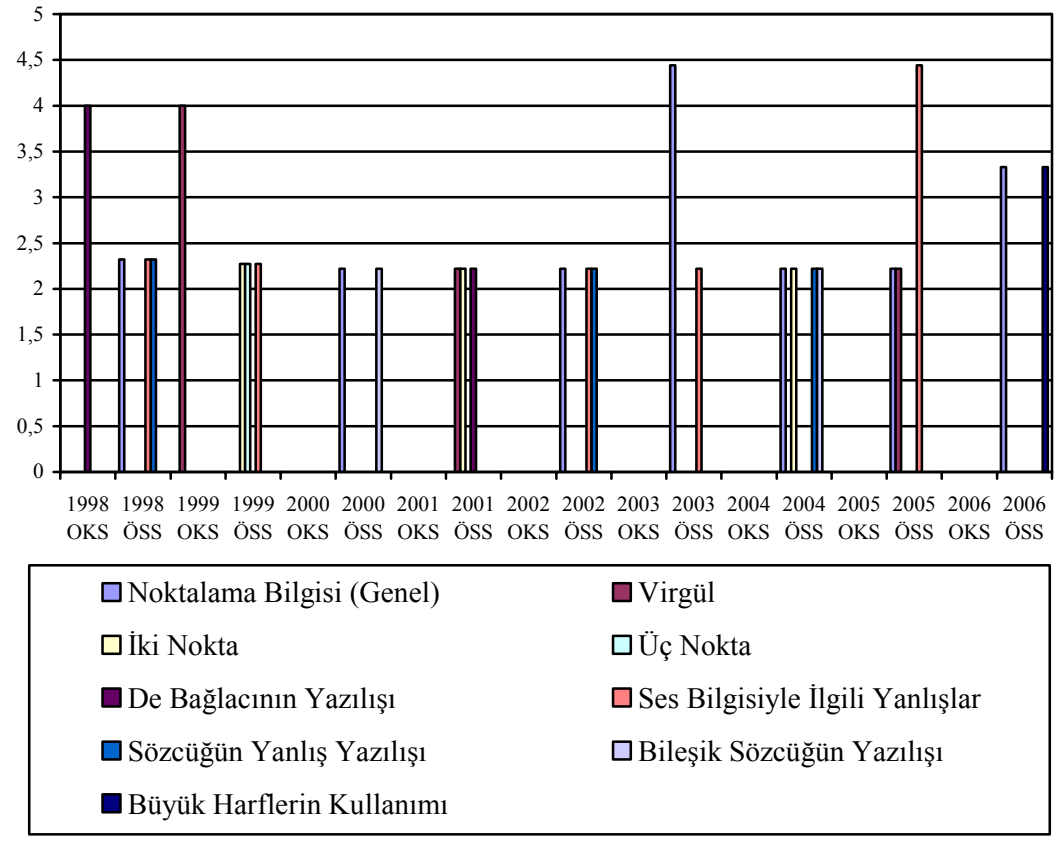
Grafik 77'ye göre ayrı ayrı her iki sınav çeşidine yüzdelik değer açısından bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

OKS, 1998 ve 1999'da 1'er soruyla % 4'lük bir değere sahiptir. Diğer yıllarda bu konuyla ilgili soru gelmemiştir.

ÖSS, 1998'de 3 soruyla % 6,97; 1999'da 3 soruyla % 6,81; 2000'de 2 soruyla % 4,44; 2001, 2002 ve 2003'te 3 soruyla % 6,66: 2004 ve 2005'te 4 soruyla % 8,88 ve 2006'da 2 soruyla % 6,66 değere sahiptir. *ÖSS'de bu konudan en fazla sorunun geldiği yıllar 2005 ve 2006'dır. En az sorunun geldiği yıl ise 2001'dir.ÖSS'de bu konuyla ilgili sorular son yıllarda artmıştır.*

Grafik 78'de OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili konuların yıllara göre yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

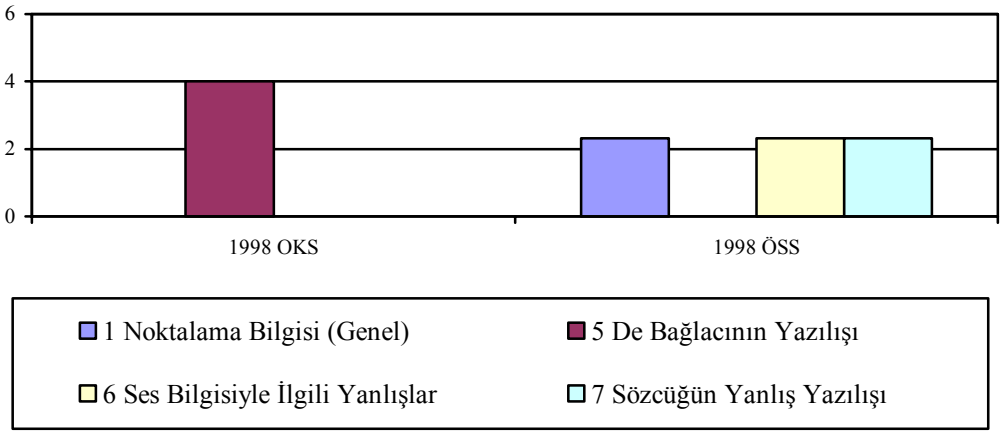
Grafik 78: Yıllara Göre OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 78'de yıllara göre OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalama bilgisi ile ilgili konular toplu hâlde gösterilmiştir. Bu konuların yüzdelik soru dağılımı aşağıdaki Grafik 79, Grafik 80, Grafik 81, Grafik 82, Grafik 83, Grafik 84, Grafik 85, Grafik 86 ve Grafik 87'de ayrıntılı bir şekilde yıl yıl verilmiştir. Bu grafiklerde OKS ve ÖSS'de sorulmayan konular gösterilmemiştir. Karşılaştırılan konuların konu sıra numaraları grafiklerin alt bilgilerinde verilmiştir.

Grafik 79'da 1998 OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

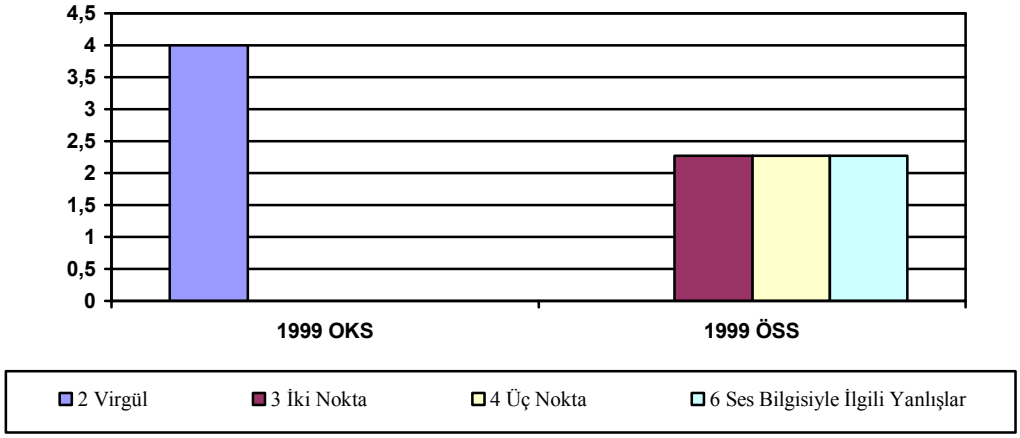
Grafik 79: 1998 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 79'da görüldüğü gibi, 1998'te yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili 1'i OKS'de, 3'ü ÖSS'de olmak üzere toplam 4 konudan soru sorulmuştur. Her iki sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 50 daha zengindir.

Grafik 80'de 1999 OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 80: 1999 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

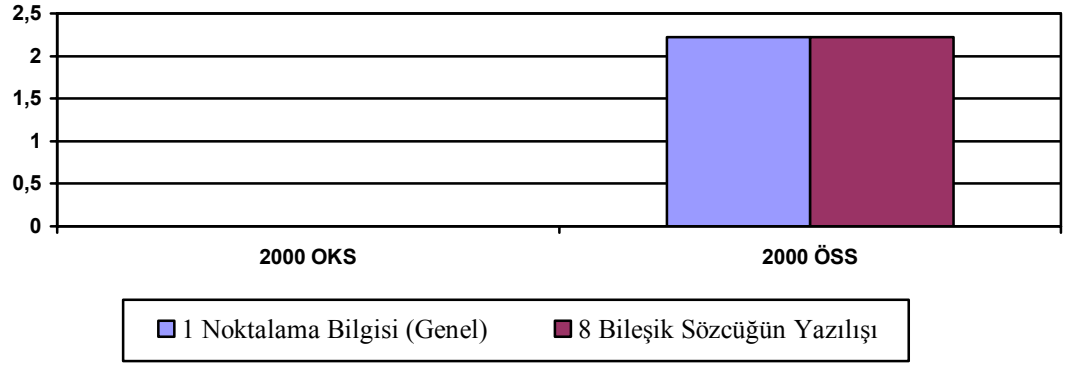

Grafik 80'de görüldüğü gibi, 1999'da yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili 1'i OKS'de, 3'ü ÖSS'de olmak üzere toplam 4 konudan soru sorulmuştur. Her iki

sınavda da ortak konu yoktur. Konu çeşitliliği açısından ÖSS, OKS'den % 50 daha zengindir.

Grafik 81'de 2000 OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

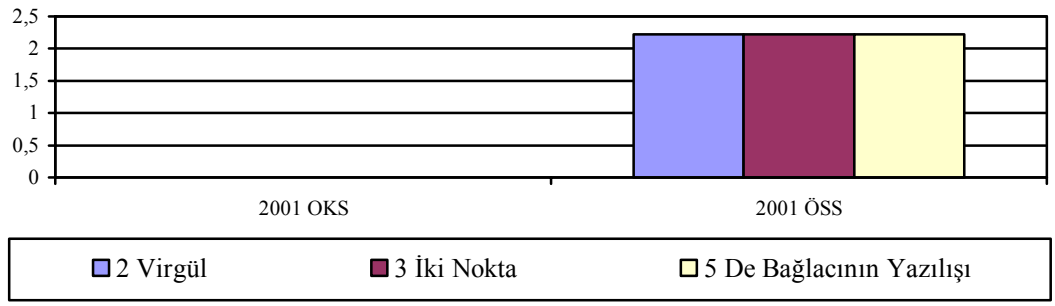
Grafik 81: 2000 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 81'de görüldüğü gibi, 2000'de yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili ÖSS'de 2 konudan soru sorulmuştur. OKS'de bu konuyla ilgili soru sorulmamıştır.

Grafik 82'de 2001 OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

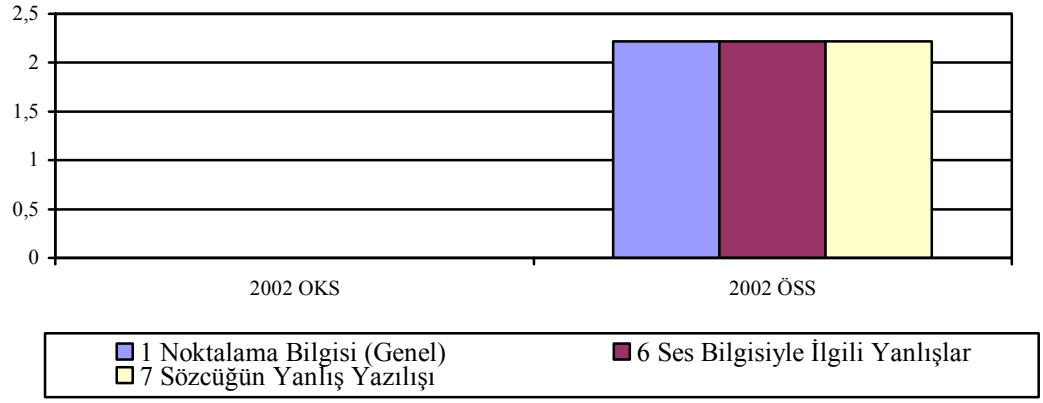
Grafik 82: 2001 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 82'de görüldüğü gibi, 2001'de yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili ÖSS'de 3 konudan soru sorulmuştur. OKS'de bu konuyla ilgili soru sorulmamıştır.

Grafik 83'de 2002 OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

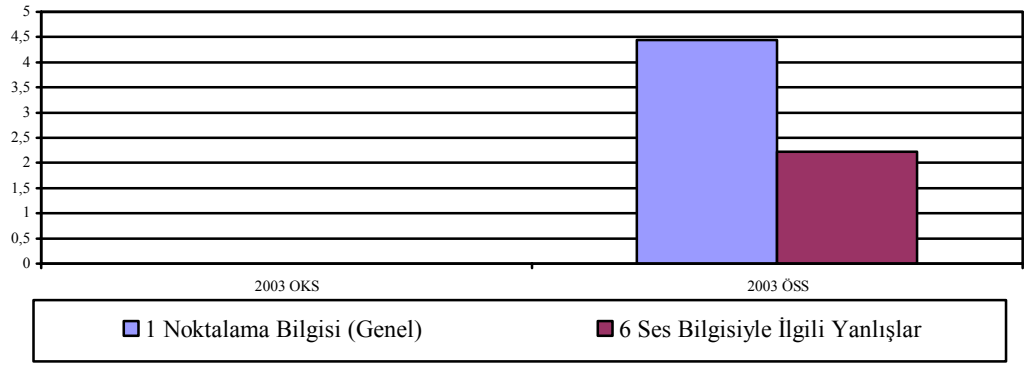
Grafik 83: 2002 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 83'te görüldüğü gibi, 2002'de yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili ÖSS'de 3 konudan soru sorulmuştur. OKS'de bu konuyla ilgili soru sorulmamıştır.

Grafik 84'de 2003 OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

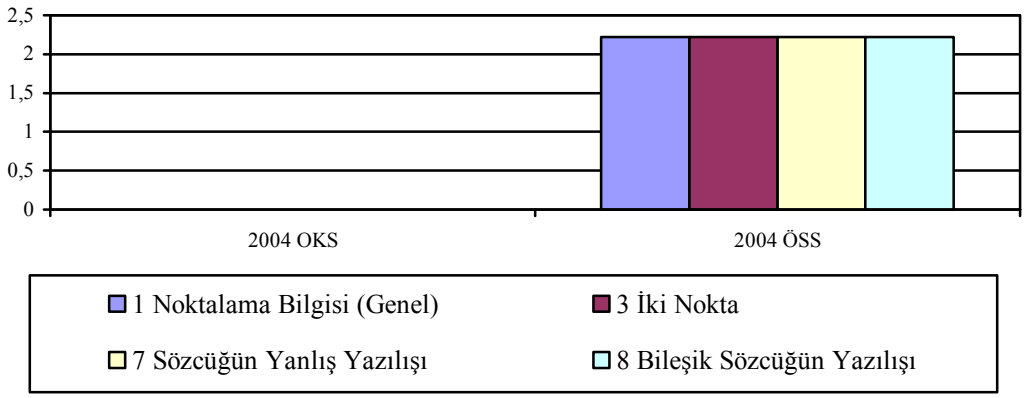
Grafik 84: 2003 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 84'te görüldüğü gibi, 2003'te yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili ÖSS'de 2 konudan soru sorulmuştur. OKS'de bu konuyla ilgili soru sorulmamıştır.

Grafik 85'de 2004 OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

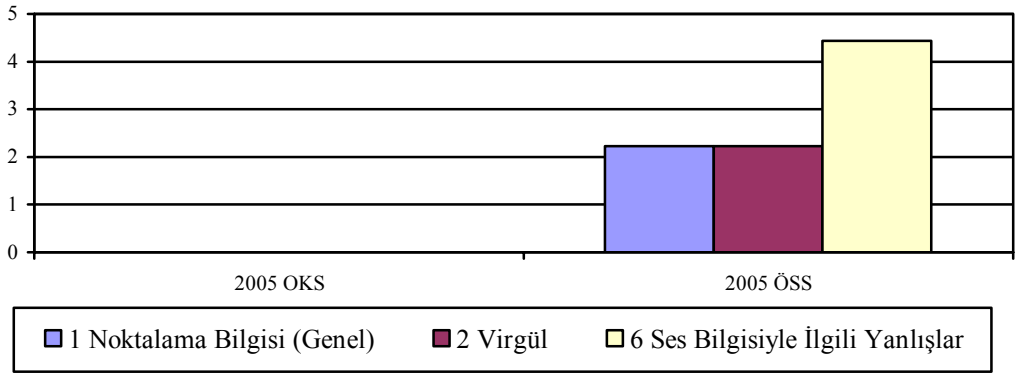
Grafik 85: 2004 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 85'te görüldüğü gibi, 2004'te yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili ÖSS'de 4 konudan soru sorulmuştur. OKS'de bu konuyla ilgili soru sorulmamıştır.

Grafik 86'da 2005 OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 86: 2005 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

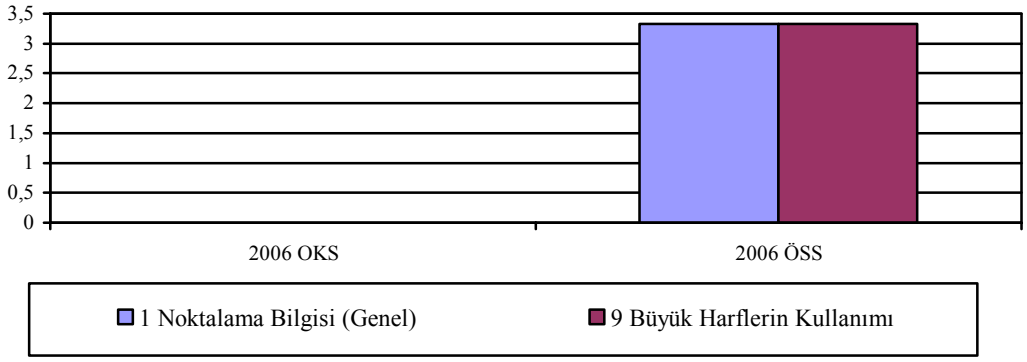

Grafik 86'da görüldüğü gibi, 2005'te yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili

ÖSS'de 3 konudan soru sorulmuştur. OKS'de bu konuyla ilgili soru sorulmamıştır.

Grafik 87'de 2006 OKS ve ÖSS'deki yazım ve noktalamayla ilgili konuların yüzdelik soru dağılımı verilmiştir.

Grafik 87: 2006 OKS ve ÖSS'deki "Yazım ve Noktalama Bilgisi"yle İlgili Konuların Yüzdelik Soru Dağılımı

Grafik 87'de görüldüğü gibi, 2006'da yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili ÖSS'de 2 konudan soru sorulmuştur. OKS'de bu konuyla ilgili soru sorulmamıştır.

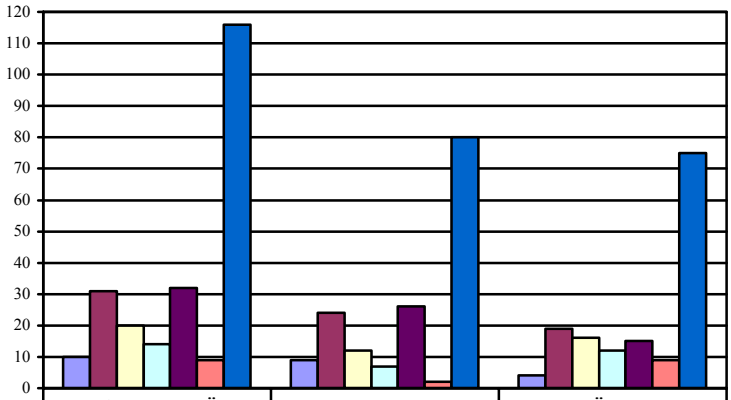
5.1.2. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının konu çeşitliliği açısından karşılaştırılmasıyla ilgili bulgular

Ayrıntılı konu analizine göre, "sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi" konularıyla ilgili 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 ve 2006 yıllarında MEB ve ÖSYM tarafından uygulanmış OKS ve ÖSS sınavlarında toplam 116 alt başlıktan soru gelmiştir.

OKS'de 80, ÖSS'de ise 75 alt başlıktan soru gelmiştir. Yani her iki sınavda, sözcük ve sözcük gruplarında anlamdan 3, cümle anlamından 12, metinde (paragraf, şiir) anlamdan 8, anlatım bozukluklarından 5, dil bilgisinden 9, yazım ve noktalama bilgisinden 2 olmak üzere, ortak 39 alt başlıktan soru gelmiştir. Bu da gösteriyor ki 116 konu alt başlığından 77'si her iki sınavda da ortak değildir.

Grafik 88'de incelenen OKS ve ÖSS soruları konu çeşitliliği açısından karşılaştırılmıştır.

Grafik 88: İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konu Çeşitliliği Açısından Karşılaştırılması

	Toplam OKS-ÖSS	OKS	ÖSS
Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	10	9	4
Cümle Anlamı	31	24	19
Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	20	12	16
Anlatım Bozuklukları	14	7	12
Dil Bilgisi	32	26	15
Yazım ve Noktalama Bilgisi	9	2	9

Grafik 88 incelendiğinde konu çeşitliliği açısından OKS'nin, ÖSS'den daha zengin olduğu görülüyor. Toplamlara bakıldığında konu çeşitliliği açısından, yüzde (%) olarak, OKS 68,96; ÖSS 64,65'tir. Yani OKS % 4,31 daha fazladır.

Grafik 88'de görüldüğü gibi, konu çeşitliliği açısından % 3,45 farkla metinde (paragraf, şiir) anlam, % 4,31 farkla anlatım bozuklukları ve % 6,03 farkla yazım ve noktalama bilgisi konularında ÖSS, OKS'den daha zengindir. % 4,31 farkla sözcük ve sözcük gruplarında anlam, % 4,31 farkla cümle anlamı ve % 9,48 farkla dil bilgisi konularında OKS daha zengindir.

Tablo 30'da incelenen OKS ve ÖSS sorularının konu çeşitliliği açısından dağılımı frekans değerlerine göre verilmiştir.

KONULAR	KONULARIN ALT BAŞLIKLARI	OKS		ÖSS	
		f	%	f	%
Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	10	9	7,75	4	3,44
Cümle Anlamı	31	24	20,68	19	16,37
Metinde (paragraf, şiir) Anlam	20	12	10,34	16	13,79
Anlatım Bozuklukları	14	7	6,03	12	10,34
Dil Bilgisi	32	26	22,41	15	12,93
Yazım ve Noktalama Bilgisi	9	2	1,72	9	7,75
TOPLAM	116	80	68,96	75	64,65

Tablo 30: İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konu Çeşitliliği Açısından Dağılımı[53]

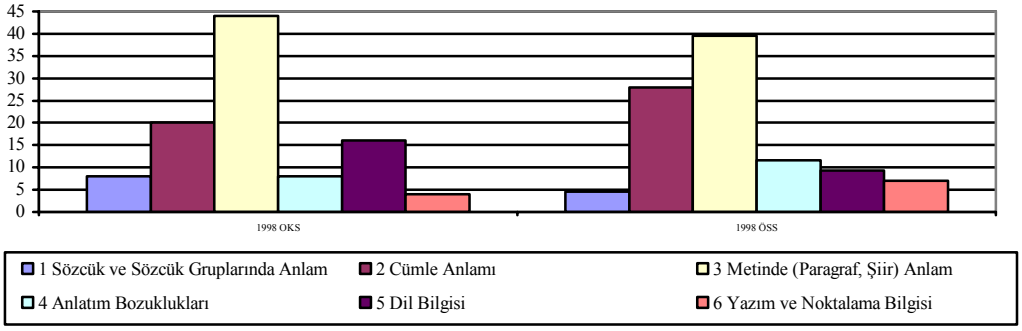
Tablo 30'da görüldüğü gibi, OKS'nin, konu çeşitliliği açısından ÖSS'den daha zengin olması dikkat çekicidir. Liseyi bitirmiş öğrencilerin daha fazla konudan sınava tabi tutulması beklenir. Çünkü öğrenciler, ÖSS'de İlköğretimden ortaöğretim son sınıfa kadarki tüm konulardan sorumlu olmalıdır.

5.1.3. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının konuları açısından yıllara göre karşılaştırılmasıyla ilgili bulgular

Bu bölümde OKS ve ÖSS'de tespit edilen "sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam,anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi" konuları yıllara göre karşılaştırılmıştır.

Grafik 89'da 1998 yılındaki konular OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 89: İncelenen 1998 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

[53] Tablodaki yüzdelikler, karşılaştırma yapmak amacıyla toplam 116 konu çeşidine göre tespit edilmiştir. 39 alt başlık ortak olduğu için yüzdeliklerin toplamı % 100 olmamaktadır.

Grafiğe 89'a göre:

1998 yılında hem OKS'de (% 44) hem de ÖSS'de (% 39,5) en fazla soru metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir. Metinde anlam konusu OKS'de % 4,5 daha fazladır.

Cümle anlamı OKS'de % 20, ÖSS'de % 28 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de cümle anlamı konusu % 8 daha fazladır.

Dil bilgisi OKS'de % 16, ÖSS'de % 9,3 ağırlığa sahiptir. OKS'de dil bilgisi konusu OKS'de % 6,7 daha fazladır.

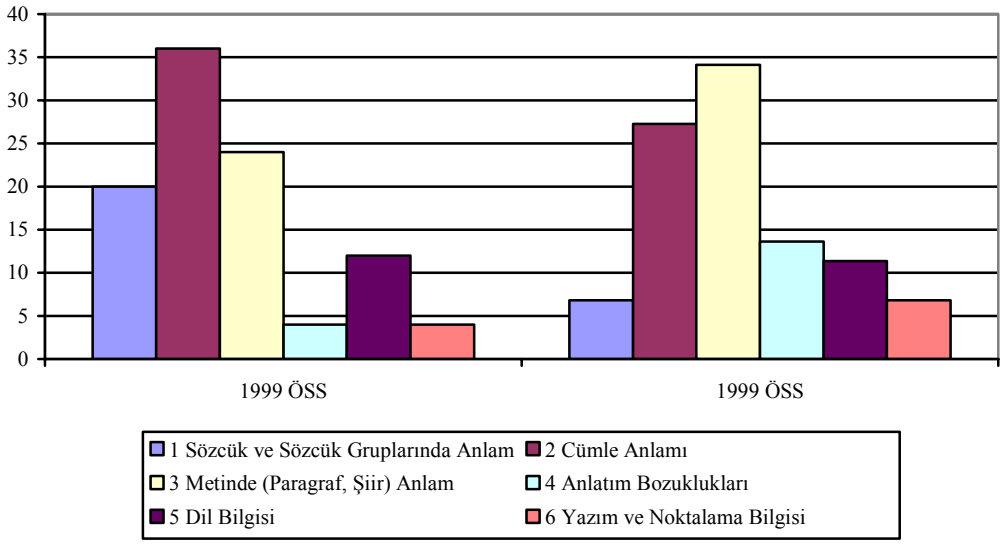
Anlatım bozuklukları OKS'de % 8, ÖSS'de % 11,62 ağırlığa sahiptir. Anlatım bozuklukları konusu ÖSS'de % 3,62 daha fazladır.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam OKS'de % 8, ÖSS'de % 4,64 ağırlığa sahiptir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 3,36 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisi OKS'de % 4, ÖSS'de % 6,97 ağırlıktadır. Yazım ve noktalama bilgisi ÖSS'de % 2,97 daha fazladır.

Grafik 90'da 1999 yılındaki konular OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 90: İncelenen 1999 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

Grafik 90'a göre:

1999 yılında OKS'de en fazla soru (% 36) cümle anlamından gelmiştir. ÖSS'de ise (% 34,1) metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam OKS'de % 20, ÖSS'de % 6,81 ağırlığa sahiptir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 13,19 daha fazladır.

Cümle anlamı OKS'de % 36, ÖSS'de % 27,27 ağırlığa sahiptir. OKS'de cümle anlamı konusu % 8,73 daha fazladır.

Metinde (paragraf, şiir) anlam OKS'de % 24, ÖSS'de % 34,1 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam % 10,1 daha fazladır.

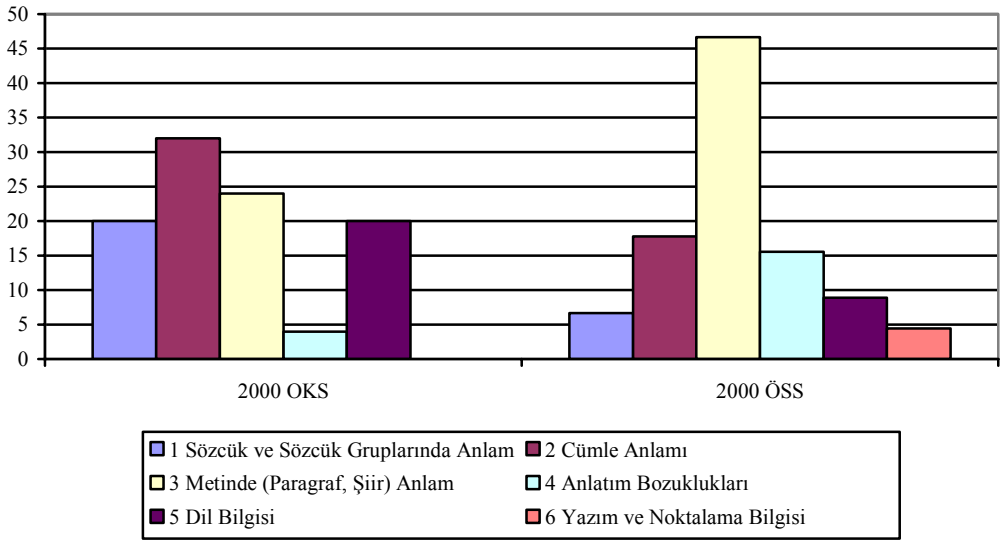
Anlatım bozuklukları OKS'de % 4, ÖSS'de % 13,63 ağırlığa sahiptir. Anlatım bozuklukları konusu ÖSS'de % 9,63 daha fazladır.

Dil bilgisi OKS'de % 12, ÖSS'de % 11,36 ağırlığa sahiptir. OKS'de dil bilgisi konusu OKS'de % 0,64 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisi OKS'de % 4, ÖSS'de % 6,81 ağırlıktadır. Yazım ve noktalama bilgisi ÖSS'de % 2,81 daha fazladır.

Grafik 91'de 2000 yılındaki konular OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 91: İncelenen 2000 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

Grafik 91'e göre:

2000 yılında OKS'de en fazla soru (% 32) cümle anlamından gelmiştir. ÖSS'de ise (% 46,66) metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam OKS'de % 20, ÖSS'de % 6,66 ağırlığa sahiptir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 13,34 daha fazladır.

Cümle anlamı OKS'de % 32, ÖSS'de % 17,77 ağırlığa sahiptir. OKS'de cümle anlamı konusu % 14,23 daha fazladır.

Metinde (paragraf, şiir) anlam OKS'de % 24, ÖSS'de % 46,66 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam % 22,66 daha fazladır.

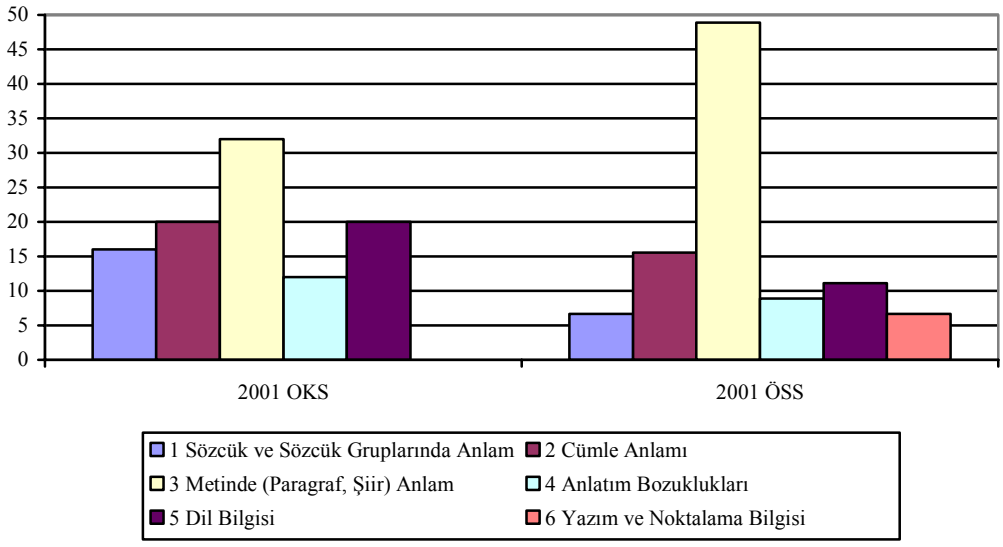
Anlatım bozuklukları OKS'de % 4, ÖSS'de % 15,55 ağırlığa sahiptir. Anlatım bozuklukları konusu ÖSS'de % 11,55 daha fazladır.

Dil bilgisi OKS'de % 20, ÖSS'de % 8,88 ağırlığa sahiptir. OKS'de dil bilgisi konusu OKS'de % 11,12 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisinden OKS'de soru gelmemiştir. ÖSS'de bu konu % 4,44 ağırlıktadır.

Grafik 92'de 2001 yılındaki konular OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 92: İncelenen 2001 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

Grafik 92'ye göre:

2001 yılında hem OKS'de (% 32) hem de ÖSS'de (% 48,88) en fazla soru metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam OKS'de % 16, ÖSS'de % 6,66 ağırlığa sahiptir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 9,34 daha fazladır.

Cümle anlamı OKS'de % 20, ÖSS'de % 15,55 ağırlığa sahiptir. OKS'de cümle anlamı konusu % 4,45 daha fazladır.

Metinde (paragraf, şiir) anlam OKS'de % 32, ÖSS'de % 48,88 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam % 16,88 daha fazladır.

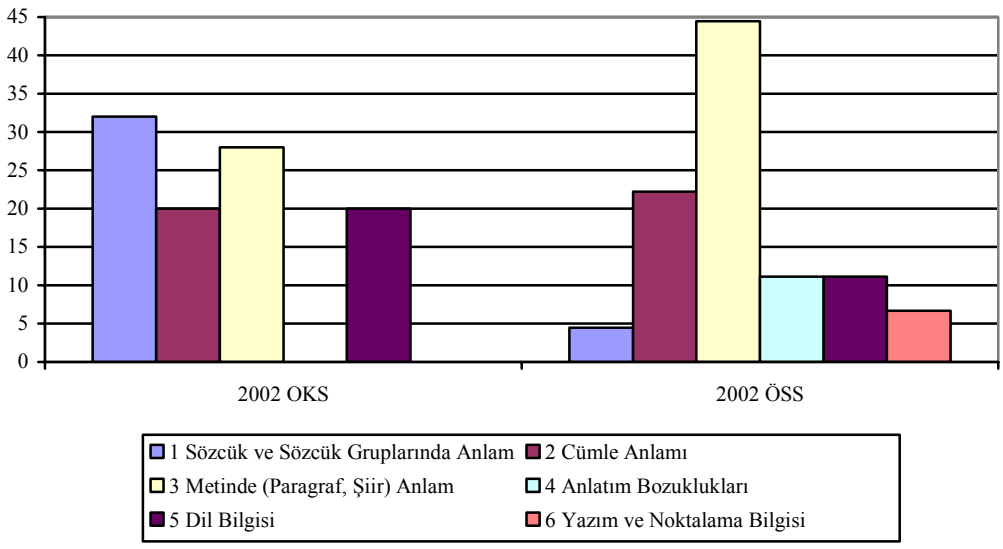
Anlatım bozuklukları OKS'de % 12, ÖSS'de % 8,88 ağırlığa sahiptir. Anlatım bozuklukları konusu OKS'de % 3,12 daha fazladır.

Dil bilgisi OKS'de % 20, ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. Dil bilgisi konusu OKS'de % 8,89 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisinden OKS'de soru gelmemiştir. ÖSS'de ise bu konu % 6,66 ağırlıktadır.

Grafik 93'te 2002 yılındaki konular OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 93: İncelenen 2002 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

Grafik 93'e göre:

2002 yılında en fazla soru OKS'de sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusundan gelmiştir. ÖSS'de ise metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam OKS'de % 32, ÖSS'de % 4,44 ağırlığa sahiptir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 27,56 daha fazladır.

Cümle anlamı OKS'de % 20, ÖSS'de % 22,22 ağırlığa sahiptir. OKS'de cümle anlamı konusu % 2,22 daha fazladır.

Metinde (paragraf, şiir) anlam OKS'de % 28, ÖSS'de % 44,44 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de ise metinde (paragraf, şiir) anlam % 16,44 daha fazladır.

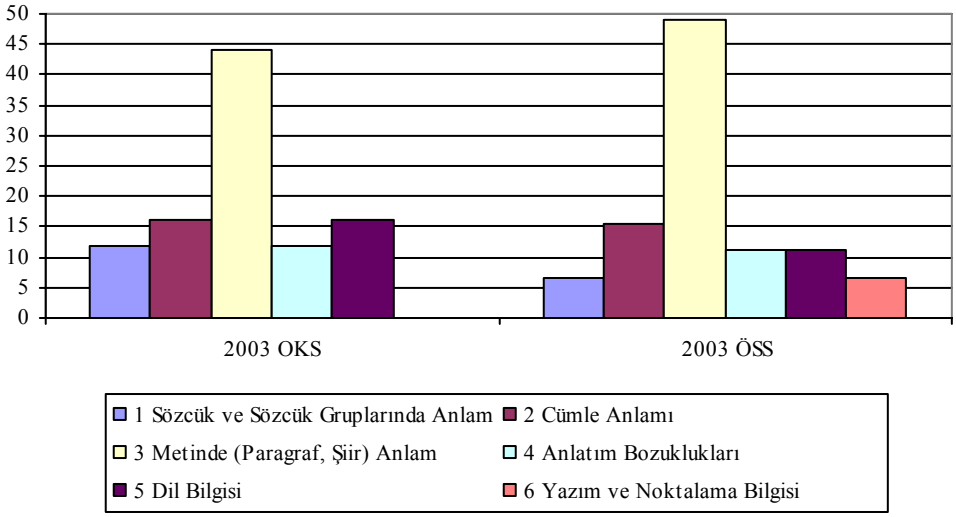
Anlatım bozukluklarından OKS'de soru gelmemiştir. ÖSS'de ise bu konu % 11,11 ağırlığa sahiptir.

Dil bilgisi OKS'de % 20, ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. Dil bilgisi konusu OKS'de % 8,89 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisinden OKS'de soru gelmemiştir. ÖSS'de ise % 6,66 ağırlıktadır.

Grafik 94'te 2003 yılındaki konular OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 94: İncelenen 2003 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

Grafik 94'e göre:

2003 yılında hem OKS'de (% 44) hem de ÖSS'de (% 48,88) en fazla soru metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam OKS'de % 12, ÖSS'de % 6,66 ağırlığa sahiptir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 27,56 daha fazladır.

Cümle anlamı OKS'de % 12, ÖSS'de % 15,55 ağırlığa sahiptir. OKS'de cümle anlamı konusu % 3,55 daha fazladır.

Metinde (paragraf, şiir) anlam OKS'de % 44, ÖSS'de % 48,88 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam % 4,88 daha fazladır.

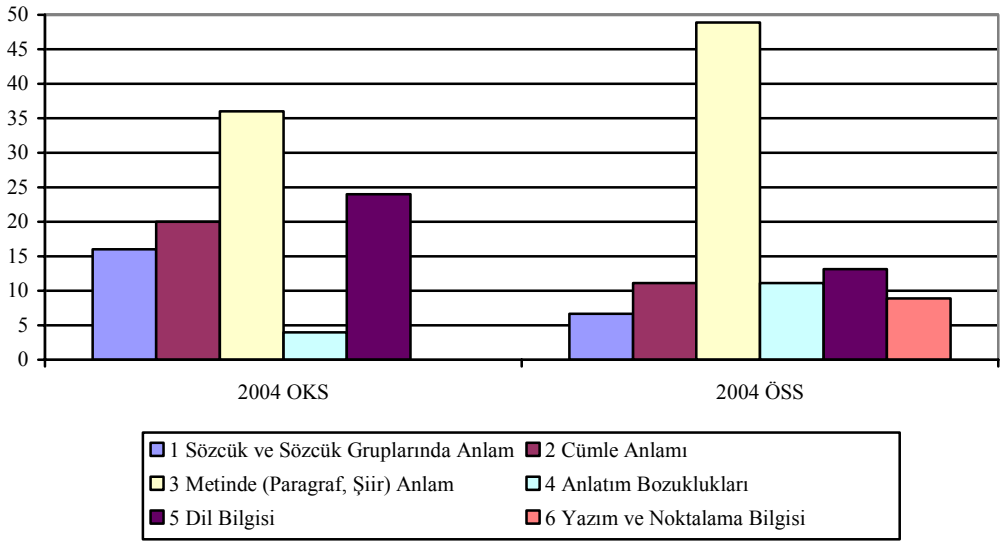
Anlatım bozukluklarından OKS'de % 12, ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de anlatım bozuklukları % 0,89 daha fazladır.

Dil bilgisi OKS'de % 16, ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. OKS'de dil bilgisi konusu OKS'de % 2,22 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisinden OKS'de soru gelmemiştir. ÖSS'de % 6,66 ağırlıktadır.

Grafik 95'te 2004 yılındaki konular OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 95: İncelenen 2004 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

Grafik 95'e göre:

2004 yılında hem OKS'de (% 36) hem de ÖSS'de (% 48,88) en fazla soru metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam OKS'de % 16, ÖSS'de % 6,66 ağırlığa sahiptir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 9,34 daha fazladır.

Cümle anlamı OKS'de % 20, ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. OKS'de cümle anlamı konusu % 8,89 daha fazladır.

Metinde (paragraf, şiir) anlam OKS'de % 36, ÖSS'de % 48,88 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam % 12,88 daha fazladır.

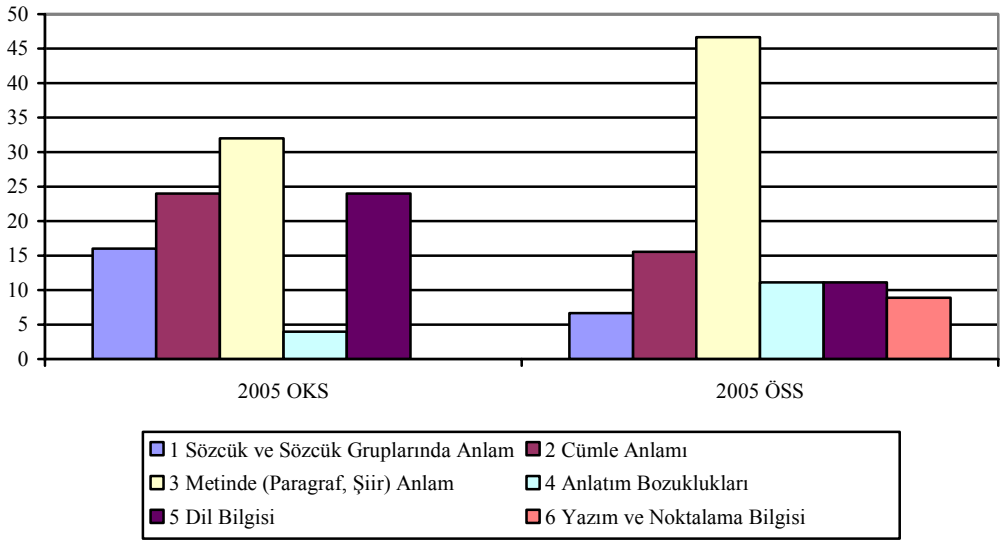
Anlatım bozuklukları OKS'de % 4, ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de anlatım bozuklukları % 7,11 daha fazladır.

Dil bilgisi OKS'de % 24, ÖSS'de % 13,13 ağırlığa sahiptir. Dil bilgisi konusu OKS'de % 10,87 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisinden OKS'de soru gelmemiştir. ÖSS'de % 8,88 ağırlıktadır.

Grafik 96'da 2005 yılındaki konular OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 96: İncelenen 2005 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

Grafik 96'ya göre:

2005 yılında hem OKS'de hem de ÖSS'de en fazla soru metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam OKS'de % 16, ÖSS'de % 6,66 ağırlığa sahiptir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 9,34 daha fazladır.

Cümle anlamı OKS'de % 24, ÖSS'de % 15,55 ağırlığa sahiptir. OKS'de cümle anlamı konusu % 8,45 daha fazladır.

Metinde (paragraf, şiir) anlam konusu OKS'de % 32, ÖSS'de % 46,66 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam % 14,66 daha fazladır.

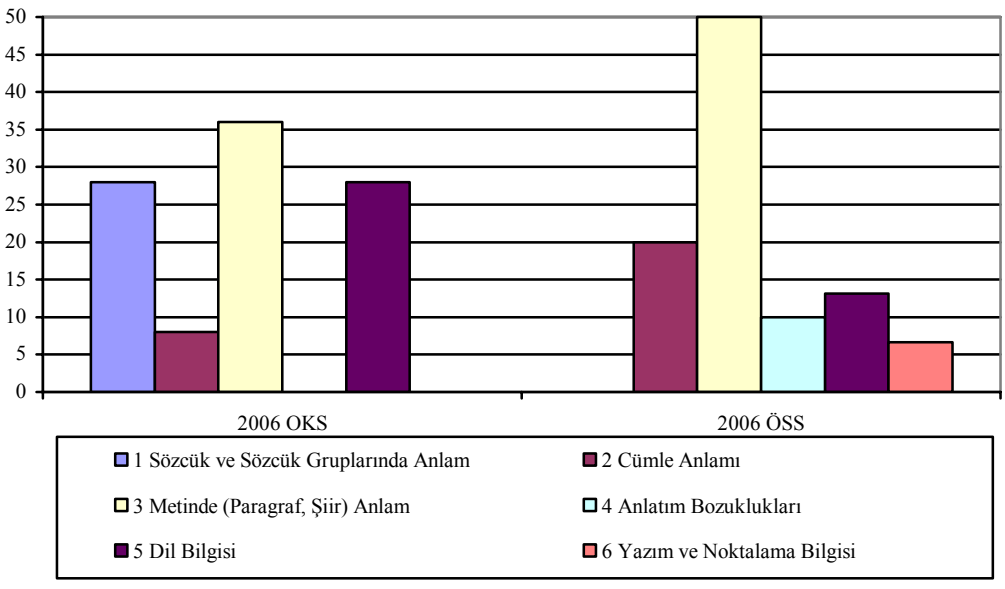
Anlatım bozuklukları OKS'de % 4, ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de anlatım bozuklukları % 7,11 daha fazladır.

Dil bilgisi OKS'de % 24, ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. Dil bilgisi konusu OKS'de % 12,89 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisinden OKS'de soru gelmemiştir. ÖSS'de ise bu konu % 8,88 ağırlıktadır.

Grafik 97'de 2006 yılındaki konular OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 97: İncelenen 2006 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konularına Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

Grafik 97'ye göre: 2006 yılında hem OKS'de (% 36) hem de ÖSS'de (% 50) en fazla soru metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlamdan ÖSS'de soru gelmemiştir. OKS'de ise % 28, ağırlığa sahiptir.

Cümle anlamı OKS'de % 8, ÖSS'de % 20 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de cümle anlamı konusu % 12 daha fazladır.

Metinde (paragraf, şiir) anlam OKS'de % 36, ÖSS'de % 50 ağırlığa sahiptir. ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam % 14 daha fazladır.

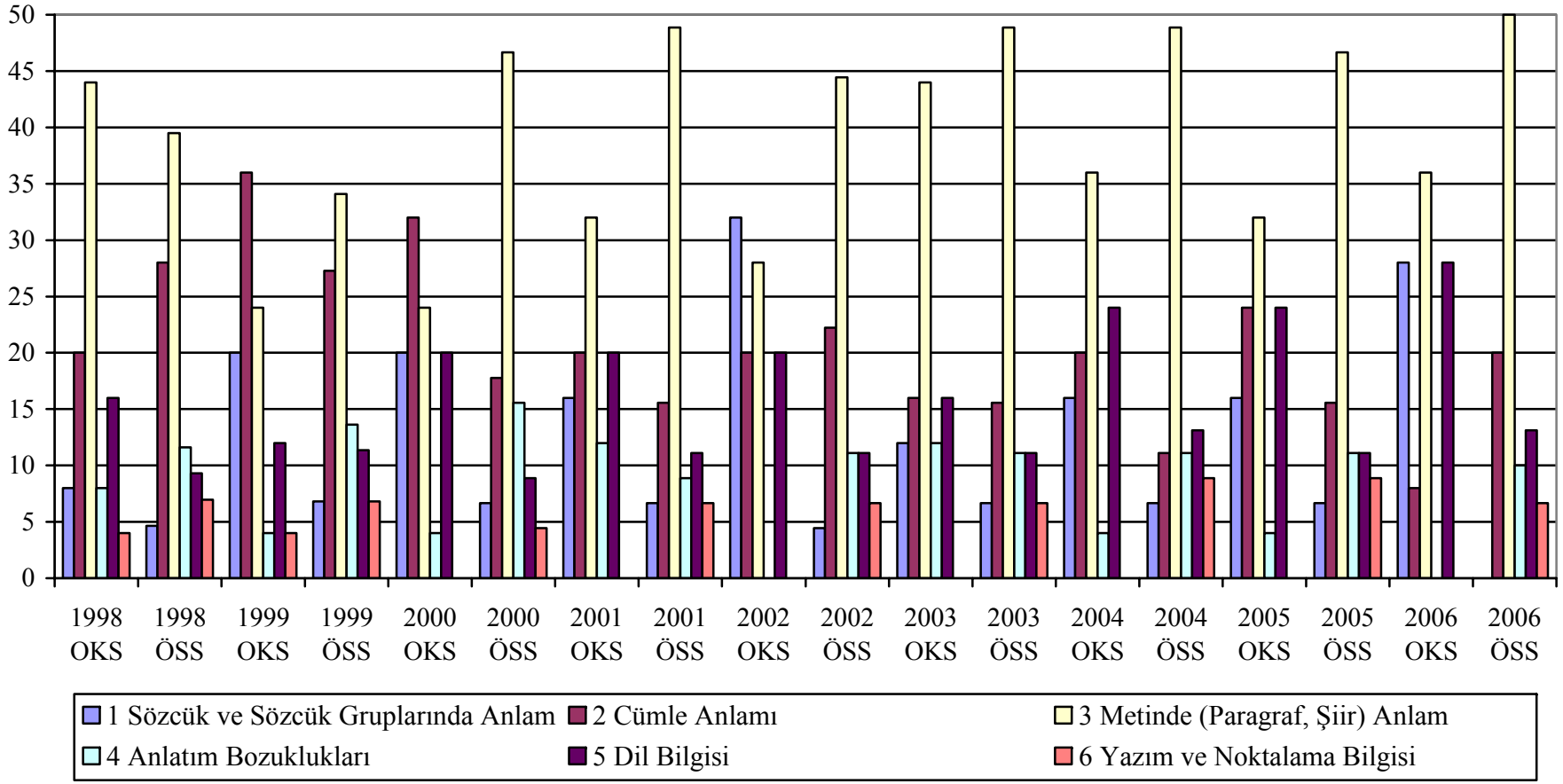
OKS'de anlatım bozukluklarından soru gelmemiştir. ÖSS'de ise bu konu % 10 ağırlığa sahiptir.

Dil bilgisi OKS'de % 28, ÖSS'de % 13,13 ağırlığa sahiptir. Dil bilgisi konusu OKS'de % 14,87 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisinden OKS'de soru gelmemiştir. ÖSS'de % 6,66 ağırlıktadır.

Grafik 98'de incelenen OKS ve ÖSS soruları konularına göre yıl yıl yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 98: İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Yıllara Göre Yüzdelik Karşılaştırılması

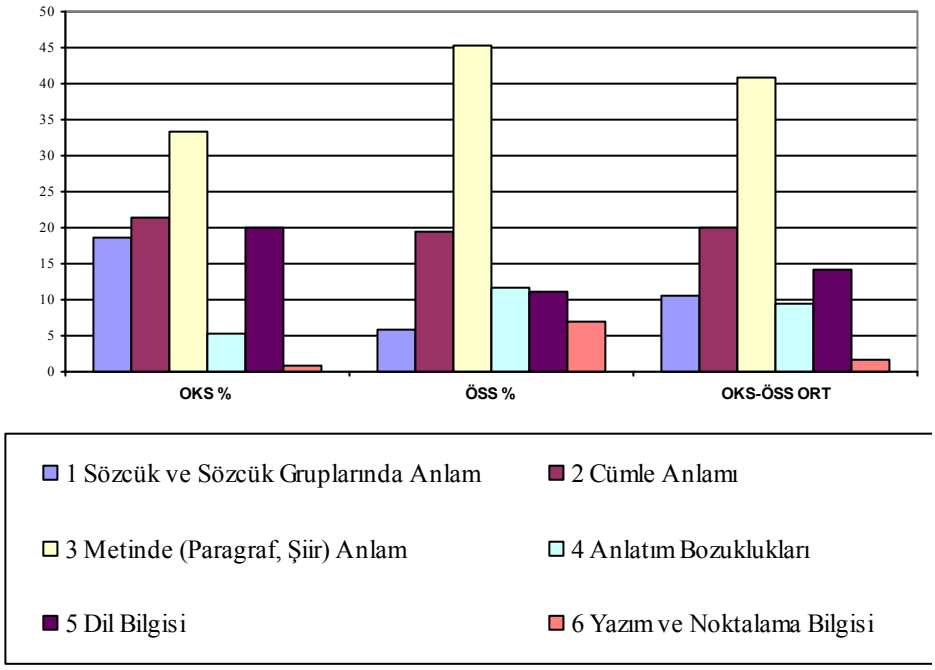

Grafik 98'e göre metinde (paragraf, şiir) anlam konusu ÖSS'de tüm yıllarda en fazla ağırlığa sahip konudur. 2006 ÖSS hariç tespit edilen 6 konudan da soru gelmiştir. 2006 ÖSS'de sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusundan hiç soru gelmemiştir. 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 ve 2006 OKS'de yazım ve noktalama bilgisinden hiç soru gelmemiştir. Ayrıca 2002 ve 2006 OKS'de anlatım bozuklukları konusundan soru gelmemiştir.

5.1.4. İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının konuları açısından karşılaştırılmasıyla ilgili bulgular

Grafik 99'da "sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi" konuları OKS ve ÖSS'ye göre yüzdelik olarak karşılaştırılmıştır.

Grafik 99: İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Karşılaştırılması

Grafik 99'a göre, OKS-ÖSS toplam yüzdelik değerleri de verilmiştir. Grafiğe göre: metinde (paragraf, şiir) anlam, her iki sınavda da en fazla sorunun geldiği konudur. Bu konunun OKS'deki yüzdelik değeri % 33,33, ÖSS'deki yüzdelik değeri ise % 45,21'dir. metinde (paragraf, şiir) anlam konusunda ÖSS, OKS'den % 11,88 fazladır.

OKS ve ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan sonra en fazla sorunun geldiği konu cümle anlamıdır. Bu konunun OKS'deki yüzdelik değeri % 21,33; ÖSS'deki yüzdelik değeri ise % 19,37'dir. Cümle anlamı konusunda OKS, ÖSS'den % 1,96 fazladır.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam OKS'de % 18,66; ÖSS'de % 5,94 ağırlığa sahiptir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 12,72 daha fazladır.

ÇETİNDAĞ, 1998-2002 yıllarında sorulmuş olan OKS Türkçe soruları üzerine yaptığı araştırmasında sözcük ve sözcük gruplarında anlam sorularının diğer Türkçe soruları içerisinde % 12'lik bir paya sahip olduğunu ve bu alana giren soruların kelimenin tek başına anlamını ölçmenin yanında, kelimenin cümle içinde kazandığı anlam veya cümleye kattığı anlamın da bu soruların kapsamına girdiğini ifade etmektedir. (Çetindağ, 2003, s; 12)

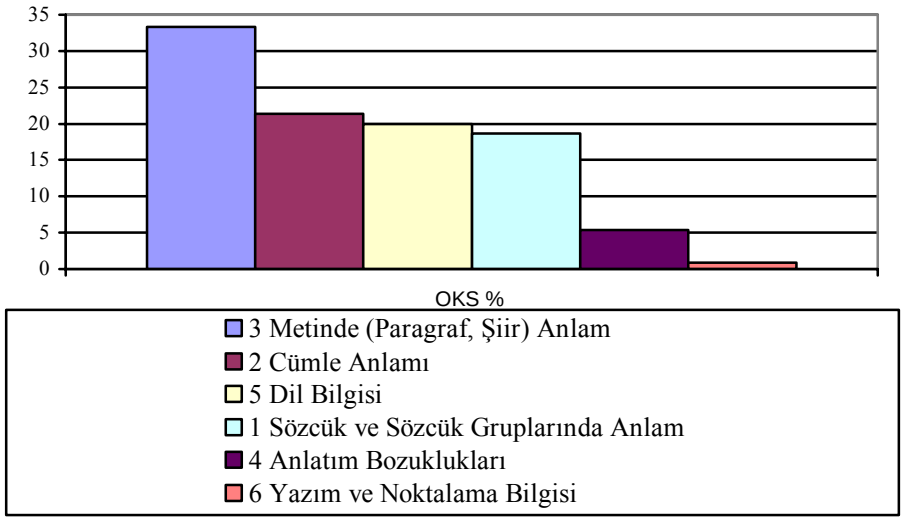
Anlatım bozuklukları OKS'de % 5,33; ÖSS'de % 11,62 ağırlığa sahiptir. Anlatım bozuklukları konusu ÖSS'de % 6,29 daha fazladır.

Dil bilgisi OKS'de % 20; ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. Dil bilgisi konusu OKS'de % 8,89 daha fazladır.

Yazım ve noktalama bilgisi OKS'de % 0,88; ÖSS'de % 6,97 ağırlığa sahiptir. Dil bilgisi konusu ÖSS'de % 6,09 daha fazladır.

Grafik 100'de incelenen OKS Türkçe sorularının konuları açısından yüzdelik sıraları verilmiştir.

Grafik 100: İncelenen OKS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Yüzdelik Sıraları

OKS'yle ilgili Grafik 100'de konuların sorulma oranına göre sıralaması, başka bir deyişle önemi şu şekildedir:

Metinde (paragraf, şiir) anlam % 33,33;

Cümle anlamı % 21,33;

Dil bilgisi % 20;

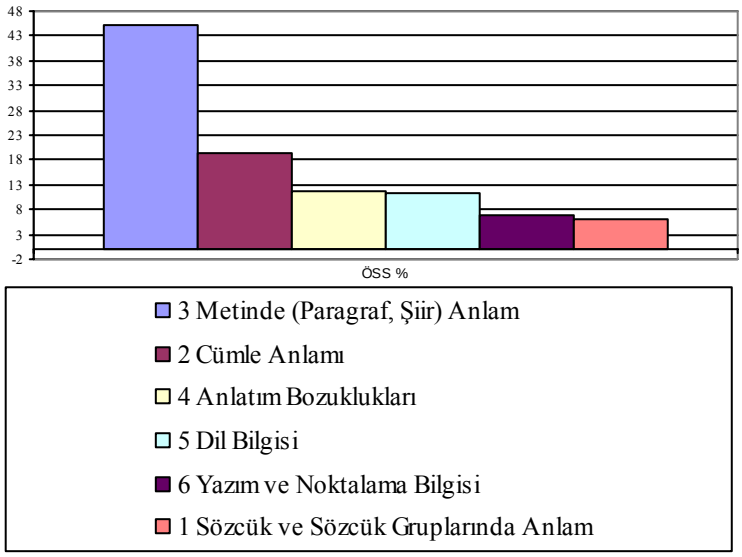
Sözcük ve sözcük gruplarında anlam % 18,66;

Anlatım bozuklukları % 5,33

Yazım ve noktalama bilgisi % 0,88.

Grafik 101'de incelenen ÖSS Türkçe sorularının konuları açısından yüzdelik sıraları verilmiştir.

Grafik 101: İncelenen ÖSS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Yüzdelik Sıraları

ÖSS'yle ilgili Grafik 101'e göre konuların sorulma oranına göre sıralaması, başka bir deyişle önemi şu şekildedir:

Metinde (paragraf, şiir) anlam % 45,21;

Cümle anlamı % 19,37;

Anlatım bozuklukları % 11,62;

Dil bilgisi % 11,11;

Yazım ve noktalama bilgisi % 6,97;

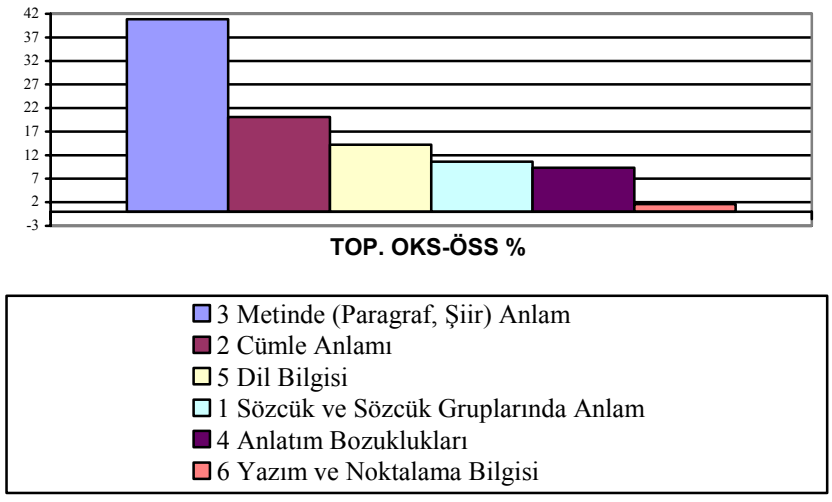
Sözcük ve sözcük gruplarında anlam % 5,94.

Dil bilgisinin bazı konuları hariç diğer konulara ait sorular herhangi bir bilgi birimi olmaksızın çözülebilecek türdendir. Bu demek değildir ki sokaktaki herhangi bir vatandaş da bu soruları rahatlıkla cevaplayabilir. İlk ve ortaöğretimde kuru bilgi yükleme yerine bazı becerilerin, bazı alışkanlıkların kazandırılması ve ön plana çıkarılması esas amaç olmalıdır. Zaten ÖSS'nin de öğrencilerden beklediği budur. Soruları incelediğimizde pek çoğunun yoruma dayalı olduğunu görmekteyiz. (Şahin, 2001, s; 40-41)

DURSUNOĞLU da bu çalışmada ortaya çıkan sonuçları yaptığı araştırmayla doğrulamaktadır. Araştırmacı, 1981-2001 yılları arasındaki ÖSS Türkçe soruları üzerine yaptığı araştırmada, cümle anlamıyla ilgili soruların önemli bir yer tuttuğunu, paragraf anlamıyla ilgili sorulardan sonra en çok sorunun bu konudan sorulduğunu tespit etmiştir. (Dursunoğlu, 2002, s; 410)

Grafik 102'de OKS-ÖSS'deki Türkçe sorularının konuları açısından toplam yüzdelik sıraları verilmiştir.

Grafik 102: İncelenen Toplam OKS-ÖSS Türkçe Sorularının Konuları Açısından Yüzdelik Sıraları

Toplam OKS-ÖSS'yle ilgili Grafik 102'ye göre konuların sorulma oranına göre sıralaması, başka bir deyişle önemi şu şekildedir:

Metinde (paragraf, şiir) anlam % 40,84;

Cümle anlamı % 20,09;

Dil bilgisi % 14,21;

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam % 10,62;

Anlatım bozuklukları % 9,31;

Yazım ve noktalama bilgisi % 1,63.

Bu konuların Türkçe soruları içindeki oranı, yıllara göre ufak tefek değişiklik gösterse de aynı kalmaktadır. (Şahin, 2001, s; 62)

OKS ve ÖSS'de başarılı olmak için metin anlamıyla ilgili soruları doğru çözmek gerekir. Kitap okuyan, hızlı okuyup hızlı anlayan, yorumlayabilen ve senteze ulaşabilen öğrenciler bu sorularda başarılı olabilmektedir.

5.2. ÖUÖSS ve ÖUOKS ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmada toplanan verilerin istatistiksel analizlerinin sonuçları ile ilgili bulgular ve yorumlar, alt problemlere göre verilmiştir.

5.2.1. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum

İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 31'de verilmiştir.

		N	$\overline{X}$	S. S.	t değeri	Önem düzeyi
OKS	İlköğretim	461	13,98	4,61	8.467	P<0.05 Anlamlı
	Ortaöğretim	411	16,58	4,44		
ÖSS	İlköğretim	461	13,22	6,19	5.323	P<0.05 Anlamlı
	Ortaöğretim	411	16,22	10,18		

S.D.=870

Tablo 31: İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri ile Ortaöğretim Öğrencilerinin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 31'de görüldüğü gibi ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmıştır.

OKS testine ilişkin t değeri 8.467 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde ortaöğretim öğrencilerinin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 16.58 olup ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 13.98'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine göre OKS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testine ilişkin t değeri 5.323 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 16.22 olup ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 13.22'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine göre ÖSS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

5.2.2. Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum

Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 32'de verilmiştir.

		N	$\overline{X}$	**S. S.**	**t değeri**	**Önem düzeyi**
OKS	Kız	385	15,84	4,27	3.597	P<0.05 Anlamlı
	Erkek	487	14,69	4,98		
ÖSS	Kız	385	16,47	8,54	5.815	P<0.05 Anlamlı
	Erkek	487	13,18	8,09		

S.D.=870

Tablo 32: Kız ve Erkek Öğrencilerinin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 32'de görüldüğü gibi kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmıştır.

OKS testine ilişkin t değeri 3.597 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin OKS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde kız öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 15.84 olup erkek öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 14.69'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre OKS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

Şahin de Erzurum il merkezindeki ilköğretim okullarına uyguladığı Türkçe testinde OKS toplam puanı açısından kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı olduğunu tespit etmiştir. (Şahin, 2006, s; 108) MEB istatistiklerine bakıldığında da sonuçlar paralellik göstermektedir.

ÖSS testine ilişkin t değeri 5.815 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde kız öğrencilerin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 16.47 olup erkek öğrencilerin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 13.18'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

5.2.3. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersi not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular

Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersi not ortalamalarına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Tablo 33'te aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ve Tablo 34'te varyans analizi ile ilgili bulgular verilmiştir.

	Not ortalaması	N	$\overline{X}$	S.S.	En düşük Puan	En yüksek puan
OKS	1	218	13,89	4,82	3	24
	2	71	12,46	5,35	4	24
	3	211	14,75	4,40	4	24
	4	229	15,71	4,14	5	23
	5	142	18,42	3,57	7	24
ÖSS	1	218	12,43	7,42	0	38
	2	71	11,11	7,06	0	34
	3	211	13,50	8,34	0	36
	4	229	15,39	7,53	1	35
	5	142	20,19	9,37	2	41

Tablo 33: Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Not Ortalamasına Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

		Kareler toplamı	S.D.	Kareler ortalaması	F	Önem düzeyi
OKS	Gruplar arası	2484,507	4	621,127	31,958	P<0.05 anlamlı
	Gruplar içi	16831,527	866	19,436		
	Toplam	19316,034	870			
ÖSS	Gruplar arası	6726,784	4	1681,696	26,322	P<0.05 anlamlı
	Gruplar içi	55327,450	866	63,889		
	Toplam	62054,234	870			

Tablo 34: Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Not Ortalamasına Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili İlgili Bulgular

Tablo 34 incelendiğinde, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı not ortalamalarına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. OKS başarılarına ilişkin varyans değeri 31.958 ve ÖSS başarılarına ilişkin varyans değeri 26.322 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı not ortalamalarına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bu farkın hangi not ortalamaları arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmış bulgular Tablo 35'te verilmiştir.

	Not ortalaması (I)	Not ortalaması (J)	Ortalamalar arası fark (I-J)	Önem düzeyi
OKS	1	2	1,42	**P<0.05 Anlamlı**
		3	-,86	**P<0.05 Anlamlı**
		4	-1,82	**P<0.05 Anlamlı**
		5	-4,54	**P<0.05 Anlamlı**
	2	1	-1,42	**P<0.05 Anlamlı**
		3	-2,28	**P<0.05 Anlamlı**
		4	-3,24	**P<0.05 Anlamlı**
		5	-5,96	**P<0.05 Anlamlı**
	3	1	,86	**P<0.05 Anlamlı**
		2	2,28	**P<0.05 Anlamlı**
		4	-,96	**P<0.05 Anlamlı**
		5	-3,67	**P<0.05 Anlamlı**
	4	1	1,82	**P<0.05 Anlamlı**
		2	3,24	**P<0.05 Anlamlı**
		3	,96	**P<0.05 Anlamlı**
		5	-2,72	**P<0.05 Anlamlı**
	5	1	4,54	**P<0.05 Anlamlı**
		2	5,96	**P<0.05 Anlamlı**
		3	3,67	**P<0.05 Anlamlı**
		4	2,72	**P<0.05 Anlamlı**
ÖSS	1	4	-2,96	**P<0.05 Anlamlı**
		5	-7,76	**P<0.05 Anlamlı**
	2	3	-2,39	**P<0.05 Anlamlı**
		4	-4,28	**P<0.05 Anlamlı**
		5	-9,08	**P<0.05 Anlamlı**
	3	2	2,39	**P<0.05 Anlamlı**
		4	-1,89	**P<0.05 Anlamlı**
		5	-6,69	**P<0.05 Anlamlı**
	4	1	2,96	**P<0.05 Anlamlı**
		2	4,28	**P<0.05 Anlamlı**
		3	1,89	**P<0.05 Anlamlı**
		5	-4,80	**P<0.05 Anlamlı**
	5	1	7,76	**P<0.05 Anlamlı**
		2	9,08	**P<0.05 Anlamlı**
		3	6,69	**P<0.05 Anlamlı**
		4	4,80	**P<0.05 Anlamlı**

Tablo 35: Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı not ortalamalarına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu ve bu farkın hangi not ortalamaları arasında olduğunu belirlemek amacıyla uygulanan LSD Post Hoc Testi

Tablo incelendiği zaman notlar arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmektedir.

ŞAHİN'in, yaptığı araştırmada da Türkçe dersi not ortalaması yüksek olan öğrencilerin OKS Türkçe testindeki başarıları artmaktadır. (Şahin, 2006, s; 123) Bu araştırma, çalışmayı desteklemektedir.

5.2.4. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum

Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 36'da verilmiştir.

	Sevme durumu	**N**	$\overline{X}$	**S. S.**	**t değeri**	**Önem düzeyi**
OKS	Seviyor	726	14,99	4,75	2.926	P<0.05 Anlamlı
	Sevmiyor	146	16,24	4,37		
ÖSS	Seviyor	726	14,60	8,39	0.287	P<0.05 Anlamsız
	Sevmiyor	146	14,82	8,73		

S.D.=870

Tablo 36: Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Dersini Sevme Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 36'da Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmıştır.

OKS testine ilişkin t değeri 2.926 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 16.24 olup dersi seven öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 14.99'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testine ilişkin t değeri 0.287 olarak p>0.05 önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin ÖSS başarıları arasında **fark olmadığını** göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin ÖSS sınav başarıları açısından **fark olmadığı** söylenebilir.

5.2.5. Öğrencilerin dergi okuma durumuna göre OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum

Öğrencilerin dergi okuma durumuna göre OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 37'de verilmiştir.

	Dergi okuma durumu	**N**	$\overline{X}$	**S. S.**	**t değeri**	**Önem düzeyi**
OKS	Okuyor	494	15,79	4,69	4.255	P<0.05 Anlamlı
	Okumuyor	353	14,41	4,65		
ÖSS	Okuyor	494	16,04	8,60	5.268	P<0.05 Anlamlı
	Okumuyor	353	12,98	7,95		

S.D.=845

Tablo 37: Öğrencilerin Dergi Okuma Durumuna göre OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 37'de görüldüğü gibi öğrencilerin dergi okuma durumuna göre OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmıştır.

OKS testine ilişkin t değeri 4.255 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu öğrencilerin dergi okuma durumuna göre OKS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 15.79 olup okumayan öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 14.41'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak dergi okuyan öğrencilerin okumayan öğrencilere göre OKS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testine ilişkin t değeri 5.268 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu öğrencilerin dergi okuma durumuna göre ÖSS başarıları

arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 16.04 olup okumayan öğrencilerin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 12.98'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin okumayan öğrencilere göre ÖSS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

5.2.6. Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular

Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Tablo 38'de aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ve Tablo 39'da varyans analizi ile ilgili bulgular verilmiştir.

	Eğitim durumu	N	$\overline{X}$	S.S.	En düşük Puan	En yüksek puan
OKS	İlkokul	514	15,04	4,73	3	24
	Ortaokul	117	15,47	4,32	5	23
	Lise	92	16,65	4,25	7	24
	Üniversite	34	18,24	4,35	6	24
ÖSS	İlkokul	514	14,28	8,25	0	38
	Ortaokul	117	14,99	7,56	1	37
	Lise	92	17,14	9,13	1	37
	Üniversite	34	21,88	11,19	1	41

Tablo 38: Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

		Kareler toplamı	S.D.	Kareler ortalaması	F	Önem düzeyi
OKS	Gruplar arası	481,189	3	160,396	7,599	P<0.05 anlamlı
	Gruplar içi	15894,103	753	21,108		
	Toplam	16375,292	756			
ÖSS	Gruplar arası	2292,305	3	764,102	10,806	P<0.05 anlamlı
	Gruplar içi	53245,779	753	70,712		
	Toplam	55538,085	756			

Tablo 39: Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 39 incelendiğinde, annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. OKS başarılarına ilişkin varyans değeri 7.599 ve

ÖSS başarılarına ilişkin varyans değeri 10.806 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bu farkın hangi eğitim durumundaki annelerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmış, bulgular Tablo 40'da verilmiştir.

	Anne eğitimi (I)	Anne eğitimi (J)	Ortalamalar arası fark (I-J)	Önem düzeyi
OKS	İlkokul	Lise	-1,61	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-3,19	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Üniversite	-2,77	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	1,61	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	3,19	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	2,77	P<0.05 anlamlı
ÖSS	İlkokul	Lise	-2,86	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-7,60	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Üniversite	-6,89	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	2,86	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-4,74	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	7,60	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	6,89	P<0.05 anlamlı
		Lise	4,74	P<0.05 anlamlı

Tablo 40:Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu ve bu farkın hangi eğitim durumundaki annelerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla uygulanan LSD Post Hoc Testi

Tablo incelendiği zaman öğrencilerin, annelerinin eğitim durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmektedir.

5.2.7. Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular

Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Tablo 41'de aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ve Tablo 42'de varyans analizi ile ilgili bulgular verilmiştir.

	Eğitim durumu	N	$\overline{X}$	S.S.	En düşük Puan	En yüksek puan
OKS	İlkokul	277	13,91	4,78	3	24
	Ortaokul	191	14,62	4,67	3	23
	Lise	229	16,14	4,33	4	24
	Üniversite	130	17,68	3,92	6	24
ÖSS	İlkokul	277	12,83	7,30	0	35
	Ortaokul	191	13,59	7,53	0	35
	Lise	229	15,68	8,80	0	38
	Üniversite	130	19,16	9,73	2	41

Tablo 41: Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

		Kareler toplamı	S.D.	Kareler ortalaması	F	Önem düzeyi
OKS	Gruplar arası	1525,165	3	508,388	25,036	P<0.05 anlamlı
	Gruplar içi	16711,916	823	20,306		
	Toplam	18237,081	826			
ÖSS	Gruplar arası	4002,788	3	1334,263	19,849	P<0.05 anlamlı
	Gruplar içi	55322,023	823	67,220		
	Toplam	59324,810	826			

Tablo 42: Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 42 incelendiğinde, babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. OKS başarılarına ilişkin varyans değeri 25.036 ve ÖSS başarılarına ilişkin varyans değeri 19.849 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bu farkın hangi eğitim durumundaki babalardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmış bulgular Tablo 43'te verilmiştir.

	Baba eğitimi (I)	Baba eğitimi (I)	Ortalamalar arası fark (I-J)	Önem düzeyi
OKS	İlkokul	Lise	-2,23	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-3,77	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Lise	-1,52	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-3,06	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	2,23	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	1,52	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-1,54	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	3,77	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	3,06	P<0.05 anlamlı
		Lise	1,54	P<0.05 anlamlı
ÖSS	İlkokul	Lise	-2,85	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-6,33	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Lise	-2,09	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-5,58	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	2,85	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	2,09	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-3,48	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	6,33	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	5,58	P<0.05 anlamlı
		Lise	3,48	P<0.05 anlamlı

Tablo 43: Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu ve bu farkın hangi eğitim durumundaki babalardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla uygulanan LSD Post Hoc Testi

Tablo incelendiği zaman babalarının eğitim durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmektedir.

ŞAHİN, yaptığı incelemede, öğrencilerin babalarının iş durumlarına göre OKS başarılarının farklılaştığını tespit etmiştir. Araştırmacı babaları memur olan öğrencilerin OKS toplam puanda babaları işçi, esnaf, serbest meslek erbabı ve işsiz olan öğrencilere göre daha başarılı olduklarını ortaya koymaktadır. (Şahin, 2006, s; 113) Bu durum babaları eğitimli öğrencilerin aile içinde daha bilinçli yetiştirilmiş olmalarından kaynaklanabilir.

5.2.8. Ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular

Ailesinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi

uygulanmıştır. Tablo 44'de aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ve Tablo 45'de varyans analizi ile ilgili bulgular verilmiştir.

	Gelir durumu	N	$\overline{X}$	S.S.	En düşük Puan	En yüksek puan
OKS	500YTL altı	396	13,69	4,69	3	24
	501 – 1000 YTL	319	16,00	4,17	4	24
	1001 – 2000 YTL	125	17,28	4,44	5	24
	2000 YTL üstü	32	17,84	5,06	3	23
ÖSS	500YTL altı	396	12,10	6,83	0	35
	501 – 1000 YTL	319	15,31	8,27	0	38
	1001 – 2000 YTL	125	18,70	9,38	0	41
	2000 YTL üstü	32	23,28	11,14	2	38

Tablo 44: Ailesinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

		Kareler toplamı	S.D.	Kareler ortalaması	F	Önem düzeyi
OKS	Gruplar arası	1864,629	3	621,543	30,874	P<0.05 anlamlı
	Gruplar içi	17474,443	868	20,132		
	Toplam	19339,072	871			
ÖSS	Gruplar arası	7156,506	3	2385,502	37,690	P<0.05 anlamlı
	Gruplar içi	54938,328	868	63,293		
	Toplam	62094,834	871			

Tablo 45: Ailesinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 45 incelendiğinde, ailesinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. OKS başarılarına ilişkin varyans değeri 30.874 ve ÖSS başarılarına ilişkin varyans değeri 37.690 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bu farkın hangi gelir seviyesindeki ailelerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmış bulgular Tablo 46'da verilmiştir.

	Ailenin gelir durumu (I)	Ailenin gelir durumu (J)	Ortalamalar arası fark (I-J)	Önem düzeyi
OKS	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-2,30	,000
		1001 – 2000 YTL	-3,59	,000
		2000 YTL üstü	-4,15	,000
	501 – 1000 YTL	500YTL altı	2,30	,000
		1001 – 2000 YTL	-1,28	,007
		2000 YTL üstü	-1,85	,027
	1001 – 2000 YTL	500YTL altı	3,59	,000
		501 – 1000 YTL	1,28	,007
	2000 YTL üstü	500YTL altı	4,15	,000
		501 – 1000 YTL	1,85	,027
ÖSS	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-3,21	,000
		1001 – 2000 YTL	-6,61	,000
		2000 YTL üstü	-11,18	,000
	501 – 1000 YTL	500YTL altı	3,21	,000
		1001 – 2000 YTL	-3,39	,000
		2000 YTL üstü	-7,97	,000
	1001 – 2000 YTL	500YTL altı	6,61	,000
		501 – 1000 YTL	3,39	,000
		2000 YTL üstü	-4,58	,004
	2000 YTL üstü	500YTL altı	11,18	,000
		501 – 1000 YTL	7,97	,000
		1001 – 2000 YTL	4,58	,004

Tablo 46: Ailelerinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin Oks ve Öss Başarıları Arasında Fark Olduğunu ve Bu Farkın Hangi Gelir Seviyesindeki Ailelerden Kaynaklandığını Belirlemek Amacıyla Uygulanan Lsd Post Hoc Testi

Tablo incelendiği zaman ailesinin gelir durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmektedir.

5.2.9. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum

İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi

başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 47'de verilmiştir.

		OKUL	N	$\overline{X}$		T	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	İlköğretim	461	1,26	,73	6.153	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	1,55	,62		
	Cümle Anlamı	İlköğretim	461	2,78	1,22	5.361	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	3,20	1,04		
	Dil Bilgisi	İlköğretim	461	2,66	1,08	5.138	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	3,03	,99		
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlköğretim	461	5,26	2,28	8.518	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	6,59	2,35		
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	İlköğretim	461	1,66	,65	5.094	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	1,87	,52		
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	İlköğretim	460	,35	,48	0.056	P>0.05 anlamsız
		Ortaöğretim	411	,35	,48		
ÖSS	Anlatım Bozuklukları	İlköğretim	461	1,08	,99	3.202	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	1,33	1,31		
	Cümle Anlamı	İlköğretim	461	4,41	2,41	7.476	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	5,93	3,53		
	Dil Bilgisi	İlköğretim	461	1,19	1,02	2.731	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	1,41	1,30		
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlköğretim	461	4,28	2,56	2.577	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	4,89	4,30		
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	İlköğretim	461	,93	,78	4.514	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	1,18	,79		
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	İlköğretim	461	1,30	,92	3.167	P<0.05 Anlamlı
		Ortaöğretim	411	1,52	1,14		

Tablo 47: İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri ile Ortaöğretim Öğrencilerinin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (paragraf, şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

OKS testinin anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin t değeri 6.153 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin anlatım bozuklukları başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.55 olup ilköğretim öğrencilerinin OKS testi anlatım

bozuklukları başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.26'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı anlatım bozuklukları bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin cümle anlamı başarılarına ilişkin t değeri 5.361 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin cümle anlamı başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 3.20 olup ilköğretim öğrencilerinin OKS testi cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 2.78'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı cümle anlamı bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin dil bilgisi başarılarına ilişkin t değeri 5.138 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin dil bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 3.03 olup ilköğretim öğrencilerinin OKS testi dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 2.66'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı dil bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin t değeri 8.518 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 6.59 olup ilköğretim öğrencilerinin OKS testi metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 5.26'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin t değeri 5.094 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.87 olup ilköğretim öğrencilerinin OKS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.66'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin t değeri 0.056 olarak $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında **fark olmadığını** göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencileri ile ilköğretim öğrencilerinin OKS sınavı yazım ve noktalama bilgisi bölümünde aynı başarıya sahip oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin t değeri 3.202 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin anlatım bozuklukları başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.33 olup ilköğretim öğrencilerinin ÖSS testi anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.08'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı anlatım bozuklukları bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin cümle anlamı başarılarına ilişkin t değeri 7.476 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin cümle anlamı başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 5.93 olup ilköğretim öğrencilerinin ÖSS testi cümle anlamı başarılarına ilişkin

aritmetik ortalaması olan 4.41'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı cümle anlamı bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin dil bilgisi başarılarına ilişkin t değeri 2.731 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin dil bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.41 olup ilköğretim öğrencilerinin ÖSS testi dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.19'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı dil bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin t değeri 2.577 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 4.89 olup ilköğretim öğrencilerinin ÖSS testi metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 4.28'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin t değeri 4.514 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.18 olup ilköğretim öğrencilerinin ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 0.93'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin t değeri 3.167 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.52 olup ilköğretim öğrencilerinin ÖSS testi yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.30'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı yazım ve noktalama bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

5.2.10. Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum

Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 48'de verilmiştir.

		Cinsiyet	N	$\overline{X}$		T	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	Kız	385	1,41	,68	0.599	P>0.05 anlamsız
		Erkek	487	1,38	,71		
	Cümle Anlamı	Kız	385	3,11	1,01	3.105	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	2,87	1,25		
	Dil Bilgisi	Kız	385	2,95	,96	2.955	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	2,74	1,12		
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Kız	385	6,18	2,25	3.228	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	5,65	2,49		
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Kız	385	1,81	,58	2.067	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	1,72	,62		
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Kız	385	,38	,49	1.822	P>0.05 anlamsız
		Erkek	486	,33	,47		

Tablo 18'in devamı

ÖSS	Anlatım Bozuklukları	Kız	385	1,33	1,14	2.986	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	1,09	1,16		
	Cümle Anlamı	Kız	385	5,61	3,03	4.173	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	4,74	3,08		
	Dil Bilgisi	Kız	385	1,48	1,21	4.213	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	1,15	1,11		
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Kız	385	5,30	3,59	5.570	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	3,99	3,32		
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Kız	385	1,13	,78	2.802	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	,98	,80		
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Kız	385	1,61	1,00	5.254	P<0.05 Anlamlı
		Erkek	487	1,24	1,03		

Tablo 48: Kız ve Erkek Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (paragraf, şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

OKS testinin anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin t değeri 0.559 olarak p>0.05 önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin anlatım bozuklukları başarıları arasında **fark olmadığını** göstermektedir. Sonuç olarak, kız ve erkek öğrencilerinin OKS testi anlatım bozuklukları bölümü başarıları arasında **fark olmadığı** söylenebilir.

OKS testinin cümle anlamı başarılarına ilişkin t değeri 3.105 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin cümle anlamı başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin OKS testinin cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 3.11 olup erkek öğrencilerin OKS testi cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 2.87'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre OKS sınavı cümle anlamı bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin dil bilgisi başarılarına ilişkin t değeri 2.955 olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin dil bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin OKS testinin dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 2.95 olup erkek öğrencilerin OKS testi dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 2.74'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız

öğrencilerin erkek öğrencilere göre OKS sınavı dil bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin t değeri 3.228 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 6.18 olup erkek öğrencilerin OKS testi metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 5.65'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre OKS sınavı metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin t değeri 2.067 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.81 olup erkek öğrencilerin OKS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.72'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre OKS sınavı sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin t değeri 1.822 olarak $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında **fark olmadığını** göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin OKS sınavı yazım ve noktalama bilgisi bölümünde aynı başarıya sahip oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin t değeri 2.986 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin anlatım bozuklukları başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin ÖSS testinin anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.33 olup erkek öğrencilerin

ÖSS testi anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.09'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı anlatım bozuklukları bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin cümle anlamı başarılarına ilişkin t değeri 4.173 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin cümle anlamı başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin ÖSS testinin cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 5.62 olup erkek öğrencilerin ÖSS testi cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 4.74'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı cümle anlamı bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin dil bilgisi başarılarına ilişkin t değeri 4.213 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin dil bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin ÖSS testinin dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.48 olup erkek öğrencilerin ÖSS testi dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.15'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı dil bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin t değeri 5.570 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 5.30 olup erkek öğrencilerin ÖSS testi metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 3.99'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin t değeri 2.802 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarıları arasında

fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.13 olup erkek öğrencilerin ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 0.98'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin t değeri 5.254 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde kız öğrencilerin ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.61 olup erkek öğrencilerin ÖSS testi yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.24'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı yazım ve noktalama bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

5.2.11. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular

Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersi not ortalamalarına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Tablo 49'da aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ve Tablo 50'de varyans analizi ile ilgili bulgular verilmiştir.

			N	$\overline{X}$	S.S.	En düşük Puan	En yüksek puan
OKS	Anlatım Bozuklukları	1	218	1,26	,74	0	2
		2	71	1,17	,74	0	2
		3	211	1,37	,72	0	2
		4	229	1,44	,64	0	2
		5	142	1,68	,55	0	2
		Total	871	1,39	,70	0	2
	Cümle Anlamı	1	218	2,68	1,21	0	4
		2	71	2,37	1,41	0	4
		3	211	2,91	1,18	0	4
		4	229	3,13	1,04	0	4
		5	142	3,58	,69	0	4
		Total	871	2,98	1,16	0	4
	Dil Bilgisi	1	218	2,64	1,11	0	4
		2	71	2,42	1,26	0	4
		3	211	2,85	1,03	0	4
		4	229	2,86	,98	0	4
		5	142	3,25	,86	1	4
		Total	871	2,83	1,06	0	4
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	1	218	5,38	2,32	0	11
		2	71	4,70	2,53	0	11
		3	211	5,59	2,24	1	11
		4	229	6,07	2,26	0	11
		5	142	7,39	2,22	1	11
		Total	871	5,88	2,40	0	11
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	1	218	1,62	,67	0	3
		2	71	1,59	,80	0	3
		3	211	1,73	,59	0	3
		4	229	1,85	,53	0	3
		5	142	1,95	,40	1	3
		Total	871	1,76	,60	0	3
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	1	218	,30	,46	0	1
		2	70	,21	,41	0	1
		3	211	,30	,46	0	1
		4	229	,36	,48	0	1
		5	142	,56	,50	0	1
		Total	870	,35	,48	0	1

Tablo 49. devamı

ÖSS	Anlatım Bozuklukları	1	218	1,00	1,07	0	4
		2	71	1,18	1,10	0	4
		3	211	1,18	1,20	0	5
		4	229	1,12	1,05	0	4
		5	142	1,63	1,32	0	5
		Total	871	1,20	1,16	0	5
	Cümle Anlamı	1	218	4,28	2,86	0	12
		2	71	3,99	2,68	0	12
		3	211	4,82	3,02	0	12
		4	229	5,49	3,04	0	12
		5	142	6,86	2,99	0	12
		Total	871	5,13	3,09	0	12
	Dil Bilgisi	1	218	1,17	1,14	0	4
		2	71	,82	,87	0	3
		3	211	1,08	1,10	0	4
		4	229	1,34	1,11	0	4
		5	142	1,95	1,27	0	4
		Total	871	1,29	1,17	0	4
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	1	218	3,89	3,03	0	15
		2	71	3,45	2,93	0	13
		3	211	4,19	3,39	0	14
		4	229	4,70	3,35	0	14
		5	142	6,49	4,12	0	15
		Total	871	4,56	3,51	0	15
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	1	218	,88	,78	0	2
		2	71	,66	,74	0	2
		3	211	1,02	,81	0	2
		4	229	1,16	,77	0	2
		5	142	1,36	,71	0	2
		Total	871	1,05	,79	0	2
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	1	218	1,21	,96	0	3
		2	71	1,01	,98	0	3
		3	211	1,26	1,00	0	3
		4	229	1,57	1,01	0	3
		5	142	1,84	1,08	0	3
		Total	871	1,40	1,03	0	3

Tablo 49: Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Not Ortalamasına Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (paragraf, şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

			Kareler toplamı	S.D.	Kareler ortalaması	F	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	Gruplar arası	20,103	4	5,026	10,831	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	401,824	866	,464		
		Toplam	421,927	870			
	Cümle Anlamı	Gruplar arası	102,719	4	25,680	20,964	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	1060,822	866	1,225		
		Toplam	1163,541	870			
	Dil Bilgisi	Gruplar arası	45,323	4	11,331	10,602	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	925,538	866	1,069		
		Toplam	970,861	870			
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Gruplar arası	504,039	4	126,010	24,104	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	4527,249	866	5,228		
		Toplam	5031,288	870			
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Gruplar arası	13,667	4	3,417	9,856	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	300,218	866	,347		
		Toplam	313,885	870			
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Gruplar arası	8,913	4	2,228	10,189	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	189,162	865	,219		
		Toplam	198,075	869			
ÖSS	Anlatım Bozuklukları	Gruplar arası	36,514	4	9,129	6,982	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	1132,306	866	1,308		
		Toplam	1168,820	870			
	Cümle Anlamı	Gruplar arası	726,228	4	181,557	20,805	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	7557,132	866	8,726		
		Toplam	8283,359	870			

Tablo 50'nin. devamı

	Dil Bilgisi	Gruplar arası	90,973	4	22,743	17,981	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	1095,372	866	1,265		
		Toplam	1186,344	870			
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Gruplar arası	749,767	4	187,442	16,333	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	9938,446	866	11,476		
		Toplam	10688,214	870			
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Gruplar arası	33,336	4	8,334	14,048	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	513,734	866	,593		
		Toplam	547,070	870			
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Gruplar arası	57,144	4	14,286	14,152	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	874,213	866	1,009		
		Toplam	931,357	870			

Tablo 50: Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Not Ortalamasına Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin varyans değerleri sırasıyla 10.831, 20.964, 10.602, 24.104, 9.856 ve 10.189 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin varyans değerleri sırasıyla 6.982, 20.805, 17.981, 16.333, 14.089 ve 14.152 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Bu bulgular Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı not ortalamalarına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testlerinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bu farkların

hangi not ortalamaları arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmış bulgular Tablo 51'de verilmiştir.

		Not ortalaması (I)	Not ortalaması (J)	Ortalamalar arası fark (I-J)	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	1	4	-,18	P<0.05 anlamlı
			5	-,43	P<0.05 anlamlı
		2	3	-,20	P<0.05 anlamlı
			4	-,27	P<0.05 anlamlı
			5	-,51	P<0.05 anlamlı
		3	2	,20	P<0.05 anlamlı
			5	-,31	P<0.05 anlamlı
		4	1	,18	P<0.05 anlamlı
			2	,27	P<0.05 anlamlı
			5	-,25	P<0.05 anlamlı
		5	1	,43	P<0.05 anlamlı
			2	,51	P<0.05 anlamlı
			3	,31	P<0.05 anlamlı
			4	,25	P<0.05 anlamlı
	Cümle Anlamı	1	2	,32	P<0.05 anlamlı
			3	-,23	P<0.05 anlamlı
			4	-,45	P<0.05 anlamlı
			5	-,89	P<0.05 anlamlı
		2	1	-,32	P<0.05 anlamlı
			3	-,55	P<0.05 anlamlı
			4	-,76	P<0.05 anlamlı
			5	-1,21	P<0.05 anlamlı

		3	1	,23	P<0.05 anlamlı
			2	,55	P<0.05 anlamlı
			4	-,22	P<0.05 anlamlı
			5	-,66	P<0.05 anlamlı
		4	1	,45	P<0.05 anlamlı
			2	,76	P<0.05 anlamlı
			3	,22	P<0.05 anlamlı
			5	-,45	P<0.05 anlamlı
		5	1	,89	P<0.05 anlamlı
			2	1,21	P<0.05 anlamlı
			3	,66	P<0.05 anlamlı
			4	,45	P<0.05 anlamlı
	Dil Bilgisi	1	3	-,21	P<0.05 anlamlı
			4	-,22	P<0.05 anlamlı
			5	-,61	P<0.05 anlamlı
		2	3	-,43	P<0.05 anlamlı
			4	-,44	P<0.05 anlamlı
			5	-,83	P<0.05 anlamlı
		3	1	,21	P<0.05 anlamlı
			2	,43	P<0.05 anlamlı
			5	-,40	P<0.05 anlamlı
		4	1	,22	P<0.05 anlamlı
			2	,44	P<0.05 anlamlı
			5	-,39	P<0.05 anlamlı
		5	1	,61	P<0.05 anlamlı

			2	,83	P<0.05 anlamlı
			3	,40	P<0.05 anlamlı
			4	,39	P<0.05 anlamlı
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	1	2	,68	P<0.05 anlamlı
			4	-,68	P<0.05 anlamlı
			5	-2,01	P<0.05 anlamlı
		2	1	-,68	P<0.05 anlamlı
			3	-,88	P<0.05 anlamlı
			4	-1,36	P<0.05 anlamlı
			5	-2,69	P<0.05 anlamlı
		3	2	,88	P<0.05 anlamlı
			4	-,48	P<0.05 anlamlı
			5	-1,81	P<0.05 anlamlı
		4	1	,68	P<0.05 anlamlı
			2	1,36	P<0.05 anlamlı
			3	,48	P<0.05 anlamlı
			5	-1,33	P<0.05 anlamlı
		5	1	2,01	P<0.05 anlamlı
			2	2,69	P<0.05 anlamlı
			3	1,81	P<0.05 anlamlı
			4	1,33	P<0.05 anlamlı
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	1	4	-,23	P<0.05 anlamlı
			5	-,33	P<0.05 anlamlı
		2	4	-,26	P<0.05 anlamlı
			5	-,36	P<0.05 anlamlı

		3	4	-,13	P<0.05 anlamlı
			5	-,23	P<0.05 anlamlı
		4	1	,23	P<0.05 anlamlı
			2	,26	P<0.05 anlamlı
			3	,13	P<0.05 anlamlı
		5	1	,33	P<0.05 anlamlı
			2	,36	P<0.05 anlamlı
			3	,23	P<0.05 anlamlı
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	1	5	-,27	P<0.05 anlamlı
		2	4	-,14	P<0.05 anlamlı
			5	-,35	P<0.05 anlamlı
		3	5	-,26	P<0.05 anlamlı
		4	2	,14	P<0.05 anlamlı
			5	-,21	P<0.05 anlamlı
		5	1	,27	P<0.05 anlamlı
			2	,35	P<0.05 anlamlı
			3	,26	P<0.05 anlamlı
			4	,21	P<0.05 anlamlı
	Cümle Anlamı	1	5	-,63	P<0.05 anlamlı
		2	5	-,45	P<0.05 anlamlı
		3	5	-,45	P<0.05 anlamlı
		4	5	-,51	P<0.05 anlamlı
		5	1	,63	P<0.05 anlamlı
			2	,45	P<0.05 anlamlı
			3	,45	P<0.05 anlamlı

ÖSS			4	,51	P<0.05 anlamlı
	Cümle Anlamı	1	4	-1,21	P<0.05 anlamlı
			5	-2,58	P<0.05 anlamlı
		2	3	-,83	P<0.05 anlamlı
			4	-1,51	P<0.05 anlamlı
			5	-2,87	P<0.05 anlamlı
		3	2	,83	P<0.05 anlamlı
			4	-,68	P<0.05 anlamlı
			5	-2,04	P<0.05 anlamlı
		4	1	1,21	P<0.05 anlamlı
			2	1,51	P<0.05 anlamlı
			3	,68	P<0.05 anlamlı
			5	-1,37	P<0.05 anlamlı
		5	1	2,58	P<0.05 anlamlı
			2	2,87	P<0.05 anlamlı
			3	2,04	P<0.05 anlamlı
			4	1,37	P<0.05 anlamlı
	Dil Bilgisi	1	2	,35	P<0.05 anlamlı
			4	-,18	P<0.05 anlamlı
			5	-,78	P<0.05 anlamlı
		2	1	-,35	P<0.05 anlamlı
			4	-,53	P<0.05 anlamlı
			5	-1,13	P<0.05 anlamlı
		3	4	-,26	P<0.05 anlamlı
			5	-,87	P<0.05 anlamlı

		4	2	,53	P<0.05 anlamlı
			3	,26	P<0.05 anlamlı
			5	-,61	P<0.05 anlamlı
		5	1	,78	P<0.05 anlamlı
			2	1,13	P<0.05 anlamlı
			3	,87	P<0.05 anlamlı
			4	,61	P<0.05 anlamlı
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	1	4	-,81	P<0.05 anlamlı
			5	-2,61	P<0.05 anlamlı
		2	4	-1,25	P<0.05 anlamlı
			5	-3,04	P<0.05 anlamlı
		3	5	-2,30	P<0.05 anlamlı
		4	1	,81	P<0.05 anlamlı
			2	1,25	P<0.05 anlamlı
			5	-1,79	P<0.05 anlamlı
		5	1	2,61	P<0.05 anlamlı
			2	3,04	P<0.05 anlamlı
			3	2,30	P<0.05 anlamlı
			4	1,79	P<0.05 anlamlı
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	1	2	,22	P<0.05 anlamlı
			4	-,28	P<0.05 anlamlı
			5	-,48	P<0.05 anlamlı
		2	1	-,22	P<0.05 anlamlı
			3	-,36	P<0.05 anlamlı
			4	-,50	P<0.05 anlamlı

			5	-,70	P<0.05 anlamlı
		3	2	,36	P<0.05 anlamlı
			5	-,34	P<0.05 anlamlı
		4	1	,28	P<0.05 anlamlı
			2	,50	P<0.05 anlamlı
			5	-,20	P<0.05 anlamlı
		5	1	,48	P<0.05 anlamlı
			2	,70	P<0.05 anlamlı
			3	,34	P<0.05 anlamlı
			4	,20	P<0.05 anlamlı
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	1	4	-,37	P<0.05 anlamlı
			5	-,63	P<0.05 anlamlı
		2	4	-,56	P<0.05 anlamlı
			5	-,82	P<0.05 anlamlı
		3	2	,24	P<0.05 anlamlı
			4	-,32	P<0.05 anlamlı
			5	-,58	P<0.05 anlamlı
		4	1	,37	P<0.05 anlamlı
			2	,56	P<0.05 anlamlı
			3	,32	P<0.05 anlamlı
			5	-,27	P<0.05 anlamlı
		5	1	,63	P<0.05 anlamlı
			2	,82	P<0.05 anlamlı
			3	,58	P<0.05 anlamlı
			4	,27	P<0.05 anlamlı

Tablo 51: Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Not Ortalamalarına Göre Öğrencilerin Oks ve Öss Testlerinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasında Fark Olduğunu ve Bu Farkların Hangi Not Ortalamaları Arasında Olduğunu Belirlemek Amacıyla Uygulanan Lsd Post Hoc Testi

Tablo incelendiği zaman notlar arttıkça hem OKS hem de ÖSS testlerinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarının arttığı görülmektedir.

5.2.12. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum

Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 52'de verilmiştir.

		Sevme durumu	N	$\overline{X}$	S. S.	T değeri	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	Seviyor	726	1,37	,70	2.404	P<0.05 Anlamlı
		Sevmiyor	146	1,52	,67		
	Cümle Anlamı	Seviyor	726	2,94	1,18	2.453	P<0.05 Anlamlı
		Sevmiyor	146	3,19	,98		
	Dil Bilgisi	Seviyor	726	2,80	1,07	1.987	P<0.05 Anlamlı
		Sevmiyor	146	2,99	,98		
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Seviyor	726	5,81	2,40	2.184	P<0.05 Anlamlı
		Sevmiyor	146	6,28	2,40		
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Seviyor	726	1,73	,61	3.394	P<0.05 Anlamlı
		Sevmiyor	146	1,91	,54		
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Seviyor	725	,35	,48	0.245	P>0.05 Anlamsız
		Sevmiyor	146	,34	,48		
ÖSS	Anlatım Bozuklukları	Seviyor	726	1,18	1,15	0.812	P>0.05 Anlamsız
		Sevmiyor	146	1,27	1,21		
	Cümle Anlamı	Seviyor	726	5,05	3,06	1.631	P>0.05 Anlamsız
		Sevmiyor	146	5,51	3,21		
	Dil Bilgisi	Seviyor	726	1,28	1,16	0.567	P>0.05 Anlamsız
		Sevmiyor	146	1,34	1,21		
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Seviyor	726	4,61	3,44	0.816	P>0.05 Anlamsız
		Sevmiyor	146	4,35	3,82		
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Seviyor	726	1,05	,80	0.118	P>0.05 Anlamsız
		Sevmiyor	146	1,04	,75		
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Seviyor	726	1,42	1,04	1.221	P>0.05 Anlamsız
		Sevmiyor	146	1,31	1,03		

S.D.=870

Tablo 52: Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Dersini Sevme Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 52'de Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmıştır.

OKS anlatım bozuklukları testine ilişkin t değeri 2.404 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin anlatım bozuklukları bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin OKS anlatım bozuklukları başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.52 olup dersi seven öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.37'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi anlatım bozuklukları bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS cümle anlamı testine ilişkin t değeri 2.453 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin cümle anlamı bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin OKS cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 3.19 olup dersi seven öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 2.94'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi cümle anlamı bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS dil bilgisi testine ilişkin t değeri 1.987 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin dil bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin OKS dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 2.99 olup dersi seven öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 2.80'den büyük olduğu

görülmektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi dil bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS metinde (paragraf, şiir) anlam testine ilişkin t değeri 2.184 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin OKS metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 6.28 olup dersi seven öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 5.81'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS sözcük ve sözcük gruplarında anlam testine ilişkin t değeri 3.394 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin OKS sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.91 olup dersi seven öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.73'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi bölümüne ilişkin t değeri sırasıyla 0.245 olarak $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testi yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında **fark olmadığını** göstermektedir. Sonuç olarak Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testi yazım ve noktalama bilgisi başarıları açısından **fark olmadığı** söylenebilir.

ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi bölümlerine ilişkin t değerleri sırasıyla 0.287 olarak $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında **fark olmadığını** göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları açısından **fark olmadığı** söylenebilir.

5.2.13. Dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorum

Dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 53'de verilmiştir.

		Dergi okuma durmu	N	$\overline{X}$	S. S.	T değeri	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	Okuyor	494	1,41	,70	0.620	P>0.05 Anlamsız
		Okumuyor	353	1,38	,70		
	Cümle Anlamı	Okuyor	494	3,12	1,11	4.567	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	353	2,76	1,20		
	Dil Bilgisi	Okuyor	494	2,93	1,03	2.990	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	353	2,71	1,08		
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Okuyor	494	6,14	2,40	3.460	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	353	5,56	2,37		
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Okuyor	494	1,81	,58	2.837	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	353	1,69	,62		
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Okuyor	494	,38	,49	2.105	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	352	,31	,46		
ÖSS	Anlatım Bozuklukları	Okuyor	494	1,24	1,17	0.790	P>0.05 Anlamsız
		Okumuyor	353	1,17	1,15		
	Cümle Anlamı	Okuyor	494	5,56	3,12	4.512	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	353	4,60	2,97		
	Dil Bilgisi	Okuyor	494	1,41	1,20	3.562	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	353	1,13	1,10		
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Okuyor	494	5,12	3,62	4.879	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	353	3,95	3,22		
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Okuyor	494	1,15	,78	4.441	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	353	,91	,79		
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Okuyor	494	1,56	1,02	4.753	P<0.05 Anlamlı
		Okumuyor	353	1,22	1,01		

S.D.=870

Tablo 53: Dergi Okuma Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testinin Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 53'de dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmıştır.

OKS anlatım bozuklukları testine ilişkin t değeri 0.620 olarak p>0.05 önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin anlatım bozuklukları bölümündeki başarıları arasında

fark olmadığını göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okumayan öğrenciler ile okuyan öğrencilerin OKS testi anlatım bozuklukları bölümü başarıları arasında **fark olmadığı** söylenebilir.

OKS cümle anlamı testine ilişkin t değeri 4.567 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin cümle anlamı bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin OKS cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 3.12 olup okumayan öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 2.76'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi cümle anlamı bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS dil bilgisi testine ilişkin t değeri 2.990 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin dil bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde Dergi okuyan öğrencilerin OKS dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 2.93 olup dergi okumayan öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 2.71'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi dil bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS metinde (paragraf, şiir) anlam testine ilişkin t değeri 3.460 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin OKS metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 6.14 olup dergi okumayan öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 5.56'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS sözcük ve sözcük gruplarında anlam testine ilişkin t değeri 2.837 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna

göre öğrencilerin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin OKS sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.81 olup dergi okumayan öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.69'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

OKS yazım ve noktalama bilgisi testine ilişkin t değeri 2.105 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin OKS yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 0.38 olup dersi okumayan öğrencilerin OKS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 0.31'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi yazım ve noktalama bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS testinin anlatım bozuklukları bölümüne ilişkin t değeri sırasıyla 0.577 olarak $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testi anlatım bozuklukları başarıları arasında **fark olmadığını** göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testi anlatım bozuklukları başarıları açısından **fark olmadığı** söylenebilir.

ÖSS cümle anlamı testine ilişkin t değeri 4.512 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin cümle anlamı bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin ÖSS cümle anlamı başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 5.56 olup okumayan öğrencilerin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 4.60'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi cümle anlamı bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS dil bilgisi testine ilişkin t değeri 3.562 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin dil bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin ÖSS dil bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.41 olup dergi okumayan öğrencilerin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.13'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi dil bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS metinde (paragraf, şiir) anlam testine ilişkin t değeri 4.879 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin ÖSS metinde (paragraf, şiir) anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 5.12 olup dergi okumayan öğrencilerin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 3.95'dan büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam testine ilişkin t değeri 4.441 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde dergi okuyan öğrencilerin ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.15 olup dergi okumayan öğrencilerin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 0.91'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

ÖSS yazım ve noktalama bilgisi testine ilişkin t değeri 4.753 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde

dergi okuyan öğrencilerin ÖSS yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin aritmetik ortalama 1.56 olup dergi okumayan öğrencilerin ÖSS başarılarına ilişkin aritmetik ortalaması olan 1.22'den büyük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi yazım ve noktalama bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

5.2.14. Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular

Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Tablo 54'de aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ve Tablo 55'de varyans analizi ile ilgili bulgular verilmiştir.

			N	$\overline{X}$	S.S.	En düşük Puan	En yüksek puan
OKS	Anlatım Bozuklukları	İlkokul	514	1,39	,70	0	2
		Ortaokul	117	1,41	,70	0	2
		Lise	92	1,50	,65	0	2
		Üniversite	34	1,50	,66	0	2
	Cümle Anlamı	İlkokul	514	2,92	1,20	0	4
		Ortaokul	117	3,01	1,09	0	4
		Lise	92	3,30	,86	0	4
		Üniversite	34	3,62	,78	1	4
	Dil Bilgisi	İlkokul	514	2,83	1,03	0	4
		Ortaokul	117	2,88	1,01	0	4
		Lise	92	3,14	,93	1	4
		Üniversite	34	3,29	,97	0	4
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlkokul	514	5,83	2,33	0	11
		Ortaokul	117	6,00	2,27	0	11
		Lise	92	6,34	2,44	1	11
		Üniversite	34	7,35	2,52	1	11
	Sözcük ve Sözcük	İlkokul	514	1,73	,62	0	3
		Ortaokul	117	1,83	,56	0	3
		Lise	92	1,92	,47	1	3

	Gruplarında Anlam	Üniversite	34	2,03	,46	0	3
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	İlkokul	514	,34	,48	0	1
		Ortaokul	117	,34	,48	0	1
		Lise	92	,45	,50	0	1
		Üniversite	34	,44	,50	0	1
	Anlatım Bozuklukları	İlkokul	514	1,19	1,14	0	5
		Ortaokul	117	1,15	1,13	0	5
		Lise	92	1,23	1,16	0	5
		Üniversite	34	1,82	1,55	0	5
	Cümle Anlamı	İlkokul	514	4,96	3,04	0	12
		Ortaokul	117	5,44	2,92	0	11
		Lise	92	6,30	3,19	0	12
		Üniversite	34	7,76	3,09	0	12
	Dil Bilgisi	İlkokul	514	1,25	1,15	0	4
		Ortaokul	117	1,35	1,18	0	4
		Lise	92	1,55	1,15	0	4
		Üniversite	34	1,88	1,49	0	4
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlkokul	514	4,49	3,32	0	15
		Ortaokul	117	4,52	3,28	0	14
		Lise	92	5,40	3,94	0	15
		Üniversite	34	7,00	5,33	0	15
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	İlkokul	514	1,01	,80	0	2
		Ortaokul	117	1,10	,76	0	2
		Lise	92	1,09	,79	0	2
		Üniversite	34	1,41	,74	0	2
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	İlkokul	514	1,39	1,03	0	3
		Ortaokul	117	1,35	,95	0	3
		Lise	92	1,57	1,09	0	3
		Üniversite	34	2,00	1,07	0	3

Tablo 54: Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

			Kareler toplamı	S.D.	Kareler ortalaması	F	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	Gruplar arası	1,160	3	,387	,808	P>0.05 Anlamsız
		Gruplar içi	360,422	753	,479		
		Toplam	361,583	756			
	Cümle Anlamı	Gruplar arası	25,033	3	8,344	6,492	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	967,902	753	1,285		
		Toplam	992,935	756			
	Dil Bilgisi	Gruplar arası	13,010	3	4,337	4,229	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	772,158	753	1,025		
		Toplam	785,168	756			
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Gruplar arası	87,275	3	29,092	5,285	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	4144,593	753	5,504		
		Toplam	4231,868	756			
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Gruplar arası	5,818	3	1,939	5,610	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	260,340	753	,346		
		Toplam	266,159	756			
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Gruplar arası	1,063	3	,354	1,538	P>0.05 Anlamsız
		Gruplar içi	173,484	753	,230		
		Toplam	174,547	756			
ÖSS	Anlatım Bozuklukları	Gruplar arası	13,454	3	4,485	3,322	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	1016,449	753	1,350		
		Toplam	1029,902	756			
	Cümle Anlamı	Gruplar arası	361,573	3	120,524	13,026	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	6967,424	753	9,253		
		Toplam	7328,996	756			
	Dil Bilgisi	Gruplar arası	18,586	3	6,195	4,492	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	1038,511	753	1,379		
		Toplam	1057,096	756			

	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Gruplar arası	250,844	3	83,615	6,808	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	9247,785	753	12,281		
		Toplam	9498,629	756			
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Gruplar arası	5,648	3	1,883	3,015	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	470,239	753	,624		
		Toplam	475,886	756			
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Gruplar arası	14,326	3	4,775	4,521	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	795,420	753	1,056		
		Toplam	809,746	756			

Tablo 55: Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 55 incelendiğinde, annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. OKS testinin anlatım bozuklukları ve yazım ve noktalama bilgisi bölümlerine ilişkin varyans değerleri 0.808 ve 1.538 olarak $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS testinin anlatım bozuklukları ve yazım ve noktalama bilgisi bölümleri başarıları açısından aralarında **fark olmadığını** göstermektedir.

OKS testinin cümle anlamı, dil bilgisi, metinde anlam ve sözcük gruplarında anlam başarılarına ilişkin varyans değerleri sırasıyla 6.492, 4.229, 5.285 ve 5.610 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin varyans değerleri de sırasıyla 3.322, 13.026, 4.492, 6.808, 3.015 ve 4.521 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir.

OKS ve ÖSS testlerinin anlamlı çıkan bölümlerine ilişkin farkların hangi eğitim durumundaki annelerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmış bulgular Tablo 56'da verilmiştir.

		Anne eğitimi (I)	Anne eğitimi (J)	Ortalamalar arası fark (I-J)	Önem düzeyi
OKS	Cümle Anlamı	İlkokul	Lise	-,39	P<0.05 anlamlı
			Üniversite	-,70	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	Üniversite	-,61	P<0.05 anlamlı
		Lise	İlkokul	,39	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	İlkokul	,70	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	,61	P<0.05 anlamlı
	Dil Bilgisi	İlkokul	Lise	-,31	P<0.05 anlamlı
			Üniversite	-,46	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	Üniversite	-,41	P<0.05 anlamlı
		Lise	İlkokul	,31	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	İlkokul	,46	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	,41	P<0.05 anlamlı
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlkokul	Üniversite	-1,52	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	Üniversite	-1,35	P<0.05 anlamlı
		Lise	Üniversite	-1,02	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	İlkokul	1,52	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	1,35	P<0.05 anlamlı
			Lise	1,02	P<0.05 anlamlı
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	İlkokul	Lise	-,20	P<0.05 anlamlı
			Üniversite	-,30	P<0.05 anlamlı
		Lise	İlkokul	,20	P<0.05 anlamlı

		Üniversite	İlkokul	,30	P<0.05 anlamlı
ÖSS	Anlatım Bozuklukları	İlkokul	Üniversite	-,64	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	Üniversite	-,67	P<0.05 anlamlı
		Lise	Üniversite	-,60	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	İlkokul	,64	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	,67	P<0.05 anlamlı
			Lise	,60	P<0.05 anlamlı
	Cümle Anlamı	İlkokul	Lise	-1,35	P<0.05 anlamlı
			Üniversite	-2,81	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	Lise	-,87	P<0.05 anlamlı
			Üniversite	-2,33	P<0.05 anlamlı
		Lise	İlkokul	1,35	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	,87	P<0.05 anlamlı
			Üniversite	-1,46	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	İlkokul	2,81	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	2,33	P<0.05 anlamlı
			Lise	1,46	P<0.05 anlamlı
	Dil Bilgisi	İlkokul	Lise	-,31	P<0.05 anlamlı
			Üniversite	-,64	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	Üniversite	-,53	P<0.05 anlamlı
		Lise	İlkokul	,31	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	İlkokul	,64	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	,53	P<0.05 anlamlı
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlkokul	Lise	-,91	P<0.05 anlamlı
			Üniversite	-2,51	P<0.05 anlamlı

		Ortaokul	Üniversite	-2,48	P<0.05 anlamlı
		Lise	İlkokul	,91	P<0.05 anlamlı
			Üniversite	-1,60	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	İlkokul	2,51	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	2,48	P<0.05 anlamlı
			Lise	1,60	P<0.05 anlamlı
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	İlkokul	Üniversite	-,40	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	Üniversite	-,31	P<0.05 anlamlı
		Lise	Üniversite	-,32	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	İlkokul	,40	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	,31	P<0.05 anlamlı
			Lise	,32	P<0.05 anlamlı
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	İlkokul	Üniversite	-,61	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	Üniversite	-,65	P<0.05 anlamlı
		Lise	Üniversite	-,43	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	İlkokul	,61	P<0.05 anlamlı
			Ortaokul	,65	P<0.05 anlamlı
			Lise	,43	P<0.05 anlamlı

Tablo 56: OKS ve ÖSS testlerinin anlamlı çıkan bölümlerine ilişkin farkların hangi eğitim durumundaki annelerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla uygulanan LSD Post Hoc Testi

Tablo incelendiği zaman annelerinin eğitim durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarının arttığı görülmektedir.

5.2.15. Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular

Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Tablo 57'de aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ve Tablo 58'de varyans analizi ile ilgili bulgular verilmiştir.

			N	$\overline{X}$	S.S.	En düşük Puan	En yüksek puan
OKS	Anlatım Bozuklukları	İlkokul	277	1,26	,73	0	2
		Ortaokul	191	1,37	,71	0	2
		Lise	229	1,47	,65	0	2
		Üniversite	130	1,61	,62	0	2
	Cümle Anlamı	İlkokul	277	2,78	1,24	0	4
		Ortaokul	191	2,79	1,24	0	4
		Lise	229	3,18	,98	0	4
		Üniversite	130	3,40	,95	0	4
	Dil Bilgisi	İlkokul	277	2,67	1,06	0	4
		Ortaokul	191	2,75	1,06	0	4
		Lise	229	2,96	1,04	0	4
		Üniversite	130	3,24	,91	0	4
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlkokul	277	5,32	2,35	0	11
		Ortaokul	191	5,57	2,34	0	11
		Lise	229	6,33	2,31	1	11
		Üniversite	130	7,00	2,21	1	11
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	İlkokul	277	1,60	,64	0	3
		Ortaokul	191	1,76	,57	0	3
		Lise	229	1,85	,56	0	3
		Üniversite	130	1,97	,48	0	3
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	İlkokul	276	,27	,45	0	1
		Ortaokul	191	,39	,49	0	1
		Lise	229	,36	,48	0	1
		Üniversite	130	,47	,50	0	1

Tablo 57.'nin devamı

	Anlatım Bozuklukları	İlkokul	277	1,08	1,07	0	4
		Ortaokul	191	1,14	1,08	0	5
		Lise	229	1,23	1,17	0	5
		Üniversite	130	1,52	1,38	0	5
	Cümle Anlamı	İlkokul	277	4,38	2,71	0	12
		Ortaokul	191	4,85	3,04	0	12
		Lise	229	5,51	3,27	0	12
		Üniversite	130	6,83	2,94	0	12
	Dil Bilgisi	İlkokul	277	1,18	1,08	0	4
		Ortaokul	191	1,16	1,08	0	4
		Lise	229	1,41	1,20	0	4
		Üniversite	130	1,64	1,33	0	4
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlkokul	277	3,99	3,01	0	14
		Ortaokul	191	4,21	3,00	0	13
		Lise	229	4,94	3,72	0	15
		Üniversite	130	6,05	4,28	0	15
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	İlkokul	277	,93	,80	0	2
		Ortaokul	191	1,01	,78	0	2
		Lise	229	1,11	,76	0	2
		Üniversite	130	1,26	,78	0	2
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	İlkokul	277	1,27	,97	0	3
		Ortaokul	191	1,25	1,02	0	3
		Lise	229	1,47	1,04	0	3
		Üniversite	130	1,85	1,02	0	3

Tablo 57: Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

			Kareler toplamı	S.D.	Kareler ortalaması	F	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	Gruplar arası	11,953	3	3,984	8,400	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	390,366	823	,474		
		Toplam	402,319	826			
	Cümle Anlamı	Gruplar arası	50,277	3	16,759	13,178	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	1046,625	823	1,272		
		Toplam	1096,902	826			
	Dil Bilgisi	Gruplar arası	33,528	3	11,176	10,480	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	877,635	823	1,066		
		Toplam	911,163	826			
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Gruplar arası	312,960	3	104,320	19,496	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	4403,773	823	5,351		
		Toplam	4716,733	826			
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Gruplar arası	14,744	3	4,915	14,563	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	277,747	823	,337		
		Toplam	292,491	826			
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Gruplar arası	3,823	3	1,274	5,655	P<0.05 Anlamlı
		Gruplar içi	185,243	822	,225		
		Toplam	189,067	825			
ÖSS	Anlatım Bozuklukları	Gruplar arası	18,586	3	6,195	4,636	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	1099,878	823	1,336		
		Toplam	1118,464	826			
	Cümle Anlamı	Gruplar arası	579,645	3	193,215	21,667	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	7339,050	823	8,917		
		Toplam	7918,694	826			
	Dil Bilgisi	Gruplar arası	25,449	3	8,483	6,337	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	1101,685	823	1,339		
		Toplam	1127,134	826			

	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Gruplar arası	431,446	3	143,815	12,173	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	9723,070	823	11,814		
		Toplam	10154,515	826			
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Gruplar arası	11,261	3	3,754	6,133	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	503,706	823	,612		
		Toplam	514,967	826			
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Gruplar arası	37,263	3	12,421	12,185	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	838,954	823	1,019		
		Toplam	876,218	826			

Tablo 58: Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Testi Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 58 incelendiğinde, babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin varyans değerleri sırasıyla 8.400, 13178, 10.480, 19.496, 14.563 ve 5.655 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarına ilişkin varyans değerleri de sırasıyla 4.636, 21.667, 6.337, 12.173, 6.133 ve 12.185 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgular babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir.

OKS ve ÖSS testlerine ilişkin farkların hangi eğitim durumundaki babalardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmış bulgular Tablo 59'da verilmiştir.

	Baba eğitimi (I)	Baba eğitimi (J)	Ortalamalar arası fark (I-J)	Önem düzeyi
Anlatım Bozuklukları	İlkokul	Lise	-,20	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,34	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Üniversite	-,24	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	,20	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	,34	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,24	P<0.05 anlamlı
Cümle Anlamı	İlkokul	Lise	-,40	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,62	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Lise	-,39	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,61	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	,40	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,39	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	,62	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,61	P<0.05 anlamlı
Dil Bilgisi	İlkokul	Lise	-,29	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,57	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Lise	-,21	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,49	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	,29	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,21	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,28	P<0.05 anlamlı

	Üniversite	İlkokul	,57	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,49	P<0.05 anlamlı
		Lise	,28	P<0.05 anlamlı
Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlkokul	Lise	-1,01	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-1,68	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Lise	-,76	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-1,43	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	1,01	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,76	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,67	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	1,68	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	1,43	P<0.05 anlamlı
		Lise	,67	P<0.05 anlamlı
Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	İlkokul	Ortaokul	-,17	P<0.05 anlamlı
		Lise	-,25	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,37	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	İlkokul	,17	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,20	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	,25	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	,37	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,20	P<0.05 anlamlı
Yazım ve Noktalama Bilgisi	İlkokul	Ortaokul	-,12	P<0.05 anlamlı
		Lise	-9,07E-02	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,20	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	İlkokul	,12	P<0.05 anlamlı

	Lise	İlkokul	9,07E-02	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,11	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	,20	P<0.05 anlamlı
		Lise	,11	P<0.05 anlamlı
Anlatım Bozuklukları	İlkokul	Üniversite	-,44	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Üniversite	-,39	P<0.05 anlamlı
	Lise	Üniversite	-,29	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	,44	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,39	P<0.05 anlamlı
		Lise	,29	P<0.05 anlamlı
Cümle Anlamı	İlkokul	Lise	-1,14	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-2,46	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Lise	-,66	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-1,98	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	1,14	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,66	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-1,32	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	2,46	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	1,98	P<0.05 anlamlı
		Lise	1,32	P<0.05 anlamlı
Dil Bilgisi	İlkokul	Lise	-,23	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,46	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Lise	-,25	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,48	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	,23	P<0.05 anlamlı

		Ortaokul	,25	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	,46	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,48	P<0.05 anlamlı
Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	İlkokul	Lise	-,95	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-2,06	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Lise	-,73	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-1,84	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	,95	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,73	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-1,11	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	2,06	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	1,84	P<0.05 anlamlı
		Lise	1,11	P<0.05 anlamlı
Sözcük Ve Sözcük Gruplarında Anlam	İlkokul	Lise	-,19	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,33	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Üniversite	-,26	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	,19	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	,33	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,26	P<0.05 anlamlı
Yazım ve Noktalama Bilgisi	İlkokul	Lise	-,20	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,59	P<0.05 anlamlı
	Ortaokul	Lise	-,23	P<0.05 anlamlı
		Üniversite	-,61	P<0.05 anlamlı
	Lise	İlkokul	,20	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,23	P<0.05 anlamlı

		Üniversite	-,38	P<0.05 anlamlı
	Üniversite	İlkokul	,59	P<0.05 anlamlı
		Ortaokul	,61	P<0.05 anlamlı
		Lise	,38	P<0.05 anlamlı

Tablo 59: OKS ve ÖSS testlerine ilişkin farkların hangi eğitim durumundaki babalardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla uygulanan LSD Post Hoc Testi

Tablo incelendiği zaman babalarının eğitim durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarının arttığı görülmektedir.

5.2.16. Ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasındaki fark ile ilgili bulgular

Ailesinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam,anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Tablo 60'da aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ve Tablo 61'de varyans analizi ile ilgili bulgular verilmiştir.

		Gelir durumu	N	$\overline{X}$	S.S.	En düşük Puan	En yüksek puan
OKS	Anlatım Bozuklukları	500YTL altı	396	1,25	,74	0	2
		501 – 1000 YTL	319	1,48	,64	0	2
		1001 – 2000 YTL	125	1,62	,59	0	2
		2000 YTL üstü	32	1,44	,72	0	2
	Cümle Anlamı	500YTL altı	396	2,68	1,27	0	4
		501 – 1000 YTL	319	3,19	,98	0	4
		1001 – 2000 YTL	125	3,26	1,01	0	4
		2000 YTL üstü	32	3,47	,95	0	4
	Dil Bilgisi	500YTL altı	396	2,61	1,09	0	4
		501 – 1000 YTL	319	2,98	,97	0	4
		1001 – 2000 YTL	125	3,06	1,03	0	4
		2000 YTL üstü	32	3,34	,97	0	4
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	500YTL altı	396	5,21	2,35	0	11
		501 – 1000 YTL	319	6,20	2,22	1	11
		1001 – 2000 YTL	125	6,92	2,38	1	11
		2000 YTL üstü	32	7,03	2,53	2	11
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	500YTL altı	396	1,62	,63	0	3
		501 – 1000 YTL	319	1,82	,56	0	3
		1001 – 2000 YTL	125	1,94	,52	0	3
		2000 YTL üstü	32	2,06	,62	0	3
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	500YTL altı	396	,32	,47	0	1
		501 – 1000 YTL	318	,33	,47	0	1
		1001 – 2000 YTL	125	,49	,50	0	1
		2000 YTL üstü	32	,50	,51	0	1
ÖSS	Anlatım Bozuklukları	500YTL altı	396	,99	1,02	0	4
		501 – 1000 YTL	319	1,27	1,17	0	5
		1001 – 2000 YTL	125	1,47	1,34	0	5
		2000 YTL üstü	32	1,84	1,42	0	4
	Cümle Anlamı	500YTL altı	396	4,22	2,67	0	12
		501 – 1000 YTL	319	5,37	3,03	0	12
		1001 – 2000 YTL	125	6,71	3,26	0	12
		2000 YTL üstü	32	7,69	3,43	1	12
	Dil Bilgisi	500YTL altı	396	1,10	1,08	0	4
		501 – 1000 YTL	319	1,29	1,13	0	4
		1001 – 2000 YTL	125	1,64	1,26	0	4
		2000 YTL üstü	32	2,31	1,33	0	4
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	500YTL altı	396	3,75	2,84	0	13
		501 – 1000 YTL	319	4,75	3,47	0	15
		1001 – 2000 YTL	125	5,78	4,07	0	15
		2000 YTL üstü	32	8,09	4,94	0	14
	Sözcük	500YTL altı	396	,88	,80	0	2

	ve Sözcük Gruplarında Anlam	501 – 1000 YTL	319	1,13	,75	0	2
		1001 – 2000 YTL	125	1,28	,78	0	2
		2000 YTL üstü	32	1,34	,83	0	2
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	500YTL altı	396	1,15	,94	0	3
		501 – 1000 YTL	319	1,50	1,04	0	3
		1001 – 2000 YTL	125	1,82	1,07	0	3
		2000 YTL üstü	32	2,00	1,05	0	3

Tablo 60: Ailesinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

			Kareler toplamı	S.D.	Kareler ortalaması	F	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	Gruplar arası	16,945	3	5,648	12,095	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	405,348	868	,467		
		Toplam	422,294	871			
	Cümle Anlamı	Gruplar arası	67,344	3	22,448	17,758	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	1097,242	868	1,264		
		Toplam	1164,586	871			
	Dil Bilgisi	Gruplar arası	41,961	3	13,987	13,051	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	930,259	868	1,072		
		Toplam	972,220	871			
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Gruplar arası	385,050	3	128,350	23,972	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	4647,482	868	5,354		
		Toplam	5032,532	871			
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Gruplar arası	15,475	3	5,158	15,001	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	298,469	868	,344		
		Toplam	313,944	871			
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Gruplar arası	3,734	3	1,245	5,540	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	194,762	867	,225		
		Toplam	198,496	870			
	Anlatım Bozuklukları	Gruplar arası	40,833	3	13,611	10,468	P<0.05 anlamlı

ÖSS		Gruplar içi	1128,633	868	1,300		
		Toplam	1169,467	871			
	Cümle Anlamı	Gruplar arası	867,311	3	289,104	33,822	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	7419,560	868	8,548		
		Toplam	8286,870	871			
	Dil Bilgisi	Gruplar arası	62,533	3	20,844	16,098	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	1123,897	868	1,295		
		Toplam	1186,430	871			
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	Gruplar arası	859,703	3	286,568	25,303	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	9830,572	868	11,326		
		Toplam	10690,274	871			
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	Gruplar arası	22,933	3	7,644	12,637	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	525,044	868	,605		
		Toplam	547,977	871			
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	Gruplar arası	60,488	3	20,163	20,038	P<0.05 anlamlı
		Gruplar içi	873,420	868	1,006		
		Toplam	933,908	871			

Tablo 61: Ailesinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin OKS ve ÖSS Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Tablo 61 incelendiğinde, ailesinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. OKS başarılarına ilişkin varyans değerleri sırasıyla 12.095, 17.758, 13.051, 23.972, 15.001 ve 5.540 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. ÖSS başarılarına ilişkin varyans değerleri de sırasıyla 10.468, 33.822, 16.098, 25.303, 12.637 ve 20.038 olarak $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük sruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf,

şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bu farkın hangi gelir seviyesindeki ailelerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla LSD Post Hoc testi uygulanmış bulgular Tablo 62'de verilmiştir.

		Ailenin gelir durumu (I)	Ailenin gelir durumu (J)	Ortalamalar arası fark (I-J)	Önem düzeyi
OKS	Anlatım Bozuklukları	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-,23	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,37	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	,23	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	,37	P<0.05 anlamlı
	Cümle Anlamı	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-,51	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,58	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,79	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	,51	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	,58	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	,79	P<0.05 anlamlı
	Dil Bilgisi	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-,38	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,45	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,74	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	,38	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	,45	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	,74	P<0.05 anlamlı
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-,98	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-1,71	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-1,82	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000	500YTL altı	,98	P<0.05

		YTL			anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,72	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	1,71	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	,72	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	1,82	P<0.05 anlamlı
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-,20	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,31	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,44	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	,20	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,24	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	,31	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	,44	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	,24	P<0.05 anlamlı
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	500YTL altı	1001 – 2000 YTL	-,17	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,18	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	1001 – 2000 YTL	-,16	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,17	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	,17	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	,16	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	,18	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	,17	P<0.05 anlamlı
	ÖSS Anlatım Bozuklukları	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-,28	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,48	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,85	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	,28	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL	-,57	P<0.05

			üstü		anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	,48	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	,85	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	,57	P<0.05 anlamlı
ÖSS	Cümle Anlamı	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-1,15	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-2,49	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-3,47	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	1,15	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-1,34	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-2,31	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	2,49	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	1,34	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	3,47	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	2,31	P<0.05 anlamlı
	Dil Bilgisi	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-,18	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,54	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-1,21	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	,18	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,35	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-1,02	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	,54	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	,35	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,67	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	1,21	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	1,02	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000	,67	P<0.05

			YTL		anlamlı
	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-500YTL altı	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-2,04	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-4,35	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	500YTL altı	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-1,03	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-3,34	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	2,04	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	1,03	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-2,31	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	4,35	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	3,34	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	2,31	P<0.05 anlamlı
	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-,25	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,40	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,46	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	,25	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000 YTL	500YTL altı	,40	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	,46	P<0.05 anlamlı
	Yazım ve Noktalama Bilgisi	500YTL altı	501 – 1000 YTL	-,34	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,66	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,85	P<0.05 anlamlı
		501 – 1000 YTL	500YTL altı	,34	P<0.05 anlamlı
			1001 – 2000 YTL	-,32	P<0.05 anlamlı
			2000 YTL üstü	-,50	P<0.05 anlamlı
		1001 – 2000	500YTL altı	,66	P<0.05

		YTL			anlamlı
			501 – 1000 YTL	,32	P<0.05 anlamlı
		2000 YTL üstü	500YTL altı	,85	P<0.05 anlamlı
			501 – 1000 YTL	,50	P<0.05 anlamlı

Tablo 62: Ailelerinin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin Oks Ve Öss Testinin Sözcük Ve Sözcük Sruplarında Anlam, Cümle Anlamı, Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam, Anlatım Bozuklukları, Dil Bilgisi, Yazım Ve Noktalama Bilgisi Başarıları Arasında Fark Olduğunu Ve Bu Farkın Hangi Gelir Seviyesindeki Ailelerden Kaynaklandığını Belirlemek Amacıyla Uygulanan Lsd Post Hoc Testi

Tablo incelendiği zaman ailesinin gelir durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarının arttığı görülmektedir.

ALTINCI BÖLÜM

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Çalışmada 225 OKS, 387 ÖSS sorusu olmak üzere toplam 612 Türkçe sorusu incelenmiştir. 612 Türkçe sorusu öncelikle, "sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi" şeklinde 6 ana başlıkta incelenmiştir. Bu 6 ana başlık ise 116 alt başlığa ayrılarak incelenmiştir. OKS'de 80, ÖSS'de ise 75 alt başlıktan soru gelmiştir. 116 alt başlığın 39'u ise ortaktır. Yüzdelik olarak hesaplandığında ise OKS: % 68,96; ÖSS: % 64,65'lik değere sahiptir. *Yani OKS'de, ÖSS'ye göre % 4,31 daha fazla alt başlıktan soru gelmiştir.* % 3,45 farkla metinde (paragraf, şiir) anlam, % 4,31 farkla anlatım bozuklukları ve % 6,03 farkla yazım ve noktalama bilgisi konularında ÖSS, OKS'den daha fazladır. % 4,31 farkla sözcük ve sözcük gruplarında anlam, % 4,31 farkla cümle anlamı ve % 9,48 farkla dil bilgisi konularında OKS daha fazladır.

Sonuçlara göre, "incelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları karşılaştırıldığında konu çeşitliliği açısından farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Ancak ortaöğrenimlerini bitiren öğrencilerin girdiği ÖSS'nin konu çeşitliliği açısından ilköğrenimlerini bitiren öğrencilerin girdiği OKS'ye göre daha fazla olması beklendiğinden ortaya çıkan bu durum dikkate alınmalıdır. Dikkate değer başka bir husus da % 9,48 farkla OKS'de dil bilgisine daha fazla ağırlık verildiğidir. ÖSS'de 15 dil bilgisi konusundan soru sorulmuşken, OKS'de bu sayı 26'dır. dil bilgisi Türkçe Eğitimi Programında yardımcı etkinlik alanları arasında sayılmaktadır. Dil bilgisinin OKS'de, konu çeşitliği açısından ÖSS'den daha fazla önemsenmesi programlarla çelişmektedir.

Metinde (paragraf, şiir) anlam konusu ÖSS'de tüm yıllarda en fazla ağırlığa sahip konudur. 2006 ÖSS'de sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusundan hiç soru gelmemiştir. 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 ve 2006 OKS'de yazım ve noktalama bilgisinden hiç soru gelmemiştir. 2002 ve 2006 OKS'de ayrıca anlatım bozuklukları konusundan soru gelmemiştir.

ÖSS “paragraf soruları hazırlanırken parçaların tamamı nesirlerden alınmış şiire itibar edilmemiştir. Hâlbuki şiir incelemeleri lise müfredatında önemli yer tutmaktadır. Adayların lisede öğrendiklerinin sınavda işe yaramaması gibi olumsuz bir durum burada kendisini göstermektedir (Demir, 1992: 42)”.

1998 yılında metinde anlam konusu OKS’de % 4,5 daha fazladır. ÖSS’de cümle anlamı konusu % 8 daha fazladır. Dil bilgisi konusu OKS’de % 6,7 daha fazladır. Anlatım bozuklukları konusu ÖSS’de % 3,62 daha fazladır. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS’de % 3,36 daha fazladır. Yazım ve noktalama bilgisi ÖSS’de % 2,97 daha fazladır.

1999 yılında OKS’de en fazla soru (% 36) cümle anlamından gelmiştir. ÖSS’de ise (% 34,1) metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS’de % 13,19 daha fazladır. OKS’de cümle anlamı konusu % 8,73 daha fazladır. ÖSS’de metinde (paragraf, şiir) anlam % 10,1 daha fazladır. Anlatım bozuklukları konusu ÖSS’de % 9,63 daha fazladır. OKS’de Dil bilgisi konusu OKS’de % 0,64 daha fazladır. Yazım ve noktalama bilgisi ÖSS’de % 2,81 daha fazladır.

2000 yılında OKS’de en fazla soru (% 32) cümle anlamından gelmiştir. ÖSS’de ise (% 46,66) metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS’de % 13,34 daha fazladır. OKS’de cümle anlamı konusu % 14,23 daha fazladır. ÖSS’de metinde (paragraf, şiir) anlam % 22,66 daha fazladır. Anlatım bozuklukları konusu ÖSS’de % 11,55 daha fazladır. OKS’de dil bilgisi konusu OKS’de % 11,12 daha fazladır. Yazım ve noktalama bilgisinden OKS’de soru gelmemiştir. ÖSS’de % 4,44 ağırlıktadır.

2001 yılında hem OKS’de (% 32) hem de ÖSS’de (% 48,88) en fazla soru metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS’de % 9,34 daha fazladır. OKS’de cümle anlamı konusu % 4,45 daha fazladır. ÖSS’de metinde (paragraf, şiir) anlam % 16,88 daha fazladır. Anlatım bozuklukları konusu OKS’de % 3,12 daha fazladır. Dil bilgisi konusu OKS’de % 8,89 daha fazladır. Yazım ve noktalama bilgisinden OKS’de soru gelmemiştir. ÖSS’de % 6,66 ağırlıktadır.

2002 yılında en fazla soru OKS’de (% 32) sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusundan gelmiştir. ÖSS’de ise (% 44,44) metinde (paragraf, şiir) anlam

konusundan gelmiştir. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de % 27,56 daha fazladır. OKS'de cümle anlamı konusu % 2,22 daha fazladır. ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam % 16,44 daha fazladır. Anlatım bozukluklarından OKS'de soru gelmemiştir. ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. Dil bilgisi konusu OKS'de % 8,89 daha fazladır. Yazım ve noktalama bilgisinden OKS'de soru gelmemiştir, ÖSS'de ise % 6,66 ağırlıktadır.

2003 yılında en fazla soru ÖSS'de % 48,88, OKS'de % 44'le metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir. Bu konu ÖSS'de OKS'ye göre % 4,88 ağılığa sahiptir. Cümle anlamı konusu OKS'de % 0,55 daha fazladır. *Bu da gösteriyor ki 2003 yılında bu konunun ağırlığı iki sınavda da eşit sayılır.* Sözcük ve sözcük gruplarında anlamda OKS % 5,34; anlatım bozukluklarında % 0,89, dil bilgisinde % 4,89 ÖSS'den fazladır. Yazım ve noktalama bilgisinden soru gelmemiştir, ÖSS'de ise % 6,66 ağırlığa sahiptir. Sonuç olarak, metinde (paragraf, şiir) anlam ve yazım ve noktalama bilgisi konusu hariç bütün konularda OKS'de, ÖSS'den daha fazla soru gelmiştir.

2004'te en fazla soru 2003'te olduğu gibi metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir. ÖSS'de, OKS'ye göre metinde (paragraf, şiir) anlamda % 12,88; anlatım bozukluklarında % 7,11; yazım ve noktalama bilgisinde % 8,88 daha fazla soru gelmiştir. OKS'de ÖSS'ye göre sözcük ve sözcük gruplarında anlam % 9,34; cümle anlamında % 8,89; dil bilgisinde ise % 10,87 ağırlığa sahiptir. Yazım ve noktalama bilgisinden OKS'de soru gelmemiştir.

2005 OKS ve ÖSS'de en fazla soru metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir. Bu konunun ÖSS'deki ağırlığı OKS'den % 14,66 daha fazladır. Cümle anlamı ve dil bilgisi OKS % 24'le aynı ağırlığa sahiptir. ÖSS'de OKS'ye göre anlatım bozuklukları % 7,11, yazım ve noktalama bilgisi % 8,88 daha fazladır. OKS'de ÖSS'ye göre sözcük ve sözcük gruplarında anlam % 9,34; cümle anlamı % 8,45; dil bilgisi % 12,89 daha fazladır. Dil bilgisinin ağırlığı diğer yıllarda olduğu gibi bu yıl da OKS'de daha fazladır.

2006 ÖSS'de sözcük ve sözcük gruplarında anlamdan, OKS'de anlatım bozuklukları ile yazım ve noktalama bilgisinden soru gelmemiştir. Diğer yıllarda olduğu gibi bu yıl da hem OKS'de (% 36) hem de ÖSS'de (% 50) en fazla soru metinde (paragraf, şiir) anlamdan gelmiştir. Bu konudan ÖSS'de OKS'ye göre

%14 daha fazla soru gelmiştir. Cümle anlamında ÖSS, OKS'den % 12 daha fazladır. Dil bilgisinde ise ÖSS, OKS'den % 14,87 daha fazladır. Sözcük ve sözcük gruplarında anlamda OKS'nin ağırlığı % 28; ÖSS'nin ağırlığı anlatım bozukluklarında % 10; yazım ve noktalama bilgisinde ise % 6,66'dır. *Bu yıl ÖSS sistemi değiştiği için soruların yarısı metinde (paragraf, şiir) anlam konusundan gelmiştir. Buna rağmen önceki yıllarda da en fazla sorunun bu konudan geldiği göz ardı edilmemelidir.*

Tablo 63'de İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Yüzdelik Değerleri Açısından, Yıllara Göre Konu Dağılımları verilmiştir.

	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
1 Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	8	4,64	20	6,81	20	6,66	16	6,66	32	4,44	12	6,66	16	6,66	16	6,66	28	0
2 Cümle Anlamı	20	28	36	27,27	32	17,77	20	15,55	20	22,22	16	15,55	20	11,11	24	15,55	8	20
3 Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	44	39,5	24	34,1	24	46,66	32	48,88	28	44,44	44	48,88	36	48,88	32	46,66	36	50
4 Anlatım Bozuklukları	8	11,62	4	13,63	4	15,55	12	8,88	0	11,11	12	11,11	4	11,11	4	11,11	0	10
5 Dil Bilgisi	16	9,3	12	11,36	20	8,88	20	11,11	20	11,11	16	11,11	24	13,13	24	11,11	28	13,13
6 Yazım ve Noktalama Bilgisi	4	6,97	4	6,81	0	4,44	0	6,66	0	6,66	0	6,66	0	8,88	0	8,88	0	6,66

Tablo 63: İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Yüzdelik Değerleri Açısından, Yıllara Göre Konu Dağılımları

Tablo 63'e göre, yıllar incelendiğinde "incelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının yüzdelik değerleri açısından, yıllara göre konu dağılımları arasında bir farklılık yoktur." denencesi ÖSS ve OKS kendi içinde değerlendirildiğinde büyük ölçüde bir tutarlılık olduğu için doğrulanmıştır. Ancak ÖSS ve OKS'yi karşılaştırdığımızda doğrulanmamıştır.

Her iki sınavda da 6 konudan soru gelmiştir. Bunlar Tablo 64'de gösterilmiştir.

1	Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam
2	Cümle Anlamı
3	Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam
4	Anlatım Bozuklukları
5	Dil Bilgisi
6	Yazım ve Noktalama Bilgisi

Tablo 64: OKS ve ÖSS'de Soru Gelen Konular

Tablo 65'te tüm yıllara göre ÖSS'de konuların yüzdelik ağırlığı sıralanmıştır:

1	3 Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	45,21
2	2 Cümle Anlamı	19,37
3	4 Anlatım Bozuklukları	11,62
4	5 Dil Bilgisi	11,11
5	6 Yazım ve Noktalama Bilgisi	6,97
6	1 Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	5,94

Tablo 65: Tüm Yıllara Göre ÖSS'nin Yüzdelik Konu Sıralaması

Tüm yıllara göre OKS'de konuların yüzdelik ağırlığı Tablo 66'da sıralanmıştır:

1	3 Metinde (Paragraf, Şiir) Anlam	33,33
2	2 Cümle Anlamı	21,33
3	5 Dil Bilgisi	20
4	1 Sözcük ve Sözcük Gruplarında Anlam	18,66
5	4 Anlatım Bozuklukları	5,33
6	6 Yazım ve Noktalama Bilgisi	0,88

Tablo 66: Tüm Yıllara Göre OKS'nin Yüzdelik Konu Sıralaması

Tablo 65 ve Tablo 66'ya göre hem OKS'de hem de ÖSS'de metinde (paragraf, şiir) anlam ve cümle anlamı konularının en fazla yoğunluğa sahip oldukları görülür. *Bu da her iki sınavda da Anlamla ilgili soruların önemli olduğu sonucunu verir.* Ancak anlamla ilgili sorulardan olan sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu ÖSS'de 6. sırada, OKS'de ise 4. sıradadır. Bu konuyu da anlam bilgisi başlığı altında incelersek ÖSS'de anlam bilgisinin ağırlığı % 70,52; OKS'de 73,32'dir. Aradaki farkın fazla olmaması anlam bilgisi açısından *Yıllara göre konuları incelediğimizde "incelenen OKS ve ÖSS Türkçe sorularının yüzdelik değerleri açısından, Konularına göre aralarında bir farklılık yoktur."* denencesinin doğrulandığı söylenebilir.

Ancak diğer konular özellikle Dil Bilgisi için bu sonuç söylenemez. Dil bilgisi ÖSS'de % 11,11'le 4. sıradayken, OKS'de % 20'yle 3. sıradadır. OKS'de, ÖSS'ye göre dil bilgisinden % 8,89 daha fazla soru gelmektedir. Aralarında önemli bir fark olduğu için bu denence doğrulanmamıştır.

Anlatım bozuklukları ÖSS'de % 11,62'yle 3. sıradayken, OKS'de % 5,33'le 5. sıradadır. ÖSS'de, OKS'ye göre anlatım bozukluklarından % 6,29 daha fazla soru gelmektedir. Aralarında önemli bir fark olduğu için bu denence doğrulanmamıştır.

Yazım ve noktalama bilgisi ÖSS'de % 6,97'yle 5. sıradayken, OKS'de % 0,88'le 6. sıradadır. ÖSS'de, OKS'ye göre yazım ve noktalama bilgisinden % 6,09 daha fazla soru gelmektedir. Aralarında önemli bir fark olduğu için bu denence doğrulanmamıştır.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü OKS'de % 18,66; ÖSS'de % 5,94 ağırlığa sahiptir. Aralarında fark % 12,72'dir.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü bu konuyla ilgili tespit edilen 10 konu alt başlığından OKS'de 9'undan, ÖSS'de 4'ünden soru gelmiş olup sonuç olarak OKS'de daha çok soru çıkmaktadır.

Cümle anlamından OKS'de % 21,33; ÖSS'de % 19,37 soru gelmiştir. Sonuç olarak OKS, ÖSS'den % 1,96 daha yoğundur. *"İncelenen OKS ve ÖSS*

Türkçe soruları arasında, cümle anlamıyla ilgili farklılık yoktur." denencesini aralarında fazla bir farkın olmamasından dolayı doğrulanmış sayabiliriz.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, cümle anlamıyla ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü bu konuyla ilgili tespit edilen 31 konu alt başlığından OKS'de 24'ünden, ÖSS'de 19'undan soru gelmiştir. Aradaki fark 5'tir ve sonuç OKS lehinedir.

Metinde (paragraf, şiir) anlam OKS'de % 33,33; ÖSS'de % 45,21 soru gelmiştir. Sonuç olarak ÖSS, OKS'den % 11,88 daha yoğundur. *"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili farklılık yoktur."* denencesini aralarında fazla bir farkın olmamasından dolayı doğrulanmış sayabiliriz.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili alt başlıklarda yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü bu konuyla ilgili tespit edilen 20 konu alt başlığından OKS'de 12'sinden, ÖSS'de 16'sından soru gelmiştir. Aradaki fark 4'tür ve sonuç ÖSS lehinedir.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, anlatım bozukluklarıyla ilgili farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü OKS'de % 5,33; ÖSS'de % 11,62 ağırlığa sahiptir. Aralarında fark % 6,29'dur.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, anlatım bozukluklarıyla ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü bu konuyla ilgili tespit edilen 14 konu alt başlığından OKS'de 7'sinden, ÖSS'de 12'sinden soru gelmiştir. Aradaki fark 5'tir ve sonuç ÖSS lehinedir.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, dil bilgisiyle ilgili farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü OKS'de % 20; ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. Aralarında fark % 8,89'dur.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, dil bilgisiyle ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü bu konuyla ilgili tespit edilen 32 konu alt başlığından OKS'de 26'sından, ÖSS'de 15'inden soru gelmiştir. Aradaki fark 11'dir ve sonuç OKS lehinedir.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü OKS'de % 0,88; ÖSS'de % 6,09 ağırlığa sahiptir. Aralarında fark % 8,89'dur.

"İncelenen OKS ve ÖSS Türkçe soruları arasında, yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili alt başlıklarda farklılık yoktur." denencesi doğrulanmamıştır. Çünkü bu konuyla ilgili tespit edilen 9 konu alt başlığından OKS'de 2'sinden, ÖSS'de 9'undan soru gelmiştir. Aradaki fark 7'dir ve sonuç ÖSS lehinedir.

"İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır." denencesi doğrulanmıştır. Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine göre OKS ve ÖSS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

"Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır." denencesi doğrulanmıştır. Bulgular kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin OKS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre OKS ve ÖSS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

"Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı" dersi not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır." denencesi doğrulanmıştır. Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı not ortalamalarına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bulgulardaki tablolar incelendiği zaman notlar arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmektedir.

"Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır." denencesi doğrulanmıştır. Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini ***sevmeyen*** öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS sınavında daha başarılı oldukları, ayrıca Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin ÖSS sınav başarıları açısından **fark olmadığı** söylenebilir.

"*Öğrencilerin dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.*" denencesi doğrulanmıştır. Bulgular, öğrencilerin dergi okuma durumuna göre OKS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin okumayan öğrencilere göre OKS ve ÖSS sınavında daha başarılı oldukları söylenebilir.

"*Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır.*" denencesi doğrulanmıştır. Bulgular, annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bulgulara göre öğrencilerin, annelerinin eğitim durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmektedir.

"*Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır*." denencesi doğrulanmıştır. Bulgular, babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bulgulara göre öğrencilerin, babalarının eğitim durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmektedir.

"*Ailelerin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark vardır*." denencesi doğrulanmıştır. Bulgular, ailesinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bulgulara göre öğrencilerin, ailesinin gelir durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmektedir.

"İlköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark yoktur." denencesi, OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi konusu hariç doğrulanmıştır.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin anlatım bozuklukları başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı anlatım bozuklukları bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin cümle anlamı başarıları arasında fark olduğunu

göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı cümle anlamı bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin dil bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı dil bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre OKS sınavı sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark **olmadığını** göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencileri ile ilköğretim öğrencilerinin OKS sınavı yazım ve noktalama bilgisi bölümünde aynı başarıya sahip oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin anlatım bozuklukları başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı anlatım bozuklukları bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin cümle anlamı başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı cümle anlamı bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin dil bilgisi başarıları arasında fark olduğunu

göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı dil bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre ÖSS sınavı yazım ve noktalama bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

"*Kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır.*" denencesi OKS testinin anlatım bozuklukları ile yazım ve noktalama bilgisi konuları hariç diğer konularda doğrulanmıştır.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin anlatım bozuklukları başarıları arasında ***fark olmadığını*** göstermektedir. Sonuç olarak, kız ve erkek öğrencilerinin OKS testi anlatım bozuklukları bölümü daha başarıları arasında **fark olmadığı** söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin cümle anlamı başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre OKS sınavı cümle anlamı bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin dil bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek

öğrencilere göre OKS sınavı dil bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre OKS sınavı metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre OKS sınavı sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında ***fark olmadığını*** göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin OKS sınavı yazım ve noktalama bilgisi bölümünde aynı başarıya sahip oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin anlatım bozuklukları başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı anlatım bozuklukları bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin cümle anlamı başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı cümle anlamı bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin dil bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı dil bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak,

kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, kız ve erkek öğrencilerin ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖSS sınavı yazım ve noktalama bilgisi bölümünde daha başarılı oldukları söylenebilir.

"Türk dili ve edebiyatı not ortalamasına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır." denencesi doğrulanmıştır. Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı not ortalamalarına göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testlerinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Bulgulara göre, notlar arttıkça hem OKS hem de ÖSS testlerinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarının arttığı görülmektedir.

"Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır." denencesi OKS testi yazım ve noktalama bilgisi konusu hariç doğrulanmıştır.

Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin anlatım bozuklukları bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi anlatım bozuklukları bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin cümle anlamı bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi cümle anlamı bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin dil bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi dil bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrencilerin dersi seven öğrencilere göre OKS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testi yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında ***fark olmadığını*** göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin OKS testi yazım ve noktalama bilgisi başarıları açısından **fark olmadığı** söylenebilir.

Bulgular, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında **fark olmadığını** göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları açısından **fark olmadığı** söylenebilir.

"*Öğrencilerin dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları*

arasında fark vardır." denencesi OKS ve ÖSS testinin anlatım bozuklukları konusu hariç doğrulanmıştır.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin anlatım bozuklukları bölümündeki başarıları arasında ***fark olmadığını*** göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okumayan öğrenciler ile okuyan öğrencilerin OKS testi anlatım bozuklukları bölümü başarıları arasında **fark olmadığı** söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin cümle anlamı bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi cümle anlamı bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin dil bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi dil bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin OKS testinin yazım ve noktalama bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre OKS testi yazım ve noktalama bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testi anlatım bozuklukları başarıları arasında ***fark olmadığını*** göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testi anlatım bozuklukları başarıları açısından **fark olmadığı** söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin cümle anlamı bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi cümle anlamı bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin dil bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi dil bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin metinde (paragraf, şiir) anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi metinde (paragraf, şiir) anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bulgular, dergi okuma durumuna göre öğrencilerin ÖSS testinin yazım ve noktalama bilgisi bölümündeki başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, dergi okuyan öğrencilerin dergi okumayan öğrencilere göre ÖSS testi yazım ve noktalama bilgisi bölümünden daha başarılı oldukları söylenebilir.

"Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır." denencesi OKS testinin anlatım bozuklukları ve yazım ve noktalama bilgisi konuları hariç doğrulanmıştır.

Bulgular, annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS testinin anlatım bozuklukları ve yazım ve noktalama bilgisi bölümleri başarıları açısından aralarında ***fark olmadığını*** göstermektedir.

Bulgular, annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım

bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir.

Bulgulara göre öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarının arttığı görülmektedir.

"Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır." denencesi doğrulanmıştır.

Bulgular, babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir.

Bulgulara göre, babalarının eğitim durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarının arttığı görülmektedir.

"Ailelerin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark vardır." denencesi doğrulanmıştır.

Bulgular, ailesinin gelir durumuna göre öğrencilerin OKS ve ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarıları arasında fark olduğunu göstermektedir.

Bulgulara göre, ailesinin gelir durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS testinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi, yazım ve noktalama bilgisi başarılarının arttığı görülmektedir.

6.2. Genel Sonuç ve Değerlendirme

Sonuç olarak, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine yönelik yapılan OKS ve ortaöğretim öğrencilerine yönelik yapılan ÖSS Türkçe soruları ayrıntılı bir şekilde konularına göre incelenmiş ve karşılaştırılmış; ilköğretim 8. sınıf ve ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerinin, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersi not ortalamalarının, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme, dergi takip etme, anne-babalarının eğitim ve ailelerin gelir durumlarının, OKS ve ÖSS başarı durumlarına etkisi ortaya konmuştur.

OKS ve ÖSS'de toplam 6 *(1. Sözcük ve sözcük gruplarında anlam, 2. Cümle anlamı, 3. Metinde (paragraf, şiir) anlam, 4. Anlatım bozuklukları, 5. Dil bilgisi, 6. Yazım ve noktalama bilgisi)* konudan ve bu konulara bağlı olarak, OKS'de **80**, ÖSS'de ise 75 olmak üzere toplam 116 alt başlıktan soru gelmiştir. 116 alt başlığın 39'u ise ortaktır. Yani OKS'de, ÖSS'ye göre **% 4,31** daha fazla alt başlıktan soru gelmiştir.

Metinde (paragraf, şiir) anlam konusu ÖSS'de tüm yıllarda en fazla ağırlığa sahip konudur. Bu da her iki sınavda da anlamla ilgili soruların önemli olduğu sonucunu verir. 2006 ÖSS'de sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusundan hiç soru gelmemiştir. 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 ve 2006 OKS'de yazım ve noktalama bilgisinden hiç soru gelmemiştir. 2002 ve 2006 OKS'de ayrıca anlatım bozuklukları konusundan soru gelmemiştir.

Anlamla ilgili sorulardan olan sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu ÖSS'de 6. sırada, OKS'de ise **4.** sıradadır. ÖSS'de anlam bilgisi [1.Sözcük ve sözcük gruplarında anlam, 2. Cümle anlamı, 3. Metinde (paragraf, şiir) anlam]'nin ağırlığı % 70,52; OKS'de **73,32'dir**. Dil bilgisi için bu sonuç söylenemez. Dil bilgisi ÖSS'de % 11,11'le 4. sıradayken, OKS'de **% 20'yle** 3. sıradadır. OKS'de, ÖSS'ye göre dil bilgisinden **% 8,89** daha fazla soru gelmektedir. Anlatım bozuklukları ÖSS'de % **11,62'yle** 3. sıradayken, OKS'de % 5,33'le 5. sıradadır. Yazım ve noktalama bilgisi ÖSS'de **% 6,97'yle** 5. sıradayken, OKS'de % 0,88'le 6. sıradadır.

Sözcük ve sözcük gruplarında anlam konusu OKS'de **% 18,66**; ÖSS'de % 5,94 ağırlığa sahiptir. Aralarında fark **% 12,72'dir.** Sözcük ve sözcük gruplarında anlamla ilgili tespit edilen 10 konu alt başlığından OKS'de 9'undan, ÖSS'de 4'ünden soru gelmiştir. Aradaki fark **5'tir** ve sonuç OKS lehinedir.

Cümle anlamından OKS'de **% 21,33**; ÖSS'de % 19,37 soru gelmiştir. Sonuç olarak OKS, ÖSS'den **% 1,96** daha yoğundur. Cümle anlamıyla ilgili tespit edilen 31 konu alt başlığından OKS'de 24'ünden, ÖSS'de 19'undan soru gelmiştir. Aradaki fark **5**'tir ve sonuç OKS lehinedir. 2005 yılına kadar sorulan OKS Türkçe sorularını inceleyen Beşkaya, cümle anlamı konusunun yüzdelik değerini % 29,1 olarak tespit etmiştir. (Beşkaya, 2006, s; 82)

Metinde (paragraf, şiir) anlam OKS'de % 33,33; ÖSS'de **% 45,21** soru gelmiştir. Sonuç olarak ÖSS, OKS'den **% 11,88** daha yoğundur. Metinde (paragraf, şiir) anlamla ilgili tespit edilen 20 konu alt başlığından OKS'de 12'sinden, ÖSS'de **16'**sından soru gelmiştir. Aradaki fark **4**'tür ve sonuç ÖSS lehinedir.

Anlatım bozuklukları OKS'de % 5,33; ÖSS'de **% 11,62** ağırlığa sahiptir. Aralarında fark **% 6,29**'dur. Anlatım bozukluklarıyla ilgili tespit edilen 14 konu alt başlığından OKS'de 7'sinden, ÖSS'de **12**'sinden soru gelmiştir. Aradaki fark **5**'tir ve sonuç ÖSS lehinedir. 2005 yılına kadar sorulan OKS Türkçe sorularını inceleyen Beşkaya, anlatım bozuklukları konusunun yüzdelik değerini % 3,5 olarak tespit etmiştir. (Beşkaya, 2006, s; 83)

Dil bilgisi OKS'de **% 20**; ÖSS'de % 11,11 ağırlığa sahiptir. Aralarında fark **% 8,89**'dur.Dil bilgisiyle ilgili tespit edilen 32 konu alt başlığından OKS'de **26**'sından, ÖSS'de 15'inden soru gelmiştir. Aradaki fark **11**'dir ve sonuç OKS lehinedir.

Yazım ve noktalama bilgisi OKS'de % 0,88; ÖSS'de **% 6,09** ağırlığa sahiptir. Aralarında fark **% 5,21**'dir. Yazım ve noktalama bilgisiyle ilgili tespit edilen 9 konu alt başlığından OKS'de 2'sinden, ÖSS'de **9**'undan soru gelmiştir. Aradaki fark **7**'dir ve sonuç ÖSS lehinedir.

Araştırmanın ikinci boyutunu oluşturan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine uygulanan anketli ÖUOKS-ÖUÖSS Türkçe testi için ise şu sonuçlara ulaşılabilir:

Ortaöğretim öğrencileri, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine göre, ayrıca kız öğrenciler erkek öğrencilere göre OKS ve ÖSS sınavında daha başarılıdır.

Öğrencilerin Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki notları arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının artmaktadır. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini ***sevmeyen*** öğrenciler, dersi seven öğrencilere göre OKS sınavında daha başarılı çıkarken, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre öğrencilerin ÖSS sınav başarıları açısından fark çıkmamıştır.

Sınavlara hazırlık dergisi takip eden öğrenciler, okumayan öğrencilere göre OKS ve ÖSS sınavında daha başarılı olmuşlardır.

Öğrencilerin, anne ve babalarının eğitim durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmüştür. Aynı şekilde öğrencilerin, ailesinin gelir durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS başarılarının arttığı görülmüştür.

Ortaöğretim öğrencileri, ilköğretim öğrencilerine göre OKS ve ÖSS testinde sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi ve yazım ve noktalama bilgisi konularında daha başarılıyken OKS testi yazım ve noktalama bilgisi konusunda ilköğretim öğrencileriyle eşit derecede başarılı olmuşlardır.

Kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre OKS ve ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi ve yazım ve noktalama bilgisi konularında daha başarılıyken OKS testi anlatım bozuklukları konusunda eşit derecede başarılı olmuşlardır.

Öğrencilerin Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersinde aldıkları notlar arttıkça hem OKS hem de ÖSS testlerinin sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi ve yazım ve noktalama bilgisi konularında başarılarının arttığı görülmektedir.

Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevmeyen öğrenciler, dersi seven öğrencilere göre OKS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi konularında daha başarılıyken Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre

öğrencilerin OKS testi yazım ve noktalama bilgisi başarıları açısından fark görülmemiştir.

Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı dersini sevme durumuna göre, öğrencilerin ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, anlatım bozuklukları, dil bilgisi ve yazım ve noktalama bilgisi konularındaki başarıları açısından fark görülmemiştir.

Dergi takip eden öğrenciler, dergi okumayan öğrencilere göre OKS ve ÖSS testi sözcük ve sözcük gruplarında anlam, cümle anlamı, metinde (paragraf, şiir) anlam, dil bilgisi ve yazım ve noktalama bölümünden daha başarılıyken dergi okumayan öğrenciler ile okuyan öğrencilerin OKS ve ÖSS testi anlatım bozuklukları bölümü başarıları arasında fark çıkmamıştır.

Öğrencilerin, anne-babalarının eğitim durumu ve ailelerinin gelir durumu arttıkça hem OKS hem de ÖSS testinin bütün konularında başarıları artmıştır. Buna rağmen öğrencilerin, annelerinin eğitim durumuna göre OKS testinin anlatım bozuklukları ve yazım ve noktalama bilgisi konularındaki başarılarında fark çıkmamıştır.

Bu tespitler ışığında ÖSYM ve MEB, "yazarken ve konuşurken Türkçenin imlasına, telaffuzuna ve estetik inceliklerine özen gösteren; sağlam, dengeli, hür ve sistemli düşünen, araştıran, tartışan, değerlendiren, yorum, analiz ve sentez yapabilen" (TD, 1992, S; 2370) adaylar istemektedir, sonucuna ulaşılabilir.

1981 Türkçe öğretimi programının genel amaçları bölümünün 1. ve 2. maddelerinde "Öğrencilerin edindikleri dinleme, izleme alışkanlık ve becerisini, düzeylerine uygun duygu ve düşünce ürünlerini, konuşmaları, güncel yayınları anlayabilecek, eleştirebilecek ve onlardan yararlanabilecek ölçüde geliştirmek; sessiz okuma hızını artırmak ve tekniğini kusursuz duruma getirmek" (TD, S; 2098, 1981) şeklinde ifade edilenlere uygun sorular hem OKS'de hem de ÖSS'de sorulmaktadır.

6.3. Öneriler

Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular ve sonuçlardan hareketle, öğrencilerin eğitim durumlarına göre sınav sorularının hazırlanması; öğrencilerin OKS-ÖSS sorularında ve derslerde istenilen başarıyı yakalayabilmeleri, eğitimde kalitenin geliştirilmesi adına şu öneriler sıralanabilir:

1. Sınav soruları, konuları ve zorluk dereceleri açısından öğrencilerin eğitim seviyesine göre hazırlanmalıdır.
2. Sınav soruları hazırlanırken, Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi Programlarının genel ve özel amaçları doğrultusunda ve Talim ve Terbiye Kurulunun öngördüğü kurallar çerçevesinde hazırlanan ders kitaplarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir.
3. ÖSS Türkçe sorularının, OKS'ye göre, daha fazla konudan oluşması gerekmektedir.
4. Yeni Türkçe Öğretimi Programının temelini oluşturan tematik yaklaşımla sınav soruları hazırlanmalıdır.
5. Özellikle ulusal sınavlarda birliğin ve eşitliğin sağlanması için OKS'nin de konunun uzmanı ÖSYM tarafından yapılması gerekmektedir.
6. Sorular hazırlanırken, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi için, öğrencilerin okul türü ve sosyo-ekonomik durumları göz önünde bulundurulmalıdır.
7. Ekonomik sıkıntılar nedeniyle sınavlara hazırlık için dershaneye gidemeyen öğrencilerin olduğu gerçeğinden hareketle, MEB tarafından bu gibi öğrencileri de OKS ve ÖSS'ye hazırlayabilecek sistemler geliştirmeli ve bu anlamda uygulamalara gidilmelidir.
8. Sınavlara hazırlık dergisi takip eden öğrencilerin daha başarılı oldukları gerçeğinden hareketle, dergi satın alamayacak durumda olan

öğrenciler için okul kütüphaneleri sınavlara hazırlık için yeniden düzenlenmelidir.

9. OKS ve ÖSS sınavlarında, hızlı soru çözmenin başarıya etkisi göz önüne alınarak, devlet okullarında ve özel dershanelerde hızlı okuma dersleri verilmelidir.
10. Okullarda dersler işlenirken OKS ve ÖSS Türkçe sorularından faydalanılmalı, ders kitaplarında bu sorulardan örnekler yer almalıdır.
11. MEB ve ÖSYM tarafından OKS ve ÖSS sınavlarıyla ilgili öğretmenlere yönelik kılavuz kitapçıklar hazırlanmalı, öğretmenlerin faydasına sunulmalıdır.
12. Öğretmenlerin, öğrencilerine sınavlardan önce faydalı olabilmeleri için, MEB bünyesinde OKS ve ÖSS sistemi, sınav yapısı, uygulanışı, soru tipleri vs. ile ilgili branş öğretmenleri ve rehber öğretmenlere seminerler verilmelidir.
13. Özel dershanelerde görev yapan rehber öğretmenler gibi MEB bünyesinde çalışan rehber öğretmenlerin de bir program dâhilinde sınavlarla ilgili her kademedeki öğrencileri bilgilendirmeleri, onlara yol göstermeleri gerekir.
14. OKS ve ÖSS öncesinde, eğitim-öğretim dönemi başlar başlamaz, MEB tarafından, mümkünse her ay, Türkiye çapında ilköğretim ve ortaöğretim son sınıf öğrencilerine deneme sınavları yapılmalı, böylece bu sınavların dershaneye gidemeyen öğrencilerin de gündeminde kalması sağlanmalıdır. Ayrıca deneme sınavları sonrası ilgili branş öğretmenleri tarafından sorular çözülmeli, soruların çözümünde yanlışlık yapan öğrencilere yardımcı olunmalıdır.
15. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde, OKS ve ÖSS sınavının eğitim sistemimiz açısından faydaları ya da zararlarının araştırılacağı bilim adamları, öğretmenler ve müfettişlerin katılımıyla oluşan bir komisyon kurulmalı ve bu komisyonun ülke çapında uzun vadeli olarak yapacağı

araştırmalar ve incelemeler sonucunda sınav sistemleriyle ilgili düzenlemelere gidilmelidir.

16. Bugünkü eğitim sistemi yapısı göz önünde bulundurulduğunda, OKS ve ÖSS'nin kaldırılmak istenmesi doğru değildir.
17. ÖSS Metin soruları hazırlanırken bir metin olarak şiirlerden de faydalanılmalıdır.
20. Türk Dil Kurumunun hazırlamış olduğu Yazım Kılavuzu'ndaki bazı kurallar sınavlardaki bazı sorularla çelişmektedir. İlgili kurumun bunu dikkate alması gerekmektedir.

Araştırmacılara yönelik ise şu öneriler ileri sürülebilir:

1. Türk Dil Kurumunun hazırlamış olduğu Yazım Kılavuzu'ndaki kuralların ulusal çapta yapılan bütün sınavlarda ne kadar dikkate alındığı araştırılabilir.
2. 2009 yılında değiştirilmesi plânlanan OKS sisteminin 2006 yılında değiştirilmiş olan ÖSS'ye uygunluk derecesi araştırılabilir.
3. Farklı taksonomik yaklaşımlara göre OKS ve ÖSS soruları karşılaştırılabilir.
4. Okul müfredatıyla doğru orantılı olarak 2009'da değiştirilmesi planlanan OKS sistemi ve 2006'da değiştirilmiş olan ÖSS sistemi ve bu sınavlara öğrencileri hazırlayan özel dershanelere ne ölçüde ihtiyaç duyulacağı araştırılabilir.
5. OKS'de başarılı olan öğrencilerin ÖSS'deki başarı durumları araştırılabilir.
6. ÖSS'nin, üniversitelerin farklı fakültelerine bağlı bölüm ve ana bilim dallarına uygun nitelikte öğrenci seçip seçmediği araştırılabilir.
7. Özel dershanelerin OKS ve ÖSS'ye hazırlama konusunda daha başarılı oldukları düşüncesinden hareketle, bu kurumlarda, derslerin

anlatımında kullanılan yöntem ve teknikleri, ne tür araç ve gereçleri kullandıkları, nasıl bir program uyguladıkları araştırılıp, elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak, devlet okullarıyla çok yönlü karşılaştırılması yapılabilir ve farklılıklar varsa bunların devlet okullarında kullanılıp kullanılamayacağı araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Acarlar, Kevser, **Türk Dili dergisi,** sayı 213, Haziran, 1969.

Adalı, Oya, **Türkiye Türkçesinde Biçimbirimler**, Papatya Yayınları, İstanbul, 2004.

Akbayır, Sıddık, **Eğitim Fakülteleri İçin Cümle ve Metin Bilgisi**, PegemA Yayıncılık, Ankara, 2006.

Aksan, Doğan, **Sözcük Türleri,** Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1983.

Akyol, Hayati, **Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri**, Kök Yayınları, Ankara, 2006.

Akyol, Taha, **Lise, Üniversite, Öğrenci**, Milliyet Gazetesi, 8 Haziran 2006.

Altıner, İsmail, **Üniversite Giriş Sınavlarında (ÖSS-ÖYS-YÖS) Yabancı Dil ve Anadil Olarak Türkçe Testleri ile "Yabancılar İçin Türkçe" Kitaplarındaki Türkçe Testleri Üzerine Açıklayıcı ve Eleştirisel Bir Yaklaşım,** İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1996.

Araz, Abdullah (komisyon), **Liselere Hazırlık Seti Türkçe**, Güvender Yayınları, İstanbul, 1998.

Artuç, Fatih, **1981-1995 Yılları Arasında ÖSS ve ÖYS`de Çıkmış Türkçe Sorularının Dil Bilgisel Açıdan İncelenmesi**, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 1997.

Atabay, Neşe; Sevgi Özel; Ayfer Çam; **Türkiye Türkçesinin Sözdizimi**, Papatya Yayınları, İstanbul, 2003.

Aygün, Atilla, **Son Dönem Yazınımızda Anlatım Bozuklukları**, ABC Yayınları, Ankara, 2004.

Bektaş, İbrahim, **ÖSS Konu Anlatımlı Türkçe**, Birey Eğitim Yayınları, İstanbul, 2005.

Beserek, Ahmet, **Türkçede Cümle Yapısı**, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1991.

Beşkaya, Serra, **Orta Ögretim Kurumları Sınavı (OKS) Türkçe Sorularının İlköğretim İkinci Kademe 1981 Tarihli Türkçe Ders Programı İle Karşılaştırılması**, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Öğretmenhği Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2006.

Bilgegil, M. Kaya, **Türkçe Dilbilgisi**, Dergah Yayınları, İstanbul, 1984.

Bloom, Benjamin S, **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme,** Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1979.

Bozkurt, Fuat, **Türkiye Türkçesi**, Şahin Matbaası, Ankara, 2000.

Çatıkkaş, **Atâ, Örnekli ve Uygulamalı Türk Dili Kılavuzu**, Alfa Yayınları, İstanbul, 2001.

Çetindağ, Zerrin, **Liselere Giriş Sınavı (LGS) Türkçe Soru Profili ve Bunun 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarıyla Karşılaştırılması.** T.C. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2003.

Demir, Celal, **1981-1991 ÖSS ve ÖYS (Öğrenci Seçme Sınavı ve Öğrenci Yerleştirme Sınavı) Türkçe Sorularının Genel Bir Değerlendirmesi**, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Ana Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1992.

Demirel, Özcan; Zeki Kaya (Editörler); Coşkun Bayrak; Mustafa Yılman; İrfan Erdoğan; Şükrü Ada; Abidin Dağlı; Muammer Ergün; Vural Hoşgörür; Ali Murat Sünbül; Şeref Tan; **Öğretmenlik Mesleğine Giriş,** PegemA Yayıncılık, Ankara, 2002.

Dursunoğlu, Halit, **Öğrenci Seçme Sınavlarındaki (ÖSS) Türkçe Sorularının Ortaöğretimdeki Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programları ile Karşılaştırılması**, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum, 2002.

Ediskun, Haydar, **Türk Dilbilgisi,** Remzi Kitabevi, İstanbul, 1985.

Eker, Süer, **Çağdaş Türk Dili,** Grafiker Yayınları, Ankara, 2003.

Emre, Ahmet Cevat, **Türk Dilbilgisi,** Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1945.

Erdoğan, Metin, **Kelime Grupları ve Cümle Bilgisi**, Nobel Yayınları, Ankara, 2006.

Ergenç, İclâl, **Türkiye'de Ana Dili Sorunu**, Dil Dergisi, TÖMER Yayınları, Sayı; 25, s.12, Ankara, 1994.

Ergin, Muharrem, **Türk Dil Bilgisi,** Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1989.

Filiz, Sevil Büyükalan, **Öğretmenler İçin Soru Sorma Sanatı Düzeyleri, Teknikleri, Uygulama Örnekleri**; Asıl Yayınları, Ankara 2004.

Final Dergisi, 12 Eylül 2005, S: 2005/2 (1. Sayının Eki).

Gencan, Tahir Nejat, **Dil Bilgisi,** Kanaat Yayınları, İstanbul, 1982.

Güneş, Sezai, **Türk Dili Bilgisi,** D.E.Ü. Rektörlük Matbaası, İzmir, 1997.

Hacıeminoğlu, M. Necmettin, **Türk Dilinde Edatlar,** Millî Eğitim Basımevi, İstanbul, 1974.

Hengirmen, Mehmet, **Türkçe Dilbilgisi**, Engin Yayınları, Ankara, 1995.

İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2, (7. sayının eki) 2004/2.

Kantemir, Enise, **Yazılı ve Sözlü Anlatım**, Engin Yayınevi, Ankara, 1995.

Kaptan, Saim, **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri,** GÜEF Yayınları, Ankara, 1991.

Karahan, Leyla, **Türkçe Söz Dizimi,** Akçağ Yayınları, Ankara, 1993.

Karasar, Niyazi, **Bilimsel Araştırma Yöntemi,** Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 1991.

Kartal, Öznur, **İlköğretim II. Kademe Türkçe Ders Kitaplarıyla Lise Giriş Sınavlarına Hazırlık Kitaplarının Karşılaştırılması,** Atatürk

Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2002.

Koç, Nurettin, **Yeni Dil Bilgisi**, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1990.

Korkmaz, Zeynep, **Gramer Terimleri Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1992.

MC. Whirter, Jeff, Nilüfer Voltan-Acar; **Çocukla İletişim**, MEB Yayınları, İstanbul, 2005.

Milliyet Gazetesi, 15 Haziran 2006.

Özdemir, Emin, **Anlayarak Okuma ve Temel Türkçe Bilgileri**, Mektupla Öğretim Yayınları, Ankara, 1975.

Özkalp, Enver, **Sosyolojiye Giriş**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2001.

Özkırımlı, Atilla, **Türk Dili Dil ve Anlatım**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2001.

Pehlivanoğlu, Selçuk (TED Başkanı), Gerçek Gündem Programı, Flash TV, 12, 06, 2006. Saat: $09^{\underline{00}}$

Rosovsky, Henry, **Üniversite: Bir Dekan Anlatıyor**, Tübitak Yay, Ankara, 1998.

Sağır, Mukim, **Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi**, Nobel Yayınları, Ankara, 2002.

Sarıca, Salih; Mustafa Gündüz; **Güzel Konuşma Yazma-Kompozisyon,** Fil Yayınevi, İstanbul, 1995.

Soysal, M. Orhan, **Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkçe Öğretmeninin El Kitabı**, MEB Yayınları, İstanbul, 1999.

Şahin, **Esin, Açık İlköğretim ve İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarındaki Soruların OKS Türkçe Sorularıyla Örtüşme Düzeyi,** Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum, 2006.

Şimşek, Rasim, **Türkçe Sözdizimi**, Trabzon, Kuzey Gazetecilik Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi A.Ş., 1987.

Tane, Vahit, **Türkçe- Edebiyat,** Tibyan Yayıncılık, İzmir, 1995.

Tazebay, Attilâ., **İlkokul Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Okuduğunu Anlamaya Etkisi**, MEB Yayınları, Ankara, 2005.

Tebliğler Dergisi, MEB, S; 2370, Kasım, 1992.

Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı, Tebliğler Dergisi**,** S: 2098. MEB, 1981.

Tezcan, Mahmut, **Eğitim Sosyolojisi**, Ankara, 1997.

Topaloğlu, Ahmet, **Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü**, Ötüken Yayınları, İstanbul, 1989

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.

Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.

Yıldız, Cemal., **Türkçe Öğretiminde Alternatif Yöntemler**, Anı Yayınları, Ankara, 2003.

Gencan, Tahir Nejat, **Dilbilgisi,** Kanaat Yayınları, İstanbul, 1962.

Sağır, Mukim, **Cümle Bilgisi,** Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Yayınları, Erzurum, 1995.

Kükey, Mahzar, **Türkçenin Dilbilgisi,** Cem Ofset, Samsun, 2003.

http://amasya.meb.gov.tr/arge/Dosyalar/2006_oss_illere_gore_sayisal_puan_sirali_sinav_basarisi.doc

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Klavuz/2005/2005OKSekilavuz.doc

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/OlcmeHakkinda.html

http://egitim.milliyet.com.tr/Haber.aspx?HaberNo=3937

http://meb.gov.tr

http://ram.artvin.gov.tr/modules.php?name=News&file=article&sid=106

http://sinavlar.meb.gov.tr/SinavSorgu/Dokumanlar/OKS/2006/2006OKSIlPuanSiralari.xls

http://w3.gazi.edu.tr/web/aktumen/OgrenciUygulama/uygulamalar/baglaclar.ppt#7

http://w3.gazi.edu.tr/web/aktumen/OgrenciUygulama/uygulamalar/baglaclar.ppt#6

http://www.anafen.k12.tr/fen_lisesi/oss.asp

http://www.aof.edu.tr/kitap/IOLTP/2272/unite10.pdf

http://www.berkdersanesi.com/lgs/oksnedir.php

http://www.dilimiz.com/dil/imlakilavuzu/TDK/KUR03_17.HTM

http://www.egitimgazetesi.com/read_news.php?nID=67363

http://www.kisiselbasari.com/Makale.asp?ID=139

http://www.kolej.gazi.edu.tr/fenlisesi_oss.htm

http://www.legese.com/default.asp?cmd=5104954754905305155404 95&page_type=235&view_type=235&menu_id=250&headline_id=235270245&page=&i=

http://www.legese.com/default.asp?cmd=5104954754905305155404 95&page_type=235&view_type=235&menu_id=250&headline_id=235270255&page=&i

http://www.legese.com/default.asp?cmd=5405455704954655504754 90&page_type=235&view_type=235&menu_id=275&note_pad_id=275265

http://www.memurlar.net/haber/46179/

http://www.memurlar.net/haber/47724

http://www.milliyet.com.tr/2006/06/08/yazar/akyol.html

http://www.okulpdr.net/lgspuananaliz.htm

http://www.okulpdr.net/ossistatistik.htm

http://www.okulpdr.net/sinavlgs.htm

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E19223083BF302407F

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E12858DA18F4388CDD

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E1782D5F4001E6D616

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E14376734BED947CDE

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7A2395174CFB32E101E9BE68C047FEF5

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFA79D6F5E6C1B43FFA037F55E9FE41DF2

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFA79D6F5E6C1B43FFCA1229EB5DBEC2BB

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFA79D6F5E6C1B43FF7A68898AA874493B

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF503C745FE48C7FDA

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF01E9BE68C047FEF5

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF0046571F068D009C

http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFE1CA64059EFD40D2

http://www.pekiyi.com/oss2006dadegisiklik.htm

http://www.pekiyi.com/oss2006dadegisiklik1.htm

http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=183295

http://www.rehberlikportali.com/Makale.asp?ID=8

http://www.rtuk.org.tr/sayfalar/DosyaIndir.aspx?icerik_id=f7584eb5-becb-482b-8188-06603fb6ccc7

http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF38C9FF22CFEEDAF0

http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFD4E0E8C92CD73B10

http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF1ACFAB512C425173

EK 1: 1998-2006 OKS ve ÖSS Türkçe Sorularının Yıllara Göre Konu Dağılımı (Soru Sırasına Göre)

	1998 OKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı				X																					
2	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Farklı Anlamda Kullanımı		X																							
3	Neden-Sonuç İlişkisi									X																
4	Abartma Cümlesi							X																		
5	Reddetme Cümlesi												X													
6	Dilek Şart Cümlesi																								X	
7	Cümle Tamamlama			X																						
8	Anlatımın Akışını Bozan Cümle						X				X															
9	Sonuç Cümlesi													X												
10	Metnin Konusu																		X	X	X					
11	Metnin Ana Düşüncesi														X	X	X									
12	Metinden Çıkarılamayacak Anlam																					X				
13	Betimleme																	X								
14	Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı								X																	
15	İsim Tamlamaları																									X
16	Mi																							X		
17	Kadar	X																								
18	Cümle Vurgusu											X														
19	De Bağlacının Yazılışı																						X			
20	İkileme Yanlışlığı					X																				

	1998 ÖSS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Deyimlerin Anlamı ve Kullanılışı		X																				
2	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı	X																					
3	Cümlede Cümlede Aynı/Yakın Anlam						X						X	X									
4	Farklı Anlam															X							
5	Neden-Sonuç İlişkisi					X		X							X								
6	Olumluluk-Olumsuzluk									X													
7	Öneri Cümlesi				X																		
8	Güven Cümlesi								X														
9	Üslup Cümlesi										X												
10	Cümlede Konu			X																			
11	Metnin Ana Düşüncesi											X											
12	İle																			X			
13	Cümle Öğeleri																				X	X	
14	Çekim Ekleri																						X
15	Noktalama Bilgisi																		X				
16	Ses Bilgisiyle İlgili Yanlışlar																X						
17	Sözcüğün Yanlış Yazılışı																	X					

	1998 ÖSS (DEVAMI)	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32**	**33**	**34**	**35**	**36**	**37**	**38**	**39**	**40**	**41**	**42**	**43**	
18	Anlatımın Akışını Bozan Cümle								**X**														
19	Sonuç Cümlesi										**X**												
20	Metnin Konusu											**X**											
11	*Metnin Ana Düşüncesi*												**X**	**X**	**X**	**X**							
21	Metinden Çıkarılamayacak Anlam									**X**								**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	
22	Metinde Karşı Çıkılan Düşünce																**X**						
23	Düşünceyi Geliştirme Yolları						**X**	**X**															
24	Gereksiz Sözcük Kullanımı					**X**																	
25	Bağlaç Yanlışlığı				**X**																		
26	Tamlama Yanlışlığı			**X**																			
27	Özne –Yüklem Uyumsuzluğu	**X**																					
28	Çatı Uyumsuzluğu		**X**																				

	1999 OKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	Mecaz Anlam				X																					
2	Parça-Bütün İlişkisi	X																								
3	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı		X			X																				
4	Somutluk-Soyutluk			X																						
5	Cümlede Aynı/Yakın Anlam																				X					
6	Neden-Sonuç İlişkisi						X																			
7	Dilek Şart Cümlesi							X																		
8	Yakınma Cümlesi									X																
9	İhtimal-Olasılık Cümlesi													X												
10	Tanım Cümlesi												X													
11	Betimleme Cümlesi								X																	
12	Karşılaştırma Cümlesi											X														
13	Cümlede Konu															X										
14	Anlatımın Akışını Bozan Cümle																					X				
15	Sonuç Cümlesi																X									
16	Metinden Çıkarılamayacak Anlam														X			X		X						
17	Metinde Neden-Sonuç İlişkisi																		X							
18	Yüklem-Ek Eylem Yanlışlığı										X															
19	Eylem Kipleri																									X
20	Eylem Çatısı																							X		
21	Çekim Ekleri																						X			
22	Virgül																								X	

	1999 ÖSS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Deyimlerin Anlamı ve Kullanılışı	X																					
2	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı		X	X																			
3	Cümlede Aynı/Yakın Anlam							X			X												
4	Neden-Sonuç İlişkisi						X								X								
5	Olumluluk-Olumsuzluk									X													
6	Öneri Cümlesi					X																	
7	Yorum Cümlesi													X									
8	Üslup Cümlesi								X														
9	Karşılaştırma Cümlesi												X										
10	Cümlede Konu											X											
11	Cümle Tamamlama				X																		
12	Metinden Çıkarılamayacak Anlam															X							
13	İsim Tamlamaları																						X
14	Yapım Ekleri																					X	
15	Sözcük Kökü																				X		
16	Ses Bilgisi																			X			
17	İki Nokta																	X					
18	Üç Nokta																		X				
19	Ses Bilgisiyle İlgili Yanlışlar																X						

	1999 ÖSS (DEVAMI)	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32**	**33**	**34**	**35**	**36**	**37**	**38**	**39**	**40**	**41**	**42**	**43**	**44**
20	Betimleme Cümlesi								X														
21	Anlatımın Akışını Bozan Cümle									X	X												
22	Sonuç Cümlesi											X	X										
23	Metnin Konusu																X	X					
24	Metnin Ana Düşüncesi														X	X							
25	Metinde Soru-Cevap İlişkisi													X									
12	Metinden Çıkarılamayacak Anlam																		X	X	X	X	X
26	Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı				X	X																	
27	Gereksiz Sözcük Kullanımı						X																
28	Bağlaç Yanlışlığı							X															
29	Fiilimsi Eksikliği		X	X																			
30	Cümle Öğeleri	X																					

	2000 OKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	Kişileştirme																X									
2	Deyimlerin Anlamı ve Kullanılışı			X					X																	
3	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı					X																				
4	Somutluk-Soyutluk		X																							
5	Cümlede Aynı/Yakın Anlam													X				X								
6	Neden-Sonuç İlişkisi									X																
7	Pişmanlık Cümlesi											X														
8	Değerlendirme Cümlesi												X													
9	Soru Cümlesi										X															
10	Cümle Tamamlama							X																		
11	Cümlede Soru-Cevap İlişkisi														X											
12	Anlatımın Akışını Bozan Cümle																				X					
13	Sonuç Cümlesi																		X						X	
14	Metnin Ana Düşüncesi																					X				
15	Metinden Çıkarılamayacak Anlam															X				X						
16	Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı						X																			
17	Ama				X																					
18	De																						X			
19	Çekim Ekleri	X																						X		
20	Birleşik Sözcük																									X

	2000 ÖSS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı	X	X	X																			
2	Cümlede Aynı/Yakın Anlam				X	X	X																
3	Farklı Anlam							X															
4	Tahmin Cümlesi										X												
5	Cümlede Öznellik-Nesnellik								X														
6	Benzetme Cümlesi									X													
7	Cümlede Konu													X									
8	Sonuç Cümlesi															X							
9	Metinde Neden-Sonuç İlişkisi														X								
10	Açıklama												X										
11	Düşünceyi Geliştirme Yolları											X											
12	Anlam Belirsizliği																			X			
13	Yanlış Noktalamadan Doğan Bozukluk																X						
14	Cümle Öğeleri																					X	X
15	Türemiş Sözcük																				X		
16	Noktalama Bilgisi																	X					
17	Birleşik Sözcüğün Yazılışı																		X				

18	*2000 ÖSS (DEVAMI)*	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44 45
19	Anlatımın Akışını Bozan Cümle											X											
8	Sonuç Cümlesi																		X				
20	Metni İki Paragrafa Bölme										X												
21	Metnin Konusu												X		X								
22	Metnin Ana Düşüncesi															X	X	X					
23	Metinde Soru-Cevap İlişkisi													X						X			
24	Metinden Çıkarılamayacak Anlam																				X	X	X,X
25	Anlatım Biçimleri								X														
11	Düşünceyi Geliştirme Yolları							X		X													
26	Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı		X																				
	Gereksiz Sözcük Kullanımı					X																	
	Ek Yanlışlığı				X																		
	Yüklem-Ek Eylem Yanlışlığı			X																			
	Özne –Yüklem Uyumsuzluğu						X																
	Cümle Türleri	X																					

	2001 OKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	Gerçek Anlam			X																						
2	Deyimlerin Anlamı ve Kullanılışı													X												
3	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı					X																				
4	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Farklı Anlamda Kullanımı		X																							
5	Cümlede Aynı/Yakın Anlam									X																
6	Farklı Anlam												X													
7	Dilek Şart Cümlesi																	X								
8	Cümle Tamamlama	X																								
9	Cümleden Çıkarılamayan Anlam								X																	
10	Anlatımın Akışını Bozan Cümle															X										
11	Metnin Konusu														X		X			X						
12	Metnin Ana Düşüncesi																				X					
13	Metinden Çıkarılamayacak Anlam						X												X			X				
14	Gereksiz Sözcük Kullanımı				X							X														
15	Bağlaç Yanlışlığı																						X			
16	Eylem Kipleri							X																		
17	Dönüşlülük Zamiri																								X	
18	Ama										X															
19	Cümle Öğeleri																							X		
20	Yapım Ekleri																									X

	2001 ÖSS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı		X	X																			
2	Sözcüğün Eş Anlamı	X																					
3	Cümlede Aynı/Yakın Anlam						X	X															
4	Olumluluk-Olumsuzluk										X												
5	Karşılaştırma Cümlesi								X														
6	Cümlede Konu											X											
7	Cümle Tamamlama				X	X																	
8	Metinde Neden-Sonuç İlişkisi												X										
9	Düşünceyi Geliştirme Yolları									X													
10	Mantık Yanlışlığı																						X
11	Tamlama Yanlışlığı																					X	
12	Durum Zarfı																X						
13	Cümle Öğeleri																		X	X			
14	Ses Bilgisi																				X		
15	Karma Dil Bilgisi																	X					
16	Virgül															X							
17	İki Nokta														X								
18	De Bağlacının Yazılışı													X									

	2001 ÖSS (DEVAMI)	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32**	**33**	**34**	**35**	**36**	**37**	**38**	**39**	**40**	**41**	**42**	**43**	**44, 45**
19	Kişileştirme				**X**																		
20	Anlatımın Akışını Bozan Cümle					**X**																	
21	Gelişme Cümleleri						**X**																
22	Metni İki Paragrafa Bölme			**X**																			
23	.Metnin Konusu										**X**		**X**	**X**									
24	Metnin Ana Düşüncesi								**X**			**X**			**X**	**X**	**X**	**X**					
25	Metinde Soru-Cevap İlişkisi							**X**															
26	Metinden Çıkarılamayacak Anlam																		**X**	**X**	**X**	**X**	**X,X**
27	Metinden Çıkarılabilecek Anlam									**X**													
28	Gereksiz Sözcük Kullanımı	**X**																					
29	Ek Yanlışlığı		**X**																				

	2002 OKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	Mecaz Anlam													X												
2	Deyimlerin Anlamı ve Kullanılışı	X							X																	
3	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı		X	X	X		X	X																		
4	Cümlede Aynı/Yakın Anlam																					X				
5	Olumluluk-Olumsuzluk																						X			
6	Davranış Cümlesi									X																
7	Küçümseme Cümlesi												X													
8	Karşılaştırma Cümlesi											X														
9	Metnin Ana Düşüncesi																	X		X						
10	Metinde Soru-Cevap İlişkisi																				X					
11	Metinden Çıkarılamayacak Anlam														X	X	X		X							
12	Eylemlerin Anlamsal Özellikleri																								X	
13	Zaman Zarfı																							X		
14	Bile					X																				
15	İçin										X															
16	Çekim Ekleri																									X

	2002 ÖSS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı	X	X																				
2	Cümlede Aynı/Yakın Anlam			X	X	X	X																
3	Neden-Sonuç İlişkisi									X													
4	Olumluluk-Olumsuzluk								X														
5	Dilek Şart Cümlesi							X															
6	Cümlede Öznellik-Nesnellik											X											
7	Cümlede Konu										X												
8	Cümleden Çıkarılamayan Anlam												X										
9	Eylem Çatısı															X							
10	Cümle Öğeleri													X	X								
11	Karma Dil Bilgisi																X	X					
12	Noktalama Bilgisi																		X				
13	Ses Bilgisiyle İlgili Yanlışlar																				X		
14	Sözcüğün Yanlış Yazılışı																			X			
15	Gereksiz Sözcük Kullanımı																						X
16	Ek Yanlışlığı																					X	

	2002 ÖSS (DEVAMI)	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32**	**33**	**34**	**35**	**36**	**37**	**38**	**39**	**40**	**41**	**42**	**43**	**44, 45**
17	Anlatımın Akışını Bozan Cümle						**X**																
18	Giriş Cümlesi								**X**														
19	Gelişme Cümleleri									**X**													
20	Sonuç Cümlesi							**X**															
21	Metnin Konusu											**X**	**X**		**X**								
22	.Metnin Ana Düşüncesi															**X**	**X**						
23	Metinde Soru-Cevap İlişkisi													**X**									
24	Metinden Çıkarılamayacak Anlam																	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X,X**
25	Metinden Çıkarılabilecek Anlam										**X**												
26	Anlatım Biçimleri				**X**																		
27	Düşünceyi Geliştirme Yolları					**X**																	
28	Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı	**X**	**X**																				
29	Özne –Yüklem Uyumsuzluğu			**X**																			

	2003 OKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	Deyimlerin Anlamı ve Kullanılışı							X																		
2	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı		X		X																					
3	Cümlede Aynı/Yakın Anlam											X														
4	Uyarı Cümlesi			X																						
5	Cümlede Öznellik-Nesnellik										X															
6	Karşılaştırma Cümlesi								X																	
7	Gelişme Cümleleri																			X						
8	Sonuç Cümlesi									X																
9	Metin Oluşturma												X													
10	Metnin Konusu																		X							
11	Metnin Ana Düşüncesi																X						X			
12	Metinden Çıkarılamayacak Anlam															X					X					
13	Metinde Neden-Sonuç İlişkisi														X											
14	Metinde Koşula Bağlılık																	X								
15	Öyküleme													X												
16	İsim Tamlamaları					X																				
17	Dönüşlülük Zamiri																							X		
18	Kadar						X																			
19	Çekim Ekleri																									X
20	Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı																					X				
21	Gereksiz Sözcük Kullanımı	X																								
22	Anlam Belirsizliği																								X	

	2003 ÖSS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı	X	X	X																			
2	Cümlede Aynı/Yakın Anlam							X	X	X	X												
3	Farklı Anlam						X																
4	Neden-Sonuç İlişkisi											X											
5	Cümle Tamamlama				X																		
6	Sonuç Cümlesi					X																	
7	Yer-Yön Zarfı																	X	X				
8	Cümle Öğeleri																			X			
9	Karma Dil Bilgisi															X	X						
10	Noktalama Bilgisi													X	X								
11	Ses Bilgisiyle İlgili Yanlışlar												X										
12	Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı																				X		X
13	Gereksiz Sözcük Kullanımı																					X	

	2003 ÖSS (DEVAMI)	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32**	**33**	**34**	**35**	**36**	**37**	**38**	**39**	**40**	**41**	**42**	**43**	**44, 45**
14	Giriş Cümlesi																	**X**					
15	Gelişme Cümleleri														**X**								
16	Sonuç Cümlesi													**X**		**X**	**X**						
17	Metni İki Paragrafa Bölme			**X**																			
18	Metnin Konusu						**X**		**X**		**X**												
19	Metnin Ana Düşüncesi							**X**		**X**			**X**										
20	Metinde Soru-Cevap İlişkisi					**X**																	
21	Metinden Çıkarılamayacak Anlam																		**X**	**X**	**X**	**X**	**X,X**
22	Metinde Karşı Çıkılan Düşünce											**X**											
23	Metinde Anlatım Yolları				**X**																		
13	*Gereksiz Sözcük Kullanımı*	**X**	**X**																				

	2004 OKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	**Mecaz Anlam**					X																				
2	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı	X			X																					
3	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Farklı Anlamda Kullanımı		X																							
4	Cümlede Aynı/Yakın Anlam									X																
5	Pişmanlık Cümlesi											X														
6	Görüş Cümlesi							X																		
7	Cümlede Konu								X																	
8	Cümle Tamamlama						X																			
9	Anlatımın Akışını Bozan Cümle															X										
10	Sonuç Cümlesi																X									
11	Metnin Konusu																	X								
12	Metnin Ana Düşüncesi												X	X												
13	Metinden Çıkarılamayacak Anlam														X				X	X	X					
14	Eylem Kipleri																								X	
15	Soru Zamiri																									X
16	Zaman Zarfı			X																						
17	Ya……ya																						X			
18	Cümle Türleri										X															
19	Çekim Ekleri																							X		
20	Anlam Belirsizliği																					X				

	2004 ÖSS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı	X	X	X																			
2	Neden-Sonuç İlişkisi				X																		
3	Eleştiri Cümlesi								X														
4	Üslup Cümlesi									X													
5	Cümlede Öznellik-Nesnellik							X															
6	Cümlede Konu						X																
7	Metnin Ana Düşüncesi					X																	
8	Cümle Öğeleri												X	X									
9	Eylemsiler										X												
10	Çekim Ekleri											X											
11	Karma Dil Bilgisi														X	X							
12	Noktalama Bilgisi																			X			
13	İki Nokta																		X				
14	Sözcüğün Yanlış Yazılışı																	X					
15	Birleşik Sözcüğün Yazılışı																X						
16	Gereksiz Sözcük Kullanımı																						X
17	Tamlama Yanlışlığı																				X		
18	Çatı Uyumsuzluğu																					X	

	2004 ÖSS (DEVAMI)	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32**	**33**	**34**	**35**	**36**	**37**	**38**	**39**	**40**	**41**	**42**	**43**	**44, 45**
19	Gelişme Cümleleri									**X**	**X**												
20	Sonuç Cümlesi								**X**					**X**									
21	Metnin Konusu											**X**						**X**					
7	*Metnin Ana Düşüncesi*												**X**		**X**	**X**	**X**		**X**				
22	Metinde Soru-Cevap İlişkisi						**X**	**X**															
23	Metinden Çıkarılamayacak Anlam																				**X**	**X**	**X,X**
24	Metinden Çıkarılabilecek Anlam																			**X**			
25	Metinde Anlatım Yolları			**X**	**X**																		
26	Düşünceyi Geliştirme Yolları					**X**																	
16	*Gereksiz Sözcük Kullanımı*	**X**	**X**																				

	2005 OKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	Mecaz Anlam					X																				
2	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı	X	X																							
3	Somutluk-Soyutluk			X																						
4	Cümlede Aynı/Yakın Anlam								X																	
5	Farklı Anlam										X	X														
6	Değerlendirme Cümlesi												X													
7	Cümle Tamamlama						X																			
8	Cümleden Çıkarılamayan Anlam							X																		
9	Anlatımın Akışını Bozan Cümle																	X								
10	Metnin Konusu														X											
11	Metnin Ana Düşüncesi																				X					
12	Metinde Soru-Cevap İlişkisi																			X						
13	Metinden Çıkarılamayacak Anlam													X		X	X		X							
14	Eylem Çatısı																									X
15	İçin				X																					
16	Çekim Ekleri																					X	X	X		
17	Birleşik Sözcük																								X	
18	Sözcük ve Cümle Anlamıyla İlgili Bozukluklar									X																

	2005 ÖSS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı		X	X	X																		
2	Cümlede Aynı/Yakın Anlam					X		X	X														
3	Yakınma Cümlesi						X																
4	Cümlede Konu	X																					
5	Cümle Tamamlama									X	X												
6	Eylem Çatısı																X						
7	Belgisiz Zamir																		X				
8	Cümle Öğeleri																	X					
9	Karma Dil Bilgisi															X				X			
10	Noktalama Bilgisi											X											
11	Virgül												X										
12	Ses Bilgisiyle İlgili Yanlışlar													X	X								
13	Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı																						X
14	Gereksiz Sözcük Kullanımı																				X		
15	Tamlama Yanlışlığı																					X	

	2005 ÖSS (DEVAMI)	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32**	**33**	**34**	**35**	**36**	**37**	**38**	**39**	**40**	**41**	**42**	**43**	**44, 45**
16	Anlatımın Akışını Bozan Cümle				**X**																		
17	Giriş Cümlesi											**X**											
18	Gelişme Cümleleri						**X**		**X**		**X**												
19	Sonuç Cümlesi							**X**		**X**			**X**										
20	Metni İki Paragrafa Bölme			**X**																			
21	Metnin Konusu														**X**								
22	Metnin Ana Düşüncesi																**X**						
23	Metinde Soru-Cevap İlişkisi													**X**									
24	Metinden Çıkarılamayacak Anlam																	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X,X**
25	Metinden Çıkarılabilecek Anlam															**X**							
26	Düşünceyi Geliştirme Yolları					**X**																	
13	*Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı*	**X**																					
15	*Tamlama Yanlışlığı*		**X**																				

	2006 OKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	Mecaz Anlam		X																							
2	Deyimlerin Anlamı ve Kullanılışı												X													
3	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Aynı-Yakın Anlamda Kullanımı	X						X																		
4	Sözcüğün ve Sözcük Grubunun Cümlelerde Farklı Anlamda Kullanımı			X		X																				
5	Sözcüğün Zıt Anlamı				X																					
6	Cümlede Aynı/Yakın Anlam								X		X															
7	Anlatımın Akışını Bozan Cümle																				X					
8	Metin Oluşturma																		X							
9	Metnin Ana Düşüncesi															X						X				
10	Metinde Soru-Cevap İlişkisi																			X						
11	Metinden Çıkarılamayacak Anlam													X		X	X	X								
12	Belgisiz Zamir																							X		
13	Belirteç						X																			
14	Yer-Yön Zarfı																								X	
15	İle																									X
16	De																						X			
17	Üzere									X																
18	Gibi											X														

	2006 ÖSS	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**	**21**	**22**
1	Cümlede Aynı/Yakın Anlam	X	X	X						X	X												
2	Cümlede Öznellik-Nesnellik								X														
3	Anlatımın Akışını Bozan Cümle						X																
4	Giriş Cümlesi							X															
5	Metnin Konusu																		X				X
6	Metnin Ana Düşüncesi																			X	X		
7	Metinde Karşı Çıkılan Düşünce																					X	
8	Cümle Öğeleri											X											
9	Karma Dil Bilgisi												X	X	X								
10	Noktalama Bilgisi					X																	
11	Büyük Harflerin Kullanımı				X																		
12	Gereksiz Sözcük Kullanımı																X	X					
13	Tamlama Yanlışlığı															X							
	2006 ÖSS (DEVAMI)	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	**28**	**29**	**30**														
4	*Giriş Cümlesi*			X																			
14	Gelişme Cümleleri					X																	
15	Sonuç Cümlesi		X		X		X																
5	*Metnin Konusu*	X																					
16	Metinden Çıkarılamayacak Anlam							X	X														

EK 2: Resmi Yazışmalar

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.25.01.05
Konu : Anket Çalışması.

18.11.05 41239

İL MAKAMINA
ERZURUM

İlimiz, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 11.11.2005 tarih ve 15068 sayılı yazıları ile; Üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora öğrencisi Abdullah ŞAHİN'in tez çalışmasına esas teşkil edecek anketin, İlimize bağlı İlköğretim ve Ortaöğretim okullarının son sınıf öğrencilerine uygulanması teklif edilmekte olup, Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde; olurlarınıza arz ederim.

Mustafa BAŞTEM
Milli Eğitim Müdür V.

O L U R
18/ 11/ 2005
Hanlar İDEN
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : B.30.2.ATA.0.70.72.00/00 1645 30.11.2005 40160035
Konu : Araştırma izni

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz doktora öğrencilerinden Abdullah ŞAHİN'in tez çalışmasına esas teşkil edecek anket uygulaması ile ilgili Erzurum Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan 22.11.2005 tarih ve 41458 sayılı yazı ve eki ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

N. Akbulut
Prof.Dr.Nihat AKBULUT
Rektör Yardımcısı

Eki:2

Gereği
30-11-05

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.25.01.05
Konu : Anket çalışması.

22.11.05 41458

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ERZURUM

İLGİ: 11.11.2005 tarih ve 15068 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora öğrencisi Abdullah ŞAHİN'in tez çalışmasına ilişin İl Makamından alınan 18.11.2005 tarih ve 41239 sayılı onay ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Mustafa BASTEM
Vali a.
Milli Eğitim Müdür V.

EKİ : Onay (1 adet)

Öz Geçmiş

Abdullah Şahin, 1971 yılında Denizli'de doğdu. İlkokulu Sivas merkez ve Sivas'ın İmranlı ilçesinde, ortaokulu Düziçi'nde, liseyi ise Osmaniye'de bitirdi. 1990 yılında Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümüne kaydını yaptırdı ve 1994 yılında lisans eğitimini tamamladıktan sonra 1994-1996 eğitim-öğretim yılları arasında Ankara'da, 1996-1998 yılları arasında ise Çanakkale'de özel bir dershanede Türkçe-edebiyat öğretmeni olarak görev yaptı. Bu arada 1995 yılında Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde başladığı yüksek lisansını 1998 yılında tamamladı.

1998-1999 eğitim-öğretim döneminde Erzurum'da yine özel bir dershanede, Türkçe-edebiyat öğretmenliği yapan Şahin, 1999 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında doktora programına başladı. Askerlik görevini 2005 yılında yaptı.

Evli ve bir çocuk babası olan araştırmacı, 2000 yılından itibaren Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümünde okutman olarak görev yapmaktadır.